

1929
KOLEDAR

DRUŽBE SV. MOHORJA V CELJU

Vsebina.

Naša kraljevska rodovina; poglavar katoliške cerkve; vladike Slovence; premakljivi godovi 20. stoletja in kalendarij	1 do 27
Kje in kako je razširjena po Sloveniji Mohorjeva knjiga (zemljevid)	28 in 29
O zemljevidu Mohorjeve knjige. — Kolkovanje listin	30
Pošne pristojbine	31
Abecedni imenik svetnikov in godov	33
Kolednik	38
Od faraonov do Zveze narodov	41
Krivčki pa rožmarin (Ant. Komar)	51
Zanimive številke	59
Naš komunizem (Alekselj)	60
Iveri	63
Novi zakon o neposrednih davkih (dr. L. O.)	64
Proč z alkoholom! (dr. Fedor Mikič)	68

Od belih rok do črnih tal (Lea Fatur)	71
O človeškem zobovju (dr. I. Oblak)	81
O samomarih in še kaj (Alekselj)	83
Radio — Ljubljana (F. Bizjak)	86
Razgled po svetu	90
Ali katoliška vera res propada?	97
Naši življenjepisi	99
Nekaj važnejših dogodkov	101
Za gospodinje	103
Glasnik Družbe sv. Mohorja	103
Seznamek župnij, krajev, poverjenikov in število udov Družbe sv. Mohorja	105
Statistični izkaz Mohorjanov v letu 1928	114
Sejmi v Sloveniji, na Koroškem in v Julijski krajini	122
Pesmi: Pastir, Nesrečni Janezek, Pesmi malih, Otroci love kresnice.	

Naznanilo.

Gospodje poverjeniki naj blagovolijo letošnje knjige tako razdeliti, da dobi vsak družbenik **petero** knjig, namreč:

1. **Koledar za leto 1929.**
2. **Življenje svetnikov.** 5. zvezek; uredil dr. Fr. Kovačič.
3. Dr. J. Mal: **Zgodovina slovenskega naroda.**
4. N. Velikonja: **Višarska polena.** Slov. Večernic 81. zv.
5. Silvo Kranjec: **Kako smo se zedinili.**

Za doplačilo:

Franc Černe: **Živinoreja.**

Leopold Turšič: **Tiho veselje.**

Dr. Anton Jehart: **Iz Kaire v Bagdad.**

Vsak družbenik naj prejme svoje knjige v tisti dekaniji ali župniji, v kateri se je vpisal. — Na poznejše izpremembe stanovališča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati. — Vse stroške (za poštino, voznino, tovarnino, omot itd.), katere imajo gospodje poverjeniki za pošiljatev denarja in za prejem knjig, naj jim družbeniki povrnejo.

Vsakemu zavoju so priložene vpisovalne pole za prihodnje leto. Vpisovalne pole naj se po končani nabiri z denarjem vred **franko** dološljejo zanesljivo do **5. marca 1929** na naslov: **Družba sv. Mohorja v Celju.**

Katere knjige izda Družba za leto 1929, glej Glasnik, str. 103.

Nabira udov naj se blagovoljno prične takoj pri oddaji letošnjih knjig in konča z mesecem februarjem. Pri vsaki vpisovalni poli je več položnic. Ker je denar drag in je škoda, če leži brezplodno v predalih, prosimo gospode poverjenike, da naj tudi letos pošiljajo nabrano udnino Družbi sproti, morda mesečno.

D o s m r t n i k i naj se v s a k o leto zglašé pri gosp. poverjeniku, po katerem želé v jeseni dobiti knjige, posebno v tistih krajih, kjer je več gospodov poverjenikov.

Na prepozna oglasila ali naročila brez denarja se po družbenih pravilih Družba ne more ozirati.

Celje, meseca oktobra 1928.

Družbeni odbor.

KOLEDAR

DRUŽBE SV. MOHORJA

1929

IZDALA IN ZALOŽILA
DRUŽBA SV. MOHORJA V CELJU

1928
NATISNILA MOHORJEVA TISKARNA V CELJU
R. Z. Z. O. Z.
(FRAN MILAVEC, CELJE)

11 1825/69

NAŠA KRALJEVSKA RODOVINA.

ALEKSANDER I.

kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, rojen 17. decembra 1888 na Cetinju; regent od 24. junija 1914; kralj od 17. avgusta 1921.

Marija, kraljica, rojena kot romunska kraljična 9. januarja 1899, poročena 8. junija 1922.

Peter, prestolonaslednik, rojen 6. septembra 1923 v Beogradu.

Tomislav, kraljevič, rojen 19. januarja 1928 v Beogradu.

POGLAVAR KATOLIŠKE CERKVE:

PAPEŽ PIJ XI.

rojen 31. maja 1857 v Desio pri Milanu z imenom Ahil Ratti; za mašnika posvečen 20. decembra 1879; apostolski nuncij na Poljskem 6. junija 1919; kardinal in nadškof v Milanu 13. junija 1921; za papeža izvoljen 6. februarja 1922, kronan 12. februarja 1922.

VLADIKE SLOVENCEM:

Dr. Frančišek Borgia Sedej, nadškof goriški, rojen 10. oktobra 1854 v Cerknem, posvečen za nadškofa v Gorici 25. marca 1906.

Dr. Anton Bonaventura Jeglič, škof ljubljanski, rojen v Begunjah 29. maja 1850, posvečen 12. septembra 1897 za škofa v Sarajevu, od 22. maja 1898 škof v Ljubljani.

Dr. Andrej Karlin, škof lavantinski, rojen 15. novembra 1857 v Stari Loki na Gorenjskem, posvečen za škofa 19. marca 1911 v Trstu, škof v Mariboru od 29. julija 1923.

Dr. Adam Heffer, knez in škof krški, rojen 6. decembra 1871 v Prienu na Bavarskem, posvečen za škofa 7. februarja v Solnogradu, ustoličen v Celovcu 12. februarja 1915.

Dr. Alojzij Fogar, škof tržaški, rojen 27. januarja 1882 v Pevmi pri Gorici, posvečen za škofa 14. oktobra 1923 v goriški stolnici.

PREMAKLJIVI GODOVI DVAJSETEGA STOLETJA.

Leto	Pepelnica	Velika noč	Vnebohod	Binkošti	Presv. Rešnje Telo	Prva adv. nedelja
1930	5. marca	20. aprila	29. maja	8. junija	19. junija	30. novemb.
1931	18. februarja	5. aprila	14. maja	24. maja	4. junija	29. novemb.
1932*	10. februarja	27. marca	5. maja	15. maja	26. maja	27. novemb.
1933	1. marca	16. aprila	25. maja	4. junija	15. junija	3. decemb.
1934	14. februarja	1. aprila	10. maja	20. maja	31. maja	2. decemb.
1935	6. marca	21. aprila	30. maja	9. junija	20. junija	1. decemb.
1936	26. februarja	12. aprila	21. maja	31. maja	11. junija	29. novemb.
1937	10. februarja	28. marca	6. maja	16. maja	27. maja	28. novemb.
1938	2. marca	17. aprila	26. maja	5. junija	16. junija	27. novemb.
1939	22. februarja	9. aprila	18. maja	28. maja	8. junija	3. decemb.
1940	7. februarja	24. marca	2. maja	12. maja	23. maja	1. decemb.
1941	26. februarja	13. aprila	22. maja	1. junija	12. junija	30. novemb.
1942	18. februarja	5. aprila	14. maja	24. maja	4. junija	29. novemb.
1943	10. marca	25. aprila	3. junija	13. junija	24. junija	28. novemb.
1944	23. februarja	9. aprila	18. maja	28. maja	8. junija	3. decemb.
1945	14. februarja	1. aprila	10. maja	20. maja	31. maja	2. decemb.
1946	6. marca	21. aprila	30. maja	9. junija	20. junija	1. decemb.
1947	19. februarja	6. aprila	15. maja	25. maja	5. junija	30. novemb.
1948	11. februarja	28. marca	6. maja	16. maja	27. maja	28. novemb.
1949	2. marca	17. aprila	26. maja	5. junija	16. junija	27. novemb.
1950	22. februarja	9. aprila	18. maja	28. maja	8. junija	3. decemb.

* V l. 1932 se premakne (sicer stalni) praznik Marijino Oznanjenje na beli ponedeljek, ki je 4. aprila.

NAVADNO LETO 1929

ima 365 dni (med temi 65 nedelj in praznikov po starem štetju) ter se začne in konča s torkom.

ZACETEK LETA 1929.

Občno in državno leto se začne novega leta dan, 1. januarja.
Cerkveno leto se začne 1. adventno nedeljo, dne 1. decembra.

ASTRONOMIČNI LETNI ČASI.

Pomlad se začne dne 21. marca ob 3. uri 35 min.
Poletje se začne dne 21. junija ob 23. uri 1 min.
Jesen se začne dne 23. septembra ob 13. uri 53 min.
Zima se začne dne 22. decembra ob 8. uri 53 min.
Ure se štejejo od 1 do 24, t. j. od polnoči do polnoči.

GODOVINSKO ŠTEVILO.

Zlato število . . . 10 Rimsko število . . . 12
Epakta . . . XIX Nedeljska črka . . . F
Solnčni krog . . . 6 Letni vladar Luna.

NEBESNA ZNAMENJA.

Pomlad: . . . . . Jesen: . . . . .
 oven . . . . . tehtnica . . . . .
 bik . . . . . škorpjon . . . . .
 dvojčka . . . . . strelec . . . . .
 Poletje: . . . . . Zima: . . . . .
 rak . . . . . kozel . . . . .
 lev . . . . . vodnar . . . . .
 devica . . . . . ribi . . . . .

PREMAKLJIVI PRAZNIKI.

Ime Jezusovo 2. januarja. Binkošti 19. maja.
Sv. Družina 13. januarja. Sv. Trojica 26. maja.
Sedemdesetnica 27. jan. Sv. Rešnje Telo 30. maja.
Pepelnica 13. februarja. Srce Jezusovo 7. jun.
Žal. Mati božja 22. marca. Angelska ned. 1. sept.
Velika noč 31. marca. Roženv. nedelja 6. okt.
Nedelja varstva sv. Jožefa. Posv. cerkva 20. okt.
21. aprila. Kristus Kralj 27. okt.
Križevo 6., 7., 8. maja. Zahvalna nedelja 3. nov.
Vnebohod 9. maja. Prva adv. ned. 1. dec.

Od božiča do pepelnice je 50 dni = 7 tednov in 1 dan.

Z zvezdico (*) zaznamovani prazniki: svečnica, oznanjenje Marije Device, velikonočni ponedeljek, binkoštni ponedeljek, rojstvo Marije Dev., sv. Štefan niso več cerkveno zapovedani prazniki.

DRŽAVNI PRAZNIKI.

1. Vidov dan: 28. junija.
2. Zedinjenje SHS: 1. decembra.
3. Rojstni dan kralja Aleksandra: 17. decembra.

POSTL

1. Pomlad. (postne) kvatre 20., 22. in 23. februarja.
2. Poletne (binkošne) kvatre 22., 24. in 25. maja.
3. Jesenske kvatre 18., 20. in 21. septembra.
4. Zimske (adventne) kvatre 18., 20. in 21. decembra.

1. Dnevi zgolj z držka (da se ne sme uživati meso, pa se sme večkrat najesti do sita) imajo *.
2. Dnevi zgolj posta (sme se uživati meso, pa se sme le enkrat do sita najesti) imajo †.

3. Dnevi strogega posta (se ne sme uživati meso in se sme le enkrat do sita najesti) imajo ††.
Razen tega naj se vsak vernik ravna po predpisih svoje škofije.

ZNAMENJA ZA MESEČNE SPREME.

Mlaj . . . . .
Prvi krajec . . . . .
Ščip ali polna luna . . . . .
Zadnji krajec . . . . .

MRKI SOLNCA IN LUNE LETA 1929.

Leta 1929 bo mrknilo solnce dvakrat, luna v tem letu ne bo mrknila. Po srednji Evropi bo viden samo obročasti solnčni mrk 1. novembra.

Dne 9. maja popolni solnčni mrk; začetek ob 4:33, konec ob 9:48. Viden bo v južni Afriki, na Madagaskarju in Indijskem Oceanu, v Indiji, na Kitajskem, južnem Japonskem, otokih Sunda, v Gvineji in Avstraliji.

Dne 1. novembra obročasti solnčni mrk; začetek ob 10:12, konec ob 15:57. Viden bo na Atlant. Oceanu, v zapadni in srednji Evropi, na Sredozemskem morju, v Mali Aziji, Arabiji, Afriki in na zapadnem delu Indijskega Oceana.

VREMENSKI KLJUČ

s katerim vsakdo lahko zvé za vreme celega leta naprej, ako le vé, kdaj se izpremeni luna (t. j.: ob kateri uri nastopi prvi krajec ☾, ščip ☾, zadnji krajec ☾ in mlaj ☾). — Ta vremenski ključ je napravil slavní zvezdoslovec J. W. Herschel in dunajska kmetijska družba ga je l. 1839 spoznala za najbolj zanesljivega. Pomeni pa, kadar se izpremeni luna:

Ob uri	Poleti	Pozimi
od 24. do 2.	lepo	mrzlo, če ni jugozapadnik
od 2. do 4.	mrzlo in dež	sneg in vihar
od 4. do 6.	dež	sneg in vihar
od 6. do 10.	spremenljivo	dež ob severo-zapadniku, sneg ob vzhodniku
od 10. do 12.	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter
od 12. do 14.	veliko dežja	sneg in dež
od 14. do 16.	spremenljivo	lepo in prijetno
od 16. do 18.	lepo	lepo
od 18. do 22.	lepo ob severu ali zapadniku, dež ob jugu ali jugozapadniku	dež in sneg ob jugu ali zapadniku
od 22. do 24.	lepo	lepo

Opomba. Celo leto se razdeli na dva dela, t. j. na poletje in na zimo; za poletje velja čas od 15. aprila do 16. oktobra, ostali čas pa velja za zimo.

PROSINEC

JANUAR

PO HRVATSKO: SIJEČANJ. — PO SRBSKO: JAHYAP. — PO ČEŠKO: LEDEN. —
PO POLJSKO: STYCZEN. — PO RUSKO: ЯНВАРЬ.

1 T	NOVO LETO. OBREZO- VANJE GOSPODOVO.	16 S	MARCEL, PAPEŽ.
2 S	IME JEZUS; MAK. C	17 Č	ANTON, PUŠČAVNIK.
3 Č	GENOVEFA, DEV.	18 P *	SV. PETRA STOL. D
4 P *	TIT, ŠK.; ANGELA FOL.	19 S	MARIJ IN TOV., MUČ.
5 S	TELESFOR, PAPEŽ, M.	20 N	2. PO RAZGL. GOSP.
6 N	SV. TRIJE KRALJI. RAZ- GLAŠENJE GOSP.	21 P	FABIJAN IN SEBAST.
7 P	VALENTIN, ŠKOF.	22 T	NEŽA (JANJA), D., M.
8 T	SEVERIN OP.; TEOFIL.	23 S	VINCENCIJ (VINKO),
9 S	JULIJAN IN BAZILISA.	24 Č	ZAROKA MARIJE DEV.
10 Č	PAVEL, PUŠČAVNIK.	25 P *	TIMOTEJ, ŠKOF.
11 P *	HIGIN, PAPEŽ, MUČ. ④	26 S	SPREOBRNJ. PAVLA. ⑤
12 S	ARKADIJ, MUČ.	27 N	1. PREDPEPELNIČNA.
13 N	1. PO RAZGL. GOSP.	28 P	JANEZ ZLATOUŠT.
14 P	SV. DRUŽINA; VERON.	29 T	ROGER IN TOVARIŠI.
15 T	FELIKS (SREČKO) N.	30 S	FRANČISEK S., C. U.
	MAVER; HABAKUK.	31 Č	MARTINA, DEV., MUČ.
			PETER NOLASKO, SP.

④ ZADNJI KRAJEC DNE 2. OB 19:44 (SNEG). SOLNCE STOPI V ZNAMENJE VODNARJA

⑤ MLAJ DNE 11. OB 1:28 (MRZLO).

DNE 20. OB 13:43.

⑥ PRVI KRAJEC DNE 18. OB 16:15 (LEPO).

DAN ZRASTE ZA 1 URO IN 1 MIN.

⑦ ŠČIP DNE 25. OB 8:09 (SNEG).

DAN JE DOLG OD 8h 25' DO 9h 26'.

OKROG 3400 PR. KR. KRALJ MENES, USTANOVITELJ
EGIPČANSKE DRŽAVE.

JANUAR IMA 31 DNI.

ČLOVEK IMA PRED SABO ŽIVLJENJE IN SMRT, KAR HOČE, MU BO DANO. (SV. PISMO. SIR 15, 16.)

NOVO LETO: PO OSMIH DNEH JE BILO OTROKU DANO IME JEZUS. (LK 2, 21.)

BOZJA PREVIDNOST RAVNA NAŠA POTA.

NEDELJA PO NOVEM LETU: MODRI IZ JUTROVEGA. (MT 2, 1—12.)

JOZEF IN MARIJA SE VRNETA Z DETETOM IZ EGIPTA.

1. PO RAZGL. GOSP.: DVANAJSTLETNI JEZUS V TEMPLJU. (LK 2, 42—52.)

SPOMNI SE, DA POSVEČUJEŠ GOSPODOV DAN.

2. PO RAZGL. GOSP.: O ŽENITNINI V KANI GALILEJSKI. (JAN 2, 1—11.)

MARIJA POSREDOVALKA MED NAMI IN JEZUSOM.

1. PREDPEPELN.: O DELAVCIH V VINOGRADU. (MT 20, 1—16.)

BOG, KI NAS JE USTVARIL BREZ NAS, NAS NE BO ZVELIČAL BREZ NAS.

Z A P I S K I.

1. I. 1863 OSVOBODITEV SUŽNJEV V ZEDINJENIH DRŽAVAH SEVERNE AMERIKE.

2. I. 1905 JAPONCI ZAVZAMEJO PORT ARTHUR.

8. I. 1918 WILSON PROGLASI SVOJIH »14 TOČK«.

10. I. 1920 ZAČETEK ZVEZE NARODOV.

18. I. 1871 OBNOVITEV NEMŠKEGA CESARSTVA.

ČE PLOHE V PROSINCU JAMEJO DRETI,
ŽENJICE POLETI NIMAJO KAJ ŽETI.

ČE VINKA SOLNCE PEČE,
V SODE VINCE TEČE.

AKO JE V PROSINCU GORKOTA,
BO V JESENI SIROTA.

V PROSINCU MRZLO, DA POKA,
BO V JESENI SADJE IN MOKA.

SVEČAN

RIA

FEBRUAR

PO HRVATSKO: VELJAČA. — PO SRBSKO: ФЕБРУАР. — PO ČEŠKO: ÚNOR. —
PO POLJSKO: LUTY. — PO RUSKO: ФЕБРАЛЬ.

1 P *	IGNACIJ (OGNJESL.).	15 P††	FAVSTIN, MUČENEC.
2 S	SVEČNICA. DAR. G.*	16 S †	JULIJANA, DEV., MUČ.
3 N	2. PREDPEPELNIČNA.	17 N	1. POSTNA NEDELJA.)
4 P	BLAŽ, ŠKOF, MUČ.		FRANČISEK KLE.
5 T	ANDREJ KORSINI, ŠK.	18 P †	SIMEON, ŠKOF, MUČ.
6 S	AGATA, DEV., MUČ.	19 T †	KONRAD, PUŠČAVNIK.
7 Č	AMAND; DOROTEJA.	20 S †	KV. SADOT, ŠK., IN TO-
8 P *	ROMUALD, OPAT.		VARIŠI, MUČ.
9 S	JANEZ OD MATA, SP.	21 Č †	IRENA (MIROSLAVA).
	CIRIL ALEKS., C. UČ.;	22 P††	KV. SV. PETRA STOL.;
	APOLONIJA, MUČ. ☉		MARGARETA.
10 N	3. PREDPEPELNIČNA.	23 S †	KV. PETER DAM. ☿
	SHOLASTIKA, DEV.	24 N	2. POSTNA NEDELJA.
11 P	LURŠKA MATI BOŽJA.		MATIJA, APOSTOL.
12 T	PUST. SEDEM SV. UST.	25 P †	VALBURGA, DEVICA.
13 S††	PEPELNICA, KAT. R.;	26 T †	MATILDA, DEVICA.
	GREGORIJ II., P.	27 S †	GABRIEL OD Ž. M. B.
14 Č	VALENTIN (ZDRAVKO).	28 Č †	ROMAN, OPAT.

☾ ZADNJI KRAJEC DNE 1. OB 15:10 (LEPO).

☉ MLAJ DNE 9. OB 18:55 (DEŽ IN SNEG).

☿ PRVI KRAJEC DNE 17. OB 1:23 (MRZLO).

● ŠČIP DNE 23. OB 19:59 (DEŽ IN SNEG).

SOLNCE STOPI V ZNAMENJE RIB
DNE 19. OB 4:17.

DAN ZRASTE ZA 1 URO 28 MINUT.

DAN JE DOLG OD 9h 30' DO 10h 58'.

**480 PR. KR. GRKI PREMAGAJO PERZIJANE
PRI SALAMINI.**

FEBRUAR IMA 28 DNI.

JAZ SEM LUČ SVETA; KDOR HODI ZA MENOJ, NE HODI
V TEMI, AMPAK IMA LUČ ŽIVLJENJA.

(ZVELIČAR. JAN 8, 12.)

2. PREDPEPELN.: PRILIKA O SEJAVCU IN SEMENU. (LK 8, 4—15.)
BOŽJA BESEDA OBRODI V PREPROSTIH, NE V PREVZETNIH SRCIH.
3. PREDPEPELN.: JEZUS OZDRAVI SLEPCA. (LK 18, 31—43.)
VERA ODPRE DUŠI OČI, DA UME SKRIVNOSTI BOŽJEGA KRALJESTVA.
1. POSTNA: JEZUS TRIKRAT SKUŠAN. (MT 4, 1—11.)
SKUŠNJAV NE ZMAGAŠ RAZEN Z BOŽJIM OROŽJEM.
2. POSTNA: JEZUS SE NA GORI IZPREMENI. (MT 17, 1—9.)
NE V HRUPU SVETA, V SAMOTI SE NAM RAZODEVA BOG.

Z A P I S K I.

2. II. 962 OTON VELIKI KRONAN ZA
RIMSKEGA CESARJA.
4. II. 1815 ROJEN JOSIP JURAJ STROSS-
MAYER V OSJEKU.
8. II. 1725 UMRL RUSKI CAR PETER VE-
LIKI.
22. II. 1848 IZBRUHNE REVOLUCIJA V PA-
RIZU.
23. II. 303 CESAR DIOKLECijan ZAČNE
PREGANJATI KRISTJANE.

ČE NA SVEČNICO OD STREHE KANE
PREJ KO OD SVEČE, NE BO ŠE KMA-
LU KONEC ZIME.

AKO SNEG DALJ KO 17 TEDNOV LEŽI,
SLABA LETINA SLEDI.

ČE PTIČI UJETI SO TOLSTI, MASTNATI,
BO DOSTI SNEGA ŠE IN MRAZA PRE-
STATI.

SUS'EC

MAREC

††

v.

PO HRVATSKO: OŽUJAK. — PO SRBSKO: MAPAT. — PO ČEŠKO: BŘEZEN. —
PO POLJSKO: MARZEC. — PO RUSKO: MAPTЪ.

1	P††	ALBIN (BELKO), ŠKOF.	17	N	5. POSTNA (TIHA).
2	S †	SIMPLICIJ, PAPEŽ.			JEDERT, DEV.
3	N	3. POSTNA NEDELJA.	18	P †	CIRIL JERUZ., UČ.
4	P †	KUNIGUNDA, CES.	19	T †	JOŽEF, ŽENIN MAR. D.
5	T †	KAZIMIR, SPOZN.	20	S †	ALEKSANDRA, MUČ.
6	S †	JANEZ JOŽEF OD KR.	21	Č †	BENEDIKT, OPAT.
7	Č †	SREDP. PERPETUA.	22	P††	ŽAL. MATI BOŽJA.
8	P††	TOMAŽ AKV., C. UČ.	23	S †	JOŽEF ORIOL; PEL.
9	S †	JANEZ OD BOGA, SP.			
		FRANČIŠKA RIMSKA.	24	N	6. POSTNA (CVETNA).
10	N	4. POSTNA (SREDP.).			GABRIEL, ARHANGEL.
		40 MUČENCEV.	25	P †	OZNANJ. MAR. D.*
11	P †	SOFRONIJ, ŠKOF.	26	T †	EMANUEL, MUČ.
12	T †	GREGORIJ VEL., PAP.	27	S †	JANEZ DAM., C. UČ.
13	S †	TEODORA, MUČ.	28	Č †	VEL. Č. JANEZ KAP.
14	Č †	MATILDA; PAVLINA.	29	P††	VEL. P. CIRIL, M.; BERT.
15	P††	KLEMEN M. DV., SP.	30	S †	VEL. S. JANEZ KL.
16	S †	HILARIJ IN TACIJAN.			
			31	N	VELIKA NOČ. VST. G.
					BENJAMIN, MUČ.

Ⓒ ZADNJI KRAJEC DNE 3. OB 12-09 (DEŽ).

Ⓓ MLAJ DNE 11. OB 9-37 (DEŽ IN SNEG).

Ⓔ PRVI KRAJEC DNE 18. OB 8-42 (DEŽ).

Ⓕ ŠČIP DNE 25. OB 8-46 (DEŽ).

SOLNCE STOPI V ZNAMENJE OVNA
DNE 21. OB 3-35. ZAČETEK POMLADI.
NOČ IN DAN STA ENAKO DOLGA.
DAN ZRASTE ZA 1 URO 45 MINUT.
DAN JE DOLG OD 11^h 2' DO 12^h 47'.

323 PR. KR. UMRL ALEKSANDER VELIKI.

MAREC IMA 31 DNI.

AKO BOŠ ISKAL GOSPODA, SVOJEGA BOGA, GA BOŠ NAŠEL, ČE GA BOŠ LE ISKAL IZ VSEGA SRCA IN Z VSO BRIDKOSTJO SVOJE DUŠE.

(SV. PISMO. V. MOZ 41, 29.)

3. POSTNA: JEZUS IZZENE HUDIČA IZ MUTCA. (LK 11, 14—28.)
KDOR NI S KRISTUSOM, JE ZOPER NJEGA.
4. POSTNA (SREDP.): JEZUS NASITI PET TISOČ MOŽ. (JAN 6, 1—15.)
BREZ BOŽJEGA BLAGOSLOVA JE PRAZNO NAŠE DELO.
5. POSTNA (TIHA): JUDJE HOČEJO JEZUSA KAMENJATI. (JAN 8, 46—59.)
POT RESNICE VODI SKOZI TOČO PSOVK IN LAŽI.
6. POSTNA (CVETNA): JEZUS JEZDI SLOVESNO V JERUZALEM. (MT 21, 1—9.)
OD SLAVE DO KRIŽA JE SAMO EN KORAK.
- VELIKONOČNA: JEZUS VSTANE OD MRTVIH. (MK 16, 1—7.)
DO VSTAJENJA VODI BOGOVDANO TRPLJENJE.

Z A P I S K I.

3. III. 1861 ODPRAVLJENO KMEČKO POD-
LOŽNIŠTVO V RUSIJI.
13. III. 1848 IZBRUHNE REVOLUCIJA NA
DUNAJU.
15. III. 44 PR. KR. UMORJEN JULIJ CE-
ZAR.
17. III. 1861 VIKTOR EMANUEL I. OKLICAN
ZA »KRALJA ITALIJE«.
30. III. 1856 SKLENEJO RUSI IN FRAN-
COZI MIR V PARIZU.

ČE SUŠEC VABI OVČICE NA PAŠE ZE-
LENE, — JIH MALI TRAVEN SPET
V HLEVE SEŽENE.

ČE SUŠEC GRMI, — LAKOTA BEZI.

ČE V SUŠČU MORE KMET ORATI, — BO
V MALEM TRAVNU MORAL POČIVATI.

KAR SUŠCA ZELENi,
SE RADO POSUŠI.

MALITRAV.

APRIL

H.

V.

PO HRVATSKO: TRAVANJ. — PO SRBSKO: АПРИЛ. — PO ČEŠKO: DUBEN. —
PO POLJSKO: KWIECIEN. — PO RUSKO: АПРѢЛЬ.

1	P	VELIKI PONEDELJEK.*	16	T	BENEDIKT J. LABRE. [Ⓜ]
2	T	FRANČIŠEK PAVLAN. [Ⓒ]	17	S	VARSTVO SV. JOŽEFA.
3	S	RIHARD, ŠKOF.	18	Č	APOLONIJ, MUČENEC.
4	Č	IZIDOR SEV., ŠK., C. UČ.	19	P *	LEON IX., PAPEŽ.
5	P *	VINCENCIJ F.; IRENA.	20	S	NEŽA (JANJA) MONT.
6	S	SIKST I., PAPEŽ.	21	N	3. POVELIKONOČNA.
7	N	1. POVELIKON. (BELA).			ANZELM, C. UČ.
		HERMAN JOŽEF.	22	P	SOTER IN GAJ, PAP. [Ⓜ]
8	P	ALBERT, ŠKOF.	23	T	ADALBERT (VOJT.). [Ⓜ]
9	T	MARIJA KLEOFOVA. [Ⓜ]	24	S	JURIJ, MUČENEC.
10	S	ECEHIEL, PREROK.	25	Č	MARKO, EVANG.
11	Č	LEON VELIKI, PAPEŽ.	26	P *	KLET IN MARCELIN.
12	P *	JULIJ I., PAPEŽ.	27	S	PETER K.; PEREGRIN.
13	S	HERMENEGILD, MUČ.	28	N	4. POVELIKONOČNA.
14	N	2. POVELIKONOČNA.			PAVEL OD KRIŽA, SP.
		JUSTIN, MUČENEC.	29	P	PETER, MUČENEC.
15	P	PETER GONZALEZ; TEODOR, MUČENEC.	30	T	KATARINA SIENSKA, D.; MARIJAN MUČ.

- Ⓒ ZADNI KRAJEC DNE 2. OB 8-29 (DEŽ).
 Ⓜ MLAJ DNE 9. OB 21-33 (SPREMENLJIVO).
 Ⓜ PRVI KRAJEC DNE 16. OB 15-09 (SPREM.).
 Ⓜ ŠČIP DNE 23. OB 22-47 (LEPO).

SOLNCE STOPI V ZNAMENJE BIKA
DNE 20. OB 15-11.

DAN ZRASTE ZA 1 URO 39 MINUT.

DAN JE DOLG OD 12^h 50' DO 14^h 29'.

146 PR. KR. RIMLJANI RAZRUŠIJO KARTAGINO.

APRIL IMA 30 DNI.

NE BODI ZA POROKA ČEZ SVOJE MOČI; ČE SI PA
SPREJEL POROŠTVO, MISLI NA VRAČILO.

(SV. PISMO. SIR 8, 16.)

1. POVELIK.: JEZUS SE PRIKAŽE OB ZAPRTIH DURIH. (JAN 20, 19—31.)
KES JE VELESILA, IZ KATERE KALI PRENOVLJENJE ČLOVEŠTVA.
2. POVELIK.: JEZUS DOBRI PASTIR. (JAN 10, 11—16.) JAVNO DELO BI BILO
USPEŠNEJŠE, DA JE VEČ DOBRIH PASTIRJEV IN MANJ NAJEMNIKOV.
3. POVELIK.: JEZUS NAPOVEDUJE SVOJ ODHOD. (JAN 16, 16—22.) ČIM BOLJ
KRŠČANSKO ŽIVIŠ, TEM VEČ BOŠ PRESTAL, A ZA ZMAGO IN VESELJE.
4. POVELIK.: JEZUS OBETA UCENCEM SV. DUHA. (JAN 16, 5—14.)
NI VSE, KAR SE ČLOVEKU ZDI HUDO, VEDNO RES TAKO.

Z A P I S K I.

2. IV. 568 LANGOBARDI ODIDEJO IZ PANNONIJE V ITALIJO,	SLANA V APRILU JE BOLJ NEVARNA KOT POLETI TOČA IN SUSA SOPARNA. ČE PENICA POJE, PREDEN TRTA BRSTI, SE KMET DOBRE LETINE VESELI. ČE JE MALI TRAVEN PREVEČ GORAK, SE VELIKI TRAVEN OBRNE NAOPAK. KOLIKOR PRED SV. MARKOM ŽABA REGLJA, TOLIKO PO SV. MARKU POČIVA MOLKLA.
6. IV. 1909 PEARY DOSEŽE SEVERNI TEČAJ.	
13. IV. 1829 PROGLAŠ. ENAKOPRAVNOST KATOLIČANOV V ANGLIJI.	
24. IV. 1877 RUSIJA NAPOVE VOJNO TURČIJI.	
16. IV. 1346 DUŠAN SILNI KRONAN ZA CARJA SRBOV IN GRKOV,	

VELIKI TRAV.

MAJNIK

H.

V.

PO HRVATSKO: SVIBANJ. — PO SRBSKO: MAJ. — PO ČEŠKO: KVETEN. —
PO POLJSKO: MAJ. — PO RUSKO: MAJ.

1 S	FILIP IN JAK. ML., AP.	17 P *	PASHAL BAJLONSKI.
2 Č	ATANAZIJ, ŠKOF. C	18 S ††	ERIK, KRALJ.
3 P *	NAJDENJE SV. KRIŽA.	19 N	BINKOŠTI. PRIH. SV. D.
4 S	FLORIJAN (CVETKO).	20 P	PETER CELESTIN, P.
5 N	5. POVELIK. (KRIŽEVA).	21 T	BINK. PONEDELJEK.*
6 P	PIJ V., PAPEŽ; IRENEJ.	22 S †	FELIKS KANTAL, SPOZ.
7 T	JANEZ EV. } KRI-	23 Č	KV. EMIL (MILAN), MUČ.
8 S	STANISLAV, ŠK. ZEVO.	24 P ††	JANEZ K. DE ROSSI. ●
9 Č	PRIK. MIHAELA. } KRI-	25 S †	KV. MAR. D., POM. KR.
10 P *	KRISTUSOV VNEB. ●	26 N	KV. URBAN I., PAPEŽ.
11 S	ANTONIN, ŠKOF.	27 P	1. POBINK. PRESV. TR.
12 N	FRANČIŠEK; MAMERT.	28 T	FILIP (ZDENKO) NERI.
13 P	6. POVELIKONOČNA.	29 S	BEDA ČAST., C. UČ.
14 T	PANKRACIJ, MUČ.	30 Č	AVGUŠTIN, ŠKOF.
15 S	SERVACIJ, MUČENEC.	31 P *	MARIJA MAGD. P.
16 Č	BONIFACIJ, MUČ.		PRESV. REŠNJE TELO.
	IZIDOR; ZOFIJA. ☽		ANGELA; KOCIJAN, M.;
	JANEZ NEPOM.; UBALD.		PETRONILA, DEV. C

C ZADNJI KRAJEC DNE 2. OB 2-26 (LEPO).

● MLAJ DNE 9. OB 7-07 (SPREMENLJIVO).

☽ PRVI KRAJEC DNE 15. OB 21-56 (LEPO).

● ŠČIP DNE 23. OB 13-50 (VELIKO DEŽJA).

C ZADNJI KRAJEC DNE 31. OB 17-13 (LEPO).

SOLNCE STOPI V ZNAMENJE DVOJČKOV
DNE 21. OB 14-48.

DAN ZRASTE ZA 1 URO 15 MINUT.

DAN JE DOLG OD 14^h 32' DO 15^h 47'.

313 PO KR. CESAR KONSTANTIN DA SVOBODO
KRŠČANSTVU.

MAJ IMA 31 DNI

RAHEL ODGOVOR UTOLAŽI JEZO, TRDA BESEDA VNEMA SRD.

(SV. PISMO. PREG 15, 1.)

5. POVELIK.: JEZUS UČI O MOČI MOLITVE. (JAN 16, 23—30.)
KDOR NE MOLI, ZAUPA ZGOLJ SEBI; KDOR MOLI, ZAUPA BOGU.
6. POVELIK.: JEZUS GOVORI O PRIČEVANJU SV. DUHA. (JAN 15, 26—27; 16, 1—4.)
MNOGI NAPADAJO VERO, KER JE NE POZNAJO.
- BINKOŠTNA: JEZUS GOVORI O SV. DUHU IN O LJUBEZNI. (JAN 14, 23—31.)
USODA CERKVE JE VSE DNI TAKA KAKOR NJEN PRVI DAN.
1. POBINK.: JEZUSU JE DANA VSA OBLAST. (MT 28, 18—20.)
ZAVEROVANOST VASE VODI V KRIVIČNO SODBO O BLIŽNJEM.

Z A P I S K I

5. V. 1789 ZAČETEK FRANCOSKE REVO-
LUCIJE.
5. V. 1821 UMRL NAPOLEON I. NA OTO-
KU SV. HELENE.
20. V. 1498 VASCO DE GAMA DOSPE OKO-
LI AFRIKE V INDIJO.
23. V. 1915 ITALIJA NAPOVE VOJNO AV-
STRO - OGRSKI.
29. V. 1453 TURKI ZAVZAMEJO CARI-
GRAD.

TA MESEC CEDI NAJOBILNEJŠE, DRUGA
POLOVICA NJEGOVA NAJBOLJ ZDRA-
VE ROSE.

MOKRI TROJAKI — TOLST BOŽIČ.

O SV. URBANU ŽITO NI ŠE DOBLJENO
NE IZGUBLJENO.

ČE VELIKI TRAVEN VEČERNO ROSO
NAPAJA, BO DOSTI VINA IN OBILNA
KLAJA.

ROZNIK

JUNIJ

H.

V.

PO HRVATSKO: LIPANJ. — PO SRBSKO: ЈУНИЈЕ. — PO ČEŠKO: ČERVEN. —
PO POLJSKO: CZERWIEC. — PO RUSKO: ИЮНЬ.

1 S	FORTUNAT, SP.	16 N	4. POBINKOŠTNA NED. FRANČISEK; JOŠT.
2 N	2. POBINKOŠTNA NED. ERAZEM, ŠKOF, MUČ.	17 P	ADOLF, ŠKOF.
3 P	KLOTILDA, KRALJ.	18 T	EFREM SIRSKE, C. UČ.
4 T	FRANČISEK KAR., SP.	19 S	JULIJANA, DEVICA.
5 S	BONIFACIJ, ŠKOF, M.	20 Č	SILVERIJ, PAPEŽ, MUČ.
6 Č	NORBERT, ŠKOF.	21 P *	ALOJZIJ (VEKOSLAV).
7 P *	SRCE JEZ.; ROBERT. Ⓢ	22 S	PAVLIN NOL., ŠKOF. Ⓢ
8 S	MEDARD, ŠKOF.	23 N	5. POBINKOŠTNA NED. AGRIPINA, DEV., MUČ.
9 N	3. POBINKOŠTNA NED. PRIMOŽ IN FELICIJAN.	24 P	JANEZ KRST. KRES.
10 P	MARGARETA, KR.	25 T	VILJEM, OPAT.
11 T	BARNABA, APOST.	26 S	JANEZ IN PAVEL, MUČ.
12 S	JANEZ FAKUND, SP.	27 Č	HEMA (EMA), VDOVA.
13 Č	ANTON PADOV., SP.	28 P *	VIDOV DAN. IRENEJ.
14 P *	BAZILIJ, CERKV. UČ. Ⓢ	29 S	PETER IN PAVEL, AP.
15 S	VID IN TOV., MUČ.; GERMANA, D.	30 N	6. POBINKOŠTNA NED. SPOMIN SV. PAVLA. C

● MLAJ DNE 7. OB 14:56 (SPREMENLJIVO).

Ⓢ PRVI KRAJEC DNE 14. OB 6:15 (DEŽ).

● ŠČIP DNE 22. OB 5:15 (VELIKO DEŽJA).

Ⓢ ZADNJI KRAJEC DNE 30. OB 4:54 (DEŽ).

SOLNCE STOPI V ZNAMENJE RAKA
DNE 21. OB 23:01. ZAČETEK POLETJA.
NAJDALJŠI DAN IN NAJKRAJŠA NOČ.
DAN ZRASTE DO 20. ZA 18 MINUT IN
SE ZOPET SKRČI DO 30. ZA 4 MINUTE.
DAN JE DOLG OD 15^h 48' DO 16^h 2'.

395 CESAR TEODOZIJ RAZDELI RIMSKO CESARSTVO
V VZHODNI IN ZAHODNI DEL.

JUNIJ IMA 30 DNI.

**V MIRU SI LAHKO Z MNOGIMI LJUDMI, SVETOVAVEC
PA TI BODI MED TISOČI EDEN.**

2. POBINK.: PRILIKA O VELIKI VEČERJI. (LK 14, 16—24.) (SV. PISMO. SIR 6, 6.)
PREVELIKE ČASNE BRIGE SO POGUBA DUŠI.
3. POBINK.: PRILIKI O IZGUBLJ. OVCI IN O IZGUBLJ. DENARJU. (LK 15, 1—10.)
MISEL BOŽJA O GREŠNIKU JE REDKO PO SODBI LJUDI.
4. POBINK.: ČUDEŽNI RIBJI LOV. (LK 5, 1—11.) BOG NE
TEHTA DELA PO USPEHIH, AMPAK PO DUHU, V KATEREM GA VRŠIŠ.
5. POBINK.: O GREHU V MISLI IN BESEDI. (MT 5, 20—24.)
HUDOBEN JEZIK JE NEVARNEJŠI OD NOŽA.
6. POBINK.: JEZUS NASITI ŠTIRI TISOČ MOŽ. (MK 8, 1—9.) GLAD
PO SPOZNANJU RESNICE JE VEČKRAT HUJŠI OD TELESNE LAKOTE.

Z A P I S K I.

2. VI. 1848 OTVORJEN SLOVANSKI KON-
GRES V PRAGI.
8. VI. 1508 ROJEN PRIMOŽ TRUBAR.
9. VI. 1815 ZAKLJUČEN DUNAJSKI KON-
GRES.
13. VI.—13. VII. 1878 BERLINSKI KONGRES.
18. VI. 1815 NAPOLEON I. PREMAGAN PRI
WATERLOO.
28. VI. 1919 FRANCOZI IN NEMCI SKLE-
NEJO MIR V VERSAILLES-U.

KAKOR VREME NA MEDARDA KANE,
TAKO VES MESEC OSTANE.
ČE SV. URBAN MOČI, SV. VID SUŠI,
DOBRA LETINA SLEDI.
SEVER, KI V TEM MESECU POGOSTO
VLEČE, NAM V DEZELO OBILNO ŽITA
PRIVLEČE.
ČE KRES DEŽI, — OREHOV NI.
AKO SE KUKAVICA DOLGO PO KRESU
OGLAŠA, DRAGINJO PRINAŠA.

MALI SRPAN

JULIJ +

H.

V.

PO HRVATSKO: SRPANJ. — PO SRBSKO: ЈУЛИЈЕ. — PO ČEŠKO: ČERVENEC. —
PO POLJSKO: LIPIEC. — PO RUSKO: ИЮЛЬ.

1 P	PRESV. REŠNJA KRI.	16 T	DEV. Marija KARM.
2 T	OBISKOVANJE M. D.	17 S	ALEŠ, SPOZNAVAVEC.
3 S	LEON II., PAPEŽ.	18 Č	FRIDERIK (MIROSL.).
4 Č	URH, ŠK.; BERTA, D.	19 P *	VINCENCIJ (VINKO) P.
5 P *	CIRIL IN METOD, AP.	20 S	MARGARETA, DEV., M.
6 S	IZAIJA, PR.; BOGOM. ☉		
7 N	7. POBINKOŠTNA NED. VILIBALD, ŠKOF.	21 N	9. POBINK. NED. ☉
8 P	EVGENIJ III., PAPEŽ.	22 P	PRAKSEDA, DEV., M.
9 T	NIKOLAJ IN TOV., MUČ.	23 T	MARIJA MAGDALENA.
10 S	AMALIJA, DEVICA; VERONIKA JUL., D.	24 S	APOLINARIJ, ŠKOF, M.
11 Č	PIJ I., PAPEŽ; OLGA.	25 Č	KRISTINA, DEV., M.
12 P *	MOHOR IN FORTUNAT.	26 P *	JAKOB (RADOSLAV).
13 S	ANAKLET; FRANČ. ☽	27 S	ANA, MATI MAR. DEV.
14 N	8. POBINKOŠTNA NED. BONAVENTURA, C. UČ.	28 N	10. POBINKOŠTNA NED.
15 P	VLADIMIR, KRALJ.	29 P	VIKTOR (ZMAGOSLAV).
		30 T	MARTA, DEVICA. ☾
		31 S	ABDON IN SENEN, MUČ.
			IGNACIJ (OGNJESLAV).

☉ MLAJ DNE 16. OB 21:47 (LEPO).

☽ PRVI KRAJEC DNE 13. OB 17:05 (LEPO).

☿ ŠČIP DNE 21. OB 20:21 (SPREMENLJIVO).

☾ ZADNJI KRAJEC DNE 29. OB 13:56 (DEŽ).

SOLNCE STOPI V ZNAMENJE LEVA
DNE 23. OB 9:54. ZAČETEK PASJIH DNI.

DAN SE SKRČI ZA 56 MINUT.

DAN JE DOLG OD 16h 2' DO 15h 6'.

843 FRANKOVSKA DRŽAVA SE RAZDELI V VERDUNU
NA TRI DELE.

JULIJ IMA 31 DNI.

DOBRODELNOST JE KOT VRT, POLN BLAGOSLOVA; USMILJENJE OSTANE NA VEČNE ČASE.

(SV. PISMO. SIR 40, 17.)

7. POBINK.: O LAŽNIVIH PREROKIH. (MT 7, 15—21.) NESREČA
ZA NAROD SO VODNIKI, KI DELAJO LJUDSKIM STRASTEM PO GODU.
8. POBINK.: PRILIKA O KRIVIČNEM HIŠNIKU. (LK 16, 1—9.) TRAJNE VRED-
NOSTI JE LE TAKA UPRAVA PREMOŽENJA, KI RODI VEČNIH VREDNOT.
9. POBINK.: JEZUS JOKA NAD JERUZALEMOM. (LK 19, 41—47.) BLAGOR MU,
KDOR PRIZNA BOŽJE OBISKANJE, GORJE MU, KDOR GA ZAVRNE.
10. POBINK.: PRILIKA O FARIZEJU IN CESTNINARJU. (LK 18, 9—14.)
BOŽJA MERA POZNA EDINO MERILO: PONIZNO IN DOBRO VOLJO.

Z A P I S K I.

3. VII. 1866 PRUSI PREMAGAJO AVSTRIJ-
CE PRI KRALJEVEM GRADCU.
4. VII. 1776 ZED. DRŽ. SEV. AMERIKE PRO-
GLASE SVOJO NEODVISNOST.
14. VII. 1789 FRANC. REVOLUCIONARJI
ZAVZAMEJO BASTILJO.
15. VII. 1099 KRIŽARJI OSVOJE JERUZA-
LEM.
24. VII. 1923 SKLENJEN MIR S TURČIJO
V LAUSANNE-U.

ČE NA MARIJINO OBISKANJE DEŽI,
POTEM DEŽ 40 DNI TRPI.

AKO MRAVLJE PREKO NAVADE MRAV-
LJIŠČA ZNAŠAJO, ZGODNJO IN HUDO
ZIMO OZNANJAJO.

ČE NA DAN SV. MARJETE DEŽI,
OREHOV PRIČAKOVATI NI;
SENO SE NE MORE POSUŠITI,
LEŠNIKI BODO ČRVOVITI.

VELIKI SRP.

AVGUST

H.

V.

PO HRVATSKO: KOLOVOZ. — PO SRBSKO: ABYCT. — PO ČEŠKO: SRPEN. —
PO POLJSKO: SIERPIEN. — PO RUSKO: ABYCTb.

1	Č	VEZI SV. PETRA, AP.	17	S	HIACINT; JULIJANA.
2	P *	PORCIUNK.; ALFONZ.	18	N	13. POBINKOŠTNA NED.
3	S	NAJDENJE SV. ŠTEF.			HELENA (JELENA), CES.
4	N	11. POBINKOŠTNA NED.	19	P	LUDOVİK TOLOZ., ŠK. ☼
5	P	DOMINIK (NEDELJKO).	20	T	BERNARD, OPAT.
6	T	MAR. D. SNEŽNICA. ☉	21	S	IVANA FR.ŠANTALSKA.
7	S	GOSPODOVO SPREM.	22	Č	TIMOTEJ, MUČENEC.
8	Č	KAJETAN, SP.; DONAT.	23	P *	FILIP (ZDENKO) BEN.
9	P *	CIRIAK IN TOV., M.	24	S	JERNEJ, APOSTOL.
10	S	ROMAN, MUČENEC.	25	N	14. POBINKOŠTNA NED.
		LAVRENCIJ, MUČENEC.			LUDOVİK, KRALJ.
11	N	12. POBINKOŠTNA NED.	26	P	ZEFIRIN I, P.; BERN.
12	P	SUZANA, DEV., MUČ.	27	T	JOŽEF KALAS. ☾
13	T	KLARA; HILARIJA. ☽	28	S	AVGUŠTIN, CERKV. UČ.
14	S††	JANEZ BERHM., SP.	29	Č	OBGLAVLJ. JAN. KRST.;
15	Č	EVZEBIJ, SP.; ANAST.			SABINA, MUČ.
16	P *	VNEBOVZETJE M. D.	30	P *	ROZA LIMANSKA, D.
		ROK, SPOZN.; JOAHIM.	31	S	RAJMUND (RAJKO).

☉ MLAJ DNE 5. OB 4:40 (DEŽ).

☽ PRVI KRAJEC DNE 12. OB 7:01 (SPREM.).

☼ ŠČIP DNE 20. OB 10:42 (VELIKO DEŽJA).

☾ ZADNJI KRAJEC DNE 27. OB 21:02 (SPR.).

SOLNCE STOPI V ZNAMENJE DEVICE
DNE 23. OB 16:42. KONEC PASJIH DNI.

DAN SE SKRČI ZA 1 URO 33 MINUT.

DAN JE DOLG OD 15^h 3' DO 13^h 30'.

OKROG 1450 IVAN GUTENBERG IZNAJDE TISK.

AVGUST IMA 31 DNI.

**KJER VIDIŠ, DA JE MNOGO ROK, ZAKLEPAJ. VSE, KAR IZDAŠ,
PRESTEJ IN PRETEHTAJ; PREJEMKE IN IZDATKE VSE ZAPISI.**

(SV. PISMO. SIR 42, 7.)

11. POBINK.: JEZUS OZDRAVI GLUHONEMEGA. (MK 7, 31—37.) STRAST LAHKO
OGLUŠI ČLOVEKA TAKO, DA GA OZDRAVI LE IZREDNA BOŽJA POMOČ.
12. POBINK.: PRILIKA O USMILJENEM SAMARIJANU. (LK 10, 23—37.) ČIM VEČ JE
NOTRANJEGA KRŠČANSTVA, TEM VEČ JE SAMARIJANSKE LJUBEZNI.
13. POBINK.: JEZUS OZDRAVI DESET GOBAVIH. (LK 17, 11—19.)
MNOGO PROSIMO, MALO SE ZAHVALJUJEMO, KER SMO SEBIČNI.
14. POBINK.: O BOŽJI PREVIDNOSTI. (MT 6, 24—33.)
KRŠČANSTVO ZAHTEVA ZASE VSEGA ČLOVEKA, DOMA IN ZUNAJ DOMA.

Z A P I S K I.

10. VIII. 955 OTON VELIKI PORAZI MA- DŽARE NA LEŠKEM POLJU. 15. VIII. 1914 OTVORJEN PANAMSKI PRE- KOP. 23. VIII. 476 KONEC ZAPADNORIMSKEGA CESARSTVA. 24. VIII. 79 STRAŠEN IZBRUH VEZUVA. 26. VIII. 1278 RUDOLF HABSBURŠKI PO- RAZI PREMISLA OTAKARJA PRI SUHIH KRUTIH.	AKO JE VREME NA SV. LAVRENCIJA IN SV. JERNEJA LEPO BILO, SE TUDI V JESENI NE BO SKAZILO. ČE JE VELIKEGA ŠMARNA LEPO, PRIJETNA VINSKA JESEN BO. ČE JE O SV. JERNEJU ZREL GROZD DO- BITI, BO DOSTI SLADKEGA VINA PITI. HLADNE ROSE SADJE IN ŽITA ZORIJO, PA TUDI VEČKRAT OČRVAVIJO.

KIMOVEC

SEPTEMBER

PO HRVATSKO: RUJAN. — PO SRBSKO: СЕПТЕМБАР. — PO ČEŠKO: ZÁŘÍ. —
PO POLJSKO: WRZESIEŃ. — PO RUSKO: СЕПТЯБРЬ.

1	N	15. POB. ANGELSKA.	16	P	KORNELIJ, P.; LJUDM.
2	P	EGIDIJ (ILIJ), OPAT.	17	T	LAMBERT, ŠKOF.
3	T	ŠTEFAN, KRALJ.	18	S †	KV. JOŽEF KUPERTIN.
4	S	EVFEMIJA IN TOV. ●	19	Č	JANUARIJ IN TOV. ●
5	Č	ROZALIJA, DEVICA.	20	P††	KV. EVSTAHIJ IN TOV.
6	P *	LAVRENCIJ JUST., ŠK.	21	S †	KV. MATEJ, AP. IN EV.
7	S	CAHARIJA, PREROK.	22	N	18. POBINKOŠTNA NED.
8	N	MARKO IN TOV., MUČ.	23	P	TOMAŽ VIL., ŠKOF.
9	P	16. POB. ROJSTVO M. D.	24	T	LINUS, P.; TEKLA, M.
10	T	PETER KLAVER, SP.	25	S	MAR. DEV., REŠ. UJETN.;
11	S	NIKOLAJ TOLEDSKI.)	26	Č	GERARD, ŠK.
12	Č	PROT IN HIACINT.	27	P *	KAMIL IN TOV., MUČ.
13	P *	IME MARIJA; MACE-	28	S	CIPRIJAN IN JUST. C
14	S	DONIJ, ŠKOF.	29	N	KOZMA IN DAMIJAN.
15	N	FRANČIŠEK KALD., SP.	30	P	VENČESLAV, KR., M.
		POVIŠ. SV. KRIŽA.			19. POBINKOŠTNA NED.
		17. POBINKOŠTNA NED.			MIHAEL ARHANGEL.
		M. D. 7 ŽAL.; NIKOM.			HIERONIM (JERKO).

● MLAJ DNE 3. OB 12:48 (LEPO).

) PRVI KRAJEC DNE 10. OB 23:57 (LEPO).

● ŠČIP DNE 19. OB 0:16 (SPREMENLJIVO).

(ZADNJI KRAJEC DNE 26. OB 3:07 (DEŽ).

SOLNCE STOPI V ZNAMENJE TEHTNICE

DNE 23. OB 13:53. ZAČETEK JESENİ.

DAN IN NOČ STA ENAKO DOLGA.

DAN SE SKRČI ZA 1 URO 40 MINUT.

DAN JE DOLG OD 13^h 26' DO 11^h 46'.

1519—1522 ŠPANCİ PRVIČ OBJADRAJO ZEMLJO.

SEPTEMBER IMA 30 DNI.

RAZUMNEGA HLAPCA LJUBI KOT SEBE, NE KRATI MU
SVOBODE, NE PUŠČAJ GA V UBOŠTVU.

(SV. PISMO. SIR 7, 22.)

15. POBINK.: JEZUS OBUDI MLADENICA V NAJMU. (LK 7, 11—16.)
MATERINSTVU GRE SPOŠTLJIVO USMILJENJE.
16. POB.: JEZUS OZDRAVI VODENIČNEGA IN GOVORI O PONIZNOSTI. (LK 14, 1—11.)
KDOR HOČE BITI POVSOD PRVI, JE SAM SEBI IN DRUGIM V NAPOTJE.
17. POBINK.: O NAJVEČJI ZAPOVEDI, MESIJA SIN DAVIDOV. (MT 22, 34—46.)
STRAST ZLORABLJA TUDI NAJSVETEJŠE STVARI.
18. POBINK.: JEZUS OZDRAVI MRTVOUDNEGA. (MT 9, 1—8.)
VERA V POMOČ BOŽJO DELA ČUDOVITE STVARI.
19. POBINK.: PRILIKA O KRALJEVI ŽENITNINI. (MT 22, 1—14.)
ADOR ZAMETA KLIC BOŽJI, MU NI POMOČI.

Z A P I S K I.

2. IX. 31 AVGUST PREMAGA ANTONI-
JA PRI AKCIJU.
2. IX. 70 TIT RAZRUŠI JERUZALEM.
4. IX. 1870 PROGLAŠENA REPUBLIKA V
FRANCIJI.
5. IX. 1905 RUSI IN JAPONCI SKLENEJO
MIR V PORTSMOUTH-U.
6. IX. 1914 FRANCOZI PORAZIJO NEMCE
OB MARNI.
27. IX. 1825 PRVA ŽELEZNIŠKA VOZNJA.

KAKRŠNO VREME PRVI DAN KANE,
RADO VES MESEC TAKO OSTANE.
NA SV. MATEJA VREME UGODNO,
OSTANE TAKO ŠTIRI TEDNE PRIHODNO.

GROM IN TRESK O SV. MIHELI
HUDE VETROVE POMENI.

ČE PTICE SELIVKE PRED SV. MIHELOM
NE LETE,
SE PRED BOŽIČEM NI BATI ZIME TRDE.

VINOTOK

OKTOBER

PO HRVATSKO: LISTOPAD. — PO SRBSKO: OKTOBAR. — PO ČEŠKO: ŘÍJEN. —
PO POLJSKO: PAŹDZIERNIK. — PO RUSKO: OKTЯБРЬ.

1 T	REMIGIJ, ŠKOF.	16 S	GAL, OPAT; GERARD.
2 S	ANGELI VARUHL.	17 Č	MARG. MAR. ALAKOK.
3 Č	KANDID, MUČENEC.	18 P *	LUKA, EVANGELIST. ☉
4 P *	FRANČIŠEK SERAF.	19 S	PETER ALKANTARA.
5 S	PLACID IN TOV., MUČ.	20 N	22. POB. POSV. CERKV. JANEZ KANCIJAN, SP.
6 N	20. POB. ROŽN. VENCA. BRUNON, SP.	21 P	URŠULA IN TOV., M.
7 P	M. D., KRALJ. SV. R. V.; JUSTINA, DEV.	22 T	KORDULA, DEV., MUČ.
8 T	BRIGITA, VDOVA.	23 S	KLOTILDA, DEV., MUČ.
9 S	DIONIZIJ IN TOV., M.	24 Č	RAFAEL, ARHANGEL.
10 Č	FRANČIŠEK BORGIA. ☽	25 P *	KRIZANT IN DAR. ☾
11 P *	ALEKSANDER SAULI.	26 S	EVARIST, PAPEŽ, MUČ.
12 S	MAKSIMILIJAN, ŠK., M.	27 N	23. P. KRISTUS KRALJ. FRUMENCIJ, ŠKOF.
13 N	21. POBINKOŠTNA NED. EDVARD (SLAVOLJUB).	28 P	SIMON IN JUDA, AP.
14 P	KALIST, PAPEŽ, MUČ.	29 T	NARCIS, ŠK.; IDA, DEV.
15 T	TEREZIJA, DEVICA.	30 S	ALFONZ RODRIGUEZ.
		31 Č++	VOLBENK, ŠKOF.

☉ MLAJ DNE 2. OB 23-19 (LEPO).

☽ PRVI KRAJEC DNE 10. OB 19-05 (SPREM.).

☉ ŠČIP DNE 18. OB 13-06 (SNEG IN DEŽ).

☾ ZADNJI KRAJEC DNE 25. OB 9-21 (SPR.).

SOLNCE STOPI V ZNAMENJE ŠKORPIJONA
DNE 23. OB 22-42.

DAN SE SKRČI ZA 1 URO 43 MINUT.

DAN JE DOLG OD 11^h 43' DO 10^h 00'.

16.—19. X. 1813 NAPOLEON I. PREMAGAN V BITKI
NARODOV PRI LIPSKEM.

OKTOBER IMA 31 DNI.

**KJER PIJANOST KRALJUJE, NI NOBENE SKRIVNOSTI; TAM
PRAVICE POZABIJO IN PRAVDE UBOGIH PREVRZEJO.**

(SV. PISMO. PREG 31, 4—5.)

20. POBINK.: JEZUS OZDRAVI SINA KRALJEVEGA URADNIKA. (JAN 4, 46—53.)
VERA ZAHTeva PONIZNO SRCE, ZATO NAPUH NE VERUJE.
21. POBINK.: PRILIKA O NEUSMILJENEM HLAPCU. (MT 18, 23—35.)
USMILJENJA JE VREDNO SAMO USMILJENO SRCE.
22. POBINK.: O DAVKU CESARJU. (MT 22, 15—21.)
GLEJ NA STVAR, NE NA LJUDI!
23. POBINK.: JEZUS OBUDI JAJROVO HČER. (MT 9, 18—26.)
LE NAPUH ZAMETUJE, ČESAR NE UME.

Z A P I S K I.

12. X. 1492 KRIŠTOF KOLUMB ODKRIJE
AMERIKO.
24. X. 1648 SKLENJEN WESTFALSKI MIR
PO 30 LETNI VOJNI.
24. X. 1795 TRETJA DELITEV IN KONEC
POLJSKE.
30. X. 1905 CAR NIKOLAJ II. DA RUSIJI
USTAVO.
31. X. 1517 ZAČETEK REFORMACIJE PO
M. LUTRU.

SV. GAL — DEŽEVEN ALI SUH —
PRIHODNJEGA POLETJA OVADUH.

KONEC VINOTOKA DEŽ —
RODOVITNO LETO.

PREJ KO V KOZOPRSKU LISTJE OD-
PADE, RODOVITNEJŠE BO PRIHODNJE
LETO.

ČE SE DREVJE POZNO OBLETI,
HUDA ZIMA SLEDI.

LISTOPAD

NOVEMB.

PO HRVATSKO: STUDENI. — PO SRBSKO: HOVEMBAR. — PO ČEŠKO:
LISTOPAD. — PO POLJSKO: LISTOPAD. — PO RUSKO: НОЯБРЬ.

1	P *	VSI SVETNIKI.	16	S	OTMAR, OP.; NEŽA AS.
2	S	SPOMIN VERNIH DUŠ.	17	N	26. POB. NEDELJA. ☼
3	N	24. POB. ZAHVALNA.			GREGORIJ ČUDODELN.
4	P	VIKTORIN, ŠKOF, MUČ.	18	P	ODON, OPAT.
5	T	KAREL BOROMEJ, ŠK.	19	T	ELIZABETA, KRALJICA.
6	S	CAHARIJA IN ELIZAB.	20	S	FELIKS VAL., SP.
7	Č	LENART (LENKO), OP.	21	Č	DAROVANJE MAR. D.
8	P *	JANEZ GABRIEL PERB.	22	P *	CECILIJA, DEV., MUČ.
9	S	KLAVDIJ IN TOV., MUČ.	23	S	KLEMEN, PAPEŽ, MUČ.;
		TEODOR (BOŽIDAR). ☽			FELICITA, MUČ. ☾
10	N	25. POBINKOŠTNA NED.	24	N	27. POBINKOŠTNA NED.
11	P	ANDREJ AVELIN, SP.			JANEZ OD KRIŽA, SP.
12	T	MARTIN (DAVORIN), ŠK.	25	P	KATARINA, DEV., MUČ.
13	S	MARTIN, PAPEŽ.	26	T	SILVESTER, OPAT.
14	Č	STANISLAV KOSTKA.	27	S	VIRGILIJ, ŠKOF.
15	P *	JOZAFAT KUNČEVIČ.	28	Č	GREGORIJ III., PAPEŽ.
		LEOPOLD (LEVKO), KR.;	29	P *	SATURNIN, MUČENEC.
		JEDERT, DEVICA.	30	S	ANDREJ, APOSTOL.

☼ MLAJ DNE 1. OB 13:01 (SNEG IN DEŽ).

☽ PRVI KRAJEC DNE 9. OB 15:10 (LEPO).

☼ ŠČIP DNE 17. OB 1:14 (MRZLO).

☾ ZADNJI KRAJEC DNE 23. OB 17:04 (LEPO).

SOLNCE STOPI V ZNAMENJE STRELCA
DNE 22. OB 18:14.

DAN SE SKRČI ZA 1 URO 16 MINUT.

DAN JE DOLG OD 9h 57' DO 8h 41'.

11. XI. 1918 PODPISANO PREMIRJE MED FRANCOZI
IN NEMCI.

NOVEMBER IMA 30 DNI.

**TRI RECI PRETRESEJO ZEMLJO: HLAPEC, ČE SE VLADARSTVA
POLASTI, BEDAK, ČE SE NAJE, IN ZOPRNA ŽENSKA, ČE JO KDO
VZAME V ZAKON. (SV. PISMO. PREG 30, 21.)**

24. POBINK.: JEZUS MED VIHARJEM V LADJICI SPI. (MT 8, 23—27.)
TUDI V NAJVEČJEM VIHARJU ŽIVLJENJA SMO V BOŽJIH ROKAH.
25. POBINK.: PRILIKA O PŠENICI IN LJULJKI. (MT 13, 24—30.)
BOŽJE POTRPLJENJE Z GREŠNIKOM JE NEIZMERNO.
26. POBINK.: PRILIKA O GORČIČNEM ZRNU IN O KVASU. (MT 13, 31—35.)
EDINO ŽIVO KRŠČANSTVO PREKVASI ČLOVEŠKO DRUŽBO.
27. POBINK.: O RAZDEJANJU JERUZALEMA IN POSLEDNJI SODBI. (MT 24, 15—35.)
TUDI GREHE NARODOV DOSEŽE BOŽJA PRAVICA.

Z A P I S K I

8. XI. 1620 ČEHI PORAŽENI NA BELI GORI.
11. XI. 1927 PODPISANA FRANCOSKO-
JUGOSLOVANSKA ZVEZNA
POGODBA.
16. XI. 1869 OTVORJEN SUEŠKI PREKOP.
21. XI. 1806 NAPOLEON I. PROGLASI »KON-
TINENTALNO ZAPORO«.
26. XI. 1812 IZBRUHNE POŽAR V MOSKVI,
ZASEDENI OD NAPOLEONA.
27. XI. 1865 ROJEN JANEZ EV. KREK.

ČE SV. MARTIN SUŠI IN ZMRZUJE,
KMET VOLJNO ZIMO PRIČAKUJE.

ČE SV. MARTIN SE LISTJE OBDRŽI,
HUDA ZIMA SLEDI.

MECESNOVA ŠPICA PADE VSELEJ
NA KOPNO ZEMLJO.

SNEG, KI NA SV. ANDREJA ZAPADE,
STO DNI LEŽI IN ŽITA MORI.

GRUDEN

DECEMBER

PO HRVATSKO: PROSINAC. — PO SRBSKO: DEKEMBAP. — PO ČEŠKO: PROSINEC. — PO POLJSKO: GRUDZIEN. — PO RUSKO: DEKABRЬ.

1	N	1. ADVENTNA NED. ⑤	16	P	ALBINA, DEV. M. ⑥
2	P	EDMUND IN TOV., MUČ.	17	T	LAZAR, ŠK.; VIVINA.
3	T	BIBIANA, DEV., MUČ.	18	S †	KV. GRACIJAN, ŠK.
4	S	FRANČIŠEK KS., SP.	19	Č	URBAN V., PAPEŽ.
5	Č	BARBARA, DEV., M.	20	P ††	KV. EVGENIJ IN MAK.
6	P *	SABA, OP.; KRISPIN.	21	S †	KV. TOMAŽ, APOSTOL.
7	S	MIKLAVŽ (NIKOLAJ).	22	N	4. ADVENTNA NEDELJA.
8	N	AMBROZIJ, ŠKOF, C. UČ.			DEMETRIJ, MUČ.
9	P	2. ADV. BREZM. SP. M. D.	23	P	VIKTORIJA, D. MUČ. ①
10	T	EVTIHIJAN, P.	24	T ††	ADAM IN EVA.
11	S	PETER FOURIER, ŠK. ②	25	S	BOŽIČ. ROJSTVO GOSP.
12	Č	LAVRET. MATI BOŽJA.	26	Č	ŠTEFAN, PRVI MUČ.*
13	P *	DAMAZ, PAPEŽ.	27	P *	JANEZ EVANG., AP.
14	S	ALEKSANDER, MUČ.	28	S	NEDOLŽNI OTROČIČI.
15	N	LUCIJA, DEV., MUČ.	29	N	NEDELJA PO BOŽIČU.
		SPIRIDION, OPAT.			TOMAŽ, ŠKOF, MUČ.
		3. ADVENTNA NEDELJA.	30	P	EVGENIJ, ŠKOF.
		KRISTINA, DEKLA.	31	T	SILVESTER, PAPEŽ. ③

- ⑤ MLAJ DNE 1. OB 5-48 (MRZLO).
- ② PRVI KRAJEC DNE 9. OB 10-42 (SPREM.).
- ③ ŠČIP DNE 16. OB 12-38 (VELIKO DEŽJA).
- ① ZADNJI KRAJEC DNE 23. OB 3-27 (DEŽ).
- ⑥ MLAJ DNE 31. OB 0-42 (MRZLO).

SOLNCE STOPI V ZNAMENJE KOZLA
DNE 22. OB 8-53. ZAČETEK ZIME.
NAJKRAJŠI DAN IN NAJDALJŠA NOČ.
DAN SE SKRČI DO 23. ZA 19 MINUT IN
ZOPET ZRASTE DO 31. ZA 4 MINUTE.
DAN JE DOLG OD 8^h 39' DO 8^h 24'.

1. XII. 1926 PODPISANA V LONDONU LOCARNSKA
POGODBA.

DECEMBER IMA 31 DNI

NE GOVORI, KAJ JE VZROK, DA SO BILI PREJSNJI ČASI BOLJŠI. TAKO VPRAŠANJE JE NEUMNO.

(SV. PISMO. PRIDG 7, 11.)

1. ADVENTNA: O POSLEDNJI SODBL. (LK 21, 25—33.) KDOR NOČE KRISTUSA - ODREŠENIKA, BO MORAL SPREJETI KRISTUSA - SODNIKA.
  2. ADV.: JANEZ KRSTNIK POŠLJE SVOJA UČENCA DO JEZUSA. (MT 11, 2—10.) RESNICHOST KRŠČANSTVA IZPRIČUJEJO DEJANJA.
  3. ADVENTNA: JANEZ KRSTNIK PRIČUJE O KRISTUSU. (JAN 1, 19—28.) ZNAČAJU JE RESNICA NAD VSE TUDI, KADAR NI PRIJETNO.
  4. ADVENTNA: JANEZ KRSTNIK POKLICAN V SLUŽBO PREDHODNIKA. (LK 3, 1—6.) VSAKO POBOLJŠANJE IZVIRA IZ POKORE.
- NEDELJA PO BOŽIČU: SIMEON IN ANA OZNANJUJETA GOSPODA. (LK 2, 33—40.)
KRISTUS JE IN OSTANE ZNAMENJE, OB KATEREM SE LOČIJO DUHOVI.

Z A P I S K I

2. XII. 1823 MONROE PROGLASI GESLO:
»AMERIKA AMERIČANOM.«
2. XII. 1804 NAPOLEON I. KRONAN ZA
CESARJA FRANCOZOV.
14. XII. 1911 AMUNDSEN DOSEŽE JUŽNI
TEČAJ.
25. XII. 497 FRANKOVSKI KRALJ KLOD-
VIK SE DA KRSTITI.
25. XII. 800 KAREL VELIKI KRONAN ZA
RIMSKEGA CESARJA.

ČE JE RIMSKA CESTA ČISTA IN SVETLA,
SE KMET DOBRE LETINE NADEJA.

ČE TA MESEC GRMI,
PRIHODNJE LETO VIHARJE RODI.

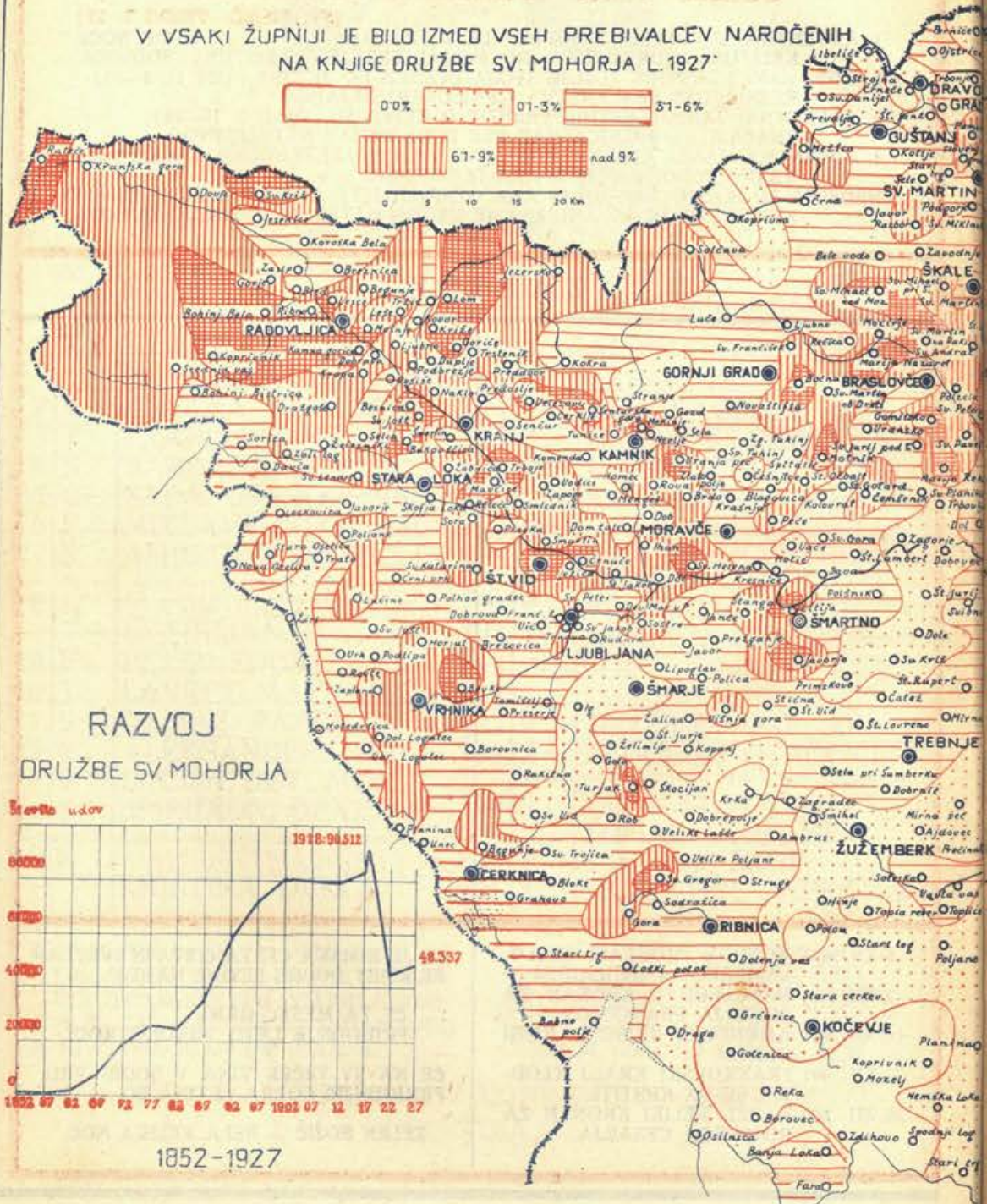
ČE NA SV. VEČER VINA V SODIH VRO,
PRIHODNJIČ DOBRA LETINA BO.

ZELEN BOŽIČ — BELA VELIKA NOČ.

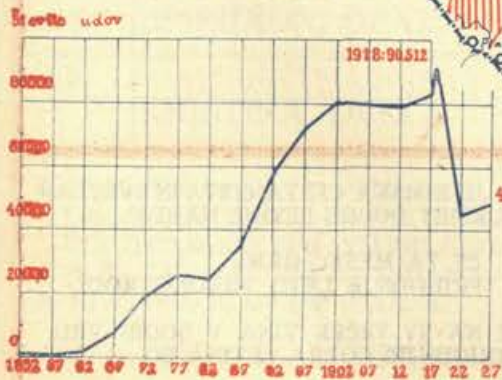

KJE IN KAKO JE NASELJENA PO SLOVENIJI MOHORJEVA KNJIGA

V VSAKI ŽUPNIJI JE BILO IZMED VSEH PREBIVALCEV NAROČENIH
NA KNJIGE DRUŽBE SV. MOHORJA L. 1927

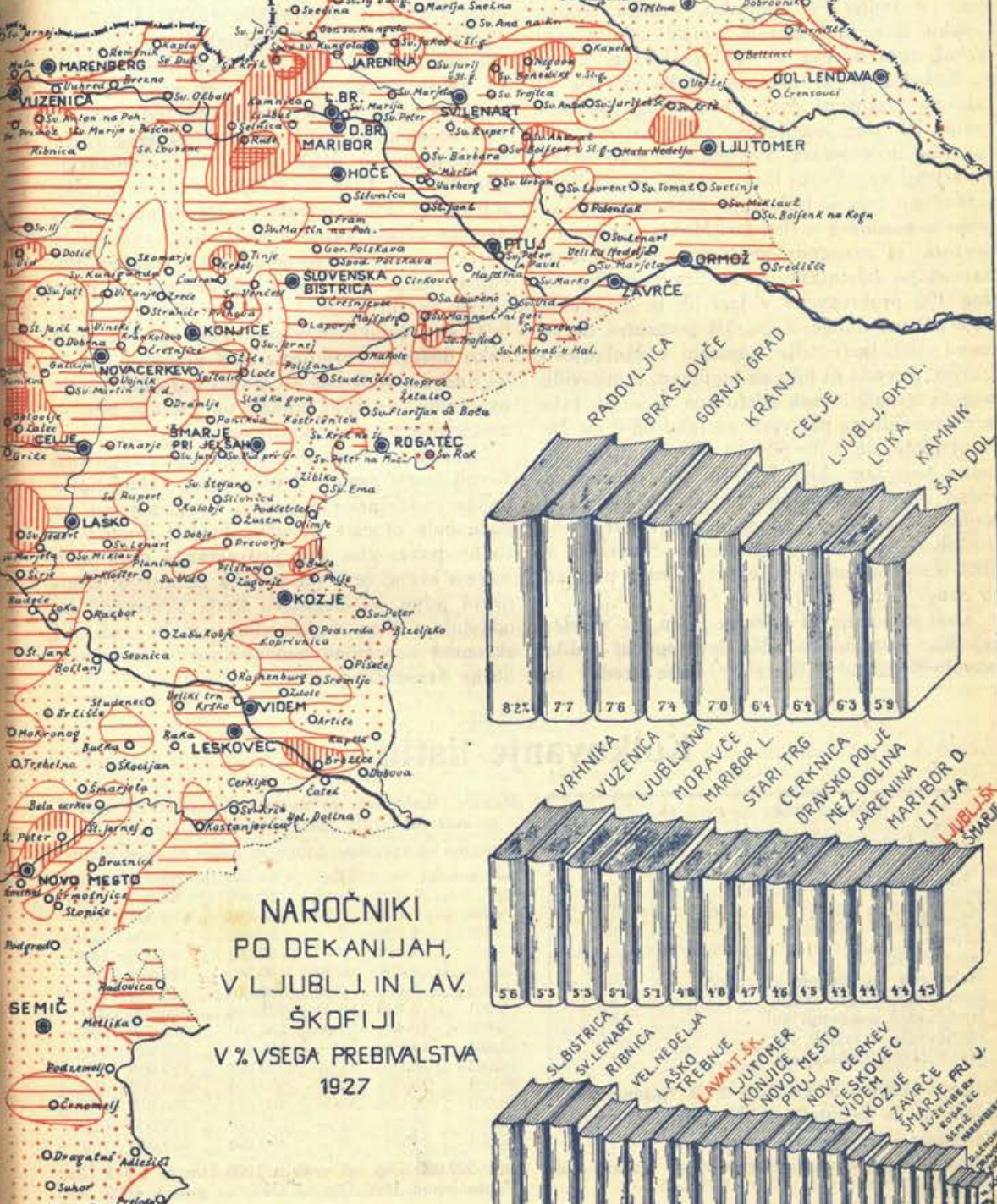

RAZVOJ
DRUŽBE SV. MOHORJA

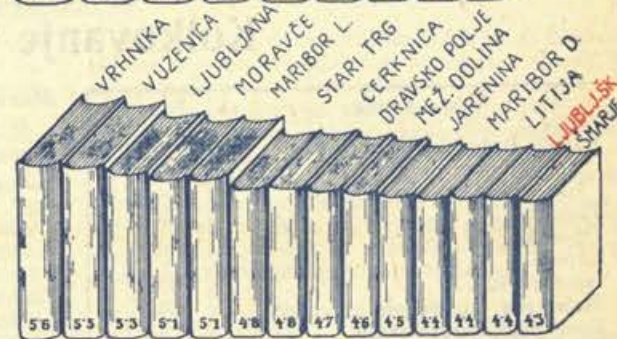
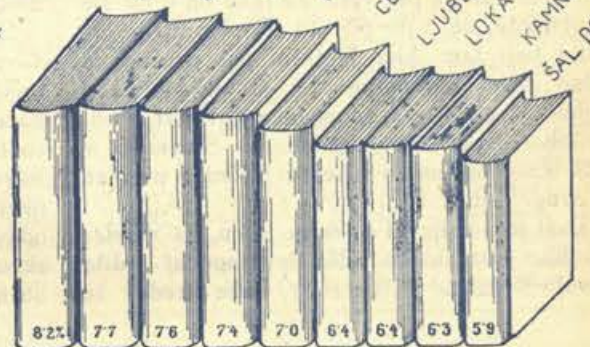

1852-1927

MOHORJEVA KNJIGA

NAROČNIKI
PO DEKANIJAH,
V LJUBLJ. IN LAV.
ŠKOFIJI
V % VSEGA PREBIVALSTVA
1927

O zemljevidu Mohorjeve knjige.

Že 76 let (če privzamemo k bratovščini še prvotno društvo sv. Mohorja) prihajajo knjige od Mohorjeve družbe med Slovence. Ne obiskujejo jih samo v domovini, gredo tudi za njimi v tujino, v Ameriko, Afriko, Azijo. Lansko leto je Kolednik opisal zgodovinski razvoj, težave, beg in selitvi Družbe. Letos pa Koledar prvič prinaša zemljevid, kje in kako je razširjena Mohorjeva knjiga po Sloveniji. Na tem zemljevidu so označene vse dekanije in vse fare Slovenije, ker so v teh poverjeništvu. Vsak farni okoliš je označen z rdečimi črtami (pikami), ki kažejo, kako gostota je naseljena v tisti fari Mohorjeva knjiga. Gostota ni označena po številu naročnikov, marveč po odstotkih: to se pravi, koliko izmed 100 prebivavcev v fari jih je naročenih na družbene knjige, n. pr. 3% pomenijo, da so izmed 100 ljudi trije zapisani v Mohorjevo družbo. Seveda ni bilo na majhnem zemljevidu mogoče označiti vseh odstotkov in so se zato fare razdelile na pet vrst: na take od 0 do 3% naročnikov, od 3 do 6% itd. Pripomniti je, da redno tudi tam, kjer je farni pas prazen, ni vedno brez naročnika. Le število je tako majhno (1 ali 2), da ni mogoče govoriti o odstotkih. Zemljevid obsega samo Slovenijo v SHS. Za inozemstvo prinese Koledar pregled ob drugi priliki.

Dasi je zemljevid povsem jasen, ga vendar nekoliko obrazložimo. Na levi spodaj vidite razvoj Družbe. V začetku kaže (tedaj še

Društvo sv. Mohorja) nadpoln začetek. Pa hitro pada, da je bilo l. 1859 le še 263 članov. Društvo se preuredi v bratovščino Družbo sv. Mohorja. Stalen porast števila članov kaže črta: l. 1868 je prekoračilo 10.000, l. 1873 pa 20.000. To je bila doba narodne zavesti, doba taborov. V letih 1877 in 1878 je padlo število za kakih 2000. (Vojska v Bosni!) Nato se zopet krepko dviga in obstane od 1902 do 1916 skoro na isti višini. Probujenje med vojno, zlasti majniška deklaracija, dvigne članstvo leta 1917 in 1918 do 90.000. Tudi prvovrstni sotrudniki, dobre povesti so število naročnikov dvigale. Nato pride razsul, beg, razcepitev Slovencev — število pade katastrofalno. Po vojna doba, razcepitev Slovencev in neka čudna brezbriznost — pa tudi težave zaradi bega so število članov silno potlačile. Sedaj se neko duševno ravnotežje spet vrača in število — dasi ne skokoma — trajno narašča. Ljudje uvidevajo, da brez knjige ne morejo biti — najcenejše pa so Mohorjeve.

Knjige v desnem spodnjem kotu govore dovolj jasno same. Prvači vsem najdebelejša knjiga radovljiške dekanije. — Zemljevid pa kaže bele otočiče (nemške kraje); drugod pa redno pove: čim več prosvetnega dela je v kakem kraju, tem več veselja za knjigo. Zemljevid pove, da bogastvo kraja skoro nič ne odločuje. Kdor knjigo ljubi, dobi tudi to skromno naročnino zanjo. Kdor je ne mara, obrne denar drugam.

Kolkovanje listin.

Vrsta listine	Din	p
Računi (trgovski in obrtni):		
do 100 Din	—	10
nad 100 Din	—	20
Pogodbe	2	—
Oporoke	3	—
Lepaki	—	10
Izpričevalo	20	—
Mojstrsko izpričevalo	60	—
Pomočniško izpričevalo	5	—
Izpričevalo osnovnih šol	5	—
Izpričevalo srednjih šol	5 in 10	—
Maturitetno izpričevalo	30	—

Listine o jamstvu in kavcijah 0·1% vpisan. zneska.
Zadolžnice in pobotnice 0·5% vpisanega zneska.
Odstopnice 2% vpisanega zneska.

Zastavne listine denarnih zavodov se morajo kolkovati.

Menice, tuzemske, se ne smejo kolkovati, temveč se morajo kupiti znesku primerne golice.

Kupnina za menične golice in kolek za zast. listine:

za znesek	Din	44.001 do	50.000	79—
do 300	—·60	50.001	60.000	94—
301 " 600	1·20	60.001	70.000	109—
601 " 1.200	2—	70.001	80.000	124—
1.201 " 2.000	4—	80.001	90.000	139—
2.001 " 3.200	6·20	90.001	100.000	154—
3.201 " 5.000	9·80	100.001	125.000	192—
5.001 " 6.800	13·20	125.001	150.000	230—
6.801 " 10.400	19—	150.001	175.000	268—
10.401 " 14.000	25—	175.001	200.000	306—
14.001 " 20.000	34—	200.001	250.000	382—
20.001 " 26.000	43—	250.001	300.000	458—
26.001 " 32.000	52—	300.001	350.000	534—
32.001 " 38.000	61—	350.001	400.000	610—
38.001 " 44.000	70—	400.001	500.000	760—

nad 500.000 Din od vsakih 1000 Din še po 1 Din.
Vsota izpod 1000 Din se šteje za polnih 1000 Din.

Poštne pristojbine.

Pisma				Tiskovine				Vzorci				Poslovni papirji				Navadne in povzetne nakaznice				Vrednostna pisma											
do		tuz.		inoz.		do		tuz.		inoz.*		tuz.		inoz.		tuz.		inoz.		do		franko		dost.†		do		tuz.		inoz.	
g		Din p		Din p		g		Din p		Din p		Din p		Din p		Din p		Din p		Din p		Din p		Din p		Din p		Din p		Din p	
20	1	—	3	—	50	—	25	—	50	—	—	—	50	1	—	—	—	—	—	—	25	1	—	—	50	100	1	—	5	—	
40	1	50	4	50	100	—	50	1	—	—	50	1	—	—	—	—	—	—	—	50	50	1	50	—	50	500	2	—	5	—	
60	2	—	6	—	150	—	75	1	50	—	75	1	50	—	—	—	—	—	—	100	2	—	1	—	1000	5	—	5	—	—	
80	2	50	7	50	200	1	—	2	—	1	—	2	—	1	—	3	—	—	300	3	—	1	—	3000	10	—	5	—	—	—	
100	3	—	9	—	250	1	25	2	50	1	25	2	50	1	25	3	—	—	500	4	—	1	—	5000	10	—	—	—	—	—	
120	3	50	10	50	300	1	50	3	—	1	50	3	—	1	50	3	—	—	1000	5	—	1	—	6000	11	—	—	—	—	—	
140	4	—	12	—	350	1	75	3	50	1	75	3	50	1	75	3	50	za paketne povzetne nakaznice	2000	6	—	2	—	7000	12	—	—	—	—		
160	4	50	13	50	400	2	—	4	—	2	—	4	—	2	—	4	itd.														
180	5	—	15	—	450	2	25	4	50	2	25	4	50	2	25	4														1000	
200	5	50	16	50	500	2	50	5	—	2	50	5	—	2	50	5															Prip. obvest. ali dost.†
do					do													3													
2 kg	50	50	151	50	2 kg	10	—	20	—	—	—	—	—	10	—	20	—		3												
																	3														
																				3											
																		3													

Dopisnice	—	50	1	50
Priporoka	3	—	3	—
Povratnica	3	—	3	—
Ekspresnina	3	—	6	—
Reklamacije	3	—	6	—
Pokaznina	—	50	—	—

* Za češkoslovaško veljajo tuzemske pristojbine.

Paketna tarifa

z obvestnino (= 50 p)						z dostavnino (= 5 Din) †					
do teže kg	brez	do 100	do 500	do 1000	do 5000	do teže kg	brez	do 100	do 500	do 1000	do 5000
Din vrednosti						Din vrednosti					
1	6:50	7:50	8:50	11:50	16:50	1	11:—	12:—	13:—	16:—	21:—
5	10:50	11:50	12:50	15:50	20:50	5	15:—	16:—	17:—	20:—	25:—
10	20:50	21:50	22:50	25:50	30:50	10	25:—	26:—	27:—	30:—	35:—
15	30:50	31:50	32:50	35:50	40:50	15	35:—	36:—	37:—	40:—	45:—
20	40:50	41:50	42:50	45:50	50:50	20	45:—	46:—	47:—	50:—	55:—

Za ločenke se računa dvojna težna pristojbina. — Za ekspresne pakete je pristojbina z dostavnino za 1 Din višja. — Pri povzetnih paketih se še prištejejo **nakazniške** pristojbine. — Ležarina 1 Din na dan.

† Vsakršne paketne in denarne pošiljke dostavljajo na dom tele pošte: V Sloveniji in Dalmaciji: Celje, Ljubljana, Maribor, Dubrovnik, Knin, Kotor, Makarska, Metković, Sinj, Split. Vse druge dostavljajo pakete samo do 3 kg teže in 250 Din vrednosti, denarna pisma in nakaznice do 1000 Din. Na Hrvaškem in prejšnj. madžarskem ozemlju dostavljajo paketne in denarne pošiljke: Brod n.S., Novi Sad, Novi Vrbas, Osijek, Pančevo, Ruma, Senta, Sisek, Sombor, Subotica, Sušak, Varaždin, Vel. Kikinda, V. Bečkerek, Vinkovci, Vršac, Zagreb, Zemun. Druge pošte dostavljajo samo vrečnike v obsegu 1 dm³ in denar do 1000 Din. V Bosni in Hercegovini dostavljajo v večjih mestih vse pošiljke, drugod pa samo manjše pakete v obsegu 1 dm³ in vse denarne pošiljke. V Srbiji dostavljajo Beograd, Leskovac in Niš vse pošiljke, drugod obveščajo.

Pripombe.

Navadno se plačajo poštne pristojbine vnaprej ob predaji na pošti, in sicer za pisemske pošiljke z navadnimi poštними znamkami (frankovnimi znamkami), za pakete, nakaznice itd. pa v gotovini.

Za nefrankirane ali nezadostno frankirane pisemske pošiljke se naslovljencu zaračuna kot porto dvakratni manjkajoči del pristojbine, pri inozemskih pošiljkah najmanj 10 zlatih cent., t. j. tačas 1 Din.

Ako pa pošilja nefrankirano pošiljko kaka oblast, ustanova itd., tedaj plača prejemnik za pošiljko samo navadni franko.

Ekspresne pošiljke (do 100 Din vrednosti ali 10 kg teže) se dostavljajo le tedaj po posebnem slu, če stanuje prejemnik v kraju, kjer je pošta.

Poštni nalogi (samo za tuzemstvo) do 1000 Din s pisemsko pošto. Pristojbina znaša kakor za priporočeno pismo iste teže in 50 par pokaznina. Izdajna pošta odbije od zneska pristojbino za nakaznico in 25 par za goličo (nakaznico).

Položnice. Za pisemsko sporočila na nakaznici treba plačati 50 par. Za prejemna potrdila pri davčnih položnicah se plača 50 par ali 1 Din, kakršno potrdilo pač zahteva vplačnik, ali z dopisnico ali s pismom

Za nakaznice, denarna pisma in pakete od državnih oblasti in ustanov, naslovljene na urade in oblasti, ki so poštne proste, se ne plača niti dostavnina niti obvestnina. Za denarna pisma in pakete, naslovljene na vojaške, gojence vojaške akademije, orožnike ali pa poštneleže, se plača samo obvestnina.

Sprejemni list (potrdilo) se dobi za vsakršno priporočeno denarno in paketno pošiljko. Pošiljatelj naj gleda na to, da so na listu vsi podatki prav, da ima list poštni pečat in uradnikov podpis, ter ga mora shraniti za morebitno reklamacijo itd.

Poštne proste.

Občinski uradi so za spise na vojaške oblasti in referente oproščeni razen navadne poštne tudi priporočnine; pravtako so župnijski uradi oproščeni poštne in priporočnine na vojaške in druge oblasti.

Delodajavci so oproščeni poštne za navadna pisma na Okrožne urade za zavarovanje delavcev ter njih poslovalnice in sodišča.

Obrtne zadruge so poštne proste za dopise, ki se tičejo javne službe ali se pošiljajo na uradni poziv državnim oblastvom, uradom in ustanovam.

Povzetne pošiljke.

Za pisemske pošiljke (brez vzorcev) in vrednostna pisma s povzetjem do 1000 Din (samo za tuzemstvo) se plača poleg drugih pristojbin še 50 par pokaznine. Od izterjanega zneska se odbije pristojbina za nakaznico in 25 par za golio (nakaznico).

Za pakete s povzetjem (do 5000 Din) se plača poleg pristojbin za težo, vrednost (ločenko, ekspres), tudi še pristojbina za nakaznico, všteti morebitno dostavnino ali obvestnino. Pristojbine se plačajo pri sprejemni pošti; izdajna pošta nakaže povzetni znesek.

Raznovrstne druge pristojbine.

Za odjavo (obvest, o nevročljivosti) paketa 50 par. Za izplačilno potrdilo 3 Din. Za ležnino za vsak zavoj na dan 1 Din. Za izplačilno pooblastilo (dvojni nakaznice), izdano po krivdi naslovnika, 5 Din kolkovine za prošnjo in še 4 Din v znamkah. Te pristojbine je plačati tudi za podaljšanje izplačilnega roka nakaznic, ki po krivdi stranke niso bile izplačane meseca vplačitve ali naslednji mesec.

Za vrnitev ali preklic pošiljke, premembo naslova, znižanje ali črtanje povzetja se plača 3 Din; pri pošiljkah v inozemstvo 6 Din.

Za zaposlane ali vrnjene pošiljke se plača pri paketih pristojbina za težo in vrednost kakor tudi dostavnina ozir. obvestnina; pri denarnih pisemh samo dostavnina oziroma obvestnina; pri vseh drugih pošiljkah nič. Izkaznica o istovetnosti 10 Din.

Brzobjavne pristojbine.

Brzobjavna golica stane 50 par.

V notranjem prometu kraljevine SHS se plača za vsako besedo privatne brzobjavke 50 par, najmanj pa za vsako brzobjavko 5 Din. Za hitno brzobjavko se plača za vsako besedo Din 1:50, za vsako hitno brzobjavko pa najmanj 15 Din. Pristojbina za potrdilo brzobjavke (priznanico) znaša 1 Din.

Brzobjavke za evropsko inozemstvo. Vsaka beseda stane: na Madžarsko Din 1:76 v Avstrijo in Rumunijo Din 1:98, v Italijo Din 2:31, na Češkoslovaško in v Švico Din 2:75, v Francijo Din 2:97, v Nemčijo Din 3:08, v Rusijo Din 5:83. Pri vsaki brzobjavki se računa ena beseda več, pri hitnih se računa ta beseda trikratno. Za brzobjaven odgovor se lahko plačajo pristojbine primerno prometu naprej.

Splošne poštne določbe.

Naslov vsake pošiljke mora biti čisto in razločno (s črnilom) napisan, tiskan itd. z latinico ali cirilico in mora imeti vse potrebne podatke (polna imena, kraj, ulico, vas, hišno številko, zadnjo pošto, državo, pokrajino), da se more pošiljka hitro in zanesljivo odpraviti ter dostaviti pravemu prejemniku. Na pisemskih pošiljkah naj bodo znamke čiste (še ne rabljene ali izrezane) in nalepljene vedno na zgornjem desnem kotu naslovne strani. Priporočljivo je tudi, napisati na zadnjo stran svoj naslov.

Pismo ne sme na nobeno stran presežati 45 cm in mora biti zaprto tako, da je vsebina dobro zavarovana in da se brez vidne poškodbe ovitka ne more vzeti ven. Če priloži pošiljatelj tiskovini, vzorcu itd. pismo ali drugo sporočilo, mora te pošiljke zalepiti in frankirati kot pismo, da ga pošta ne kaznuje.

Dopisnice (razglednice), ki jih izdelujejo privatniki, se morajo po obliki, velikosti in kakovosti papirja ujemati z državnimi dopisnicami.

Slike, dobrodnele znamke in drugi okraski iz tankega papirja se smejo nalepljati le na zadnji strani in na levi strani delu naslovne strani.

Kdor hoče tiskovine, poslovne papirje, blagovne vzorce in mešane pošiljke poslati po navedenih znižanih pristojbinah, mora pošiljke pošti predati odprte, t. j. spravljene v pasico, povezani ovitek, škatlo itd., da se uradnik lahko prepriča, ali ni priloženo pismo ali kako drugo nedovoljeno pismo sporočilo.

Za tiskovine se smatrajo knjige, brošure, muzikalije, fotografije in drugi razmnožki, ki so napravljeni na papirju s tiskom ali na drug mehaničen način, samo ne s pretiskom ali s pisalnim strojem. Zavoj ne sme na nobeno stran presežati 45 cm ali zvit meriti čez 75 in 10 cm. Tiskovine se ne smejo izpremeniti ali izpopolniti s podatki osebnega dopisovanja. — Dovoljeno pa je: v časnikih itd. članke označiti s črtami, na izrezkih iz časopisov napisati naslov in številko časopisa in kdaj in kje je bil izdan; na posetnice napisati voščilo, zahvalo ali drug izraz vljudnosti; največ 5 besedami ali pa običajnimi kraticami: p. f., p. c. itd.; na vabilih omeniti namen, kraj in čas sestanka; na cenikih, reklamnih oglasih spremeniti številke; na knjige, brošure, muzikalije, slike itd. napisati posvetila (dedikacije) in priložiti račun; na položnicah nad napisom »Položnica« zapisati beležke vknjiženja, ki se nanašajo na vplačitve.

Za poslovne papirje se smatrajo vsi spisi in vse listine, ki nimajo značaja osebnega in stvarnega dopisovanja, kakor stara pisma, prevodni spisi, tovrstni listi, rokopisi za knjige, časopise ali muzikalije, še neocenjene naloge učencev in poselske (delavske) knjižice itd. Glede izmer itd. glej pri tiskovinah.

Kot blagovne vzorce odpravlja pošta majhne količine raznega blaga in druge majhne predmete, ki nimajo nobene prodajne vrednosti, ne merijo v svojih smereh več ko 30, 20 in 10 cm in če je vsebina tako zavarovana, da ne more poškodovati drugih poštinih pošiljk ali poštinih uslužbencev.

Mešane pošiljke imenuje pošta tiskovine, blagovne vzorce in poslovne papirje, če jih isti pošiljatelj na istega naslovnika pošilja pod skupnim ovitkom. V takih primerih mora vsak predmet zase odgovorjati predpisom o teži, razsežnosti itd.

Pri nakaznicah mora pošiljatelj vse dele razločno izpolniti s črnilom po predtisku; izbrisati ali popraviti ne sme nič. To velja tudi za denarna ali vrednostna pisma. Taka pisma v uradnih ovitkih je treba zapečatiti najmanj z dvema pečatoma, v privatnih ovitkih pa najmanj s petimi pečati in napraviti tudina naslovni strani čitljiv barvni odtisk pečatnika.

Paketi. Natančno vsebino, morebitno vrednost, povzetek in druge pripombe (ekspres, pazil itd.) je treba zapisati na spremnico in na paket. Oprema pošiljk mora biti glede na njihovo vsebino, težo, vrednost in daljavo pota primerno trpežna. Zavite oziroma zaprte morajo biti tako, da se ne pride do vsebine brez vidne poškodbe zavoja ali pečatov.

Paketi, katerih vrednost je označena s 600 Din in več, morajo biti tam, kjer se konci zavojne tvarine stikajo, zadostno zapečateni. Razločen barvni odtisk pečatnika se mora napraviti tudi na odrezku poštne spremnice. Vrvca mora biti primerno močna, ne sme imeti vozlov in oba konca vrvice je treba zapečatiti.

Za ločenke se smatrajo paketi, s katerimi mora pošta zaradi vsebine (razlomljivo blago, žive živali itd.) posebno previdno ravhati ter bolj paziti; pošiljke v neprimerni obliki (košare, opletene steklenice itd.) in paketi, ki so daljši od 110 cm ali katerih obseg presega 180 cm; vendar pa ne smejo biti daljši ko 2 m, ozir. njih obseg ne sme presežati 240 cm.

Abecedni imenik svetnikov in godov.

Tu so naštetni oni godovi in imena svetnikov, ki so pri nas najbolj v navadi. Popoln ni, zlasti ni marsikateriga imena, ki ga ljudje po svoje krajšajo in oblikujejo. Če kak član naše Družbe želi pojasnila, naj se oglasi; radi mu bomo ustregli.

Večkrat pa želijo starši dati otroku ime, ki ga med svetniki ne najdemo. Ali imajo pravico? Opozarjamo najprej: Naša, skozi stoletja v Slovincih udomačena imena so za nas najlepša in zaeno tudi značilna. Do tega spoznanja so prišli

zlasti slovenski izobraženci, ki dajejo svojim otrokom zopet krepka, stara imena: Peter, Miklavž, Majda, Meta, Špela, Janez, Marko, Vid itd. Če bi pa le kdo želel dati posebno ime, velja za katoličane sledeča zapoved: »Želja sv. cerkve je, ne stroga zapoved, da starši dajejo otrokom imena svetnikov. Če pa starši izrečno žele dati drugo ime, naj se doda krščencu še ime kakega svetnika in se obe imeni zapišeta v krstno knjigo.« Dolžnost katoličanov je, da se ravnajo po tej odredbi.

A.

Abdon (in Senen), muč., 30. jul.
Abraham, očak, 9. okt.
Ada glej Adelhajda.
Adalbert (Vojteh), škof, 23. apr.
Adam (in Eva), prvi starši, 24. dec.
Adela glej Adelhajda.
Adelhajda, vdova, 16. dec.
Adolf, škof, 11. febr.
Adolf, spozn., 12. jun.
Adolf, škof, 17. jun.
Adrijan, muč., 8. sept.
Afra, muč., 24. maja.
Afra, muč., 9. avg.
Agapa, dev., muč., 5. marca.
Agapit (Ljubo), muč., 18. avg.
Agapit, papež, 20. sept.
Agata (Doroslava), d. m., 5. febr.
Agaton, papež, 16. febr.
Agaton, muč., 7. dec.
Agripina, dev., muč., 23. jun.
Ahacij (in tov.), muč., 22. jun.
Ahilej (in Nerej), muč., 12. maja.
Akvilina, dev., 13. jun.
Alban (Belo), muč., 21. jun.
Albert, škof, muč., 8. apr.
Albert Vel., spozn., 15. nov.
Albin (Belko), škof, 1. marca.
Albina, dev., muč., 16. dec.
Albuin (in Ingenuin), šk., 5. febr.
Aleksander (Šaša), škof, 23. apr.
Aleksander, papež, muč., 3. maja.
Aleksander Sauli, 11. okt.
Aleksander, muč., 12. dec.
Aleksandra, muč., 20. marca.
Aleksandra, dev., muč., 18. maja.
Aleš, spozn., 17. jul.
Alferij, opat, 12. apr.
Alfonz, škof, 23. jan.
Alfonz Lig., škof, 2. avg.
Alfonz Rodr., spozn., 30. okt.
Alfred, opat, 12. jan.
Alojzij Gonzaga, spozn., 21. jun.
Amadej, spozn., 30. marca.
Amalija (Ljubica), 10. jul.
Amand, škof, 6. febr.
Ambrož, škof, cerkv. uč., 7. dec.
Ambrozij Sien., bl., 20. marca.
Ana, mati Marije Device, 26. jul.
Ana, prerokinja, 1. sept.
Anaklet, papež, 13. jul.
Ananija, muč., 25. jan.
Ananija, muč., 1. dec.
Anastazij, muč., 22. jan.

Anastazij, papež, 27. apr.
Anastazij, muč., 7. sept.
Anastazija, muč., 6. febr.
Anastazija, muč., 15. apr.
Anastazija, dev., 14. avg.
Anastazija, muč., 25. dec.
Andrej (Hrabrosi.) K., šk., 4. febr.
Andrej Bobola, 21. maja.
Andrej Avelin, spozn., 10. nov.
Andrej, apostol, 30. nov.
Angela Folinjska, vdova, 4. jan.
Angela, dev., 10. maja.
Angela Meriči, dev., 31. maja.
Angelina, 21. jul.
Angelus, spozn., 12. apr.
Angelus, 30. okt.
Anicet, papež, 17. apr.
Antia, muč., 18. apr.
Anton, pušč., 17. jan.
Anton Padovanski, 13. jun.
Anton M. Caharija, spozn., 5. jul.
Antonija, dev., muč., 29. apr.
Antonija, muč., 4. maja.
Antonija, dev., 27. okt.
Antonin, škof, 10. maja.
Antonin, muč., 22. avg.
Antonin, muč., 2. sept.
Antonina, muč., 1. marca.
Antuza, muč., 27. avg.
Anzelm, škof, cerkv. uč., 21. apr.
Apolinarij, škof, muč., 23. jul.
Apolonij, muč., 18. apr.
Apolonija, dev., muč., 9. febr.
Arkadij, muč., 12. jan.
Atanazij, škof, cerkv. uč., 2. maja.
Atanazija, vdova, 14. avg.
Avguštin, škof, ap. angl., 28. maja.
Avguštin, škof, cerkv. uč., 28. avg.
Avrea (Zlata), dev., muč., 19. jul.
Avrelij, škof, 12. nov.
Avrelija, dev., muč., 15. okt.

B.

Baldomir, spozn., 27. febr.
Baltazar (Boltežar), kralj, 6. jan.
Bara glej Barbara.
Barbara, dev., muč., 4. dec.
Barbea, muč., 29. jan.
Barnaba, apostol, 11. jun.
Bazilij, škof, cerkv. uč., 14. jun.
Bazilisa (in Julijan), muč., 9. jan.
Beatrika, muč., 29. jul.
Beda (Veda) Čast., c. uč., 27. maja.
Belo glej Alban.
Benedikt, opat, 21. marca.
Benedikt Niger, spozn., 4. apr.
Benedikt Jožef, spozn., 16. apr.
Benedikta, muč., 4. jan.
Benedikta, dev., 6. maja.
Benedikta, dev., muč., 8. okt.
Benigen, muč., 13. febr.
Benigen, muč., 1. nov.
Benjamin, škof, 31. marca.
Benon, škof, 26. jun.
Benvard (s tov.), škof, 25. okt.
Benvenut, škof, 22. marca.
Berard, muč., 16. jan.
Bernard, škof, 12. marca.
Bernard, opat, 20. avg.
Bernard Ofiški, spozn., 26. avg.
Bernardin Foški, 27. nov.
Bernardin Sienski, spozn., 20. maja.
Berta, dev., 4. jul.
Bertold, spozn., 29. marca.
Bertram, škof, 3. jul.
Bertrand, patr. oglejski, 6. jun.
Bibijana, dev., muč., 2. dec.
Blaž, škof, muč., 3. febr.
Blaženko glej Makarij.
Bogdan glej Deodat.
Bogdan glej Matija.
Bogo glej Bogomir.
Bogoljub glej Teofil.
Bogomil, škof, 10. jun.
Bogomila, 6. jul.
Bogomir (Božo, Božo), šk., 8. nov.
Bojan glej Mohor.
Boltežar glej Baltazar.
Bonaventura, škof, c. uč., 14. jun.
Bonifacij, muč., 14. maja.
Bonifacij, papež, 25. maja.
Bonifacij, škof, muč., 5. jun.
Bonifacij, papež, 25. okt.
Boris, kralj, 2. maja.
Boštjan glej Sebastijan.
Božena glej Natalija.
Božidar glej Teodor.
Božo glej Bogomir.
Branimir glej Francišek.
Branko glej Francišek.
Breda glej Friderika.
Brezmadežno spočetje M.D., 8. dec.
Brigita, dev., 1. febr.
Brigita, vdova, 8. okt.
Bronislava, nuna, 7. sept.
Brunon, škof, 17. maja.
Brunon, spozn., 6. okt.
Budislav glej Gregor.

C.

Caharija, papež, 15. marca.
 Caharija, prerok, 6. sept.
 Caharija (in Elizabeta), 5. nov.
 Cecilija, dev., muč., 22. nov.
 Celestin, papež, 6. marca.
 Celestin, papež, 19. maja.
 Cenon, muč., 5. apr.
 Ciprijan, škof, muč., 14. sept.
 Ciprijan (in Kornelij), mučenca, 16. sept.
 Ciprijan (in Justina), m., 26. sept.
 Cirijak (Larg in Smaragd), muč., 8. avg.
 Ciril Aleksandrijski, škof, 9. febr.
 Ciril Jeruzalemski, škof, cerkv. uč., 18. marca.
 Ciril, muč., 29. marca.
 Ciril (in Metod), slovanski apost. 5. jul.
 Cirila, muč., 5. jul.
 Cirila, dev., muč., 28. okt.
 Cita, dev., 27. apr.
 Cvetana, Cvetka glej Flora.
 Cvetko glej Florijan.

D.

Damaz, papež, 11. dec.
 Damijan (in Kozma), m., 27. sept.
 Daniel (Dana, Danica, Danilo), prerok, 21. jul.
 Daniel (in tov.), muč., 10. okt.
 Danilo glej Daniel.
 Darij, muč., 19. dec.
 Darinka glej Darija ali Martina.
 Darovanje Marijino, 21. nov.
 Davorin glej Martin.
 Demeter, muč., 9. apr.
 Deodat (Bogdan), muč., 8. nov.
 Deziderij (Željko), škof, 23. maja.
 Didak Jožef, bl., 21. marca.
 Dinko glej Dominik.
 Dionizij, škof, muč., 9. okt.
 Dizma, desni razbojnik, 25. marca.
 Dobrağa sveta Dev. Marija, 26. apr.
 Dominik, spozn., 4. avg.
 Dominika, muč., 6. jul.
 Donat, škof, muč., 7. avg.
 Donat, spozn., 29. okt.
 Dora glej Doroteja.
 Doroslava glej Agata.
 Doroteja (Dora), d., m., 6. febr.
 Doroteja (in tov.), d. m., 3. sept.
 Dragica glej Karel.
 Drago, spozn., 16. apr.
 Dragotin glej Karel Bor.
 Dula, muč., 25. marca.
 Dušan glej Spiridon.

E.

Eberhard, škof, 8. jan.
 Eberhard, škof, 23. jun.
 Eberhard, škof, 28. nov.
 Ecehiel, prerok, 10. apr.
 Edita, dev., 16. sept.
 Edmund, škof, 16. nov.
 Edmund (in tov.), muč., 1. dec.
 Edvard, kralj, muč., 18. marca.

Edvard, kralj angl., 13. okt.
 Efrem, cerkv. uč., 18. jun.
 Egidij (Roger in Odorik), 28. jan.
 Egidij od sv. Jožefa, 7. febr.
 Egidij (Ilij, Tilen), opat, 1. sept.
 Eleonora, dev., 21. febr.
 Eleverij, škof, muč., 20. febr.
 Eleverij, papež, muč., 26. maja.
 Elija, prerok, 20. jul.
 Elizabeta (Špela), kraljica, 8. jul.
 Elizabeta (in Caharija), 5. nov.
 Elizabeta, kraljica, 19. nov.
 Elizej, prerok, 14. jun.
 Ema, vdova, 19. apr.
 Emanuel, muč., 26. marca.
 Emeram, škof, muč., 22. sept.
 Emerencijana, dev., muč., 23. jan.
 Emerik, vojvoda, spozn., 5. nov.
 Emigdig, škof, muč., 9. avg.
 Emil (Milan), muč., 22. maja.
 Emilija (Milica), dev., 17. avg.
 Emilijan (Milan), škof, 11. sept.
 Emilijana (Milena), dev., 5. jan.
 Engelbert, škof, 7. nov.
 Epigmenij, muč., 24. marca.
 Erazem, škof, muč., 2. jun.
 Erazma (s tov.), muč., 3. sept.
 Erik, kralj, 18. maja.
 Erna glej Ertruda.
 Ernest, škof, 12. jan.
 Ertruda (Erna), dev., 11. sept.
 Etbin, opat, 19. okt.
 Etelbert, kralj, 25. febr.
 Eva (in Adam), prvi starši, 24. dec.
 Evald, muč., 3. okt.
 Evarist I., papež, muč., 26. okt.
 Evfemija (in tov.), d., m., 3. sept.
 Evfrazija, dev., 13. marca.
 Evgenij, muč., 24. jan.
 Evgenij, papež, 8. jul.
 Evgenij (in Makarij), m., 20. dec.
 Evgenij, škof, 30. dec.
 Evgenija, dev., 25. dec.
 Evalija, dev., muč., 12. febr.
 Evstahij (in tov.), muč., 20. sept.
 Evstohija, dev., 13. febr.
 Evstohija, dev., muč., 2. nov.
 Evtihij, m. iz Mezop., 14. marca.
 Evtihij, muč. iz Tracije, 29. sept.
 Evtihijan, papež, muč., 8. dec.
 Evzebij, muč., 6. marca.
 Evzebij, duh., spozn., 14. avg.
 Evzebij, škof, muč., 16. dec.

F.

Fabij, muč., 31. jul.
 Fabijan (in Sebastijan), m., 20. jan.
 Fabiola, vdova, 27. dec.
 Favsta, vdova, 19. marca.
 Favstin (in Jovita), m., 15. febr.
 Felicijan (in Primož), muč., 9. jun.
 Felicijan, škof, muč., 20. okt.
 Felicita, muč., 7. marca.
 Felicita s 7 sinovi, muč., 10. jul.
 Felicita, muč., 23. nov.
 Feliks (Srečko), duh., muč., 14. jan.
 Feliks, škof, 21. febr.
 Feliks Kantal, spozn., 21. maja.
 Feliks (in Fortunat), 18. jun.

Feliks (in Nabor), muč., 12. jul.
 Feliks Val., spozn., 20. nov.
 Ferdinand, kralj, 30. maja.
 Fides (Vera), dev., muč., 1. avg.
 Filemon (in Apolonij), muč., 8. marca.
 Filip (in Jakob), apost., 1. maja.
 Filip Neri, spozn., 26. maja.
 Filip (Zdenko) Benicij, sp., 23. avg.
 Filomena, dev., 11. avg.
 Firmin, škof, muč., 25. sept.
 Firmin, škof, 11. okt.
 Flavijan, muč. (v Rimu), 28. jan.
 Flora (Cvetka, Cvetana), d., 12. jun.
 Flora, dev., muč., 24. nov.
 Florentin, škof, 16. okt.
 Florentina, dev., 20. jun.
 Florijan (Cvetko), muč., 4. maja.
 Fortunat, spozn., 1. jun.
 Fortunat (in Feliks), 18. jun.
 Fortunat (in Mohor), muč., 12. jul.
 Frančišek (Branimir, Branko) Saleški, škof, cerkv. uč., 29. jan.
 Frančišek Kle, muč., 17. febr.
 Frančišek Pavl., spozn., 2. apr.
 Frančišek Hier., 11. maja.
 Frančišek Kar., spozn., 4. jun.
 Frančišek Regij, spozn., 16. jun.
 Frančišek Solan., spozn., 24. jul.
 Frančišek Kald., spozn., 13. sept.
 Frančišek Seraf., spozn., 4. okt.
 Frančišek Borgia, spozn., 10. okt.
 Frančišek Ksaverij, spozn., 3. dec.
 Frančiška Rimska, vdova, 9. marca.
 Friderik (Mirko, Miroslav), škof. muč., 18. jul.
 Fridolin, opat, 6. marca.
 Frumencij, škof, 27. okt.

G.

Gabriel od Žal. M. B., 27. febr.
 Gabriel, nadangel, 24. marca.
 Gaj (in Soter), pap., muč., 22. apr.
 Gal, opat, 16. okt.
 Gala, vdova, 5. okt.
 Gaspar (Gašper), kralj, 6. jan.
 Gavidioz (Veselko), škof, 25. okt.
 Genovefa, dev., 3. jan.
 Gentilij, muč., 5. sept.
 Gerard, muč., 8. marca.
 Gerard, škof, muč., 24. sept.
 Gerard Majella, 16. okt.
 Germana, dev., 15. jun.
 Gervazij (in Protazij), muč., 19. jun.
 Gizela, kraljica, opatinja, 7. maja.
 Godfrid (Bogomir), škof, 8. nov.
 Godhard, škof, 5. maja.
 Gorgonij, muč., 9. sept.
 Gracijan, škof, 18. dec.
 Gregorij, papež, 13. febr.
 Gregorij, papež, 17. febr.
 Gregorij Nis. (Budisl.), šk., 9. marca.
 Gregorij Vel., papež, 12. marca.
 Gregorij Nacijan, škof, 9. maja.
 Gregorij, papež, 25. maja.
 Gregorij Čudodelnik, škof, 17. nov.
 Gregorij, papež, 28. nov.
 Gvido, spozn., 12. sept.
 Gvidon, opat, 31. marca.

H.

Habakuk, prerok, 15. jun.
 Hadrijan, muč., 8. sept.
 Hedviga (Vika), 17. okt.
 Helena (Jelena, Jelka), kr., 15. apr.
 Helena, dev., 22. maja.
 Helena, mati Konstantina Vel., 18. avg.
 Hema, vdova, 27. jun.
 Henrik Suzo, spozn., 2. marca.
 Henrik, kralj, spozn., 15. jul.
 Hermağor (Bojan) glej Mohor.
 Herman Jožef, spozn., 7. apr.
 Hermenegild, muč., 13. apr.
 Hervart, škof, 16. marca.
 Hiacint, spozn., 17. avg.
 Hiacint (in Prot), muč., 11. sept.
 Hiacinta, dev., 30. jan.
 Hiacinta, dev., 6. febr.
 Hieronim Miani, spozn., 20. jul.
 Hieronim, cerkv. uč., 30. sept.
 Higin, papež, muč., 11. jan.
 Hilarij (Radovan), c. uč., 14. jan.
 Hilarij (in Tacijan), m., 15. marca.
 Hilarija, muč., 12. avg.
 Hilda, 18. nov.
 Hildegarda, opatinja, 17. sept.
 Hipolit (in Kasijan), muč., 13. avg.
 Hipolit, škof, muč., 22. avg.
 Honorij, škof, 30. sept.
 Hrabroslav glej Andrej.
 Hrizogon, muč., 24. nov.
 Hugolin (in tov.), muč., 13. okt.
 Hugon, škof, 1. apr.
 Hugon, škof, 10. avg.

I.

Ida, devica, 13. aprila.
 Ida, grofinja, 4. sept.
 Ida, devica, 29. okt.
 Ignacij (Igo, Ognjeslav), šk., muč., 1. febr.
 Ignacij Lojola, spozn., 31. jul.
 Igo glej Ignacij.
 Ime Marijino, 12. sept.
 Ingenuin (in Albuin), šk., 5. febr.
 Inocencij, papež, 22. jun.
 Inocencij, papež, 28. jul.
 Irena (Miroslava), dev., 21. febr.
 Irena, dev., muč., 5. apr.
 Irena (s tov.), muč., 18. sept.
 Irenej, škof, 5. maja.
 Irenej, spozn., 28. jun.
 Irenej, škof, muč., 4. jul.
 Irenej, škof, muč., 15. dec.
 Irmina, dev., 24. dec.
 Ivan glej Janez.
 Ivana (Jana, Joana) Val., vd., 4. febr.
 Ivana Orleanska, dev., 30. maja.
 Ivana Franciška Šantalska, 21. avg.
 Ivo, spozn., 19. maja.
 Izabela, kraljica, 4. jan.
 Izabela, dev., 31. avg.
 Izaija, prerok, 6. jul.
 Izak, menih, 11. apr.
 Izidor, škof, muč., 2. jan.
 Izidor, škof, cerkv. uč., 4. apr.
 Izidor, kmet, spozn., 15. maja.

J.

Jakob (Radoslav) ml., ap., 1. maja.
 Jakob st., apostol, 25. jul.
 Jakob, pušč., 6. avg.
 Jakob iz Marke, spozn., 28. nov.
 Jana glej Ivana.
 Janez Zlatoust, šk., c. uč., 27. jan.
 Janez Miloščinar, škof, 30. jan.
 Janez Matajski, spozn., 8. febr.
 Janez Jožef od Kr., opat, 5. marca.
 Janez od Boga, spozn., 8. marca.
 Janez Damaščan, c. uč., 27. marca.
 Janez Kapistran, sp., 28. marca.
 Janez Klimak, opat, 30. marca.
 Janez Ev. pred lat. vrati, 6. maja.
 Janez Kolumbin, bl., 31. jul.
 Janez Sarkanter, bl., 17. marca.
 Janez Nepomučan, sp., 16. maja.
 Janez de Rossi, sp., 23. maja.
 Janez, papež, muč., 27. maja.
 Janez Fakund, spozn., 12. jun.
 Janez Franc, spozn., 16. jun.
 Janez Krstnik, rojstvo, 24. jun.; obglavljenje, 29. avg.
 Janez (in Pavel), muč., 26. jun.
 Janez Gualbert, opat, 12. jul.
 Janez Berhmans, spozn., 13. avg.
 Janez Kancijan, spozn., 20. okt.
 Janez Gabriel Perb., muč., 7. nov.
 Janez od Križa, spozn., 24. nov.
 Janez Evangelist, 27. dec.
 Januarij, škof, muč., 19. sept.
 Jedert Brab., dev., 17. marca.
 Jedert, dev., 15. nov.
 Jelena glej Helena.
 Jelisava glej Elizabeta.
 Jelka glej Helena.
 Jernej, apostol, 24. avg.
 Jernej, škof, blaž., 19. okt.
 Joahim, oče Marije, 20. marca in ned. v osmini Mar. vnebovzjetja.
 Jona, prerok, 21. sept.
 Jordan, spozn., 15. febr.
 Jošt, opat, 16. jun.
 Jovita (in Favstin), muč., 15. febr.
 Jozafat Kunčević, šk., m., 14. nov.
 Jožef, ženin M. D., 19. marca.
 Jožef Oriol, 23. marca.
 Jožef Kal., spozn., 27. avg.
 Jožef Kupertin, spozn., 18. sept.
 Juda (in Simon), apost., 28. okt.
 Judita, muč., 6. maja.
 Jukund, škof, 14. nov.
 Jukunda, dev., muč., 27. jul.
 Julij, spozn., 31. jan.
 Julij, papež, 12. apr.
 Julij, senator, muč., 19. avg.
 Julij, muč., 1. jul.
 Julij, muč., 20. dec.
 Julija, dev., 22. maja.
 Julija, dev., muč., 10. dec.
 Julijan (in Bazilisa), muč., 9. jan.
 Julijan, škof, 28. jan.
 Julijan, škof, 8. febr.
 Julijan, muč., 19. febr.
 Julijana, vdova, 7. febr.
 Julijana, dev., muč., 16. febr.
 Julijana Falk., dev., 19. jun.

Julijana, dev., muč., 17. avg.
 Jurij, muč., 24. apr.
 Just, škof, 28. maja.
 Just, muč., 14. julija.
 Just, muč., 15. oktobra.
 Just, muč., 2. novembra.
 Justin, muč., 14. apr.
 Justina, dev., muč., 26. sept.

K.

Kajetan, spozn., 7. avg.
 Kalist, papež, muč., 14. okt.
 Kamil Lelijski, spozn., 18. jul.
 Kamil (in tov.), muč., 25. sept.
 Kancijan glej Kocijan.
 Kandid, muč., 3. okt.
 Kanut, kralj, muč., 19. jan.
 Karel (Dragotin) Bor., šk., 4. nov.
 Karmelska Mati božja, 16. jul.
 Kasijan (in Hipolit), muč., 13. avg.
 Kastor, muč., 28. marca.
 Katarina Riči, dev., 13. febr.
 Katarina Gen., 22. marca.
 Katarina Švedska, 22. marca.
 Katarina Sienska, dev., 30. apr.
 Katarina, dev., muč., 25. nov.
 Kazimir, spozn., 4. marca.
 Kilijan, škof, 8. jul.
 Klara, devica, 12. avg.
 Klavdij, muč., 30. okt.
 Klavdij (in Simforijan), m., 8. nov.
 Klemen Mar. Dvořak (Hofbauer), spozn., 15. marca.
 Klemen, papež, muč., 23. nov.
 Klet (in Marcelin), šk., m., 26. apr.
 Klotilda, kraljica, 3. jun.
 Klotilda, dev., muč., 23. okt.
 Kocijan (in tov.), muč., 31. maja.
 Koloman, muč., 13. okt.
 Konrad Plac., pušč., 19. febr.
 Konrad, škof, 26. nov.
 Konstancija, dev., muč., 19. sept.
 Konstantin, muč., 29. jan.
 Kordula, dev., muč., 22. okt.
 Kornelij (in Ciprijan), m., 16. sept.
 Korona, muč., 14. maja.
 Kozma (in Damijan), m., 27. sept.
 Krispin, škof, 19. nov.
 Krispin, muč., 5. dec.
 Kristijan, muč., 17. febr.
 Kristina, dev., muč., 24. jul.
 Kristina, dekla, 15. dec.
 Krištof Milanski, 11. marca.
 Krištof, muč., 25. jul.
 Krištof, 31. okt.
 Krizant (in Darija), muč., 25. okt.
 Ksist glej Sikst.
 Kunigunda, cesarica, 3. marca.
 Kutbert, škof, 20. marca.
 Kvirin, muč., 30. marca.

L.

Ladislav, kralj, 27. jun.
 Lambert, škof, muč., 17. sept.
 Larg (Cirijak in Sm.), muč., 8. avg.
 Lavra, nuna, 17. jun.
 Lavrencij (Lovro), muč., 10. avg.
 Lavrencij Just, škof, 5. sept.
 Lavretanska Mati božja, 10. dec.

Lazar, škof, 17. dec.
 Lea, 22. marca.
 Lenart glej Leonard.
 Leon, papež, cerkv. uč., 11. apr.
 Leon, papež, 19. apr.
 Leon, škof, 22. apr.
 Leon, papež, 28. jun.
 Leon, papež, 3. jul.
 Leonard (Lenart), opat, 6. nov.
 Leonard Portom., spozn., 26. nov.
 Leopold Gaj., 2. apr.
 Leopold, vojvoda, spozn., 15. nov.
 Lidija, vdova, 3. avg.
 Lin, papež, muč., 23. avg.
 Ljubica glej Amalija.
 Ljubo glej Agapit.
 Ljudmila, vdova, 16. sept.
 Lovro glej Lavrencij.
 Lucij, papež, muč., 4. marca.
 Lucija, dev., muč., 13. dec.
 Lucijan, muč., 7. jan.
 Ludgar, 26. marca.
 Ludovik Tol., škof, 19. avg.
 Ludovik, kralj, 25. avg.
 Ludovika Marillac, bl., 15. marca.
 Ludovik Bertr., spozn., 10. okt.
 Luka, evang., 18. okt.
 Lurška Mati božja, 11. febr.

M.

Magdalena (Majda, Magda) Paciška, dev., 29. maja.
 Magdalena, spokornica, 22. jul.
 Makarij (Blaženko), Al., op., 2. jan.
 Makarij, škof, 10. marca.
 Makarij (in Evgenij), muč., 20. dec.
 Maksencij, muč., 12. dec.
 Maksim, škof, muč., 29. maja.
 Maksima, muč., 26. marca.
 Maksimilijan, škof, 21. febr.
 Maksimilijan, škof, muč., 3. okt.
 Maksimilijan škof, muč., 12. okt.
 Mamert, škof, 11. maja.
 Marcel, papež, muč., 16. jan.
 Marcela, vdova, 31. jan.
 Marcelijan (in Marko), m., 18. jun.
 Marcelin (in Klet), šk., m., 26. apr.
 Marij (in tov.), muč., 19. jan.
 Marije bl. Device godovi:
 Zaroka z Jožefom, 23. jan.
 Očiščevanje (Svečnica), 2. febr.
 Lurška M. B., 11. febr.
 Oznanjenje M. D., 25. marca.
 M. B. dobrega sveta, 26. apr.
 Pomočnica kristjanov, 24. maja.
 Obiskanje Marijino, 2. jul.
 Karmelska M. B., 16. jul.
 Marija Snežnica, 5. avg.
 Vnebovzetje M. D., 15. avg.
 Rojstvo Marije Device, 8. sept.
 Ime Marija, 12. sept.
 Marija 7 žalosti, petek po tih nedelji in tretjo ned. v sept.
 Rešitelji ujetnikov, 24. sept.
 Rožnovenska Kraljica, prvo nedeljo v oktobru.
 Darovanje Marijino, 21. nov.
 Brezmadežno spočetje, 8. dec.
 Lavretanska M. B., 10. dec.

Marija Kleofova, 9. apr.
 Marija Magd. (Majda, Magda), 22. jul.
 Marija Magd. Pazzi, dev., 29. maja.
 Marijan, muč., 17. jan.
 Marijan, spozn., 19. avg.
 Marijana glej Ana.
 Marin, muč., 26. dec.
 Marjeta (Marg., Meta), d., 28. jan.
 Marjeta Kort., spok., 22. febr.
 Marjeta, kraljica, 10. jun.
 Marjeta, dev., muč., 13. jul.
 Marjeta Alakok, dev., 17. okt.
 Marko, evang., 25. apr.
 Marko (in Marcelijan), m., 18. jun.
 Marko (in tov.), muč., 7. sept.
 Marta (in tov.), muč., 19. jan.
 Marta, dev., 29. jul.
 Martin (Davorin), škof, 11. nov.
 Martin, papež, muč., 12. nov.
 Martina, dev., muč., 30. jan.
 Matej, apostol, 21. sept.
 Matija (Bogdan), apostol, 24. febr.
 Matilda, dev., 26. febr.
 Matilda, kraljica, 14. marca.
 Maver, opat, 15. jan.
 Mavricij (in tov.), muč., 22. sept.
 Medard, škof, 8. jun.
 Mehtilda, dev., 10. apr.
 Melanij, škof, 6. jan.
 Melhijad, papež, muč., 10. dec.
 Melhior, kralj, 6. jan.
 Metod (in Ciril), slov. apost., 5. jul.
 Mihael, nadangel, 29. sept.; njegova prikazen, 8. maja.
 Miklavž glej Nikolaj.
 Milan glej Emilijan.
 Milena glej Emilijana.
 Milica glej Emilija.
 Milka glej Ljudmila.
 Mirko glej Friderik.
 Miro, škof, 8. avg.
 Miroslav glej Friderik.
 Miroslava glej Irena.
 Modest, škof krški, 31. marca.
 Mohor (in Fortunat), muč., 12. jul.
 Monika, vdova, 4. maja.

N.

Nabor (in Feliks), muč., 12. jul.
 Nada, 24. sept.
 Narcis, škof, 29. okt.
 Natalija (Božena), muč., 27. jul.
 Natalija, spozn., 1. dec.
 Nazarij, muč., 12. jun.
 Nerej (in Ahilej), muč., 12. maja.
 Neža, dev., muč., 21. jan.
 Neža Praška, 2. marca.
 Neža, dev., 20. apr.
 Nicefor, patriarh, 13. marca.
 Nikolaj (in tov.), muč., 9. jul.
 Nikolaj Tol., spozn., 10. sept.
 Nikolaj (Miklavž), škof, 6. dec.
 Nikomed, muč., 15. sept.
 Norbert, škof, 6. jun.
 Notburga, dev., 13. sept.

O.

Obglavljenje Jan. Krst., 29. avg.
 Obiskanje Marijino, 2. jul.

Očiščevanje Marijino, 2. febr.
 Odilo, opat, 1. jan.
 Odon, opat, 18. nov.
 Odorik (Roger in Egidij), 28. jan.
 Ognjeslav glej Ignacij.
 Olga, 11. jul.
 Onezim, muč., 16. febr.
 Orest, muč., 9. nov.
 Oskar, škof, 3. febr.
 Otilija, dev., 13. dec.
 Otmar, opat, 16. nov.
 Oznanjenje Marijino, 25. marca.
 Ožbolt, kralj, muč., 5. avg.

P.

Pankracij, muč., 12. maja.
 Pantaleon, muč., 27. jul.
 Pashal, spozn., 17. maja.
 Pastor, spozn., 26. jul.
 Patricij (Patrik), škof, 17. marca.
 Pavel, prvi pušč., 10. jan.
 Pavel od Križa, spozn., 28. apr.
 Pavel, škof, 7. jun.
 Pavel (in Janez), muč., 26. jun.
 Pavel (in Peter), apost., 29. jun.; njegovo spreobrnjenje, 25. jan.
 Pavla, vdova, 26. jan.
 Pavla, dev., muč., 3. jun.
 Pavlin, oglejski škof, 11. jan.
 Pavlin Nol., škof, 22. jun.
 Pavlina, 14. marca.
 Pavlina, muč., 6. jun.
 Pavlina, dev., 2. dec.
 Pavlina, dev., 31. dec.
 Pelagija, muč., 23. marca.
 Pelagija, spozn., 17. dec.
 Peregrin, spozn., 27. apr.
 Peregrin, spozn., 28. jul.
 Perpetua (in Felicita), m., 6. marca.
 Peter, škof, 9. jan.
 Peter Nol., spozn., 31. jan.
 Peter Dam., škof, c. uč., 23. febr.
 Peter Kanizij, 27. apr.
 Peter, muč., 29. apr.
 Peter Regalat, spozn., 13. maja.
 Peter Celestin, papež, 19. maja.
 Peter (in tov.), muč., 2. jun.
 Peter (in Pavel), apost., 29. jun.
 Peter Klaver, spozn., 9. sept.
 Peter Alkantara, spozn., 19. okt.
 Peter Zlatoslov, cerkv. uč., 4. dec.
 Peter Fourier, škof, 9. dec.
 Petra stol (v Rimu), 18. jan.
 Petra stol (v Antiohiji), 22. febr.
 Petra vezi, 1. avg.
 Petronij, škof, 6. sept.
 Petronila, dev., 31. maja.
 Pij, papež, 5. maja.
 Pij, papež, 11. jul.
 Placid (in tov.), muč., 5. okt.
 Placida, dev., 11. okt.
 Platon, menih, 4. apr.
 Polikarp, škof, muč., 26. jan.
 Pomočnica kristjanov, 24. maja.
 Poncijan, papež, muč., 19. nov.
 Prakseda, dev., 21. jul.
 Primož (in Felician), muč., 9. jun.
 Priska, dev., muč., 18. jan.
 Prokopij, spozn., 27. febr.

Prot (in Hiacint), muč., 11. sept.
 Protazij (in Gervazij), muč., 19. jun.
 Pudencijana, dev., 19. maja.
 Pulherija, dev., 7. jul.

R.

Radegunda, kraljica, 13. avg.
 Radgand glej Radegunda.
 Radovan glej Hilarij.
 Rafael, nadangel, 24. okt.
 Rajmund Penjaforški, 23. jan.
 Rajmund, spozn., 31. avg.
 Rane sv. Frančiška, 17. sept.
 Regina, dev., muč., 7. sept.
 Remigij, škof, 1. okt.
 Rihard, kralj, 7. febr.
 Rihard, škof, 3. apr.
 Robert, opat, 29. apr.
 Robert, opat, 7. jun.
 Roderik, muč., 13. marca.
 Roger (Egidij in Odorik), 28. jan.
 Rojstvo Marijino, 8. sept.
 Rok, spozn., 16. avg.
 Roman, opat, 28. febr.
 Roman, muč., 9. avg.
 Romana, dev., 23. febr.
 Romuald, opat, 7. febr.
 Roza Limanska, dev., 30. avg.
 Rozalija, dev., 4. sept.
 Rozina, vdova, 13. marca.
 Rožnovenska Kraljica, prvo nedeljo v oktobru.
 Rudolf, muč., 17. apr.
 Rudolf, škof, 26. jun.
 Rudolf (in tov.), muč., 27. jul.
 Rupert, škof, 27. marca.

S.

Saba (Sava), muč., 12. apr.
 Saba, opat, 5. dec.
 Sabina, muč., 29. avg.
 Sadot, škof (in tov.), m., 20. febr.
 Saloma Mar., 22. okt.
 Salvator, spozn., 18. marca.
 Saturnin, muč., 29. nov.
 Savin, muč., 11. jul.
 Sebastijan (in Fabijan), m., 20. jan.
 Sekunda, dev., muč., 10. jul.
 Senen (in Abdon), muč., 30. jul.
 Serafin, spozn., 12. okt.
 Serapion, škof, 21. marca.
 Sergij, muč., 7. okt.
 Servacij, škof, 13. maja.
 Severin, opat, 8. jan.
 Severin, škof, 23. okt.
 Severin, škof, 21. dec.
 Sholastika, dev., 10. febr.
 Sibila, dev., 17. avg.
 Sidonij (Zdenko), škof, 23. avg.
 Sigmund (Žiga), 11. maja.
 Sikst, papež, 28. marca.
 Sikst, papež, 6. aprila.
 Sikst, papež, 6. avg.
 Silverij, papež, 20. jun.
 Silvester, opat, 26. nov.
 Silvester, papež, 31. dec.
 Simeon, škof, muč., 18. febr.
 Simeon, muč., 24. marca.
 Simeon, škof, 21. apr.

Simeon, starček, 8. okt.
 Simforijan (in Klavdij), m., 8. nov.
 Simforoza, muč., 18. jul.
 Simon (in Juda), apost., 28. okt.
 Simon-otrok, muč., 24. marca.
 Simplicij, papež, 2. marca.
 Slavka, Slavko glej Alojzij.
 Smaragd (Cir. in Larg), m., 8. avg.
 Snežnica Marija, 5. avg.
 Sofronij, škof, 11. marca.
 Sonja glej Zofija.
 Soter (in Gaj), pap., m., 22. apr.
 Sotera, dev., muč., 10. febr.
 Spiridion (Dušan), opat, 14. dec.
 Spočetje brezmadežno, 8. dec.
 Spomin sv. Pavla, 30. jun.
 Srečko glej Feliks.
 Stanislav (Stanko, Stana), šk., 7. maja.
 Stanislav Kostka, spozn., 13. nov.
 Suzana, d., (in Tiburcij), m., 11. avg.

Š.

Šaša glej Aleksander.
 Štefan, opat, 17. apr.
 Štefan, papež, muč., 2. avg.
 Štefan, kralj ogrski, 2. sept.
 Štefan, prvi mučenec, 26. dec.;
 najdenje njegovo, 3. avg.

T.

Tacijan (in Hilarij), m., 15. marca.
 Tarbula, dev., muč., 22. apr.
 Tarzicij, muč., 15. avg.
 Tarzila, dev., 24. dec.
 Tekla, dev., muč., 23. sept.
 Telesfor, papež, muč., 5. jan.
 Teobald, pušč., 1. jul.
 Teodor (Božidar), spozn., 7. jan.
 Teodor, muč., 15. apr.
 Teodor, muč., 9. nov.
 Teodora, muč., 13. marca.
 Teodozija, dev., 2. apr.
 Teofil (Bogoljub), muč., 8. jan.
 Teotim (in tov.), muč., 18. dec.
 Terezija, dev., 15. okt.
 Tiburcij (in tov.), muč., 14. apr.
 Tiburcij (in Suzana), muč., 11. avg.
 Ticijan, škof, 3. marca.
 Tilen glej Egidij.
 Timotej, škof, 24. jan.
 Timotej, muč., 22. avg.
 Tit, škof, 4. jan.
 Tomaž Akvinski, sp., c. u.č., 7. marca
 Tomaž Tol., muč., 9. apr.
 Tomaž Vilan., škof, 22. sept.
 Tomaž, škof, 3. okt.
 Tomaž, apostol, 21. dec.
 Tomaž, škof, muč., 29. dec.
 Trifon, muč., 10. nov.
 Turibij, škof, 24. marca.

U.

Ubald, škof, 16. maja.
 Udalrik glej Urh.
 Urban, papež, 25. maja.
 Urban, škof, 7. dec.
 Urban, papež, 19. dec.
 Urh, škof, 4. jul.
 Uršula (in tov.), dev., m., 21. okt.

V.

Valburga, dev., 25. febr.
 Valentin (Zdravko), škof, 7. jan.
 Valentin, muč., 14. febr.
 Valentina, dev., 25. jul.
 Valerija, muč., 5. jun.
 Valerijan (in tov.), muč., 14. apr.
 Valerijan, spozn., 12. sept.
 Vekoslav glej Alojzij.
 Venancij, škof, muč., 1. apr.
 Venancij, muč., 18. maja.
 Venčeslav, kralj, 28. sept.
 Vendelin, spozn., 20. okt.
 Vnefrida, dev., muč., 3. nov.
 Vera glej Fides.
 Veronika, dev., 13. jan.
 Veronika Jul., dev., 9. jul.
 Veselko glej Gavdioz.
 Vid, muč., 15. jun.
 Vigilij, škof, muč., 26. jan.
 Vika glej Hedviga.
 Viktor (Zmagoslav), spoznavalec,
 26. febr.
 Viktor, muč., 10. marca.
 Viktor, muč., 12. apr.
 Viktor, muč., 28. jul.
 Viktor, škof, 23. avg.
 Viktorija, dev., muč., 11. febr.
 Viktorija, muč., 17. nov.
 Viktorija, dev., muč., 23. dec.
 Viktorin, muč., 25. febr.
 Viktorin, škof, muč., 3. nov.
 Vilibald, škof, 7. jul.
 Vilibrord, škof, 7. nov.
 Viljem, papež, 10. febr.
 Viljem, opat, 6. apr.
 Viljem, škof, 8. jun.
 Viljem, opat, 25. jun.
 Vincencij (Vinko), muč., 22. jan.
 Vincencij Fer., spozn., 5. apr.
 Vincencij Pavl., spozn., 19. jul.
 Virgilij, muč., 13. sept.
 Virgilij, škof, 27. nov.
 Vital, muč., 28. apr.
 Vital, muč., 4. nov.
 Vivina, dev., 17. dec.
 Vladimir, kralj, 15. jul.
 Vnebovzetje Marijino, 15. avg.
 Vojslava, dev., 27. maja.
 Vojteh (Adalbert), škof, 23. apr.
 Volbenk (Volfgang), škof, 31. okt.

Z.

Zaroka Marijina, 23. jan.
 Zdenko glej Sidonij, Filip.
 Zdravko glej Valentin.
 Zefirin, papež, 26. avg.
 Zlata glej Avrea.
 Zmagoslav glej Viktor.
 Zofija, 15. maja.
 Zofija (in tov.), muč., 18. sept.
 Zofija, vdova, 30. sept.
 Zofronij, škof, 11. marca.

Ž.

Žalostna Mati božja, petek po tihi
 nedelji in tretjo nedeljo v sept.
 Željko glej Deziderij.
 Žiga glej Sigmund.

Kolednik.

Župančevo prerokovanje.

Stari Županec, tisti, ki nam je pri čebelnjaku storje pravil in prerokovanja svete Šembilje razkladal, je imel na nekem panju takole kónčnico: na krogli, ki je frčala med oblaki, je sedel Bog Oče. V kroglo je bilo pritrjeno oje, ob njem so bili napreženi štirje konji. Ogenj so pihali skozi nozdrvi in sovražno gledali, da smo se jih bali. Bog Oče pa je držal krepko v rokah vajete in vodil to prečudno vprego.

»Bog svet vozi,« nas je učil Županec. »Ko pa bodo ljudje toliko iznajdeni, da mu bodo vajete potegnili iz rok in svet peljali brez Njega, tedaj bo gorja na zemlji nič koliko.«

»In kdaj bo to?« smo boječi buljili vanj, ko je mečkal potoglave trote na bradi panja.

»Takrat,« je jezen zarežal v nas, »ko bo papež v Rimu kihnil, pa mu porekó v Ljubljani Bog pomaga!«

Pred Župančevo jezo smo se otroci razbežali po gmajni. Nekateri smo se stisnili za skalo, ki so ji pravili Štrukelj, drugi so šli za manjšo, ki ji je ime Krap. Za Štrukljem smo kihali — to je bilo v Rimu, za Krapom — v Ljubljani — so nam odgovarjali z Bog pomagaj.

Kolednikov kino.

»Tristo trotov!« sem se — Kolednik — udaril po čelu, ko sem se domislil te prerokbe: »Če to ni radio, kar je Županec prerokoval? — Torej so že tu Šembiljini časi, tisti, ko ljudje vozijo svet brez Boga? Kaj pa gorje na zemlji?«

Stopil sem k oknu in začel razmišljati: Ali je gorje — ali ga ni?

Pod oknom so priščeбетale deklice. Metulji, kakor pušcl, natrgan sred Ljubljanskega

polja: iz maka in plavic, iz bohkove bradice in kresnic. — Ni gorja!

Po cesti se je prizibal pijan delavec in je pel v solnčno jutro — na delavni dan. — Ni gorja!

Prihreščal je prešeren avto. Zakrutil je kakor divji prašič. V njem gospodje in gospe. — Ni gorja!

Pred hišo je obstal voz. S trskami naložen. Suho kljuse je kinkalo z glavo do tal. Od spodnje čeljusti mu je visela mahedrava ustnica. Voznik je trkal z bičem po tleh in premišljal, Nato je zginitil v hišo: Kmalu je potrkalo.

»Ali kupite trsák? Po pet kron butarica.«

»Res jih ne potrebujem.«

»Kupite, lepo Vas prosim. Vse mesto sem že prevozil, za davek me terjajo, pa ga ni kovača pri hiši.«

»Tako slabo Vam gre?«

»Tako. — Saj imamo streho, drva, tudi jesti za silo. Toda suhi smo, da nikoli tega. Ni denarja in ga ni.«

»Na, za dva kovača jih vrzite na dvorišče.«
Je gorje.

Toliko da je zaprl vrata, potrka vnovič. Zastavna žena z veliko košaro na roki se pri-tisne skozi ozke duri.

»To je žena!« sem se je razveselil. »Vsa je kakor pristna kmetija: odkritosrčna, počasna, preudarna, na vse vogle raznesena — tudi primerno prešerna; nič ne de, naj le bo. Taka mora biti prava kmetija.«

»Ali kupite kaj masla, sirčkov, skute?«
Zavzel sem se.

»Kaj pa Vas je prineslo semkaj, da tovorite po mestu tako blago? In taka žena — s kmetije?«

»Taki so časi. Nekdaj nismo. Sedaj moramo. Dinarje lovimo kmetje, kakor vemo in znamo. Presneto, da me je kar sram.«

»Po čem hlebček sirčka?« se mi je zasmilila.

»Po pet!«

»Dajte dva,« in ji porinim kovača.

Našteva... »Nimam dovolj drobiža.« —

»Ali ni prav?«

»Po kronah je cena.« — »Pa dajte še dva.«

Zahvalila se je kakor za božji dar, dvignila košaro za cvrkajoči locenj in odšla.

Je gorjel!

Stopil sem spet k oknu. Po cesti je pridrobila gospa. Za trak je vodila kužka. Svilen plašček je imel, rdeče petlje so štrlele od nje. Na cesti je bila majhna luža. Psiček je žalosten pogledal v umazano jezero in zacvilil. Gospa ga je dvignila v naročje in ga prenesla, da si ni umazal nožic.

Ni gorjal!

Spet je potrkalo. (Nisem se začudil. So taki dnevi, da ljudje drug drugemu kljuko podajajo. In danes je bil tak dan.) Bosopet deček vstopi. Umazan, razkuštran. V rokah nosi pločevinast lonec.

»Kruha, ali kaj za jesti.«

»Zakaj nisi v šoli?«

»Moram skrbeti za hrano. Mama je bolna, štirje otroci smo. Oče nima dela. Je klepar. Tri lonce je naredil in jih je šel na kmete prodajat.«

»Kaj imaš v loncu?«

Pokaže: ostanke polente, nekaj krompirjev, kislo repo, skorje kruha.

»Saj je vse mrzlo.«

»Pogrel bom.«

Je gorjel!

»Noter! Noter!«

Rahlo in boječe je odprla vrata. Čedno oblečena gospa je bila. Plaha je obstala za durmi.

»Prosim, kaj želite?«

»Gospod,« je začela v slovenščini, pomešani s poljščino. »Včeraj sva obedovala z mojem vsak eno zemljo, zvečer sva šla spat brez večerje — in danes sva še tešča. Bridko mi je. Poglejte (je pokazala roke) — zakonske prstane sem že prodala, uhanje, perilo — vse. In sedaj — ali naj pogineva od glada? Prvič sem na prošnji poti.«

»Kaj je mož?«

»Trgovski potnik. Tri mesece je peš vse preteknil in se ponujal v službe. Sedaj se je vrnil bos, sestradan in obupan.«

Je gorjel!

Nisem še zapisal dveh stavkov, ko vstopita dva fanta — kmečka, zdrava, mlada, kakor bi jih odkrehnil od žive gore.

»Pro- pro- prosiva za podporo.« Jecljala sta. Prosjačenje ni bilo njun obrt.

»Vidva?« sem se zgrozil. »Taka hrustal!« Povesila sta glavi. Pa sta me spet pogledala tako nedolžno kakor bi iz plenice ušla.

»Dela iščeva in ga ni. S Štajerske sva se preprosila do sem in povsod iskala. Pa nič.«

Gledal sem za njima in žal mi je bilo teh nedolžnih oči. »Njuna pot je med barabe,« me je speklo.

Nisem mogel delati. Ždel sem in razmišljal, da nisem slišal rahlega trkanja, na kar so se takoj vrata odprla. Skoznje je prišla upognjena žena, ruto je imela pomaknjeno na oči, vsa obleka je bila sumljivo posvaljkana.

»Pomagajte! Mož me je zapustil s štirimi otroki. Hči je imela kruh kot natakara, pa je dobila jetiko in so jo odslovili. Najmlajšega so včeraj odpeljali z rešilnim vozom v bolnico. Od lakote je omedlel v šoli. Ali naj gremo v vodo?« Prebridko je zajokala.

Kaj hočem? Kar se da, sem dal v taki bedi. — Za njo je vstopila ženska z uradnim opravkom. Oddehnil sem se. Ko je dobila listino, zakašlja.

»No?« Spoznal sem takoj ta kašelj.

»Ali je ta ženska, ki sem jo srečala na stopnicah, beračila?«

»Reva je.«

»Oh, ti moj Bog,« je tlesknila z rokami. — »Tale da je reva, kajpak; po stopnicah jo vrzite. Veste, hči — vlačuga, mati — vlačuga! Sinoči so imeli pečeno gos na mizi, pa vino, pa šartel. In dedci so prišli. In še s seboj so jih privlekli — samo táke. Eno je stražnik ob desetih vklenil in odgnal. Taka sodrga se zbira pri njih. Toliko je pohujšanja, da otroke zaklepamo pred njimi.«

Gorje je, dvakrat gorjel!

Vrat tej zadnji ni bilo treba zapreti, ker je na hodniku stal nov revež. Prihrumel je v sobo, strumno po vojaško pozdravil in takoj prisedel k moji pisalni mizi. Še ozrl se nisem, ker sem si baš nekaj zapisaval. Prav do papirja je prismrdela njegova sapa po jerušu.

»Smrdite kot iz soda za špirito. Pfu!«

S hitrim okretom se je zasukal na stolu in mi pokazal hrbet:

»Ne zamerite. Kar sem, sem. Dihal bom v peč.«

»Kaj želite?«

»Sami veste čisto natanko, zakaj sem prišel. Čim prej mi daste, prej bo konec smrajde.«

Pomolim mu dva dinarja. Pogleda. Z odločno kretnjo odkloni: »Ne!«

»Pa ne!« In sem začel pisati. Mož pa sedi trdovratno in čaka. Pride stranka. Mož sedi, čaka. Stranka odide. On sedi.

»Tak vzemite,« sem že nepotrpežljiv.

Nemo odkloni.

»Kaj pa želite?«

»Vsaj pet dinarjev.«

»Ne dam. Zapili jih boste.«

»Kar gotovo.«

Pišem dalje. Poteče več kot pol ure. Oba molčiva. Ura udari poldne. Zazvoni. Nalašč začnem glasno moliti. On vstane, moli, odmoli, sede, sedi in molči. Jaz pišem.

»Dajte mi cigareto.«

Dam mu jo. (Tobakarji smo res edini komunisti na svetu.) »Še ognja!«

Prižge. »Imam namreč samo gobec, drugęga nč.«

»To vidim.«

Prižgem še sam in molče kadiva.

Trrrink — trrrink! — Zvonček pokliče k obedu. Vstanem in sežem po onih dveh dinarjih.

»Ne, gospod! Še tri dodajte!«

»Vi obstruirate!«

»Da. Kakor v parlamentu.«

Zasmejal sem se, segel v miznico in mu dal še tri dinarje.

»Hvala! Zakaj mi jih niste dali takoj? Za eno cigareto ste na zgubi!«

Ali se boš jezil? Pa sem se vendar potem, ko je odšel. Zakaj to so bili zadnji dinarji od moje mesečne državne plače, ki jo vsak mesec razmečem v takle moderni kino. In zato moram na stara leta ljudem koledovati, da si prikoledujem vsakdanjega kruha. Zares, Šembiljine prerokbe zore: gorja je dovolj.

Ali ni pomoči?

Ko je Iškarijot zabavljajl Magdalen, ki je pri obedu mazilila Gospodove noge z dišečim oljem, in godrnjal, češ, ko bi se ta reč prodala in denar razdal revežem, ga je Gospod zavrnil: »Reveže boste vedno imeli!« S to prerokbo je vsaka pravda končana: dokler bo svet in ljudje, bodo reveži. Noben kralj in nobena vlada jih ne bo odpravila. Toda danes ni več navadne, redke revščine. Danes toži prav vse: toži kmet in leze v dolgove, toži delavec, ker nima zadostnega zaslužka za preživljanje družine ali pa sploh nobenega dela, — je brez-

poseln; toži trgovec, vsak dan pōje temu ali onemu boben, banke pokajo, uradniki skrivajo bedo, pa je v njih družinah pomanjkanja več ko preveč. Pa to ni samo pri nas. Niti Angleži, ki imajo pol sveta pod seboj, ne morejo preskrbeti dela za ljudi. Krog enega milijona se vrti tam število brezposelnih. V Italiji delijo belo moko samo še na recepte bolnikom kot zdravilo. Kaj bo iz tega? Ni treba posebne modrosti, da vsak sprevidi: vsi smo, kakor bi sedeli na nabitem možnarju. Naj se le ukreše prava, nesrečna iskra in vse bo križem frčalo, da bo joj in prejoj. Zato je prva skrb držav, dati ljudem dela — in z njim kruha. Nesmiselno pa bi bilo, če bi mislili, da država visi neke v zraku in od tam dežuje na državljane vse blāgo in dobro. Država smo mi državljani. Zato si moramo vsi tudi sami pomagati. Kako?

Kjer gre tesna, tam je treba skromnosti, tam varčevanja. Pri čem boš varčeval? Pri čevljih? Ti morajo biti. Ni pa treba, da imaš vsak mesec nove, zanič, ki so sicer silno pipi — pa nič ne drži. In tako je z vso obleko. Moderna cunjica je na videz po ceni, pa je silno draga, ker nič ne vzdrži. Domača roba nazaj v obleko! Vsaj za vsak dan in za delo! Pri hrani? Jesti mora vsak. Toda koliko se izmeče za nepotrebno hrano, ki nobena hrana ni? Ali je kava (prava kava) hrana? — Ni! In vendar za samo pravo kavo izdamo v SHS letno nad pol milijarde (nad 500 milijonov dinarjev!). Ali je čaj hrana? — Ni! Mleko zastaja; sira prodati ne morejo — pa čaj in kavo kupujemo in za oboje sladkor, ki je dobra hrana, pa je boljši sladkor, ki ga ima v sebi mleko. Mnogo bi se dalo tu prištediti, izdatke znižati in domače pridelke spraviti v denar. — Kakor pri obleki nas kvari tudi tu moda. Moda je kruta in je ne moremo kar zadaviti. Toda, če bi bilo kaj uvidevnosti in poguma, bi se ji pa mnogokje pristrigle peroti. Gizdavi smo in preveč ničemurni, pa si ne upamo.

No, pa zaradi kave, dasi bi prištedili, vendarle še ni taka poguba kakor zaradi ljube pijače. Ob številkah, ki povedo, koliko samo v Sloveniji zapijemo, se človeku res ježijo lasje. Natančno je dognano, da Slovenija zapije na leto okroglo eno milijardo — to je tisoč milijonov dinarjev. Ali imate kaj pojma, kakšen denar je to? Nimate ga. Pa izračunajmo: Šest stodinarskih bankovcev meri en meter, torej za en kilometer jih je treba 6000. Jugoslavija meri od Rāteč do Ohrida (torej po dolgem) okrog 1000 kilometrov. Da bi napravili stezico

iz stodinarskih bankovcev skoz in skozi — bi jih bilo treba šest milijonov. Ostalo bi jih še štiri milijone, da lahko naredimo stezo še počez čez Jugoslavijo iz samih — v Sloveniji zapitih stotakov. Ali ni to preveč? Pod davki stokamo — pa jih plača vsa Slovenija štirikrat manj dinarjev, kot jih izda za alkoholne pijače. Preudarimo in streznimo se! Gorja bo manj. Vsak zase razmišljaj!

Mara iz Macedonije.

To sem srečal Kolednik in mi je povedala: Kot devetnajstletna sem šla iskat službe. Rada bi bila prišla v pisarno, ker sem bila toliko šolana. Trkam, prošim, dirjam po ulicah, prehodim vso Ljubljano — nič — in nič. Obupana sem od jeze vrgla zadnjo krono v Ljubljano. Kaj sedaj? Mar naj grem še jaz v vodo? Kaj šel! Pogledala sem svoje bele roke pa sem jim zagrozila: Le počakajte, žulje — žulje — krvave žulje boste še dobile, preden bi obupala. In šla sem, sprejela službo za deklo. Ribala sem, cepila drva, prenašala premož. V drugo službo — za hišno. Ta je bila lažja — pa go-

spodinja taka, da je imela vsak teden drugo. Vztrajala sem pol leta in se naučila kuhati. Ob večerih pa sem brala in se učila. Še tretjo službo sem dobila: na pol sem bila v štacuni, na pol v kuhinji, v sobah, povsod. Nato sem šla v šolo za bolničarke, učila se noč in dan, napravila sem skušnjo z odliko — danes sem tu v Macedoniji pošteno plačana uradnica pri zdravstvenem oddelku. Dobro mi je!

To je povest Slovenke, ki ima voljo in pogum. Časi so taki, da nam je treba prijeti za vsako delo. Vsako je lepo in častno. Kdor izbira, izbirk dobi. S kmetov tiščijo v mesta. Po mestih se danes ne cedi mleko in med: stradeža je več ko na kmetih. Ne hodi, če nimaš že trdno dobljene službe!

Zapomnimo si vendar enkrat: Vojska nas je vse ujedla. Sedaj se šele živo čuti njeno prekletstvo. Kjer je pa stiska in beda, jo odpraviš samo z delom in varčnostjo. Lenoba in zapravljivost bosta rodili le še več gorja in nove vojske.

Pomaga naj država in oblasti — pomagajmo si tudi sami, da zmanjšamo gorje!

Od faraonov do Zveze narodov.

Vesten bralec mohorskega Koledarja bo opazil letos pri posameznih mesecih nove zgodovinske spomine. Dočim so se prejšnji nanašali večinoma na preteklost naših domačih dežel, so letos navedeni važni dogodki iz občne zgodovine, ki so vplivali na razvoj vsega omikanega človeštva.

Kdaj se začne zgodovina? Na to vprašanje ni mogoče odgovoriti za vse kraje in narode enako. Dokler niso dosegli ljudje tolike omike, da so znali s trajnimi znaki (s pisavo) izraziti svoje misli, nam tudi niso mogli zapustiti nobenih sporočil o svojem življenju in delovanju. Ostali so po njih le slučajni ostanki in ves tisti čas imenujemo prazgodovinsko dobo. Brž ko je začel kak narod rabiti pisavo, se pa začne zanj zgodovina; to je bilo seveda pri enem narodu prej, pri drugem kasneje.

Stari vzhod in Grki.

Prazgodovinska doba človeštva je morala trajati silno dolgo; kajti prvi narodi, ki nastopijo v zgodovini, kažejo primeroma visoko omiko. Ta se je razvila na več mestih hkrati, v posebno rodovitnih ravninah, kjer so se pre-

bivalci zgodaj namnožili in si osnovali urejene države. Tako je bilo na Kitajskem, v Prednji Indiji, v Mezopotamiji in — nam najbliže — v Egiptu, sredi puščave, v tisti zeleni dolini, ki jo namaka reka Nil. Iz več manjših držav sta tu nastali dve: Gorenji in Dolenji Egipt, ki ju je okoli 3400 p. r. K. združil kralj Menes v mogočno državo faraonov. Še danes občudujemo njihove spomenike: visoke piramide in v skalo vsekane kraljevske grobove, velikansko sfingo (levji kip s človeško glavo) in ogromne razvaline svetišč.

V Mezopotamiji, med rekama Evfrat in Tigris, so razvili svojo omiko Asirci in Babilonci in polagoma zavladali sosednim deželam (tudi judovsko ljudstvo so odpeljali v znano babilonsko in asirsko sužnost, kjer so živel Daniel, Tobija i. dr.) in tudi Egiptu. Ko je postala njihova oblast vedno bolj nasilna, so se morali umekniti novemu narodu s severa, Perzijanom, ki so jih zatirani narodi pozdravili kot osvoboditelje. Perzijska država je združevala kot prva svetovna država narode Prednje Azije in jim prinesla dosti dobrega. Toda neomejena vladarska oblast se je sča-

Sfinga in piramide v Egiptu.

soma izprevrgla v nasilje, vladajoči Perzijani so se navzeli pa tudi slabih strani orientalske omike in se pomehkužili. Zato je perzijska moč odpovedala, ko je zadela ob svobodoljubni narod, ki ji je zapiral pot v Evropo.

Ta narod so bili Grki, ki so si z lastno nadarjenostjo in po zgledih vzhodnih sosedov ustvarili visoko omiko in si uredili majhne države, v katerih se je svobodno ljudstvo samo vladalo (demokracija). Prva med njimi so bile Atene in pod atenskim vodstvom so Grki odbili že dva navala Perzijanov, ko je l. 480 prišel tretji, najhujši, pod kraljem Kserksom. Takrat je premagalo malo grško brodovje veliko močnejše brodovje Perzijanov pri otoku Salaminu in kralj Kserks se je osramočen vrnil v Azijo. Končno se je pa zrušila perzijska država kot »velikan na lončenih nogah«, kot je prerokoval Daniel, ko je l. 334 peljal makedonski kralj Aleksander Veliki združene Makedonce in Grke čez Dardanele v Azijo. Perzijski podložniki so ga pozdravili kot osvoboditelja in v par letih je pod Aleksandrovim vodstvom nastala država, kot je svet dotlej še ni videl. Iz sedanje Južne Srbije je segala tja v Indijo in od ruskega Turkeстана noter v sredino Afrike. Vsi ti narodi naj bi živeli med seboj enakopravni, prenehale naj bi razlike med zmagovalci in premaganci, med Grki in barbari. Preden je mogel uresničiti te velike načrte, je Aleksander — prvi vladar, ki mu je zgodovina nadela pridevek Veliki — l. 323 umrl v Babilonu, šele 33 let star. Ker ni zapustil naslednika, se je komaj zgrajena obširna država razdelila na več manjših. Njeni vladarji niso imeli ne Aleksandrove modrosti ne njegovih vladarskih sposobnosti. Pomehkužili so se, prepirali med seboj in v par stoletjih so prišle vse te države pod oblast Rimljanov.

Rimska svetovna država.

Iz Rima, ki je bil po izročilu ustanovljen sredi 8. stol. pr. Kr., se je počasi razvila krepka država in zavladovala vsej Italiji. Na otoku Siciliji je pa zadela ob Kartaginca, ki so iz Kartagine v bližnji Severni Afriki (v sedanjem Tunisu) gospodarili in kupčevali po obalah zapadnega Sredozemskega morja. Začel se je boj med obema tekmečema in v treh takozvanih punskih vojnah so bili Kartaginci premagani. L. 146 pr. Kr. so zavzeli Rimljani po obupnem odporu Kartagino in jo razrušili do tal. Poslej so nemoteno nadaljevali svoje osvojitve na vzhodu in kmalu je bil ves omikani svet v rimski oblasti. Bogastvo, ki se je od vseh strani stekalo v Rim, je koristilo pa le vladajočim bogatinom, dočim je živelo delovno ljudstvo vedno slabše. To nasprotje je rodilo ostre socialne in strankarske boje, iz katerih je izšel kot zmagovalec nadarjeni vojskovodja in politik Julij Cezar. Komaj je nekoliko uredil razrvano državo, so ga 15. marca l. 44 umorili zarotniki. Toda republika, ki so jo hoteli s tem rešiti, se ni vrnila več. Po novi državljanski vojni je združil vso oblast v svojih rokah Cezarjev sorodnik Oktavian. Ko je l. 31 v pomorski bitki pri Akciji (sedaj Preveza na Grškem) premagal svojega nasprotnika Antonija in njegovo zaveznico egiptovsko kraljico Kleopatro, je postal Egipt rimski pokrajina (provincija). Oktavian pa prvi rimski cesar, ki mu navadno pravimo Avgust.

Njegovo ime pozna vsak, saj se je za njegove vlade (od 31 pr. Kr. do 14 po Kr.) zgodil najvažnejši dogodek svetovne zgodovine — rojstvo Jezusa Kristusa, od katerega poslej štejemo leta. Kazen, ki jo je on napovedal trdovratnim Judom, se je uresničila

Tempelj Partenon v Atenah, najlepše grško svetišče, ki ga sedaj umetno varujejo popolnega razpada.

l. 70, ko je kesnejši cesar Tit zavzel in razrušil Jeruzalem, da ni »ostal kamen na kamnu«. Ko je Tit l. 79 nastopil vlado, je pa Italijo zadela dotlej neznana nesreča. Ognjenik Vezu v je jel bruhati in je zasul s pepelom in lavo zlasti mesto Pompeji, ki so ga v zadnjih 200 letih odkopali, da lahko danes hodimo po njegovih mrtvih ulicah in gledamo, kakšno je bilo življenje pred 1900 leti. Zunanji sovražniki in nravno propadanje (brezverstvo in razuzdanost) rimskega ljudstva so bili vzrok, da je država v naslednji dobi preživela težke čase. Iz zmed jo je rešil konec 3. stoletja cesar Dioklecian, doma nekje ob naši obali, ki je z železno roko uveljavil svojo neomejeno oblast. Da bi rešil tudi propadajoče poganstvo, je l. 303 zaukazal zadnje in najhujše preganjanje kristjanov. Toda brez uspeha. Dioklecian je zapustil cesarski prestol in šel uživati pokoj v svojo sijajno palačo, katere ostanke vidimo sredi današnjega Splita; njegov naslednik Konstantin pa je po zmagi nad svojimi tekmeci izdal l. 313 v Milanu ukaz, s katerim je dobilo krščanstvo po 300letnem preganjanju svobodo.

Z vpadom Hunov v Evropo se je l. 375 začela takozvana selitev narodov in obširna rimska država se v teh težkih časih ni dala več vladati iz enega središča — iz Rima. Zato jo je cesar Teodozij ob svoji smrti l. 395 razdelil med oba sinova. Starejši sin Arkadij je dobil vzhodni, pretežno grški del s prestolico v Carigradu ali Bizancu, mlajši sin Honorij pa je prevzel vlado zapadnega dela s prestolico v Rimu. Meja med obema deloma je šla preko naše sedanje države od Kotora k Belgradu, kjer se še danes stikata bizantinsko - pravo-

Karel Veliki.

slavna ter rimsko - katoliška vera in omika. Zapadno rimsko cesarstvo je kmalu omačalo pred navalom Germanov in tudi po imenu prenehalo, ko je germanski poveljnik Odoaker l. 476 odstavil zadnjega rimskega cesarja in sebe oklical za »kralja Germanov v Italiji«.

Srednji vek.

S tem dogodkom navadno začenjamo v zgodovini novo dobo, ki jo imenujemo srednji vek. Zapadno-rimske dežele so preplavili germanski narodi in jim politično zavladali. Sami so pa prevzeli s krščanstvom počasi tudi omiko podjarmljenih Rimljanov in se poromanili. Italija še dolgo ni prišla do miru in urejenih razmer. Odoakerjevo vlado so izpodrinili Vzhodni Goti, te so v hudih bojih uničili Bizantinci in za dobrih deset let postali vladarji Italije. Leta 568 so pa odšli iz naših dežel v Italijo Langobardi, s čimer se je končala selitev narodov. Izmed novih germanskih držav se je obdržala le država Frankov. Frankovski kralj Klovik se je dal na božični dan l. 497 krstiti in za njim je ves narod sprejel krščanstvo. Franki so polagoma zavladali vsej zapadni in srednji Evropi in njihov kralj Karel Veliki je kot papežev zaveznik zoper Langobarde osvojil tudi Italijo in bil o božiču l. 800 kronan za rimskega cesarja. Tako je bilo pod frankovsko vlado obnovljeno zapadno-rimsko cesarstvo. Že za Karlovega

Titov slavolok v Rimu: Jude, ki neso sedmeroramni svečnik iz templja, ženejo kot sužnje v Rim.

sina je pa začela nova država pešati, dokler si je niso Karlovi vnuki l. 843 v Verdunu med seboj razdelili. Iz zapadnega dela je nastala kesnejša Francoska, iz vzhodnega Nemčija, srednji del z Italijo je pa razpadel v več manjših držav, le Italija se je v novejši dobi zopet zedinila v enotno kraljevino. Izmed vla-

Pečat Přemysla Otokarja II.

darjev vzhodno-frankovske ali nemške države je najvažnejši **Oton Veliki**, ki je l. 955 na Leškem polju pri Augsburgu porazil roparske Madžare ter jih prisilil, da so se stalno naselili na Ogrskem in sprejeli krščanstvo.

Nekako 300 let prej je bil zedinil **Mohamed** v eni državi **Arabce**, ki so z ognjem in mečem širili njegovo vero. Podjarmili so si prednjeazijske dežele in celo Pirenejski polotok (Španijo) v Evropi. Arabci so dosegli visoko omiko in bili dobri vladarji. Toda ko so jih izpodrinili z vlade sirovi **Seldžuki**, se je začelo preganjanje kristjanov na vzhodu, ki so ga zlasti bridko občutili romarji v Sveti deželi. Po Evropi se je začelo pod vodstvom papežev veliko gibanje, da bi se Sveta dežela osvobodila od mohamedanskega jarma. Leta 1095 se je zbrala prva križarska vojska, ki je šele l. 1099 po hudih bojih zavzela Jeruzalem in ustanovila takozvano jeruzalemsko kraljestvo. Krščanska oblast v Sveti deželi se kljub novim križarskim vojskam, ki so v naslednjih dvesto letih šle tja, le ni mogla obdržati. Vzrok tega je bila nesloga evropskih držav in pa dolgotrajni prepiri med papeži ter nemškimi cesarji, ki so se skušali polastiti oblasti nad Italijo in papežem samim.

V teh bojih je nemška država oslabela in skoro razpadla v posamezne kneževine, okrepila se je pa zlasti Francija, a tudi slovanske države na vzhodu. Češki kralj **Přemysl Otokar II.** je za takozvanega medvladja,

ko je bila Nemčija skoro 20 let brez pravega vladarja, združil pod svojo oblastjo tudi Avstrijo in slovenske dežele. Zoper to češko-slovensko državo je nastopil novi nemški cesar **Rudolf Habsburški** in z madžarsko pomočjo premagal Čehe 26. avgusta 1278 pri Suhih Krutih na Moravskem polju. Kralj **Otokar** je padel v boju, njegovemu sinu je ostala le še Češka, dočim so se Avstrije in slovenskih dežel za dobrih 600 let polastili Habsburžani.

Iznajdbe in odkritja.

V 15. stoletju se je začelo življenje evropskih narodov pod vplivom raznih iznajdb in pa odkritij novih dežel temeljito izpreminjati. Sredi tega stoletja je iznašel v Mainzu na Nemškem **Ivan Gutenberg** tisk s premakljivimi črkami. S tem in pa z iznajdbo papirja iz cunj so se knjige silno pocenile in omika se je mogla vedno bolj širiti med ljudstvo. Važna je bila dalje iznajdba smodnika, ki je čisto izpremenila dotedanji način vojskovanja, mestna obzidja in železni oklepi vitezov so poslej izgubili svoj pomen. Novo strelno orožje so koj izrabili tudi **Turki**, ki so sicer že skoro 100 let vladali na Balkanskem polotoku, a šele 29. maja 1453 zavzeli **Carigrad**.

Ivan Gutenberg, iznajditelj tiska.

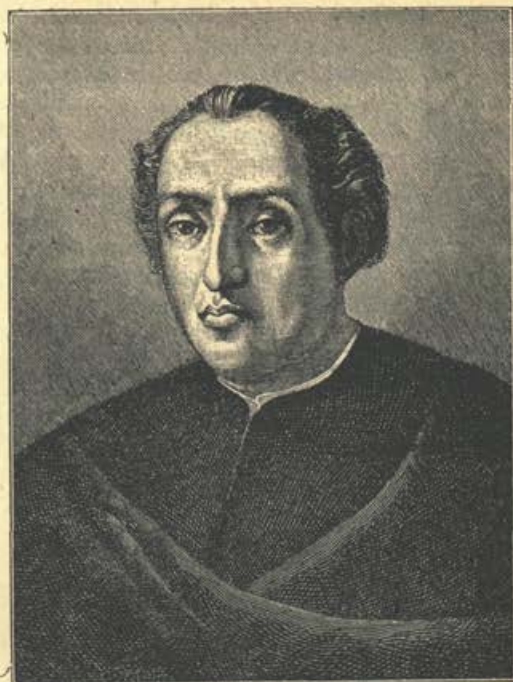

grad in napravili tako konec bizantinskemu cesarstvu.

Dočim so prej jadrati mornarji le blizu obale, je omogočila iznajdba kompasa tudi vožnjo čez odprto morje. Španci in Portugalci so hoteli predvsem priti po morju v bogato Indijo, bodisi v zapadni smeri, vedoč, da je zemlja okrogla, bodisi proti jugu okoli Afrike. Tako so 12. oktobra 1492 dospeli Španci pod vodstvom Krištofa Kolumba v Ameriko, Portugalec Vasco de Gama pa je šest let kasneje prijadral okoli Afrike v Prednjo Indijo. Dočim je Kolumb umrl še v veri, da je prišel le v Vzhodno Azijo, so njegovi nasledniki kmalu dognali, da je Amerika celina zase, ki jo loči od Azije še ogromni Tih ocean. To ime mu je dal Portugalec Magalhaens, ki je v letih 1519—1522 v španski službi prvi objadral zemljo in s tem tudi največjim nevernežem dokazal, da je res okrogla.

Novi vek.

S temi odkritji sta se jela širiti krščanstvo in evropska omika po vsem svetu in po pravici začenjamo baš z odkritjem Amerike v zgodovini človeštva novi vek. Ta doba je prinesla krščanstvu tudi nov verski odpad, takozvano reformacijo. Začel ga je l. 1517 nemški bogoslovec Martin Luter, pospešile so ga pa mnoge napake duhovščine in ljudstva katoliške cerkve in zloraba cerkvene oblasti po posvetnih vladarjih. Strašna posledica verskih

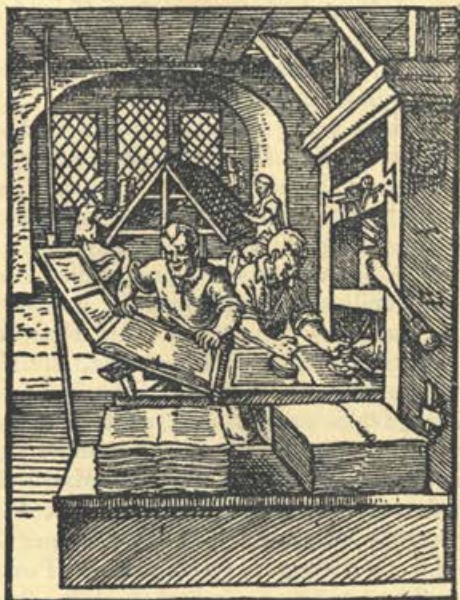

Krištof Kolumb.

prepirov na Nemškem je bila 30letna vojna, v kateri je Češka s porazom na Beli gori l. 1620 izgubila še zadnji ostanek svoje samostojnosti. Ta dolgotrajna vojna se je končala z westfalskim mirom, ki je bil sklenjen l. 1648 v Münstru in Osnabrücku na Westfalskem.

Z novim vekom je nastopila v Evropi nova velesila, Rusija, ki se je bila otrsela skoro 300 letnega mongolskega jarma. Car Peter Veliki (1689—1725) je z močno roko moderniziral svojo državo in ji priboril dežele ob Severnem morju, kjer je ustanovil po njem imenovano mesto Petrograd. Iz razpadajočega nemškega cesarstva sta se povzdignili nad druge dve močni državi: na severu Pruska in na jugovzhodu Avstrija. Kraljevina Poljska, stisnjena med tema dvema in Rusijo, je kmalu postala žrtev domačih prepirov in grabežljivih sosedov. Dvakrat so ji vzeli sosedje velike dele, dokler ni tretjo delitvijo l. 1795 sploh izginila z evropskega zemljevida; šele po svetovni vojni je vstala na novo k življenju.

Ob koncu 18. stoletja se je začela dvigati nova sila tudi na zapadni celine, v Ameriki. Ondotne angleške naselbine so se uprle angleški vladi in se 4. julija 1776 proglasile za neodvisne. Ta dan slave Zedinjene

Tiskarna v 16. stoletju.

države še danes kot svoj narodni praznik. Njihovo neodvisnost so morali po hudi osemletni vojni tudi Angleži priznati. Ko so se pred dobrimi sto leti osamosvojile tudi španske naselbine v Srednji in Južni Ameriki, so hotele evropske države s silo nastopiti zoper nje. Toda Zedinjene države so se potegnile zanje in njihov predsednik Monroe je l. 1822 slovesno izjavil, da se nimajo Evropanci vmešavati v ameriške zadeve: Amerika Američanom!

Indijanski poglavar.

Francoska revolucija in Napoleon.

Medtem je bila Evropa preživela burne čase francoske revolucije in napoleonskih vojn. Dočim so v drugih državah prosvetljeni vladarji marsikaj spremenili ljudstvu v korist, je na Francoskem še zmeraj samolastno vladal kralj s pokvarjenim plemstvom. Plemenitaši so imeli večino zemlje v svoji lasti, a niso plačevali skoro nobenih davkov, ubogega kmeta so pa vedno huje odirali. Tudi izobraženo meščanstvo je bilo brez političnih pravic, zato je z besedo in pismom vedno huje nastopalo zoper obstoječe razmere. Da bi rešil zadolženo državo pred bankrotom, je sklical kralj 5. maja 1789 državne stanovce. Ta dan je postal

začetek velike francoske revolucije. Meščanski zastopniki so se namreč proglasili za ustavodajno skupščino in dali Franciji ustavo, ki je po načelih »bratstva, enakosti in svobode« odpravila vse predprave plemstva. Ko je skušala vlada s silo nastopiti zoper skupščino, se je ljudstvo oborožilo in v naskoku zavzelo državno jetnišnico bastijo, kjer je bilo zaprtih toliko nedolžnih ljudi. Ta dan — 14. julij 1789 — se obhaja še danes kot francoski narodni praznik. Kakor navadno se je tudi takrat revolucija le prekmalu sprevrgla v nasilje in državljansko vojno. Začeli so preganjati cerkev, proglasili republiko in kralj Ludovik XVI., ki je bil zaman poskušal ubežati na Nemško, je bil 21. januarja 1793 sramotno usmrčen. Njegova smrt je dala drugim evropskim državam povod, da so začele vojno zoper francoske revolucionarje.

V teh vojnah je prišel na površje častihlepni in odločni Napoleon Bonaparte, ki je z zmago nad zunanjimi sovražniki dosegel tudi svojo vlado nad Francijo. Proglasil se je za »cesarja Francozov« in si 2. decembra 1804 v papeževi navzočnosti posadil cesarsko krono na glavo. Novi cesar je vedno očitneje stremel za vlado nad vso Evropo. Najhujši odpor je našel pri Angležih, ki jim na njihovem otoku ni mogel do živenga. Zato jih je hotel zadeti na gospodarskem polju in je l. 1806 v Berlinu proglasil »kontinentalno (celinsko) zaporo«, t. j. prepovedal je vsem podložnim deželam na evropski celini vsako trgovino z Angleži. Ta odredba je škodovala pa tudi francoski zaveznici Rusiji in ko je car dovolil uvoz angleškega blaga na Rusko, je prišlo do velike vojne l. 1812. Napoleon je sicer prodril do Moskve, kjer je hotel prezimiti, toda od Rusov podtaknjeni požar je uničil večino mesta, pritislila je lakota in Francozi so morali v najhujši zimi nazaj. Mraz in glad ter kozaški napadi so strli ponosno »veliko armado«, podjarmljeni narodi pa so dobili novega poguma in v trodnevni »bitki narodov« so oktobra 1813 Rusi, Prusi in Avstrijci premagali Napoleona. Poslali so ga za vladarja na laški otok Elbo, toda ko so se zmagovalci na kongresu na Dunaju prepirali za njegovo dediščino, je Napoleon skrivaj prišel na Francosko in se vnovič polastil vlade. Trajala je pa le še »100 dni«, kajti že 18. junija 1815 so ga Angleži in Prusi pri Waterloo v Belgiji za vselej ugnali. Postal je angleški ujetnik na samotnem otoku Sv. Helene, kjer je 5. maja 1821 umrl.

Na dunajskem kongresu, ki se je zaključil 9. junija 1815, so državniki na novo uredili Evropo, ne oziraje se na želje in potrebe po francoski revoluciji prebujenih narodov. Niso obnovili Poljske niti zedinili Nemcev in Italijanov, zato se je umetna zgradba diplomatov v naslednjih desetletjih počasi podirala. Od Napoleonovega poraza so imeli največ koristi Angleži, ki so si pridobili novih naselbin (kolonij) in razširili svojo trgovino daleč po svetu. Angleži so tudi pridno izkoristili napredek naravoslovja v tehnične svrhe ter izboljšali industrijo in prometna sredstva. Že koncem prejšnjega stoletja so bili iznašli parni stroj, ki ga je Jurij Stephenson uporabil za promet in 27. septembra 1825 je stekla prva železnica na svetu med mestoma Stockton in Darlington. Tudi v notranjosti se je modernizirala Anglija brez krvavih prekucij in l. 1829 so si angleški in irski katoličani slednjič izvojevali takozvano emancipacijo, t. j. dostop v državno službo in pasivno volilno pravico, ki sta jim bila že pred 155 leti odvzeta.

Zedinjenje Italije in Nemčije.

Borba zoper nazadnjaške vlade za politično in narodno svobodo je dovedla na evropski celini do revolucije l. 1848. Začela se je februarja meseca v Parizu, kjer so pregnali kralja in oklicali republiko, odtod se je razširila revolucija na Nemško, v Italijo in zlasti v Avstrijo. 13. marca 1848 je izbruhnil upor na Dunaju. Osovraženi minister Metternich je moral bežati in slabotni cesar Ferdinand je obljubil ustavo. Iz boja zoper vladno je nastal v Avstriji kmalu boj zatiranih slovanskih narodov zoper Nemce in Madžare. V ta namen se je sešel 2. junija 1848 slovanski kongres v Pragi, ki pa ni dosegel pravih uspehov. Ko so nastali v mestu nemiri, je zmagalo vojaštvo in kongres se je moral prežgodaj raziti. Ko so bili premagani še Italijani in z rusko pomočjo udušen upor Madžarov, se je pod novim cesarjem Francem Jožefom obnovila absolutistična nemška vlada.

Tudi iz druge republike je v Franciji kmalu nastala monarhija. Za predsednika izvoljeni Napoleonov nečak se je oklical za cesarja pod imenom Napoleon III. Ko je dosegel od sultana pokroviteljstvo nad katoličani v Turčiji, je prišel navzkriž z ruskim carjem Nikolajem I. in izbruhnila je takozvana krimska vojna. Francozi in Angleži so se zvezali s Turčijo zoper Ruse in jih napadli na polotoku

Krimu. Rusi so izgubili trdnjavo Sevastopol in morali 30. marca 1856 skleniti mir v Parizu. Črno morje je postalo nevtravno, plovba po Donavi prosta za vse, iz Moldavije in Vlaške pa so tri leta nato napravili kneževino Romunijo. Pri obleganju Sevastopola so prišli zaveznikom na pomoč tudi Piemontezci, za kar jim je Napoleon III. l. 1859 izvojeval od Avstrije Lombardijo. Pustil je tudi, da so se vse italijanske države, izvzemši papežev Rim, združile s Piemontom, čigar kralj Viktor Emanuel III. se je 17. marca 1861 proglasil za kralja Italije. Razen Rima je manjkala

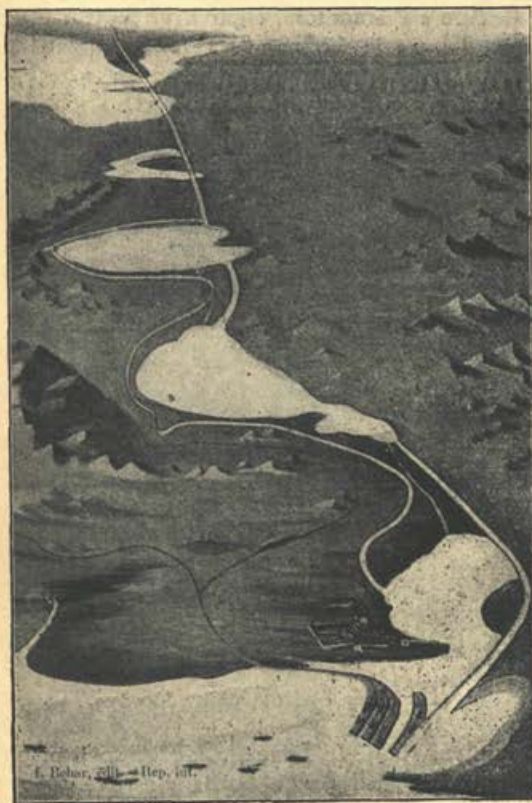
Napoleon opazuje požar Moskve.

zedinjeni Italiji še Benečija, do te so ji pripomogli pa Prusi. Ko je borba za prvenstvo v Nemčiji privedla l. 1866 do avstrijsko-pruske vojne, so se Italijani zvezali s Prusi. Sami so bili sicer tepeni pri Kustoci in Visu, toda Prusi so 3. julija 1866 zmagali pri Kraljevem gradu. Avstrija je morala Bismarcku prepustiti ureditev Nemčije in odstopiti Lahom Benečijo; morala se je pa ukloniti tudi pred Madžari doma in jim priznati lastno državo, ki je bila le v rahli zvezi s pravo Avstrijo. Tako so si v avstrijsko-ogrski pogodbi 21. decembra 1867 Nemci in Madžari razdelili vladno nad Madžari, edino Hrvatje in Poljaki so si rešili še nekaj samostojnosti.

Napoleonu so bile pruske zmage neljube. On sam je dosegel nekaj uspehov na vzhodu. Med te spada zlasti zgradba Sueškega prekopa na ožini med Azijo in Afriko, ki

je bil slovesno otvorjen 16. novembra 1869. Zgradil ga je Francoz Lesseps po večini s francoskim denarjem in tako odprl Evropi najbližjo pot v bogato Indijo in še dalje na Japonsko, Kitajsko in v Avstralijo. V Evropi se je hotel Napoleon otresti naraščajoče nemške premoči z vojno l. 1870, ki jo je pa izgubil in z njo vred tudi prestol. Ko se je moral pri Sedanu sramotno predati Nemcem, so ga 4. septem-

Sueški prekop, ki veže Sredozemsko morje
z Rdečim morjem.

bra 1870 v Parizu odstavili in Francijo tretjič proglasili za republiko. Zmagoviti Nemci so pa že med obleganjem Pariza 18. januarja 1871 oklicali pruskega kralja Viljema I. za nemškega cesarja.

Vzhod in zapad.

Po izgubljeni krimski vojni se je novi car Aleksander II. lotil notranjih reform v Rusiji. Z ukazom od 3. marca 1861 je odpravil kmetsko podložništvo in si zaslužil pridevek »car osvoboditelj«. Ko je upor bosansko-hercegovskih kristjanov in Bolgarov izzval srbsko-turško vojno, je nastopila

tudi Rusija in 24. aprila 1877 napovedala Turkom vojno. Turki so bili premagani in izgubili v san-stefanskem miru večino evropskega ozemlja. Iz tega so Rusi napravili Veliko Bolgarijo, ki je obsegala tudi Makedonijo. S tem so se zamerili Srbom, a na zahtevo Anglije in Avstrije je zboroval od 13. junija do 13. julija 1878 kongres v Berlinu, kjer so za dobrih 30 let uredili balkanske razmere. Bolgarijo so precej zmanjšali, druge krščanske države pa povečali in priznali za neodvisne, toda Avstro-Ogrska je dobila pravico zasesti Bosno in Hercegovino. V naslednjih desetletjih je Rusija razširila svoj vpliv v Aziji tja do Tihega oceana, kjer je zadela ob krepko se razvijajočo Japonsko. Tako je prišlo do rusko-japonske vojne l. 1904, v kateri so Rusi 2. januarja 1905 izgubili važno пристanišče Port-Artur. Poraženi so morali 5. septembra 1905 skleniti mir v Portsmouthu v Ameriki ter priznati Japoncem prvenstvo v Vzhodni Aziji. Ruski porazi na daljnem vzhodu so omajali tudi absolutizem v notranjosti in car Nikolaj II. je slednjič 30. oktobra 1905 proglasil ustavo, ki pa vendar Rusije ni mogla pomiriti.

Posredovanje Američanov pri sklepanju miru med Rusi in Japonci je bila posledica naraščajoče svetovne veljave Zedinjenih držav. Nasprotje med industrijskimi državami na severu in poljedelskimi na jugu je bilo sicer izzvalo hudo domačo vojno med leti 1861—1865. Povod ji je dala osvoboditev zamorskih sužnjev, ki jo je bil 1. januarja 1863 proglasil predsednik Lincoln in ki so jih uporabljale največ južne države. Vojna se je končala z zmago severa in končno odpravo suženjstva. Poslej je z vsemi pridelki in rudami bogata Unija silno razvila svojo industrijo in si pridobila kolonije tudi v Tihem oceanu. Za boljšo zvezo obeh morij, Atlantskega in Tihega, je zgradila Unija veliki Panamski prekop skozi ožino med obema Amerikama, ki je bil otvorjen 15. avgusta 1914 — baš ob izbruhu svetovne vojne.

Človeštvo je v 19. stoletju silno napredovalo v spoznanju naravnih sil in razkrivanju še neznanih delov zemeljske površine. Zlasti mnogo so si prizadevali, da bi odkrili skrajne predele zemeljske oble na severu in jugu ter dosegli oba tečaja. Kljub mnogim žrtvam se je pa to posrečilo šele našemu stoletju, ko je 6. aprila 1909 prišel Američan Peary na severni tečaj, a Norvežan Amundsen je 14. decembra 1911 dosegel južni tečaj.

Svetovna vojna.

Ves napredek v zunanji omiki pa le ni mogel obvarovati človeštva pred največjo vojno v zgodovini, ki je baš zaradi izrabe vseh iznajdb v vojne namene postala tako strašna. Naraščajoča tekma med Anglijo in Nemčijo za svetovno prvenstvo, staro nemško - francosko nasprotje in vedno obupnejši odpor avstrijskih in balkanskih Slovanov zoper nasilno prodiranje nemštva na vzhod — to so bili glavni vzroki svetovne vojne. Nemška zaveznica Avstro-Ogrska je izrabila za povod sarajevski atentat in 28. julija 1914 napovedala Srbiji vojno. Ko je 1. avgusta izročila Nemčija vojno napoved Rusiji, je bila svetovna vojna izzvana. Nemci so se hoteli po davno zamišljenem načrtu vreči najprej na Francoze in ko bi z njimi opravili, šele na Ruse, katere naj bi dotlej zadrževala Avstrija. Vdrli so skozi nevtrarno Belgijo in potisnili Francoze, ki od te strani niso pričakovali napada, daleč nazaj, Vendar so Francozi zbrali še o pravem času svoje sile in v bitki ob reki Marne v septembru 1914 zavrnili Nemce na črto, kjer so v glavnem ostali do konca vojne. Enako hudi boji so se bili tudi na drugih bojiščih, nove države so stopale v vojno, do odločitve pa le ni hotelo priti.

Ko so jeli Nemci v začetku 1. 1917 brezobzirno s podmornicami uničevati tuje ladje, da bi predvsem izstradali Angleže, so nazadnje stopili v vojno tudi Američani. Njihov predsednik Wilson je v znameniti poslanici 8. januarja 1918 v 14 točkah naštel, za kaj se Amerika vojskuje. Zahteval je med drugim tudi, da dobe avstro-ogrske narodi zagotovljeno možnost svobodnega razvoja. Ko so si Američani ustvarili močno armado in jo prepeljali v Evropo, so začeli poleti 1918 združeni zavezniki potiskati Nemce iz Francije nazaj. Jeseni je bila prebita tudi solunska fronta v Makedoniji; Bolgari so prvi prosili za premirje in za njimi tudi Avstriji in Nemci. Na podlagi novih Wilsonovih pogojev so se osvobodili Čehoslovaki in Jugoslovani — Avstro-Ogrska je razpadla. Poraženi Nemci so 11. novembra 1918 podpisali trde pogoje premirja in angleški ministrski predsednik Lloyd George je mogel ta dan izjaviti v zbornici: »Danes jutraj se je končala najgrozovitejša vojna, ki je kedaj morila človeštvo. Upam, da se je na današnji pomembni dan končala zadnja vojna.« Da bi bila ta vojna zadnja, ta smoter si je postavil predvsem ameriški predsednik Wilson, ki je hotel

preurediti države po načelu narodnosti in samoodločbe. Novi svetovni red naj bi imel skupnega variha v Društvu narodov, ki bi razsojalo prepire med državami in tako preprečilo novo vojno.

Po vojni.

Toda na mirovni konferenci, ki se je leta 1919 začela v Parizu, so se ti visoki načrti le v majhni meri uresničili. Nekdaj slavljene Wilson je stopal vedno bolj v ozadje, odločali so pa evropski zmagovalci in naložili Nemcem težke mirovne pogoje, ki so jih morali ti 28. junija 1919 v Versailles-u podpisati. Nemčija je izgubila vse kolonije in precej

Robert E. Peary, ki je prvi prišel na severni tečaj.

ozemlja ter morala prevzeti ogromno vojno odškodnino. V naslednjih mesecih so bile sklenjene tudi mirovne pogodbe z Avstrijo, Bolgarijo in Madžarsko. Nazadnje so sklenili mir s Turčijo, ki je morala prepustiti Grkom celo velik del Male Azije. Ta mir pa je bil le kratkotrajen. Turška narodna vlada pod Mustafa Kemal-pašo ga namreč ni priznala in začela vojno z Grki, ki so bili premagani ter vrženi iz Azije. Zavezniki so se morali s Turki vnovič pogajati in končno so sklenili 24. julija 1923 mir v Lausanni ter prepustili Turčiji vso Malo Azijo, odkoder so se morali že od davna tam naseljeni Grki izseliti.

Wilsonov načrt se je le kolikor toliko uresničil, ko je 10. januarja 1920 stopila v veljavo pogodba o Zvezi narodov, ki so jo sklenili zastopniki 18 držav, toda Amerike že ni bilo med njimi. Kesneje so pristopile še druge države, tako da obsega Zveza narodov danes 56 držav ali tri četrtine človeštva. Velik korak k mednarodnemu zblizanju je pomenil zlasti sprejem Nemčije v Zvezo in v

zadnjih letih je mogla ta že parkrat uspešno posredovati v sporih med državami in preprečiti grozeče vojne. Gospodarske težave, ki so trle po svetovni vojni vse narode, tako zmagovalce kot premagance, so največ pripomogle k zblizanju nekdanjih nasprotnikov. Spoznali so, da so le navezani drug na drugega, in začeli so sklepati mednarodne dogovore o izboljšanju gospodarstva in olajšanju prometa, ki so imeli tudi politične posledice. V oktobru 1925 so se slednjič zbrali zastopniki vseh večjih evropskih držav v švicarskem mestecu Locarnu in sklenili pogodbo, ki je bila podpisana 1. decembra 1925 v Londonu. V tej pogodbi so se Nemčija, Francija, Belgija, Velika Britanija in Italija obvezale, da jamčijo za nedotakljivost meje, ki je bila določena v versajskem miru l. 1919 med Nemčijo ter Francosko in Belgijo. Z locarnsko pogodbo ter ureditvijo plačevanja vojne odškodnine je jelo giniti nezaupanje med Nemci in Francozi in

svetovni mir se je zopet utrdil. Tako razpoloženje evropskih velesil je kljub opetovanim grožnjam nekaterih sosedov zvišalo varnost tudi naši državi, zlasti odkar se je 11. septembra 1927 sklenila očitna zveza med Jugoslavijo in našo staro prijateljico Francijo.

»Življenje je boj«, pravi pregovor in ta kratek pregled občne zgodovine od egipčanskih faraonov do današnje Zveze narodov nam dokazuje, da je tudi življenje človeštva veden boj za zemljo in njene dobrine. Žal se je ta boj spremenil le prevečkrat v krvavo vojno, ki niti zmagovalcu ni vedno prinesla dobička, gotovo pa je vselej škodovala skupnim višjim koristim človeškega rodu. Zato moramo zlasti mi, ki smo doživeli najstrašnejšo vojno v zgodovini, želeti in delati na to, da Zveza narodov čimprej doseže svoj pravi namen: preprečiti vsako vojno in združiti vse narode v mirni tekmi za napredek človeštva.

Pastir.

Solnce mi je koč z žarki zlatimi pretkalo,
da kot začarana palača v njih žari
sred nizkega grmičja, kjer tišina bdi,
kjer borovje dehteče je pod okno vstalo.

Mojih ovc bogata runa sevajo
na grudih ljubljene planine,
drobne ptice ji prepevajo
drhteči spev sinjine.

Ob koči moji je tovariš Križani,
ki zarja jutranja ga v rožni plašč ogrinja,
v štiri žarke križ leseni izpreminja
in božje lice se iz njih blesti —

V nevihti divji Jezusa roké
oblake črne trgajo, hoteče sija,
in ko grmi in strela krog razbija,
varujejo Njegove me roké.

Sveto pismo mi je božji list,
ki skrivnost trpljenja razodeva:
berem, slutim, kaj trpel je Krist,
ki ob moji kočici sameva.

Če pa morda ne razumem kaj,
k Njemu stopim in ga povprašujem,
dokler tihega odgovora ne čujem,
v mraku z Njim strmeč v neba brezbrežni kraj.

Gustav Strniša.

Nesrečni Janezek.

Spečemu Janezku padel na nosek
križasti pajek je s stropa — štrbunk!
Janez zamahnil je z roko in pajek
s sabo odnesel par krepkih je bunk.

Močno pokregal je Janezka dedek:
»Bolj si okornega uma kot jež.
Križasti pajek nam srečo prinaša —
zdaj se pod nosom obriši, da veš!«

»I, če je taka,« se Janez zasmije,
»pa si natakнем nazaj ga na nos!«
Ali — joj! — pajka medtem že na oknu
tiho pohrustal za zajtrk je kos...

Mirko Kunčič.

Krivčki pa rožmarin.

Povestica. — Anton Komar.

1. Harašó!

Saj mi gremo, radi na pot z našo Veroniko; ali se močno bojimo nesreče, ker jih je v takšni povodnji več utonilo, nego čez prišlo. Pa naj se zgodi, kar hoče, mi gremo za njo, pomagaj nam prečista Devica in sveti Nikolaj.

Veronika, zakonska hči malega posestnika Martina Martinčka in Jerice, rojene Burja, je prišla na svet 5. julija 1903 na Prvinah št. 3 in bila krščena zoper postavbo gospoda župnika Mateja Grkmana šele četrti dan: iz mesta bo tra je tako določila.

Veronika je imela že dva bratca in dve sestrlici, ko je stopila v ponavljalno šolo. Ona v ponavljalno šolo, oče na vojsko.

Dolgo, predolgo ni bilo očeta; ujet je bil tam daleč v Turkestanu, kakor je sporočil z dopisom na brezovem lubju. Martinčkovi so dobivali podporo, tako se mladi materi Jerici ni preveč inako zdelo, ko so drugi zdihovali, celó dobro se je počutila, ker je bil mož, ki sicer ni bil čmerika, vendarle po njeni sodbi z njo prestrog ali zanjo vsaj premoder.

Še pomočnika so dobili — ruskega ujetnika. Martinčkovka si ga je na županstvu sama izbrala. »Glejte, mama, tistegale s pšeničnimi brki,« je pokazala Veronika na mladega Rusa. In mama ga je vzela. Gospod župnik Grkman je prišel mimo, ko so ženske izbirale ujetnike, in ko je spoznal, za kaj gre, je od jeze pogledal proč in užaljen izginil v župnišče kakor kmet, ki je bil sejal pšenico na njivo, pa najde polno ljuljke.

Martinčkov Rus ni bil kakšen lóle, temveč zelo veder človek. Ker se je z otroki rad bavil, se je hitro prikupil otrokom in materi. Posebno všeč je bil Veroniki, štirinajstletni. Koj prvi dan je pregledal domačijo in večče nasvetoval gospodinji potrebna popravila, ki jih je izvršil s izurjeno roko, tako se je zdelo, da ni prišel tujec, ampak veččnejši gospodar k hiši. Ime mu je bilo Peter, imel je sicer še dva priimka kakor sploh Rusi, a kdo bi si jih zapamtil, ko mu je najprej deca in za njo vsa vas zrekla ime Harašó, ker je s to besedo potrjeval, kar mu je bilo pogodu.

Torej Peter Harašó je gospodaril, in gospodinja sama ni vedela, kdaj in kako je začela ravnati po njegovi volji. Rad je postajal v hiši, zlasti v nedeljo je bilo čuti veselo govorico ujetnika in otrok in vmes zabaven

smeh gospodinje. Sodček žganja je bila nakuhala, ki je zanj vsako leto lep denar iztržila, a ker je Harašó rad pil »vodka«, mu ga ni kratila med tednom, v nedeljo pa mu je od časa do časa napolnila kozarec, da je bil še zgovornejši. Veronika se je tako rada mudila v njegovi bližini, da jo je mati svarila, naj ne tišči vanj, ker se to ne spodobi.

Junakom je sreča mila, ujetnikom ne! Niti tri nedelje. V soboto pred tretjo se je pojavil kakor kragulj star narednik iz Loga, ki je vladal ujetnikom v okraju. Z njim je prišel vaški vojak z eno zvezdo. Narednik je zapovedal ujetniku Petru Pavloviču, ki je v Martinčkovem suknjiču in predpasniku kot vojak presneto malo pomenil, da se mora takoj odpraviti v ujetniški tabor v Logu. Sam je odšel, ker se mu je mudilo, na avto, ukazal pa je vaškemu vojaku, da morata biti z dvema drugima v dveh urah na mestu.

Čez pol ure je bil kmet Peter zopet ujetnik Harašó, ki je jemal slovo. Nekam hladno mu je segla gospodinja v roko, da je švignila Rusu nejevolja čez obraz. Veronika pa je zajokala, ko mu je dala roko in jo je pogladil po laseh.

Vaška mladež, ki je začutila, da odhaja ljubi Harašó, se je zbrala na križpotu, da ga še enkrat vidi. Prišel je z vojakom. Pri znamenju se je ustavil. Snel je čepico, potegnil z roko preko čela in las ter izrekel besedo, ki je otroci niso poznali in so drugo pričakovali, rekel je: Ničevó! To jih je zmedlo, da so ga tudi sami pozdravili s krstnim imenom: »Z Bogom, Peter!« Le tisti zaprtek Ravšel je zaklical: »Adijo, Harašó!«

Spomin za njim je bil še dolgo živ. Dečki so govorili med seboj po njegovo, da se je gospod učitelj čudil, kako paglavci, ki jim je pravopis španska vas, boljše čebļajo po rusko, nego more on, ki se je tega jezika učil iz nemške knjige.

Težko bo pozabila mladega kot riba gibčnega Rusa Veronika. Njegova povest se ji je neprestano motala in snovala po glavi. Na Ogrskem so ga »zabrali« in spravili v Slove-nijo, po vojski se bo vrnil za Pripet, a zapomnil si bo Ljubljano. — Daleč, daleč onkraj Karpatov teče Pripet. Počasen pride iz velikanskih močvar, trstja in blat. Tam kjer se vode združijo v eno strugo, da začne reka

hitreje teči, stoji velika hiša z mlinom — Petrov dom. Obilno imajo pšenice za beli kruh, glav živine na stepi gospodar ne šteje do zadnjega repka. — Za Pripetom rasto visoki topoli in košate jelše, dalje proč od brega stoletni hrasti. Na jesen prihajajo z mrzlega severa jate divjih gosi in rac in čapelj: Peter v čolnu pa za njimi s puško. — S Petrom bi se vozila Veronika, vse bi ji prijazno in zgovorno razložil, ona bi postala njegova žena, zakaj tam se dekleta možijo zelo zgodaj. Dobro ji je delo, da jo je cenil za doraslo dekle, dočim jo domačini norčavo devajo med otroke.

Mlada mati, ki je pogrésala pomagljivega Rusa, je pa tuhtala in vohala, če je ni kdo hotel osebno zadeti, ko je tolika naglica vzela ujetnika. Zato je svojo mater, ki je prišla v nedeljo na obisk, iznenadila na slepo srečo z vprašanjem:

»Kaj ste iskali oni dan v župnišču?«

»Kaj naj iščem,« jo je pogledala mati, »dala sem za eno sveto mašo v dober namen.«

»Pa kaj ste z gospodom govorili?«

»Nič takšnega, da bi bilo komu v škodo ali nečast,« jo je zavrnila mati resno.

Martinčkovka je našla zadostno sled. Spomnila se je mimohoda župnikovega, kako nerodno je bilo, ko jo je med ženskami videl izbirati ujetnike, kakor izbirajo na sejmu voličke in teličke. Povrh ji je pa še župnikova dekla povedala, da je bil tisto soboto pri župniku ujetniški narednik z županom, in da ju je zoper navado gospod pogostil s klobaso in dvema litroma vina. Torej za dva litra vina so jo ti kajoni spravili ob delavca. Vnemal se ji je gnev in hkrati sram pred župnikom, ki nemara hoče hudo misliti in se drži kot lipov svetnik.

Toda čas odpira oči. Že pregled soda je očital trpko: Le kam je šlo toliko dobre slivovke. In otroci? Vse si upajo, ne znajo več soditi svojih moči. Tonček je hotel preskočiti mlako in padel v gnojnico; naganjal je velikega psa, da ga je ugriznil v nogo. Milka namerava z enim hlebcom kruha iti atu naproti, ki gotovo že gre iz Rusije, če prej ne, ga bo srečala za Dunajem. Anka je naročila pri šivilji novo obleko, češ, ko bo narejena, bodo že mama plačali. Odkod imajo vse to, če ne od Petra, ki je pripovedoval o Iliji Muromcu; o tolovaju Soloveju, ki je žvižgal v gozdu, da so padala drevesa; o beraču, ki mu je služil za kučmo zvon; o velikanu, ki je metal mlinske kamne v oblake in jih zopet z rokami lovil; vse to pa nekam preroško, na videz norčavo,

a v resnici zelo modro. S tem je v otrocih, zlasti v duši Veronike, zanetil željo po tujih krajih in drmljavih dogodkih. Nobena reč se ni zdela otrokom nemogoča. Celo njej, Martinčkovki, se zdi Peter zraven spomina na moža kakor gozdnati, v vetru šumeči Krim zraven puste golote Žalostne gore, ki jo edino cerkvice na vrhu varuje prezira. Reči si mora, da je bil ujetnik delaven in pošten, njegova brstna govorica jo je mikala, vendar ni postala z njim domača, ker se ji je včasih za trenutek zazdelo, kakor da njegove oči preveč iščejo.

Pod zimo so vsi Rusi zapustili kraj, ali nastopna pomlad je budila nanje spomine, žal, tudi nevšečne: tu vdova, tam dekle v srpanu bodo zibale.

Martinčkovka pa je, kakor še nikoli, uvidela potrebo šeste prošnje v očenašu. Kakor blisk jo je preletel strah, da je bila morda v nevarnosti tudi Veronika. Hvaležna Bogu je šla za veliko noč nalašč h gospodu župniku k spovedi ter zvečer goreče molila z otroki za srečno vrnitev moža. Če je bila tista spotika v jeseni župnikova zduha: harašó-ničevo! * Kako dolgočasna in žalostna je vojska!

II. Veronika.

Sobotni popoldan je izvalil bistrškega gospoda Mateja na vrt, ko je bil pripravil cerkveni govor in oznanilo za drugi dan ali misijonsko nedeljo. Sijajno je kraljevalo nad ozko dolino jesensko solnce, plamenilo sinjo vedrino in oblačke neba ter užigalo na levo in desno do vrha visokih robov segajoči gozd, ki je žarel v listnatem delu v vseh barvah, vmes pa so male skupine iglastega drevja kakor zeleni otočki omiljevali sijaj, vse skupaj podoba zrelosti ter moči, podoba človeka, ki je po mladostnih bojih v trudu in viharjih delavnih let spravil v trden sklad vest in vero in svet, da je zaslužil veljavo, pa tudi čast in slavo, ker ni živel zasé in zaman.

Te svoje podobe v naravi gospod Grkman kajpak ni spoznal, ker si je domišljal, da vidi na vsak dan obilneje padajočem listju mile dopise vernih duš iz vic.

Vračal se je skozi kuhinjo, kjer je delala vreme njegova dve leti starejša sestra. Z glasom, ki naj bi bil nejevoljen, je začel očitati: »Sem pojdi, Rotija, ki se vedno rotiš, da mi ni za hišno korist. Odpri oči in se prepričaj, koliko koristim, pa prekličij svojo krivično sodbo. Kaj bi sicer imel Nikolaj, kaj Božič,

* Prav dobro = nič ne de.

ko bi mene ne bilo pri hiši. Samo verice bi kihale in se nam posmehovale. Joh, joh, če nima človek sam gospodarskih oči povsod, se ne more zanesti niti na domačega človeka.»

Med takšnim govorom je gospod Matej deval iz napetega žepa orehe na mizo.

»Res velik gospodar: vrabce lovi, golobe izpušča.« Rotija ve, da brat ni slabe volje, kadar govori kot skrben gospodar.

»Če bi golobe izpuščal, kaj bi rekli kmetje? Ali ne, da jih izpuščam na ljudsko proso? Dekle, to ti povem, ti še nisi brala narodne ekonomije, jaz pa sem jo, ekonomijo, to je gospodarstvo, povrh sem poslušal moža, ki mu midva ne bi smela sezuti čevljev, zato vem, kako treba gospodariti. Ti pa menda samo veš, da je boljše prihranjeno jajce nego sneden vol, jaz pa pravim in pri tem ostanem, prav rad bi jaz imel vola, čeprav bi bil zelo sneden.«

»O, bomo že imeli snedenega vola, ko še krave nimamo.«

»Čemu bi nam bila krava, ne le da bi jo zeblo pozimi samo, povrh bi ji bil še dolgčas.«

»Če smo tako usmiljeni z živino, ki je nimamo, bi bili tudi orehe lahko pustili veve-ricam, ko so sirote.«

»Naj si jih sade, če so takšne sirote, da ne morejo biti brez orehov. Potem bi jim dal še moke za Božič, da bi si naredile potico.«

»Moke pa že ne, moram jaz voziti v mlin, pa skrbeti za nazaj, da jo imamo.«

»Odkod in komu pa pride žito, vprašam! Anžička je rekla Jakatu na beri, da sem tudi sam slišal: Ker so dober gospod, bom navrgla pehar pšenice in ovsa za petelina. Povej potemtakem, komu je šlo žito v čast, meni ali tebi?«

»Kajpak tebi in petelinu, ker vidva sta dobra, jaz pa ne.«

Gospod je odšel v pisarno, ker je že dišalo po prepiru, in je kazalo nehati, dokler se je zdela še njegova plat zmagovita.

Ni še dobro začel gospod Grkman z Davidom: »Odpri moje ustnice...«, ko je pri kuharici vstopilo cvetoče dekle, kmetiško, a okusno napravljeno.

»Kam bomo to zapisali,« se je čudila Rotija. »Veronika, naša rajna pevka. Kaj pa vendar ti?«

»Kostanja sem prinesla.«

»Kaži, da vidim. Res lep kostanj imate letos. Podgorci.«

»Veste, teta, rada bi se z Vami nekaj pomenila, če bi mi hoteli pomagati. Tudi mama mi je tako svetovala.«

»Kako bom jaz starica takemule dekletu pomagala?«

»Veste kaj, že z več strani sem slišala, da je pri nas cerkveno petje slabo, odkar mene ni na koru.«

»Beži, beži!« je rekla previdna Rotija, »saj prav dobro pojejo, na zahvaljeno nedeljo je bilo naravnost veličastno, seve, ker je prišlo nekaj sosednih pevcev.«

»Pa jaz bi še rada pela, prav tako kakor sem poprej.«

»Kdo te je silil, da nehaj. Saj smo te vsi radi poslušali.«

»Bila sem jezna, ker so me izključili iz dekliške družbe, nato mi je pa še tista Lona, ki misli, da zna več kot organist, potrkala na čelo.«

»Na tvoje čelo je potrkala?«

»Potrkala je na svoje, a jaz sem vedela, da misli na moje.«

»Beži, beži, če je na svoje čelo potrkala, je storila prav.«

»Ali bi Vi, teta, rekli organistu kakšno dobro besedo zame?«

»Rada, prosila ga bom, ampak ne vem, če bom uslišana, on bi še bil najbrž za besedo, toda pevke so hude, ker si se skujala, in to na Marijin praznik.«

»Poslej želim peti samo za božjo čast in ne maram nobene odlike med njimi.«

»Lepo je tako! Sedi, bova pili čaj.«

»Nikar, teta!«

Pa sta čaj vseeno pili. In pri tem je šla Veronika naprej. Tudi v dekliško družbo bi se rada povrnila, ako bi se dalo. Njena mama je za to. Morda bi teta Rotija pri gospodu župniku zanj kaj storila.

»Jaz mu ne smem nič reči,« je tožila teta, »takoj me požene h kuhalnici. Pravi, da so pastirske zadeve njegova reč in da mora biti en pastir. Pojdi sama k njemu in se nikar ne boj, saj lahko veš, da je dober, boš videla, da ti bo ustregel, če bo mogoče. Poskusi, kar bo, to bo!«

Drzna Veronika je zbrala ves pogum, da je potrkala na vrata župnikove pisarne.

»Naprej!« je rekel čez čas neki užaljeni glas.

Odprla je in plaho pozdravila: Hvaljen Jezus!

»Amen!« je široko pogledal, kakor bi mu bilo umreti, gospod Matej. »Ali si, ali nisi, Veronika s Prvin?«

»Sem. In prosim Vas, da mi odpustite, ker sem Vam storila žalost.«

»Kaj moja žalost, stanovsko breme, ki se mora nositi; ampak škoda, ki si jo naredila sebi ter drugim, se ne bo dala tako lahko popraviti.«

»Vse bom popravila!« je rekla Veronika.

»Rad slišim takšno besedo; toda bojim se, da bo v svetu ta tvoja beseda hitro zvođenela.«

»Ne mika me svet.«

»O dekle, ti nisi samo danes na svetu, bržkone boš tu veliko let, pa ne veš, kaj se pravi, biti na svetu vsak dan, ko jemlje človeka košček za koščkom, da ga mora nekoč zmanjkati, ako ne dobiva pomoči od drugod.«

»Jaz verujem in bom po veri živila.«

»Prav, brez vere ni vredno živeti, še manj umreti.« Zamislil se je gospod Grkman. »Praviš, vse popravim. Ali pa veš, kaj ti je storiti?«

»Priti med pevke na kor in v deklško družbo.«

Gospodu je bila dekletova smelost všeč in se je nasmehnil: »Že, toda to bo mučeniška pot, tako ti bo kakor popotniku, ki je za minuto zamudil vlak in mora peš za njim.«

»Kri dam! Če bi mi Vi, gospod župnik, pomagali, vem, da bi vlak hitro ujela.«

»Ne boš! Očitno te ne smem podpirati, ker bi dekleta pohujšal, postal ti bom neviden pomočnik, drugo mora biti tvoja skrb. Najdi si sama pot po kamenju in skozi trnje.«

»Samo da niste Vi zoper mene, nič se ne bojim.«

»Začni drugače. Čul sem, da te je več fantov norilo.«

»Niso fantje mene, gospod župnik, ampak jaz sem fante.«

»Da bi bil v tem velik razloček, ne vidim, zakaj po tvojem bi se tvoja krivda še povečala.« Požugal ji je s prstom: »Dekle, ne šali se, ti še ne veš, kaj fantje znajo.«

»Jaz jim bom že pokazala, da mi je malo zanje.«

»Le stori tako, dekleta te bodo rajše imele in ti spregledale veliko. In veselje boš napravila dobrim ljudem.«

»Pa nikar ne zamerite.«

»Nič. Dobro si mi storila. Z Bogom!«

Gospod župnik Matej Grkman je veselejši govoril z Davidom in vpletal Veroniko v molitev. In šel nato še v cerkev.

III. Krivčki.

Ej Veronika, poboljšala se boš, krenila na desno. Samo poskusi, boš videla hudirja.

Veronika je bila to nedeljo v domači cerkvi, četudi je sicer že več tednov hodila k

jutranji božji službi v sosednjo župnijo. Vse znanke je osupnilo, ko se je kakor prejšnje čase napotila kar na kor. Tam je pokleknila pred ograjo in se zatopila v svoj molitvenik. Pevke je zaskrbelo, ker so poznale bistrino in pogum njenega duha, kaj neki hoče: gotovo ima kakšno posebno v glavi. Mar meni naga-jati? Ni videti, saj se ni še nikoli tako skromno ponašala. Ali pa prositi? Verjetno, ampak nikamor ne obrača prosečih oči. Uganka!

Gospod župnik je navezal svoj govor na veledušni izrek Pija XI.: »Gre za milijardo poganov.« Pripovedoval je, kako se prebujajo velikanska Azija iz tisočletne dremote, zlasti Kitajska se silno giblje; kako preti Afriki strašna nevarnost, da jo zalije izlam, in bodo čvrsti zamorski narodi hadžiji namesto romarji; povrh še v širni Rusiji kale nade Cerkvi. Zadnji čas je torej, da se razorani svet poseje s semenom Kristusove ljubezni. Treba moliti, pa tudi kaj storiti v ta namen. Bog pa ne bo dolžan ostal, temveč blagoslovil domovino in premladil njeno vero in življenje.

Malone vsa cerkev se je napotila okrog ol-tarja, da žrtvuje svoj darček za poganе. Šla je tudi Veronika. Tisti čas pa je stopila na njeno mesto pevka Polonica z Golka. Segla je po njeno mašno knjižico, Hojo Tomaža Kempčana, odpirala svete podobice ter odprla — moj Bog, se ji je zameglilo pred očmi in bridka bolečina ji je preletela srce — odprla je krivčke, dva črna in enega belega, in ona je poznala te krivčke, o, še več, ljubila je fanta, ki jih je bil nosil v znak, da nima z nobeno žensko nič. Grd sum se ji je zavrtal v možgane. Sedaj ve in vidi, zakaj Staničev Slavko ne nosi več krivčkov za klobukom: zapravlil jih je pri Veroniki, nič mu ne pomaža, da si je nato kupil žametasti klobuk. Pol zmešana je v naglici skrila peresa k sebi in stopila dol v spreved misijonskih darovalk.

Ni dobro pela Polonica danes, zakaj begala jo je vest, da si je nepošteno prilastila tujo reč. Ali še slabše je storila, da je pokazala krivčke bratu Vinku, ki je bil zagledan v Veroniko. »Na, tu poglej,« mu je rekla, ko sta bila po južini sama v hiši, »le poglej, da boš vedel, za kakšnim dekletom tiščiš. Tole je imela Veronika v mašni knjižici.«

Brat je vzel krivčke, jih takoj spoznal, pa se ni razburil, ampak nekaj sivega, starega mu je šinilo čez obraz. Vteknil je peresa v žep, četudi ga je sestra prosila, naj jih dá nazaj. Tih se je umeknil na vrt, sleherni predmet pazljivo motril in razgledoval okolico na

vse strani, kakor bi jemal slovo. A to je bilo samo na videz, kajti gledal je, pa nič videl. V resnici je prav trdo mislil in preudarjal. Eno je takoj doumel, da ni storila Veronika nič takšnega, na kar sestra najbrž misli, bila je sicer dobra plesalka, toda še ne razuzdana. Mislil je in mislil, slednjič se je odločil. Stopil je najprej v klet, natočil si čašo slivovke, ki jo je zvrnil vase, da mu je skoro sapo zaprla. Nato se je odpravil z doma v dolino.

Bolno mu je bilo srce, žganjica v njem je še grela njegovo razbolelost, da je začel žvižgati in kesneje peti pesmico: Obračati na dva oči, to dobro ni, to zdravo ni, iz tega se gorje rodi. Bolj in bolj je verjel, da je vsega kriva Veronika, in se tako zajedel v pesmico, da je sklenil storiti kaj hudega. Iz tega se gorje rodi je že v gozdu z ihto zaključil svoje temne misli.

In glej, ali je privid, ali resnica, tam spredaj mu gre naproti njegova sovražnica, muka njegovega srca, Veronika. Bila je pri popoldanski uri in se je vračala domov, zakaj harmonika pri Raznožniku ni bila zanjo več nobena izkušnjava. Silno se je prestrašila, ko je zaslišala pevca pred seboj, rada bi se skrila za grm, a je bilo že prepozno. O, da bi le srečno mimo njega prišla!

Vinko jo je že zagledal: »Oho, Veronička! Kar prav, da se midva snideva, kot nalašč! Boš malo potrpekla, da se nekoliko pomeniva o najinih računih, zakaj midva imava račune, majhne račune.«

Obstala je, ko je fant kolovratil bliže; noge so se ji zašibile, ko je opazila njegove lokave oči. Toda nagla misel, da je izgubljena, ako ne bo odločna, ji je vrnila pogum. Ozrla se je na desno in levo, kam bi pobegnila.

»Kaj gledaš v hosto, ko ti moram jaz neke reči pokazati! Kaj praviš ti, deklič, k temle peresom, ko dobro veš, kateremu racmanu si jih izplela; povej mi, kje objokuje svojo nesrečo tvoj oskubljeni fantič. Jaz mu moram tole pred pričami vrniti, zakaj moje ni.« Pomolil ji je z iztegnjeno roko nesrečne tri krivčke.

Ona jih je spoznala, bliskovito hlastnila s prsti in mu dva izpulila, žal, da mu je tretji — beli — ostal v roki.

»Tako pa ne, ptička,« je navalil nanjo. »Boš dala perje!«

Z naglim zasukom in z dvema skokoma se je Veronika pognala na obpotno ježo in se spustila v gozd med smreke.

On za njo. Z enim skokom je hotel doseči ledino, a mu je spodletelo, da je zaostal nekaj

korakov. Ona je tekla na vso moč, vendar je bil fant hitrejši in je prihajal bliže. Tu se je znašla pred posekovjem, zaraslim s kopinjami. »O, Marija!« je obupno vzkliknila, pa se vrgla v goščo, ko se je še prej spretno izognila razrasli robidi, in kar slepo drla čez neširoki pas k leskovim grmom.

To je bila njena rešitev, zakaj fant se je zapletel v robido, ki ga je s trnjevim poganjkom udarila v obraz, ga opraskala in mu vzela klobuk, da je zaklel in odnehal. Videl je dekle, kako je izginila za leščevjem, in spoznal, da je več ne ujame.

Upehana je Veronika pritekla vseskozi do domačega travnika, kjer se je čutila varno, in zato zlagom hodila proti domu. Pregledala je molitvenik. Peresa, ki jih je bila zjutraj dejala v knjižico, da bi jih, ako bo prilika, vrnila lastniku, so ji bila res vzeta, pa je takoj vedela, kako in po kom; no, dva krivčka je že zopet imela, tretji pa sam ne bo menda naredil posebne nesreče. Nekaj prask na rokah in na zaplato pretrgano krilo je bila, hvala Bogu, vsa škoda. Smuknila je prav naglo v svojo sobico in skrila raztrgano mašno krilo, da ga bo med tednom lepo zašila.

IV. Še krivčki.

Zguba v robidi, Vinko Golkar, je v sramu in srdi omahoval, kaj naj stori, ali se naj potuhne, ali naj razgraja. Začel je; najbolj možko bo, če gre za svojo pravdo naprej. Zavriskal je iz slabe vesti ter se izmotal na pot. Pri Raznožniku bo dobil duška in utehe.

Kako je že z Raznožnikom?

Petnajsto leto že gospod Matej boj bije trd, brez upa zmage, z Raznožnikom, krčmarjem: boj ni enak, orožje ni enako.

Za čuda ljubijo ljudje ples in godca, ki kvanta. Vendar zelo ljubijo tudi gospoda Grkmana, saj prav učijo in lepo skrbijo za cerkev, otroke imajo radi, nezakonski jih bolijo, pa jih krstiti morajo, res da zraven godrnjajo, pa naj, saj beseda ni konj. Niso slabi verniki bistriški župljani, vsako nedeljo hodijo v cerkev, pa stopijo tudi, da bi jim pridiga ne škodila, še k Raznožniku na požirek žganjice. Z gostoljubnim krčmarjem popravijo po potrebi župnikov govor s kratkočasnimi dodatki. Zakaj župnik nima družine, pa ne ve, kako je hudo na svetu. Raznožnik pa to ve, plačuje velike davke, sirota, in trdi, da se trudi zastoj. Špranje ima sicer takšna govorica, dovolj velike špranje, da vidijo ljudje skozi, ker vedo, kako govornik dokupi leto za letom kos gozda ali

njivo. Pa kdo bi se prerekal v nedeljo z drugače prav zabavnim krčmarjem?

Današnja nedeljo je v krčmi pri Raznožniku dolgčas. Pri veliki mizi sede štirje mladi moški, a se drže, kakor da so prišli semkaj za pokoro; pri drugi mizi sta dva kubikarja, kakor pravijo tujim tesačem; v kotu za okroglo mizo dremlje godec Gobec, ki je še včerajšnji odnekod primotovilil; majhen kosmat možic žuli za vrati osminko žganja; samo pri mali mizi ob peči teče polglasen in živahen pogovor med tremi gosti, ki jih ni videti vsako četrtnetle: učitelj, Levčev študent in Slavko Stanič; govore o neki potrebni Prosveti. Če ni to kakšna mestna gospodična?

»Veste kaj,« se oglasi pri veliki mizi suh fant, »pusto je v krčmi. Človek pride in čaka, da bo kaj, pa gre bolj nejevoljen, kot je prišel, samo denar je proč vrgel.«

»Vsak človek nekaj čaka, mačka pa miš,« se je oglasil mali možic pri vratih, čigar geslo je najbrž: majhen, pa huđ. »E, pred leti je bilo drugače, prihajali so v krčmo tudi boljši fantje in boljša dekleta, pa so zaplesali, da se je hiša tresla. In kadar so se stopli, je kaj zaleglo, in kdor je kaj dobil, se je skrtil v seno, dokler se ni izlizal, ne kakor sedaj, ko teče takoj k zdravniku po testat, če ga je kdo po nosu opraskal. Na,« se je ogrel godec Gobec, »pa je župnik Grkman zapel drugačno pesem. Najprej je ločil dekleta v pšenico in ljuljko, in sedaj takó trobenta, da si niti njegova ljuljka ne upa na sramotni ples. Za dekleti so se razdelili fantje v jagnjiče in kozličke. Ej, stari Raznožnik je znal in duhovnika častil, mladi mu pa povsod nasprotuje, kjer mu more; zato pa je tako.«

»Mar je zato kužen,« reče kubikar, »če noče v župnikovo malho? Mar ne gre vsako nedeljo v cerkev?«

»Gre, se postavi pod kor in tako zvesto gleda in posluša na leco, da mu ne uide nobena beseda. Ampak navihani ljudje govore, da posluša, kakor bi bil za biriča.«

Kar dobro je storilo, da se je pojavil Golar. Toda njegova beseda za pozdrav je bila: Auf biks! Takoj se je učitelj odstranil, da ne dobi kakšne pike pri predstojnikih.

Prišel je Raznožnik: »Ali ste pusti, fantje! Kaj ste bolni? Zdaj naj bo veselo, ko smo mi na svetu. Danes, to je beseda!«

»Čakaj, Raznožnik, boš videl, ko pridejo dekleta, pa bo danes vse veselo.« Mali možic je hudoben.

Krčmar presliši njegovo besedo.

Tedaj se je razgibal godec, trálala je rekel in svoj meh nategnil: Trála — lálala — trálala — lálala — trála — lálala — lálala. Nato je zapel s harmoniko: »Zatorej rečem jaz, najlepša je mladost, mladost ne pride več nazaj.« Ponovil je, in so peli vsi. Še v tretje; vsa krčma je grmela.

»Gobec, povej kvanto, saj si mlad,« je hotel Golar.

»Prav mlad ne more biti, ko ima sedem otrok,« je sodil suhi fant.

»Saj ni oženjen,« pomaga krčmar.

»Zato jih je tako hitro dobil,« je vedel suhi fant, »v treh letih jih je prigodel po treh farah, in ker je bilo na ženitninah, se lahko reče, da so zakonski.«

Družba se je po sili zasmejala.

»Ampak da niso zakonski, se kregajo vsi trije župniki,« se je godec naredil hladen, »vendarle mi je neki misijonar svetoval, naj nikar še ne obupam.«

Suh smeh na v besedi skrito hudobijo sta dala od sebe samo tuja tesača. Suh fant pa je godca švrknil: »Ne boj se, da te bo hudič zapustil, saj godeš zanj in govoriš.«

»Jaz godem to, kar mislim, da bo všeč ljudem, in govorim, kar vame dihaajo oni.«

»Samsvoj bi bil, če te je kaj! Z ljudmi se izgovarja, kdor jim je za hlapca in je brez vesti,« se mu je uprl dijak.

»Glej, glej, ti bi kar dober bil za Grkmana.«

»Kajneda, Gobec!«

Dijaka je v srce zazebla misel na sedmere sirote. Godec se mu je prignusil do dna.

Sicer pa je dijak nadaljeval svoj pogovor s Slavkom:

»Veš, gospod župnik je starokopiten, ne pozna več mladega sveta, ali bolje, preveč ga pozna, vendar mu ne smemo polen metati pred noge, ampak pri prosvetnem delu tudi njega vprašati za svet; zakaj zaslužil je, da ga spoštujemo. Saj si slišal, kakšna je bila naša župnija pred njim: kakor za kaznen so prihajali prej duhovniki k nam, poslej si bo vsak štel v čast.«

Toda Slavko je to zeleno modrost komaj na pol poslušal, kajti njegovo pozornost je budilo nekaj drugega. Vinku Golarju se je namreč zdelo, da je čas in prilika ugodna, ako pride na dan s svojo zadevo. Segel je v žep in položil beli krivček na sredo mize: »Uganko imam, tole pero, kdo ugane, čigavo je?«

»Tvoje ni, ker je prebelo,« je rekel suhi fant.

»Ne, jaz sem ga dobil na izmikavni način, šlo je skozi več rok.«

»Potem ga vrni, čigaver je!« je pogledal suhi fant k mizi za pečjo. »Jaz vem za nekoga,« je nadaljeval suhi fant, »ki ti ga bo vzel.«

Golkar še ni vedel, da je tudi njegov tekmeč v krčmi, zato je siknil: »Jazbec, ali bi ga ti rad?«

»Lisjak, tvoje ne bo!« je zaničljivo zatrdil suhi fant.

Slavko je vstal in stopil k veliki mizi. Segel je po pero, pogledal na tulec in ga spoznal po dveh rdečih pikah. Potem si ga je zateknil za žametasti klobuk, rekoč, da bo to sam pošteno nosil.

Izenadeni Golkar je planil kvišku: »Dolej sem ga jaz imel in ti ga bom dal, kadar bo mene volja, oskubljenec,« pa je stegnil roko po klobuku. Dobil je takšno za uho, da se je kakor vreča otrobov zmehkužil na stol. Toda zaužita pijača mu ni pustila razsodnosti.

Vstal je in se zapodil v Slavka. Ta ga je s pestmi sunil v prsi, da je odletel v steno ob oknu. Srdit in obupan je Vinko zagrabil z okna utež za tehtnico in jo z vso silo zadegal proti nasprotniku. Ta je zakričal, se opotekel proti vratom in padel: »Oslepil si me!« Dijak je priskočil in videl, da Slavku izteka oko kakor velike, črne, steklene kaplje.

Strah je prevzel vse, zlasti krčmarja.

Malo nato se je ustavil pred krčmo avto, namenjen v mesto. Dijak je preprosila, naj ponesrečenca prepeljejo v bolnico.

Hiter je šel po soseski glas, da je Slavko malo manj ko ubit, ni verjetno, da bo kaj iz njega. Bajka raste, ko hodi, in zelo narasla je prišla bajka do Veronike.

V. Pa rožmarin.

Solnce je tonilo za gorami. Nikdar še ni Veronika s strahom gledala za njim. Prava reč, ako je zvečer tam nekje za Krasom zatono, ko pa se je zjutraj s hrvaških goric bleščeče prismejalo. Toda nocoj se zdi, da zahaja za vekomaj v umazano rdečo zarjo, zdi se, da nastaja tista pošastna tema, ki bo v njej jok in šklepet, vročina in mraz, noč in ogenj.

Nepopravljivo se je skvarilo vse, kar je doslej želela in delala. Svarila jo je mati: Dekle, ti še ne veš, kako je na svetu. Pa ji je v mislih odgovarjala: Tako je, kakor človek hoče. Ampak tega, kar je sedaj prišlo, ni hotela.

Res, močiti se je hotela, ali je to kaj hudega, ko je stara že devetnajst let. Bogata

nisem, si je mislila, za lepo veljam, porabim prvo priliko, da dobim ženina, zakaj ura zamujena ne pride nobena. Kako majhno veljavo ima samska ženska na vasi, omoženi pa je kakor otroku za pečjo, ko naletava sneg. Stradala bi rajši pri možu, nego bila v strahu vaškim smrkolinom.

To so srečne nekatere ženske. Ona iz Meljave, Bregarjeva. Na koleslju jo pripelje mož pred cerkev, skoči dol in ji pomaga z voza: »Mamica, dobro se zavij, bojim se, da se boš premrazila, ko je v cerkvi tako hladno. Opravi kmalu in pridi dol k Raznožniku na čaj.« — Pa ni nič imela, ko jo je vzel.

To je sreča. Veronika ni letala tako visoko. S četrtno tega bi bila čez mero zadovoljna. Kaj pa je dosegla?

Gotovo jo je neki hudič vzel na piko. Zakaj prvi sad je bil: Ven iz dekliske družbe! Plesala je, to je res. Pa so plesale tudi druge. Če so fantje rajši njo jemali, to je njih reč, ona jih ni kradla drugim dekletom. Spoštuje gospoda Grkmana, pošteno se trudi, toda pravičen ni popolnoma. Njo je zmeraj nekoliko preganjal, njo je videl, da je šla na ples, drugih ne. Samo ona je morala iti iz družbe.

Takoj nato drugi sad. Tako so ji zagrenili petje na koro, da je rajši sama šla.

Prišla je še tretja zoprnost. Ni miru doma, krega se, zmerja in joka mati. Oče bi bil bolj pravičen, kaj, ko ga že dolgo ni več. Umrl je tisto leto, ko se je po nečloveškem trudu peš povrnil iz Azije.

Sedaj se ji zajeda v srce četrti črv. Ona bo kriva pred ljudmi nesreče dveh fantov, ki sta zavoljo nje prišla v tepež. In kdo ve, če je že konec, zakaj v dogledu so še druge motnje redú. Le malo časa je dajala slab zgled, pa ji rasto spotike liki bežeg ob gnoju. Dekleta so sirote, najbolj nesrečna pa je ona, Veronika. In tenko je zajokala kakor čebelica.

Nekoliko ji je odleglo. Ozrla se je v nebo, zarje ni bilo več, vse temno, a svetlo je gorela večernica. O, ko bi bila tistale zvezda Marija. Kako bi jo prosila! In že je zvezda Marija. »O Marija, vem, da sem grešnica, da sem nespametna, vem tudi, da hočeš, naj se poboljšam. Usmili se me, pomagaj mi! Kriva sem, da umira tam v mestu mlad človek, ki ni storil hudobije, razen da je bil dober z mano. Ozdravi ga! Nič več se ne bom s fanti šalila in pomenkovala, nikdar več ne pojdem na ples, in če bo oni ljubi človek ozdravel, pojdem na Brezje in Bled Tebe zahvalit. O, usmili se me, blazena devica Marija!«

Spomnila se je na nesrečne krivčke. Kako jih je dobila? Mislila je, da so fantje trdni, kakršni so videti. Prosila je fanta, ko je bila z njim v pomenku, malo za šalo, malo zares, naj dá njej krivčke. Presneti fant je vzel klobuk: »Tebi jih dam!« In je hodil brez njih, in mu ni bilo čisto nič mar, če so ljudje mislili, da jih je nepošteno zgubil. Na takšne migljaje se je veselo smejal in kakšnega fanta s krivčki prijateljsko svaril: Glej, da ne boš tudi ti tako nesrečen kakor sem jaz, ki sem si moral kupiti za drag denar žametast klobuk, odkar sem ob krivčke. Novič je zajokala.

Večernica je bila svetla kakor prej. Veronika je sklenila: Ne, ne smem obupavati. Še sem živa, še lahko kaj storim. Previdna bom, tudi zvita bom, če bo treba, norčevala pa se ne bom z nobenim človekom, saj so vsi božji otroci, kdo je boljši, ve samo Bog.

Pokleknila je k postelji, opravila večerno molitev, pa še zahvalila angela, ki jo je danes varoval na begu po gozdu.

* * *

Čez štirinajst dni je prejela Veronika pismo iz mesta. V pismu ji je naznanil Slavko, da bo kmalu zdrav, obenem ji je vrnil beli krivček, češ, kar je dal, je dal. Veronika se je pisma najprej razveselila, nato se pa takoj zresnila. Vzela je belo pero, šla v knjižico po obe črni, in vse skupaj vrgla v ogenj, ker ne mara ne malikov ne vraž.

Na dan, ko se je Slavko vračal iz mesta, je odromala na Brezje, kakor se je bila zaobljubila. Naredila je tam dolgo spoved čez vse življenje, prejela sveto obhajilo ter ostala pri sedmih mašah. Dolgo je molila v Marijini kapeli. Nato si je ogledala spomenike okrog oltarja, in obšla jo je misel, da bi morala tudi ona v kakšni obliki označiti, da je bila uslišana. Ko bi denar imela, bi dala napraviti eno oko, lepo, drago oko!

Za drugimi romarji je obiskala še Bled, tudi pozvonila na otoku, kaj pa je takrat želela, tega ta povest noče povedati naravnost.

Kako je bilo v Bistrici, to radi povemo.

Po tisti nesreči pri Raznožniku je vsa župnija slabo govorila in črtila Veroniko. Plaha je hodila dekle sledeče nedelje v cerkev. Prav ta plahost jo je varovala zbadljivih besed ali sramotečih prizorov. Kljub vsemu ni jenjala zahajati na kor: organist ji ni branil, dá, za Božič jo je celo sam povabil med pevke. Pela je lepše in pristrčneje nego kedaj. Po vrnitvi z božje poti je vsako nedeljo pristopala k ob-

hajilni mizi s takó preprosto in nič narejeno pobožnostjo, da je njen lepi zgled potolažil žene in jo primilil vsem vernikom. Ker ni begala fantov in je bila z vsako prijazna, so jo tudi dekleta nehale gledati robato. Torej je tiho nedeljo naročil gospod Grkman predstojnicam dekliske družbe, naj poizvedujejo, ali bi kazalo Veroniko zopet sprejeti.

Doslej se je Veronika samo enkrat srečala s Slavkom, ker se mu je drugače umikala. Pri tisti priliki, mu je s tugo v srcu svetovala, naj si omisli umetno oko, da se bo lahko prosto kretal med svetom, ki tujca ceni po videzu, pa je češče neprijetno razkladati svojo zgodbo. Poslušal jo je in od Golkarja zahteval, da mu je iz prisojene odškodnine poravnal samo stroške za oko.

Cvetno soboto je želel Slavko iskreno in do dna govoriti z Veroniko. Imel je že dvoje oči, ko jo je na dobro srečo mahnil čez Prvine in res naletel na ugodno priliko. Da porabi solnčni dan, je Veronika zračila in čistila sobico, ki jo je delila s svojo mlajšo sestro Milko.

Radost je zaplala v Veronikinem srcu, ko je iznenada zagledala pod oknom Slavka nepoškodovanega. Zavzeta je pomencala oči: »Ali se mi sanja ali je čudež, vidim Slavka, takšen je, kakršen je bil nekda.«

»Ne vem,« se je veselil fant, »mislim, da sem bil preveč zagledan, zato je moralo eno oko ugasniti.«

»Ubožec, veliko si trpel, kajne?«

»Prestano je, in vse bo dobro, če dovoliš, da pridem za Veliko noč k tebi po piruhe.«

Dekletu se je v neznanem strahu stisnilo srce. Nato jo je v dekliskem sramu oblila rdečica, oči je napolnila nezmerna žalost, njen obraz obdala neslutena miloba.

»Veš, ljubi Slavko, to je minilo. Ko sem v grozi trepetala, da bom kriva tvoje smrti, sem za vselej obljubila Mariji, da se ne bom igrala z nobenim človeškim srcem več, najmanj pa s tvojim. Tudi ti pusti vsako igrabo, ako me imaš kaj rad. Premislila sem dobro, kar ti povem.«

Fant je prebledel, kolena so mu kleknila, da se je naslonil na okno in tiho čakal.

»Moja obljuba je ta,« je rahlo nadaljevala Veronika: »Dve leti hodiva midva drug mimo drugega, kakor da si nisva to, kar sva si. Ti mi ne smeš hoditi na pot, ne vabiti me na ples, ko bi kdaj voglaril krog mene ali kateri drugi prigovarjal, bom vse razdrli; ako boš tak, potem ti bom dala roko v zakon, če jo boš maral, ko si prišel zavoljo mene v nesrečo.«

»Dve leti!« je vzdihnil fant.

»Je prav, le ubogaj!« je rekla Veronika.

»Moj Bog,« je vzkliknil fant, »strah me je, kaj me šele čaka v zakonu, ko si mi že sedaj postavila takšno komando.«

»Sedaj ti mene ubogaj, potem bom jaz tebe, saj pravijo, da je mož glava in žena srce v družini.«

»Naj velja, ti ljuba trdosrčnost! Pa nekaj mi moraš dati za spomin. Jutri je cvetna nedelja — je fant gledal po cvetličnih lončkih — jaz bi tudi rad kaj nesel k blagoslovu, kaj tvojega, daj mi vršič rožmarina.«

»Tebi ga dam!« je kratko ponovila njegovo besedo izza okna. Odščipnila je dolgo vejico in mu jo ponudila. Z desnico je jemal rožmarin, z levico pa je dekleta k sebi pritiskal in jo poljubil. Iznenadena in zardela se je hitro odmeknila ter fantu požugala s plamečimi očmi, ki pa niso prav nič razodevale, da bi bila huda.

Kakor pijan je šel Slavko nato proč od Veronike, da je skoro zadel na poti ob čudečo se Milko, ki bo to pomlad zacvetela.

Ob istem času je deček prinesel župniku pošto. Gospod Matej je odprl pismo z glavar-

stva, ga pregledal in rekel Rotiji: »Dobra je ta! Glavar to pot ni samo našobil ust, ampak tudi hudo zažvižgal. Zavoljo zadnjega poboja na nedovoljeni plesni veselici bo moral Raznožnik zapreti krčmo za šest mesecev. Žene bodo vesele, a dedcem ne bo škodilo.« In mislil je župnik Grkman, kako bi to pako na strmi poti proti nebesom svojim ovčicam v korist najboljše porabil.

* * *

Dve leti je Veronika vedro in brez motnjav preživela v dekliški družbi, da se je okrepila in pripravila za težave zakonskega stanu, zakaj ko je bil enkrat rok potekel, tedaj je Slavko po veljavni pogodbi hotel imeti svojo svatbo.

Tako smo, hvala Bogu, dovolj srečno prišli čez najsilnejši veletok življenja, da sta dve srci dozoreli v zvezo, ki lahko kljubuje svetu in hudiču. Hvala Prečisti pa svetcu Nikolaju, da se je nam posrečilo, ker smo se že močno bali najhujšega, pa smo vendar prispeli na veselo ženitnino.

Kdor to bereš — bil sem svat — ne bodi nevoščljiv, da sem pečenko jedel in vino pil pa dobre volje bil.

Zanimive številke.

Ščuka doseže starost 150 let, krap pa 250 let. Od dreves doseže največjo starost hrast — do 1500 let.

Cipresa dočaka starost 350 let, zimzelen do 450 let, kostanj 600 let, cedra 800 let.

Najgloblja točka morja je severovzhodno od otočja Filipinov: 10.500 m.

Največja jezera: V Afriki jezero Viktorija, ki meri 80.000 kvadratnih kilometrov, to je toliko kot pol Slovenije; v Južni Ameriki jezero Titicaca, ki meri 8000 kvadratnih kilometrov, toliko kot sedanja Ljubljanska oblast.

Najbogatejša cesta na svetu je — seveda spet — v Ameriki: Park Avenue v New Yorku. Tu stanuje krog 4000 milijonarjev, vsak prebivalec te ceste izda na leto krog 1.200.000 dolarjev. Stanovanjska najemnina se giblje tu med 120—800 tisoč dolarjev na leto! A mimo tega je na tej cesti še 50 najbogatejših

hiš najbolj milijonarskih milijonarjev, ki porabijo samo za rože do 240 tisoč dolarjev na dan, za obleke žená in hčerk pa 3.200.000 dolarjev — tudi na dan. Za gospodinjstvo izdajo na leto 300 milijonov dolarjev. Za nas vse same bajne vsote!

Najvišji dimnik je v ameriški državi Washington; ondotna tovarna Tacoma se ponaša z dimnikom, ki je visok 175 m, trikrat toliko kot ljubljanski grad.

Telefonskih aparatov ima največ Amerika: nad 17 milijonov in jih je samo v New Yorku več, kot na vsem Angleškem, in v Čikagu več kot jih ima vsa Francoska. Italija jih ima 173 tisoč, ogromna Rusija pa le 150 tisoč.

Najdaljša reka na svetu je ameriška Mississippi; dolga je 7000 km. V Evropi je najdaljša ruska reka Volga do 3600 km. Še ta je tako dolga, da bi segala od Ljubljane gor do Špicbergov.

Naš komunizem.

Aleksej.

Sanje o komunizmu so že stare, stare.* Že 300 let pred Kristusom je grški modrijan sanjal o komunizmu, seveda ga je pa že tudi tedaj drug modrijan zavračal, češ, komunizem je po videzu res lep, a dejansko v življenju ni mogoč.

Zakaj se pa sanje o komunizmu vedno povračajo? Prav zato, ker so, kakor je dejal tisti grški mislec Aristotel, po videzu tako lepe. Človek gleda, kako je na svetu, pa vidi, da imajo eni vsega preveč, drugi pa še potrebnega ne. Eni imajo mogočne domove, veliko zemlje, kupe denarja, drugi ne domka ne koščka domače grude. Tedaj se človek nehotе vprašuje: Ali mora biti tako? Zakaj ne bi bila zemlja skupna last vseh? Zakaj ne bi bili vsi kakor ena božja družina, da bi skupno sedali k skupni mizi, ki jo pogrinja narava? Kako lepo je v družini, kjer je vse vseh! Nihče ne govori: ta njiva je moja, vsak pravi le: to je naš! Vsi delajo, ki morejo (otroci še ne morejo, a bodo, ko bodo zrasli, starčki ne morejo več, a so delali, dokler so mogli), zato pa vsi skupno uživajo skupne sadove.

V krščanskih občinah se je zdelo, da se bodo te sanje uresničile. V prvi krščanski občini, kakor beremo v Apostolskih delih (4, 32—36), »je bila množica teh, ki so verovali, enega srca in duha; tudi nihče ni govoril, da je kaj tega, kar je imel, njegovega, ampak jim je bilo vse skupno... Ni ga bilo ubogega med njimi; kolikor je namreč bilo posestnikov zemljišč ali hiš, so jih prodajali in ceno za prodane stvari prinašali ter polagali k nogam apostolov. Delilo pa se je vsakemu, kakor je kdo česa potreboval.« A ta komunizem se ni dolgo vzdržal in se tudi vzdržati ni mogel. Kaj bi pa bilo, če bi kristjani le prodajali in skupaj nosili? Počasi bi vse pokupili ljudje, ki nimajo takšne ljubezni, in kristjani bi postali sami sužnji bogatinov. Učilo je pa krščanstvo tudi še naprej

komunizem ljubezni, to se pravi: bilo naj bi, kakor da je vse vseh! Ne da bi prodajali in skupaj nosili, last naj ostane, čigaver je, a vsak naj bi rad dajal od svojih pridelkov drugim. Tako bi bili lastniki bolj božji oskrbniki kakor pa lastniki in vsi bi bili deležni sadežev zemlje.

Seveda, če bi bila ljubezen v vseh tak živa, kakor je bila v prvih kristjanih! A kaj, ko tudi kristjani radi mislijo bolj nase in na svoje kakor na druge! Zato se je v mnogih zopet vračala misel na pravi komunizem, kajpada na drugačnega, kakor je pa bil v prvi cerkvi. Nekateri, ki so gledali, koliko bogastva imajo drugi, sami pa nič, so dejali: »Delilo naj bi se! Vse naj bi se razdelilo in tako bi imeli vsi enako!« Drugi so pa videli, da bi to ne bilo posebno modro. Koliko časa bi pa trajala takšna enakost? Eden je priden, zdrav, ima srečo: njemu bi se imetje množilo. Drugi je manj priden, morda lenuh in zapravljivec: temu bodo na zadnje prodali posestvo in dom. Ali naj se zopet na novo deli? Kdo bi pa še pridno delal, če bi mu sproti jemali in dajali lenuhom in zapravljivcem? Ne, beseda »delitev« ni prava, stvar se mora drugače urediti, so dejali ti drugi. Kako pa? Vse naj bi bilo skupna nedeljena last vseh. Tako bi bili tudi vsi deležni skupnih sadov. To je tisti komunizem, ki je o njem sanjal grški modrijan, a prav ta komunizem je drugi grški modrijan Aristotel zavračal, češ, da je dejansko nezmislno in nemogoč. Kaj pa je imel proti takšnemu komunizmu? Aristotel je bistro opazoval življenje in je videl, kako je s komunistim, kar ga je kje. Saj še komunske poti kdo zlepa ne popravi! Jaz že ne, se vsak izgovarja, zame je že dobra, naj jo onegá, ki veliko več po njej vozi! Tako je na svetu! Za to, kar je skupnega, je dejal Aristotel, imajo ljudje navadno premalo skrbi. Vsak najbolj pazi na to, kar je njegovega; vsak najrajši dela, če zase dela; vsak najbolj pridno svoje obdeluje. Aristotelu je pritegnil drug modrijan, učenik svete Cerkve, sv. Tomaž Akvinski. Skupna posest, je dejal, ni prida. Če bi imeli ljudje na primer polje v skupni posesti, bi bilo slabo obdelano, če bi sploh bilo. Vsak bi odrival delo drugemu, ali pa se prepiral, da drugi premalo delajo in preveč jedo. Kjer je posest skupna, tam ni prave skrbi, pa tudi ne reda in miru. Ako ima

* Komunizem, iz latinske besede *communis* (*communis*, italijansko *comune*), kar pomeni skupen (n.pr. skupno last, skupno upravo, skupno rabo itd.). Italijani imenujejo tudi občino »komun« (*il comune*), tako tudi pri nas ponekod; iz tega komunski svet, komunska cesta itd. Komunizem je nauk, naj bi bilo vse skupno: ali glede na uporabo (komunizem konsuma), ali glede na last (komunizem lasti), ali le glede na last tega, ob čemer in s čimer se proizvaja (skupnost proizvodnih, produkcijskih sredstev, zemlje, tovarn, strojev).

vsak svojo zemljo, jo pridno obdeluje in hvalen Bogu uživa zadovoljen božje dari in sadove svojega dela. Komunska last se rada zanemari, svojo zemljo kmet ljubi in jo neguje, zato mu pa tudi rodi.

Tako sta modrovala ta dva veljaka. Ali jima je mogoče kaj posebnega ugovarjati? Seveda v malem je skupna last že mogoča. Saj je že družina neka skupnost. Širša skupnost je zadruga. A čim večja in različnejša je skupnost, tem močnejši so pomisleki naših veljakov, tem težje se dobro upravlja skupna last. Kajpada tudi vsaka posest ni enaka. Skupni pašniki so celo potrebni, a imajo vprav to posebnost, da jih ni treba obdelovati. Tudi kaka skupna hosta je dobra, kjer vsak naseka kakih sklestkov za silo. A s skupnim gozdom bi bile že težave. Laglje bi pa še bilo kakor s poljem. Zadruga na primer bi gozd lahko izsekavala in le skupni izkupiček delila ali ga porabljala za skupne namene. S skupnim poljem pa res ni nič. Delal bi malokdo, obiral ga pa vsak kakor srenjsko črešnjo.

No, v naši dobi tudi na tak komunizem nihče več ne misli. To spoznanje je prevzelo že vse, da mora biti posest urejena. Sedaj si pa komunizem tako zamišljajo: Noben posameznik naj bi ne bil lastnik, ampak lastnica naj bi bila vsa družba (država, ali oblast, ali občina, ali zadruga). Vsi posamezniki naj bi bili pa delavci v službi družbe. Družba naj bi delo organizirala in porazdeljevala, družba naj bi spravljala pridelke in delila vsakemu, kakor bi bilo prav. Tako bi prenehala tista velika neenakost na svetu, da imajo eni vsega preveč, drugi pa vsega premalo. Aristotelovi pomisleki, pravijo, pa ne bi več imeli moči, zakaj družba sama bi skrbela za red in za delo. Sicer pa, pravijo, imamo že zgled, da je tako najbolje. Ta zgled nam daje Rusija! Rusi so po boljševiski revoluciji razlastili vse posestnike. Edina lastnica je država. Zato v Rusiji ni več veleposestnikov, ni bogatašev, ni oderuhov. Ker je država ljudska, so torej pravzaprav vsi lastniki, ker pa ni zasebne lasti, so zopet pravzaprav vsi delavci. Torej vsi lastniki in vsi delavci v službi države in ljudstva, zato pa vsi enaki in zadovoljni.

Kako je prav, da imamo ta zgled: Rusijo! Tu se res lahko učimo, kako je s komunizmom. Seveda moramo prezreti, kako je na Ruskem komunizem nastal. To je strašna zgodba: tista krvava revolucija, ki je pomorila carja in njegovo družino, ženo, hčerko in bolehnega sinčka, pomorila na stotine škofov in duhovnikov,

na tisoče in tisoče mož in žen; tista brezbožna revolucija, ki zatira vsako besedo o Bogu in Kristusu, ki skuša vso mladino vzgojiti brez misli na Boga in večnost; ki skuša vse Ruse napraviti za popolne brezbožnike. To je strašno in sam Bog ve, kaj bo iz te Rusije, če se to satansko delo posreči. Bog nas varuj takega komunizma! To moramo torej prezreti in gledati na ruski komunizem samo z gospodar-skimi očmi.

Kako je s tem komunizmom? Najprej takole: Kmečkega komunizma na Ruskem sploh ni! Res so proglasili, da je vsa zemlja državna in torej skupna ljudska last in da država daje zemljo le v obdelovanje. Kmetje so veselo sprejemali zemljo, ko je država delila posesti veleposestnikov, a da bi ne bili pravi lastniki te zemlje, to jim še na misel ne hodi. Ko je država zahtevala od kmetov žita za mesta, so kmetje dejali: da, a za pravo ceno. Ko država ni hotela plačevati žita, kakor bi bilo prav, češ, saj je državna lastnina, in ga je samovoljno jemala, so kmetje dejali: prav, naj pa država zemljo tudi obdeluje. Sami so obdelavali toliko sveta, da so imeli za dom, drugo so pa pustili. Tako je država uvidela, da z umišljenim komunizmom ne gre. Komunizem je ostal na papirju, dejansko so kmetje lastniki zemlje.

To je zelo poučno, ker nam kaže, kako je s kmečkim ali agrarnim komunizmom. Veleposestva so res tu in tam ljudstvu v škodo. Če je dosti ljudi, ki bi radi obdelovali zemljo, a je nimajo, zraven so pa nepregledna polja velikašev, ki sami nič ne delajo, ampak le po velikih mestih zapravljajo denar, tedaj res ni mogoče ugovarjati, če se bolj in bolj oglašajo zahteva: zemljo tistim, ki jo obdelujejo! To je zahteva agrarne reforme. Če se agrarna reforma pametno izvede, je res lahko nekaj dobrega. Je pa zelo težka stvar. Pri nas so jo začeli izvajati, a brez pravega spoznanja in načrta, zato pa malo srečno. Delili so zemljo in jo dajali dobrovoljcem, ki niso bili nobeni kmetje. Kaj je bila posledica? Če je niso prodali in denar zapravili, so jo pa zanemarili. Zlasti so zanemarili nasipe ob rekah. Prišle so povodnji in napravile po poljih velikansko škodo. V krajih, kjer so sama žitorodna polja, je nastala skoraj lakota, kam li, da bi žito izvažali kakor prej!

Torej pametna agrarna reforma, kjer so razmere takšne. Tu je pa agrarnega komunizma tudi konec. Mogoče bi bilo, da bi se država s silo proglasila za edino pravo last-

nico vse zemlje. Toda čim bolj bi to silo izvajala, tem slabše bi bilo z zemljo! Če bi dajala zemljo na primer v obdelovanje na kratke obroke, vemo, kaj bi bilo. Najemniki bi zemljo izsesali in takšno pustili. Kdo bo pa gnojil za druge? Čim daljši zakup, tem bolje bi bilo. Najboljši bi bil deden zakup, ko bi se zemlja dedovala od rodu do rodu. Ta se pa že komaj loči od prave lastnine. Kar bi bila tu zakupnina, je sedaj davek. Razložek bi bil ta, da bi kmet ne mogel samovoljno posesti razkosavati in prodajati. To je res sedaj neko zlo, a to se da preprečiti tudi s pametnimi socialnimi zakoni. Na kmetih je torej komunizem brez pomena, če bi pa bil uveden, bi bil le v največjo škodo. Oče novodobnega komunizma Marks, ki je po njem Ljening posnel ruski boljševizem, je na primer mislil, naj bi bili vsi ljudje ena velika delavska armada in država naj bi jih pošiljala sedaj tja, sedaj sem, kjer in kolikor bi jih bilo treba. Komu ne bi bilo takoj vidno, da je bil Marks »mestnec«, ki ni kmečkega dela prav nič poznal. Kakor da je za kmečko delo vsak dober! Nemara je pa Marks mislil na ravne kraje, kjer so ure in ure daleč sama žitna polja in bi se dala le-ta s stroji obdelovati: s stroji orati, s stroji obsejati, s stroji požinjati itd. Že, pa ni povsod taka zemlja in ljudje potrebujejo poleg žita še marsikaj. Ali bote grah in zelje in solato tudi s stroji sadili? Ali s stroji gleštali živino? Potem bi pa bil to le nov način tlake! Državni valpti bi ukazovali, sami bi lepo postopali, mi bi pa zanje tlačanili! Pustimo torej ta agrarni komunizem, ki ni prida in ni! Agrarna reforma, da, agrarni komunizem, ne!

Morda je pa drugače z veliko obrtjo, z velikimi tovarniškimi podjetji in s fabriškimi delavci? Odtod se res najbolj širi komunistična misel. Tu je pa tudi ponekod beda, da se Bogu smili! Vsa velika obrt, velika industrija je dandanes naravnana samo na dobiček. Ne izdeluje se zato, ker ljudje potrebujejo, ampak radi dobička. Blago se ponuja, naj ga ljudje potrebujejo ali ne, celo umetno se vzbujajo potrebe, da bi ga ljudje kupovali, četudi ga v resnici ne potrebujejo. Ker je dobiček vse, človek nič, zato ni čuda, da se delavcem slabo godi. Delavci so za veliko industrijo kar stroji: stroj se ceni po delovni sili, delavci tudi; stroj, če se obrabi, se vrže med staro železje, delavec na cesto. Ker skušajo velika podjetja eno drugo izpodriniti in gospodarsko uničiti, zato propade zdaj tu, zdaj tam kako podjetje, se ustavi delo zdaj v tej, zdaj v oni tovarni, in

delavci ostanejo brez dela, njih družine brez kruha. To je res neke vrste suženjstvo v naši dobi, kjer se toliko govori o svobodi. Kaj če svoboda, če je le v to, da velika industrija delavca svobodno izkorišča in da delavec sam tava brez kruha svobodno po svetlu! Seveda ni misliti, da so posamezni tovarnarji vsega tega krivi. Tudi tovarnarji si ne morejo pomagati, ker so tudi sami v vedni nevarnosti, da propadejo. Tudi tovarnarji so sužnji. Čigavi? Bank. Večina podjetij potrebuje tuje denarja, kredita, da more nakupovati sirovin za blago, za nove stroje, da more izplačevati mezde, posebno če blago na trgu zastaja. Kje dobivati denar? Posojajo ga banke, seveda za visoke obresti. S tem pa dobivajo banke vedno večjo moč in oblast nad industrijo. Tako vedno bolj gospodujejo banke. To je tisto, kar imenujemo kapitalizem, gospostvo denarja, kapitala nad človekom, zlasti nad delavci. Zato je pa dosti naravno, če se zbira v dušah delavcev trpinov vedno večja zamrza, vedno večji gnev zoper ta gospodarski red, ki omogočuje takšno izkoriščanje. Kako pomagati? Delavci, je dejal veliki komunist Marks, združite se, združite se po vseh deželah in državah in po vsem svetlu! Združite se in prevrnite ta gospodarski red, ki je le nered! Kdo dela? Vi! Kdo naj bo torej gospodar? Vsi! To se pa da doseči le s komunizmom. Odpravi naj se zasebna last rudnikov, tovarn in strojev, vse naj bo last družbe in vsi naj bodo delavci v službi družbe. Tako ne bo več ne izkoriščevalcev in izkoriščancev!

Če človek vse premisli, mora res priznati, da dolgo tako ne bo šlo, kakor je sedaj. Spodaj na milijone delavcev, na tisoče in tisoče brez dela, zgoraj nekaj velikih bank, ki kupičijo dobičke na dobičke, milijone, milijarde naprej in naprej. Že so ne samo delavci, ampak celo industrija, in ne samo te, že cele države zašle v sužnost bank. Če se ne bo kaj velikega ukrenilo, bo nazadnje izbruhnila svetovna revolucija, ki bo gospodarila, da bo groza in strah.

Gre samo za to, ali res komunizem. Rusija je hotela izvesti zlasti v industriji komunizem, a se ji tudi ni doslej še vse posrečilo. Ponekod je morala pustiti kapitalistična podjetja, druga podjetja je sicer razlastila, a jih je dala delavskim organizacijam v najem. To pa ni čist komunizem. Čisti komunizem bi bil, če bi država sama vse delo vodila in izdelke porazdeljevala. Le tedaj bi bili vsi lastniki in delavci obenem. A prav to se zdi nemogoče. Nastala bi nova, strašna sužnost. Neka manjšina bi si

prisvojila oblast in bi samovoljno ukazovala, vsi drugi bi se pa morali slepo pokoriti. Blizu tako je že sedaj na Ruskem. Neka manjšina ima vso moč, diktaturo. Seveda se sedaj delavci še dosti pokoré, ker mislijo, da je to le prehodna doba, in jih je tudi sram priznati, da so se motili. A ko bo trajala diktatura dalje in dalje, ko jo bo tudi delavstvo vedno bolj občutilo, tedaj se je zelo zelo bati, da bo izbruhnila tudi na Ruskem nova revolucija!

Seveda ko bi bili ljudje, kakršni niso! Izbirali bi najboljše v državno upravo. Ti najboljši bi zopet postavljali najboljše v vodstvo podjetij, ti najboljši v podjetjih bi zopet postavljali najboljše na vsako mesto, za poslovodje, za nadzornike, za strojnike itd. In vsi bi radovoljno te izbore priznavali, vsi se svobodno pokorili: brez zavisti, brez nevolje, brez misli, da bi moglo biti drugače, da so nje prezrli ali prenizko postavili. V malem je to mogoče, toda ali tudi v velikem, v celi državi? Kdaj bodo ljudje takšni, da bi se radovoljno tako pokorili? Ali bodo sploh kedaj? Mi, ki poznamo nauk o izvirnem grehu, vemo, da na zemlji nikdar! Če pa nočemo motiti teh lepih sanj, mirno lahko pravimo, da vsaj še stoletja ne!

Kaj dotlej? Zakaj pomoč je nujna!

Najprej treba s socialnimi zakoni zaščititi delavce (z zakoni za delavsko varstvo, za delavsko zavarovanje za bolezni, starost, onemoglost, brezposelnost). Marsikaj se je že storilo, a mnogo mnogo dela še čaka. Potem bo treba delavcem dati mesto v gospodarskih odborih, ki naj nadzorujejo in ravnaajo vso veliko industrijo. Namesto dosedanjih bank naj se osnujejo narodne zadružne banke. Če se bodo

kaka velika podjetja upirala nadzorstvu in vodstvu gospodarskih odborov, naj se (proti primerni odškodnini) razlaste in naj prevzemo gospodarski odbori njih upravo. Poskusi naj se tuintam tudi z upravo delavcev samih. Ako bodo znali sami preudarno upravljati velika podjetja, zakaj bi se jim taka uprava ne izročila? Zakaj bi delavci sami ne bili tudi lastniki kakih podjetij? Saj ni prav nikjer zapisano, da mora biti tako, kakor je sedaj. Nasprotno, sedaj ni dobro in iskati je treba boljših oblik. To še ni noben komunizem. Če pa kdo že to imenuje komunizem, no, tedaj je neke vrste komunizem za veliko industrijo potreben!

Če vse povzamemo, bomo takole dejali: Pravi komunizem, da bi bilo vse vseh ali da bi družba ali država sama vodila vse gospodarstvo, bi pomenil le novo suženjstvo. Preuredba vsega gospodarstva, zlasti velike industrije je pa potrebna. Obnoviti se mora krščansko načelo, da ni lasti brez dolžnosti. Ker se mnogi teh dolžnosti ne zavedajo ali jih prezirajo, zato mora država z zakoni poskrbeti, da se ne bo imetje kupičilo v rokah nekaterih na kvar drugim, ampak da se bo kolikor mogoče sorazmerno porazdeljevalo. Sadove dela naj uživajo predvsem tisti, ki delajo! Bolj in bolj se mora uveljaviti načelo: Kdor ne dela, naj tudi ne jé! Kdor more delati, naj tudi dela, In kdor dela, naj ima tudi jesti! Razume se samo po sebi, da ni delo le ročno delo, marveč tudi duševno delo, delo iznajditeljev, učiteljev, vzgojiteljev. Tudi za te velja: vsak delavec je vreden plačila. To je naš komunizem. Ne komunizem lasti, temveč komunizem dela in njegovih sadov. Vsi naj delajo, vsi naj bodo pa tudi deležni sadov pridnega dela!

Iveri.

So verige, videti zlate, če jih gledaš; iz svinca, če jih nosiš; iz jekla, če jih hočeš raztrgati.

Žlahtne rože so najbolj trnjeve; žlahtna srca najbolj trda na videz.

Da bi norec kaj pametnega naredil, nihče ne pričakuje; pač pa vse komaj čaka, da bi pameten človek kako prismojarijo napravil.

Srečo imeti ni zasluga; zasluge imeti je pa večkrat sreča.

Koliko časih človek premišlja, da kako nemnost naredil!

Dostikrat morajo biti otroci to, kar bi bili starši radi.

Ker je sreča slepa, moramo imeti odprte oči, da jo vidimo.

Srečo uživamo trikrat: ko jo pričakujemo, uživamo in se je spominjamo.

Žival ne naredi nič nespametnega, ker pameti sploh nima.

Novi zakon o neposrednih davkih.

Dr. L. O.

Dolgo in v nekaterih pokrajinah naše države težko pričakovani zakon o neposrednih davkih je bil dne 7. februarja 1928 v narodni skupščini sprejet in naslednjega dne od kralja podpisan. V veljavo stopi dne 1. januarja 1929. Z njim smo dobili zakon, ki je poleg ustave brez dvoma najvažnejši, saj bo tvoril temelj državne finančne politike in bo globoko posegal v gospodarsko življenje vseh slojev. Z uveljavljanjem novega, za vso državo enotnega zakona izginijo dosedanja različni davčni sestavi, ki so povzročali, da je prebivalstvo v nekaterih pokrajinah plačevalo le malo davkov, dočim so druge pokrajine ječale pod težkim davčnim bremenom. Upamo tudi, da bo sedaj konec večnim spremembam v davčni zakonodaji, ki so jih prinašali vsakoletni finančni zakoni.

Novi zakon o neposrednih davkih sicer ne more služiti za zgled modernega zakona, ker je v marsičem pomanjkljiv. Tudi ne dvomimo, da bo mnogo davkoplačevalcev, ki bodo tudi čez novi zakon več ali manj upravičeno zabavljali. Ima pa to dobro lastnost, da je enostaven in lahko razumljiv. Večina slovenskih davkoplačevalcev bo tudi z veseljem pozdravila dejstvo, da novi zakon ne pozna dohodnine, ki bo torej s 1. januarjem 1929 popolnoma odpadla. Odpadla bosta tudi invalidski davek in komorska doklada ter vsi državni pribitki.

Novi zakon pozna sledeče oblike neposrednih (direktnih) davkov: 1. davek na dohodek od zemljišč (zemljarina); 2. davek na dohodek od zgradb (zgradarina); 3. davek na dohodek od podjetij, obratov in poklicev (pridobnina); 4. davek na rente (rentnina); 5. davek na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov (družbeni davek) in 6. davek na dohodek od nesamostalnega dela in poklica (uslužbenški davek).

1. Zemljarina.

Zemljarino mora plačevati vsako zemljišče, ki se kmetijsko izkorišča ali bi se moglo izkoriščati. Vendar pa so trajno oproščena od davka ona zemljišča, ki služijo neposredno narodno-prosvetnim, kulturnim, zdravstvenim in dobrodelnim namenom, in pa vzorne trtnice in drevesnice države, samoupravnih teles (občin, oblasti) in gospodarskih zadrug, če so naprav-

ljene radi pouka, ne pa zaradi dobička. Oproščen je tudi ves nerodovitni svet.

Začasna davčna prostost se dovoljuje za zemljišča, ki so sedaj kmetijsko neporabna, pa se s trdom in posebnimi stroški spremenijo v porabna. Dalje se oprasha davka novi vinogradi, in sicer za dobo štirih let, če se napravijo na vinogradskih tleh z domačo vinsko trto na odobreni podlogi. Če se pa vinograd napravi na kamenitih ali peščenih tleh, se prizna davčna prostost za 10 let.

V slučaju prirodnih nezgod se bo davek celotno ali deloma odpisal, če bo škoda na letini presegala eno četrtnino. Natančnejše odredbe za te odpise se bodo šele predpisale s posebno uredbo.

Davek se odmerja po katastrskem čistem dohodku, izračunjenem po površini, po vrsti obdelovanja (kulturi) in kakovosti zemljišča (boniteti).

Katastrski čisti dohodek je denarna vrednost srednjega donosa zemljišča, ki ga je mogoče doseči z običajnim gospodarjenjem, po odbitku povprečnega zneska rednih gospodarskih stroškov.

Srednji donos je količina pridelkov in poljskih užitkov, ki se dosežejo v povprečnem gospodarskem letu s krajevno običajnim obdelovanjem zemljišča na enem hektaru, odnosno na oralu površini.

Vsakega posestnika gotovo najbolj zanima višina tega davka, ki ga bo moral plačevati po novem zakonu. Ta pa še ni znana, ker še nimamo ugotovljene davčne osnove, to je, čisti katastrski dohodek še ni znan; ta se bo moral po predpisih novega zakona in na temelju posebne uredbe na novo ugotoviti.

Kot davek od zemljišč se bosta plačevala:

1. osnovni davek, čigar stopnja se določi naknadno, ko bo ugotovljen čisti katastrski dohodek za vso državo;

2. dopolnilni davek. Ta je progresiven; to se pravi: čim večje dohodke ima kdo ter čim večje posestvo, tem večji odstotek davka bo plačal. Ta se odmerja po vsoti skupnega katastrskega čistega dohodka vsega davku zavezanega zemljišča istega zavezanca (posestnika) v območju enega davčnega oblastva. Dopolnilni davek bo znašal od 2%—17%. Če skupni katastrski dohodek ne presega tisoč dinarjev, se dopolnilni davek ne nalaga.

Samoupravne (občinske i. dr.) doklade se pa smejo nalogati le na osnovni davek.

Zemljarina je vsekakor davek, ki izmed vseh davčnih oblik Slovenijo najbolj zanima, ker je večina njenega prebivalstva kmečkega stanu in od višine tega davka velikokrat zavisi uspevanje ali propadanje kmečkih posestev. Mero-dajni činitelji bodo morali pazno slediti delo-vanju komisij, ki bodo določale novi čisti ka-tastrski dohodek, da ne bomo dobili namesto pričakovanega znižanja povišanje zemljarine.

Dokler ne bo ugotovljen katastrski doho-dek po predpisih novega zakona, se bo zem-ljarina pobirala, kakor bo predpisana za leto 1928.

2. Zgradarina.

Davku na dohodek od zgradb so zavezane vse zgradbe na ozemlju kraljevine, ki so na-menjene za prebivanje ali za drugo trajno uporabo. Obveznost, plačevati zgradarino se začne:

1. z mesecem, ki nastopi po izdaji dovo-ljenja za uporabo;

2. če se začne zgradba uporabljati pred dovoljenjem, z mesecem, ki nastopi po začetku uporabe;

3. če je bila zgradba začasno oproščena, z mesecem, ki nastopi takrat, ko oprostitev preneha.

Davčna obveznost preneha koncem onega meseca, v katerem je hiša iz kateregakoli vzroka postala za prebivanje neuporabna, kar se je moralo v 30 dneh prijaviti davčni oblasti. Drugače pa konec meseca, v katerem se je sprememba naznanila.

Trajno davčno prostost uživajo razne dr-žavne in samoupravne zgradbe, kolikor služijo neposredno javnim namenom, dalje bolnišnice, cerkve in deli zgradb, ki služijo za pisarniške namene dušnih pastirjev. Tudi zgradbe zadrug, ki ne dele dobička, so proste davka. Važna je določba, da po novem zakonu uživajo popolno davčno prostost hiše kmetovalcev po vaseh, če se ne bavijo z nobenim obrtom. Vsa gospo-darska in industrijska poslopja, ki ne služijo za prebivanje, so tudi prosta davka.

Do sedaj smo imeli dve vrsti hišnih dav-kov: razredarino in najmarino. Po novem za-konu odpade uvrstitev v razrede in imeli bomo le en hišni davek, ki bo ustrezal dosedanji naj-marini. Kot osnova za odmero davka služi:

1. pri zgradbah, oddanih v najem, letna najemnina, prištevši tudi vrednost vseh drugih dajatev, storitev in ugodnosti, ki jih mora na-jemnik vršiti iz naslova najemnine. Odbijajo

pa se stroški za vzdrževanje in za amortiza-cijo zgradbe, to pa v iznosu, kakor je nave-deno dalje spodaj;

2. pri hišah, ki niso oddane v najem, na-jemna vrednost.

Če se odda stanovanje ali zgradba v na-jem skupno z vrtom ali z opremo, se plačuje zgradarina le od onega dela najemnine, ki od-pade na stanovanje ali zgradbo.

Kot stroški za vzdrževanje in amortizacijo hiše se smejo odbiti od kosmate najemnine:

1. v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in No-vem Sadu 20%;

2. v ostalih mestih in trgih, kopališčih in letoviščih 25%;

3. v vaseh 30%.

Kot davek na dohodek od zgradb se pla-čuje:

a) osnovni davek, ki znaša 12% od čiste najemnine ali najemne vrednosti;

b) dopolnilni davek, ki se ravna po višini skupnega čistega dohodka od vseh davkom zavezanih zgradb istega posestnika (zavezanca) v okolišu ene davčne oblasti. Dopolnilni davek je progresiven (kakor pri zem-ljarini). Od prvih deset tisoč čiste najemnine znaša dopolnilni davek 2%. Najvišji odstotek dopolnilnega davka znaša nekaj manj kakor 10%. Če temu prištejemo še osnovni davek, vidimo, da celotna zgradarina ne bo dosegla 22% od čiste ali 20% od kosmate najemnine.

Na dopolnilni davek se ne smejo nala-gati samoupravne (občinske i. dr.) doklade.

Če primerjamo dosedanje hišno najmarino, ki je znašala z vsemi pribitki okrog 38% ko-smate najemnine, vidimo, da bo hišni davek po novem zakonu skoro za polovico nižji. Na slabšem pa bodo oni hišni posestniki, ki so doslej plačevali hišno razredarino in ki bodo morali sedaj plačevati hišni davek od najemne vrednosti. Najbolje pa bo za kmeto-valce v vaseh, ki po novem zakonu ne plačajo sploh nobenega hiš-nega davka, če se ne bavijo z no-benim obrtom, da ni n. pr. poleg kmeto-valca še tesar, krčmar, krojač itd.

Veliko davčno olajšavo uživajo nove hiše. Namesto osnovnega in dopolnilnega davka se plača zanje le 3% čiste najemnine, oziroma najemne vrednosti. Ta olajšava se daje za dobo 20 let v krajih s preko 50.000 prebivalci, v ostalih krajih pa za 10 let. Tudi starim hišam prizidani ali nadzidani novi deli so deležni davčne ugodnosti, toda le za polovico dobe, ki velja za cele nove hiše.

Pravica do olajšave se pridobi s posebno prošnjo, ki se mora vložiti pri pristojni davčni oblasti v 30 dneh od dne, ko se začne davčna obveznost. Drugače se skrajša doba olajšave za toliko časa, za kolikor je bila prošnja prepozno vložena.

Zgradarina se odmerja na podlagi davčnih prijav, ki se vlagajo na javni poziv. Kdor bi namenoma prijavil nižji dohodek, se kaznuje radi utajbe z dvakrat do štirikrat toliko vsoto, za katero je pretila državi oškodba. Seveda se mora plačati poleg kazni tudi redni davek.

3. Davek na dohodek od podjetij, obratov in poklicev.

Temu davku je podrejeno vsako pridobitno poslovanje, ki se opravlja obrtoma, kakor tudi vsak samostalni poklic, če se izvršuje zaradi dobička.

Pridobnina po novem zakonu se bo odmerjala na povsem drugi podlagi, kot se je odmerjala do sedaj. Po starem zakonu je bil merodajen srednji donos obrata ali poklica. Po novem zakonu pa se bo davek odmerjal od čistega dobička, ki ga daje podjetje, obrat ali poklic. Tudi ta davek ni za vse enako velik: čim večji je obrat, tem višji so odstotki davka.

Davčni zavezanci se delijo na tri skupine. V prvo so uvrščena vsa trgovinska, industrijska in rudarska podjetja; lekarne, hoteli, penzionati, kavarne in gostilne; vsa prevozniška podjetja in različni drugi obrati.

Tudi obrtniki, ki prodajajo najsi le deloma nabavljeno izdelano blago, so uvrščeni v prvo skupino.

Pripadniki prve skupine plačajo kot osnovni davek 10% čistega dobička.

V drugo skupino so uvrščeni vsi prosti poklici: odvetniki, notarji, zdravniki, inženjerji itd. ter vsi obrtniki, ki ne spadajo v prvo skupino. Obrtniki druge skupine pa se zopet dele na dve podskupini, in sicer:

a) v prvi podskupini so obrtniki, ki delajo s stroji na pogon ali delajo z več nego štirimi pomočniki;

b) v drugi podskupini so vsi ostali obrtniki in pa podjetniki po akordu.

Osebe prostih poklicev in obrtniki prve podskupine plačajo kot osnovni davek 8% čistega zaslužka, obrtniki druge podskupine pa 6%.

V tretjo skupino so uvrščeni poklici oseb, ki dajejo proti odškodnini pretežno svojo telesno moč na uporabo, ne da bi stopili v službeno razmerje. Ti plačajo 4% letnega zaslužka.

Krošnjariji plačajo pavšalni znesek 60 Din na leto in za vsakega pomočnika po 30 Din. Trgovski potniki plačujejo pa 1000 Din na leto.

Poleg zgoraj navedenih odstotkov osnovnega davka plačujejo pripadniki vseh treh skupin še dopolnilni davek od skupnega čistega dohodka. Dopolnilni davek znaša odstotkov:

pri dohodku do 10.000 Din	2
preko 10.000 » 20.000 »	2 1/2
» 20.000 » 30.000 »	3
» 30.000 » 50.000 »	4
» 50.000 » 70.000 »	5
» 70.000 » 90.000 »	6
» 90.000 » 120.000 »	8
» 120.000 » 150.000 »	10
» 150.000 Din	12

Na dopolnilni davek ni dovoljeno nalagati samoupravnih doklad.

Davčna osnova je enoletni čisti dohodek v poslovnem letu, minulem pred davčnim letom. Le krošnjariji in trgovski potniki plačujejo davek za vse leto vnaprej.

Da se ugotovi čisti dohodek, se od kosmatega dohodka odbijejo vsi stroški, potrebni za doseg, vzdrževanje in zavarovanje kosmatega dohodka. Odbiti se pa ne smejo: plačana pridobnina; investicije za povečavo podjetja; vrnjeni dolгови; stroški za gospodinjstvo davčnega zavezanca; vrednost delovne moči rodbinskih članov v podjetju ali obratu, če žive ti člani skupaj z davčnim zavezancem; obresti od lastne ali tuje vložene glavnice. Plačane obresti od dolgov pa so odbitne.

Davčna obveznost se začne z mesecem, ki sledi mesecu, v katerem se je podjetje ustanovilo ali začel izvrševati poklic. Preneha pa konec meseca, ko je davčni zavezanec obratovanje trajno in popolnoma ustavil.

Začetek poslovanja, ki je zavezano pridobnini, se mora v 14 dneh naznaniti pristojni davčni oblasti. Kdor to naznanilo opusti, se kaznuje z denarno globo od 50 do 500 Din.

V istem roku je treba prijaviti tudi prestanek davčne obveznosti.

Če se poslovanje pri podjetju, obratu ali poklicu ustavi zaradi smrti ali bolezni davčnega zavezanca, zaradi prirodnih nezgod in drugih izrednih dogodkov najmanj za šest mesecev, se odpiše predpisani davek za čas, dokler traja ustavitev obrata. Nadaljnji pogoj je, da se ustavitev takoj prijavi in vloži prošnja za odpis v 14 dneh od ponovnega začetka poslovanja.

Ta davčna oblika ima mnogo sličnega z dohodnino po starem zakonu. Čisti dobiček

bodo ugotavljali davčni odbori, podlaga odmernemu postopanju pa bodo davčne prijave. Davčni zavezanec, ki ne vloži davčne prijave v določenem roku, plača poleg rednega davka kot kaznen še 3% osnovnega davka. Če pa ne vloži prijave niti na poseben pismen poziv, doplača pa 10% osnovnega davka, ki mu ga odmeri davčni odbor.

Zoper višino davčne osnove in odmerjenega davka se sme pritožiti davčni zavezanec na pristojno višjo davčno oblast v 30 dneh od dne, ko se mu je izročil odlok. Pritožbe zoper odmere, izvršene po davčnih odbori, rešuje reklamacijski odbor.

4. Rentnina.

Kakor po starem, tako je tudi po novem zakonu rentnini zavezan vsak dohodek iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki ni zavezan nobenemu drugemu davku. Taki dohodki so zlasti:

1. obresti in rente od obveznic države, samoupravnih edinic, denarnih zavodov itd.;
2. obresti od vseh drugih posojil in terjatev v kakršnikoli obliki;
3. obresti od hranilnih vlog na knjižico, tekoči račun itd.;
4. osebne rente, preuzitki in vsakovrstni drugi podobni ponavljajoči se prejemki, kolikor ne prihajajo iz službenega razmerja;
5. zakupnine onih imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki niso zavezane drugemu neposrednemu davku.

Med raznimi dohodki so rentnine oproščene: obresti hranilnih vlog pri poštni hranilnici in pri vseh zadrugah, ki ne delijo dobička; obresti državnih in drugih posojil po veljavnih specialnih zakonih; podpore in vzdrževalnine, ki jih dajejo starši otrokom in otroci staršem brez posebne pravne obveznosti; invalidske podpore po zakonu o invalidih in podpore, ki imajo značaj invalidnine in ki jih prejemajo poedine osebe po zakonu o zaščiti in zavarovanju delavcev.

Davčna obveznost nastane dne 1. januarja prihodnjega leta, pred katerim so se pridobili pogoji za davčno zavezanost; prestane pa dne 31. decembra onega leta, v katerem so pogoji davčne zavezanosti prenehali.

Davek znaša pri obrestih od hranilnih vlog 8%, pri ostalih obrestih in rentah pa 15% davčne osnove.

Denarni zavodi morajo davek odtegovati ob izplačilu obresti in rent ter ga odvajati pristojnim davčnim uradom.

5. Davek na dobiček podjetij, ki so dolžna javno polagati račune.

Temu davku so zavezane vse delniške družbe, družbe z omejeno zavezo in zadruge, razen onih, ki ne razdeljujejo dobička in ne dajejo članom upravnega in nadzornega odbora tantijem. Tudi pridobitna podjetja države in samoupravnih edinic plačujejo davek po tej obliki.

Davčna obveznost se začne z onim dnem, od katerega podjetje pravno obstoji; neha pa s koncem meseca, v katerem podjetje poslovanje popolnoma ustavi. Začetek in prestanek davčne obveznosti se mora prijaviti pristojni oblasti v 14 dneh.

Davčna osnova je dobiček enega leta, izračunan po zakonu na podlagi bilance.

Osnovni davek znaša pri zadrugah, ki omejujejo svoje poslovanje na člane in ki ne uživajo popolne davčne prostosti, 10%. Industrijska in rudniška podjetja plačajo 11%, vsa ostala podjetja pa 12%. Poleg tega se plačuje še dopolnilni davek, ki se odmerja po donosnosti podjetja, to je po razmerju med doseženim dobičkom in vloženo glavnico. Vendar pa ne sme znašati osnovni davek z dopolnilnim davkom manj nego 1.2 %₁₀₀.

Davek po tej obliki bodo odmerjale davčne oblasti II. stopnje.

6. Uslužbenski davek.

Poglavje o uslužbenskem davku je v veljavi od dne 1. aprila 1928. Temu davku so zavezani vsi prejemki iz službenega razmerja. Razlika med državnimi in zasebnimi uslužbenci, med uradniki in telesnimi delavci, med aktivnimi uslužbenci in med upokojenci je odpadla. Vsi plačujejo enotni davek. Telesni delavci z manjšimi zaslužki in zasebni uradniki plačujejo po novem zakonu precej nižji davek, na slabšem pa so državni uslužbenci, ker so sedaj obdavčene tudi draginjske in rodbinske doklade, ki so bile prej proste davka.

Davek se odmerja po znesku dnevnega, tedenskega ali mesečnega zaslužka. Oni uslužbenci, ki nimajo zaslužka nad 16 Din na dan, 100 Din na teden ali 400 Din na mesec, katerim zneskom se prišteje še za vsakega zakonskega otroka pod 18. letom, kinima samostalnega zaslužka, 4 Din na dan, 25 Din na teden ali 100 Din na mesec, ne plačajo nobenega davka.

Zaslužek kmetijskih delavcev in poslov ni zavezan davku. Delavci v gozdarskih podjetjih se ne smatrajo za kmetijske delavce in njih zaslužek je obdavčljiv.

V davčno osnovo se vračunajo vsi prejemki v denarju in vse koristi z denarno vrednostjo. Le hišnemu služabništvu se davek odmerja samo od zaslužka v gotovini, ne pa tudi od vrednosti hrane in stanovanja.

Vsaka oseba, ki ima prejemke iz službene razmerja, si mora nabaviti pri občinskem ali davčnem uradu davčno knjižico. V to knjižico vpisujejo delodajalci ob vsakem izplačilu v roku vsa izplačila in vse koristi v denarni vrednosti kakor tudi odgovarjajoči znesek davka. Knjižica velja redoma le za eno leto.

Delodajalci morajo odtegnjeni in predpisani davek vplačati pri pristojnem davčnem uradu najpozneje 15. dan po preteku vsakega meseca. Obenem morajo predložiti spisek vseh delavcev in uslužbencev. Le oni delodajalci, ki redoma ne zaposlujejo več kot pet delavcev ali nameščencev, odvajajo davek lahko četrtno. Seznamke pa morajo tudi v tem primeru izpolniti za vsak mesec in jih obenem z davkom poslati davčnemu uradu. Tudi za hišno služabništvo se plačuje davek četrtno. Zanje pa ni treba napravljati seznamkov, marveč zadošča pismena prijava, v kateri se navajajo: ime in priimek posla, višina zaslužka v denarju in odtegnjeni davek. (Med to služabništvo ne spadajo kmečki hlapci in dekle.)

Za plačilo davka je odgovoren delodajalec. Če ga ne plača v določenem roku, se mu računajo 6% obresti. Če pa tudi na pismeni opomin v roku nadaljnjih 8 dni ne predloži seznamka in ne odpremi davka, sme odmeriti davek davčna oblast na podlagi uradnih podatkov. Delodajalec pa se kaznuje z denarno globo.

Iz gornjega vidimo, da imajo s to davčno obliko največ opravka delodajalci, ki morajo davek sami izračunati in ga odpremljati davčnim uradom. Ta način pobiranja občutno obremenjuje zlasti ona podjetja, ki zaposlujejo veliko število delavcev.

* * *

To bi bile na kratko glavne določbe novega zakona o neposrednih davkih glede posameznih davčnih oblik. Ne da se tajiti, da vsebuje novi zakon marsikatero trdoto. Zlasti v poglavju o pridobitini bi želeli, da bi se davčni odstotek ravnal po višini zaslužka brez ozira na delitev davčnih zavezancev v skupine, kar ni praktično in bi lahko odpadlo. Tudi odstotek rentnine na obresti hranilnih vlog in na preužitke je previsok. Ne glede na te hibe pa moramo le pozdravljati dejstvo, da smo ta zakon po dolgem čakanju in oklevanju le dobili.

Proč z alkoholom!

Dr. Fedor Mikič.

Vsepovsod je slišati ta klic — a še vse premalo ga slišimo. Zakaj, alkohol je tak sovražnik človeštva, da se moramo resnično in do dna boriti z njim. Laže se pa boriš, če sovražnika dobro poznaš. Oglejmo si tega najhujšega škodljivca našega naroda!

1. Kako alkohol nastane?

V sadju, grozdju, sladkorni pesi je sladkor. Sladkor je najboljša in najlaže prebavljiva hrana, ki služi tudi za zdravilo. Spremeniti pa ga moremo tudi v strup. Kako? Če iztisnemo iz sadja, grozdja sladke sokove, dobimo mošt. Mošt pa, če ga pustimo stati, se pokvari, se razvije iz njega nebroj živih bitij — glivic, ki se hranijo s sladkorjem mošta. V nekaj dneh se razmnožijo na milijone. Iz njih odhaja posebna kislina — ogljenčeva kislina — v obliki mehurčkov v zrak. Tedaj žile, ki prevajajo hrano. Alkohol napade

pravimo, da »vino vre.« Glivice pa izločajo tudi alkohol. Alkohol je pa strup za glivice. Čim več sladkorja je v moštu, tem več alkohola se razvije iz glivic in jih tudi zamori. Alkohol zastrupi glivice sadnega soka — zastrupi pa tudi človeka.

2. Kako odpraviti strup iz pijač?

Uničiti moramo glivice. To dosežemo s takozvanim pasteriziranjem, t. j., da segrejemo mošt do 60—70° C. Nato zamašimo posodo, da ne morejo glivice vanjo. Ali pa uničimo glivice z mrazom ali z elektriko.

3. Kako nas alkohol zastrupi.

Naše telo je sestavljeno iz 23—33 bilijonov poedinih, drobcenih delcev — celic. Najvažnejši je nastanek onih celic, ki tvorijo krvne

posamezne celice in jih opustoši: Raztopi v njih mast (lipoidi); vzame jim vodo; (pijanec je zmeraj žejen!) razkroji njih sestavni del — beljakovino. Celice, n. pr. možganske, ki imajo dosti masti — lipoidov — sprejmejo več alkohola ko druge. Alkohol se združi z lipoidi in obstane na celicah. Ko alkohol raztopi mastno površino celice, se prikrade v njeno notranjost, v nežne predalčke beljakovine. Alkohol posrka celici najprej vodo, beljakovina se zgosti in strdi — celica umrje. (Vzemi svežo zemljo in jo vrzi v vinski cvet (alkohol). Potegni jo čez nekaj minut iz alkohola. Kaj vidiš? Zemlja je trda in posušena! Alkohol ji je vzel vodo. Kakor z zemljo, je s celico v alkoholu.)

Poglej jezik pijanca! Bel je. Zakaj? Ta belina ni nič drugega ko na milijone mrtvih celic, ki so morale umreti, da so rešile druge celice, ko so se borile z alkoholom. Če vemo, da pomeni bel jezik pijanca na milijone mrtvih celic, potem razumemo, da tak jezik nič več tako živo ne občuti in ne okuša. Zato vidimo, kako imajo pivci radi močno začinjene, osoljene, kisle jedi. Jezik jim je že tako mrtev, da jih še paprika komaj »ganex.

4. Morda pa alkohol le kaj koristi?

Za prebavo?

Velike množine alkohola (na Bavarskem n. pr. 15—20 l piva na dan na osebo!) razširijo želodec, ki ne more več izvrševati svojega dela. Želodčne celice so razrušene, prekomerno raztegnjene — želodec ne more več redno prebavljati. To velja tudi za majhne količine alkohola — ki tudi otežkočijo prebavo — kar si zapomnimo, ker se večkrat prav narobe trdi! Alkohol beljakovino zgošča, prebava pa ma obratno delo, mora hraniva raztopiti. Tudi masti ne topi alkohol. Želodec pivca dobi rane, raka, kroničen katar.

Za kri?

Krog 20% zaužitega alkohola pride v kri že iz želodca. Večji del pa ga preide v kri šele iz črev. V črevih povzroča alkohol katar.

Alkohol pokvari in poslabša krvni sok ali krvno tekočino. Ta vsebuje brambovce — aleksine, ki varujejo kri, da se ne razširijo v njej razni škodljivci. Recimo, da dobi človek tifus, legar (vročinsko bolezen) — ali kako drugo nalezljivo bolezen — jetiko, davico. Zdrav človek — abstinent — laže preмага povzročitelje bolezni — bacile — nego pijanec. V vojnah je pomrlo za legarjem dosti več vojakov-pivcev, kakor pa abstinentov.

Alkohol zmanjša odporno silo belih krvnih teles, ki so nekakšna »zdravstvena policija« v krvi. Alkohol jih omami, da se polenijo in nočejo več delati. Alkohol nam torej zastrupi zveste čuvaje našega zdravja!

Torej: Alkoholne tekočine ne morejo dati krvi, ne morejo dati moči! Zmotno je torej misliti, da se okrepiš, če izpiješ kozarec vina.

Kot zdravilo uporabljamo alkohol samo zunanje, za drgnjenje, čiščenje kože, izpiranje ran.

5. Od alkohola se postarati!

Alkohol vpliva na krvne žilice. Njih celice propadejo, dobijo ranice, ki jih zamaši telo samo z drugo, slabšo snovjo — z apnom. Nastane bolezen: zapnenje žil ali arterioskleroza, takozvana starostna bolezen. Ne ozira se pa zgolj na starost. Pivci jo kmalu dobijo, čeprav so še mladi. Alkohol torej človeka postara!

Zapnenje žil je nevarna bolezen. Žile imajo namreč nalogo, da pomagajo srcu poganjati kri po telesu. Če žile zbolijo, se strdijo, so krhke, niso več za delo, ne pomagajo srcu in srce mora samo opravljati vse delo. Recimo, da je taka krhka žila v mozgu. Možgani ne morejo dobivati dovolj hrane. Če se n. pr. človek s tako polno žilo razburi, pride več krvi v to žilo. Zdrava, raztezna žila bi se kar izlahka razširila in preprosto pogнала kri naprej. Bolna, krhka žila pa ne zmore pritiska krvi — in čestokrat počí, krvavi; kri pritiska na mehko možganovino — človeka zadene možganska kap.

Tako nas alkohol stara in nam krajša življenje. Abstinente in zmerni pivci živijo 10—20 let delj ko pijanci! Če pomislimo, koliko nas stanejo bolezen, zdravnik, zdravila, operacije — ali ni mnogo bolje, enostavneje, da odpravimo povzročitelja bolezni in stroškov — alkohol? Da torej ne pijemo? Noben zdravnik se ne more ponašati s takimi uspehi kot abstinent!

6. Alkohol in jetra.

Iz krvi potuje alkohol v jetra. Jetra so velika kemična tvornica, kjer se uničujejo vsi strupi, ki prihajajo iz črev. Zastrupljena, alkoholizirana jetra odpovedo svoje delo — človek je nevarno bolan na jetrih. — Jetra se zmanjšajo — razvije se vodenica.

In srce.

Iz jeter se odteka kri v srce. Pri velikih množinah alkohola se srce tako poveča, da je podobno volovskemu srcu. Časih — posebno pri žganjepivcih — pa se srce tako zmanjša, da se je čuditi, kako je to majčkeno srce moglo delati za tako velikega človeka. Bolno, pa bodisi povečano ali zmanjšano srce ne more ustrezati življenjskim potrebam: srce se odene z mastjo ali pa nastopi srčna vodenica.

In pljuča.

Tudi v pljuča pride alkohol. Pljučne celice trpijo, se zastrupijo — so bolne.

V Jugoslaviji imamo en in pol milijona jetičnih ljudi. Veliko teh je jetičnih radi alkohola. Pljuča, razrušena po alkoholu, imajo manj odporne sile, bacili jete (tuberkeljni) se izlahka razvijejo v njih — alkoholik je kmalu jetičen.

Amerika, kjer je zakonito uvedena abstinenca, dokazuje, da je ondi manj jetičnih ljudi, kakor jih je bilo prej, ko je bilo točenje alkohola dovoljeno. Za polovico manj je zdaj v Ameriki jetičnih ljudi. Po ameriškem zgledu bi v Jugoslaviji ozdravili z abstinenco tričetrtil milijona jetičnih ljudi. Ali bi se izplačalo? Premislimo!

In ledvice.

Kri mora na poti iz srca teči tudi skozi ledvice, ki je njih naloga, da čistijo kri. Če teče skozi ledvice alkohol, se ledvične celice pokvarijo, ledvice se zmanjšajo, ne morejo več čistiti krvi. Nastopijo bolezni: vodenica in druge. Tak bolnik mnogo trpi in kmalu umrje.

7. Alkohol — nevarnost za potomce!

Otroci pijancev so v veliki meri telesni in duševni reveži. Sami so nagnjeni k pijači (oče pijanec — sin pijanec!), nagnjeni k zločinom, nečistosti, nasilstvu. Otroci teh otrok so še večji revčki: bebasti so, božjastni, padavični, skrajno živčno bolni, razburljivi in tako dalje.

Alkohol povzroča razne druge, najhujše bolezni, o katerih je težko govoriti. Takih bolnikov je v Jugoslaviji dva milijona. Uboji otroci, potomci takih bolnikov! Če imamo še kaj zdravega čuta, občutka, srca za otroke, vzdržimo se alkohola, žeradi teh najmanjših! Brez popolne abstinence ni uspešnega boja protitem strašnim boleznim!

8. Alkohol — najhujše družabno zlo.

Alkohol nam vzame tisto, s čimer se najbolj ponašamo: kulturo. Pijani se pozivimo. Posledice pijanosti so umori, poboji, požigi, posilstva — polnenorišnice!

Alkohol je vzrok, da je nadpolovico preveč ljudi v jetnišnicah! Alkohol napravlja iz ljudi norce in kaznjence. Je torej resnično družabno in državno zlo. (V Jugoslaviji imamo 12 kaznilnic, kjer je 8000 jetnikov — največ radi zločinov, zagrešenih v pijanosti ali radi posledic pijančevanja.)

Alkohol nas denarno grozno ubija. Iz podatkov iz leta 1922 je dognano, da ima Jugoslavija radi alkohola 15—25 milijard dinarjev škode! Iz l. 1923 pa pravijo podatki, da znaša ta škoda 30—50 milijard dinarjev!

9. Proč z alkoholom!

Iz vsega navedenega smo spoznali, da je upravičen klic: Proč z alkoholom! Alkoholizem je strašna narodna bolezen. Prilik in vzrokov za pitje alkohola je več ko preveč. Pije se pri krstu in smrti, pri zaroki in poroki in pri birmi. Pije se od veselja in žalosti, od uspehov in iz obupa; pije se za zdravje in pije, ker je človek preveč bolan. Pije se pri raznih kulturnih in telovadnih veselicah, pije pri sestankih in sejah. Kulturna (pevska, čitalniška, telovadna, prosvetna) društva širijo na ta način nekulturo. Gnus do dandanašnje alkoholizirane človeške družbe je napotilo že množice ljudi, da so se odrekli alkoholu in postali abstinentje. Predvsem bodi sam abstinent, zakaj le z gledi vlečejo!

V Jugoslaviji imamo te abstinencne družbe: »Sveto Vojsko« v Ljubljani, »Jugoslovenski Savez Treznosti« v Sarajevu z mladinskim »Savezom Trezvene Mladeži« v Beogradu.

10. Kaj hočejo abstinentna društva?

Predvsem: mladino obvarovati alkohola. Reševanje pijancev, spravljanje na pravo pot — to je težavno delo, uspehi pa so majhni. Mladina pa se naj tako vzgoji, da ne bo stopala po zgrešeni poti svojih prednikov — alkoholikov.

Vstopajmo v abstinencna društva! Kjer jih ni — jih ustanovimo!

Od belih rok do črnih tal.

Lepega voznika žalostna povest. — Spisala Lea Fatur.

1.

»Jaz popeljem tri fure čez zelene Ture,« je kipel od Bistrice proti Trnovemu v poletni zrak. In: »Poslušaj, dečva, kak šipe cingljajo, ko bistriški vozniki robo peljajol!«

Na kamniti klopi pred Severjevo hišo sta sedela župan Gregor Sever in njegova žena, botra vsej okolici. Odložila je težko zlato avbo in se pokrila z lahko belo, ostala pa je v gosto nabranem životu in krilu iz črne svile in v svi- lenem predpasniku. Župan, modra glava ob- čine, je kimal s čopovko fantom, ki so stali na cesti pred hišo, sklenil roke na črnem, z rde- čimi rožami pošitem telovniku in prestavljal večkrat svoje debelè, v rdeče nogavice in črne šolne obute noge. Severica, obilna kakor se spodobi županji, rdečega in gladkega lica, ve- drih oči kakor njen mož, vsa še mladostna in krepka pri sedemdesetih letih je pogledovala svojega postavnega moža, fante in dekleta, ki so stale onkraj ceste in oživljale zeleno ozadje s pestrimi rutami, krili in živahnimi avbami; otroke, ki so brusili škarjice po trnovski rebri ali se porazgubili v grmovju ob mlaki za hu- dobnim srakoperjem, ki nabada negodne ptičje mladiče na trnje, in so ga skušali s kamnom zadeti ali ga vsaj prepoditi.

Pa je zmajala z glavo: »Rod za rodom je slabši. Poglej staro Brezinko! Osemindet- deset let ima, pa dela ves dan, hodi bosa in se posmehuje mladim, kadar jih zebe.«

Župan se je nasmehnil: »Bodo že bolj obil- ni, kadar pridejo na naše! To pa tako veš, da bosta naposled dva mlatila pod enim merni- kom. Ljudje bodo bolj šolani, ne bodo potre- bovali toliko moči.«

»Res, res,« je dejal in prisedel sosed Klo- bučar: »Vse Trnovo in vsa Bistrica in še ko- liko fantov iz drugih vasi piše, bere, računa. Naj se bahajo Bistričani z ostanki graščine, s tistim vitezom, o katerem pojejo, da je jahal vsak večer v Knežak, ko je bila okoli kne- škega gradu še velika voda.«

»In mu je postavila grajska gospodična plamenico na okno, da je vedel, kod naj pre- plava vodo, in jo je ugasnil oče...«, je kimala županja kakor izgubljena v davne spomine.

»Naj se bahajo s tem vitezom,« je ponav- ljal Klobučar, »s pošto, žagami, z izvirkom Bi- strice, z bogastvom! Mi, Trnovci, pa imamo šolo in cerkev. Kdo nam kaj more? Pa prav ti, ki si župan in modra glava, si delal na to. In si sklical v tej svoji hiši vse možake naše vasi, da smo se dogovorili, kako bomo ustanovili pri nas šolo.«

»In smo sklenili, da se bo učilo kolikor mogoče kranjsko,« se je veselil župan teh spo- minov. »Če vozari naš fant do Dunaja in na Bavarsko, mu koristi mrvica nemškega, če gre k vojakom tudi. Nauči se pa samo, če zna svoj jezik. In kolikor jezikov zna, toliko ljudi velja.«

»Res je takal!« je možaril Klobučar.

»Zdaj ni treba več pošiljati otrok za nekaj let v Postojno ali Ljubljano. Imamo že tretjega učitelja.«

»Nič hudega mu ni pri nas,« je rekla za- dovoljno Severica, »naše gospodinje ne sko- pariyo pri biri, masti mu ni treba kupovati vse leto, zelja in repe pa tudi klobas mu nanesejo. Maš z orglami in črnih maš je pri nas dosti in če spremlja gospode na podružnice, mu tudi nese.«

»Pa kako se pozna na otrocih, kje imajo šolo,« se je hvalil Klobučar. »Saj vidite moje: to vam pozdravlja, bere... V Zagorju imajo šolo šele šest let, pa je učitelj že jako zbrihal otroke.«

»Klečati morajo na ajdi, ključ jim pritiska na čelo, potem že gre,« se je nasmejala Severica.

»Brez palice ni malice,« sta se zasmejala moža.

Drugačni so bili pomenki mladine. Dekleta so kazale druga drugi svoje lepe vezene

robčke, ki so jih znale tako pomenljivo kazati na potu v cerkev ali pri plesu — in so ogledovale robčke, ki so gledali bahavo iz fantovskih žepov. Nežika Mokrinova je hudobno pripomnila Perini Kladovi:

»Črni Jeruman nima robčka.«

Pokazala je na fanta bolj nerodne postave in zamolkle polti. Perina je odmajala zlovoljno: »Saj ga še k vojakom ne marajo, ker si je izbil zobe, ko je padel s strehe.«

»Vsaj nobenemu ne more nosa odgrizniti,« se je zasmejala Nežika. »Grunt ima pa le čeden.«

Perina je stresla rame. »Ko bi drugega ne imela, ko lepega moža, za mizo bi sedla in gledala ga.«

»Aha! Kakor vezilja Filipa! Ahac ima najlepší robček. Silen je, ves v zobcih, srčkih in rožah. V sredi je zapisano: Ahacu — Filipa.«

»Reva je, ker je tako zaverovana v voznika,« je skomizgnila Perina, »taka je, da bi dela vse nanj.«

»Ti si pa taka, kakor tista županova hči, ki je kupila robec, zarobila ga ni, ga fantu poslala, zahvalil se ni.«

Jeruman se je bil ustavil ob Perini. Zafirnila ga je: »Všeč bi ti bil tudi nezarobljen.«

Vsi so se nasmejali. Kajti že dolgo je prošil nerodni fant Perino robčka.

V tak pogovor in med modre besede županovih je udaril val petja. Zastala in zgenila so se dekleta, fantje so se ustavili. »Ahac!« je šlo od ust do ust.

»Ahac gre k Filipi v vas,« je povedala Nežika. »Naj le gre,« je rekel Jeruman, »danes bo slabo vreme v Klancu.«

»Zakaj pa?«

»Voznik Urh iz Kosez je nekaj povedal,« je skrival fant neprimerno, ki čaka Ahaca. Ta čas so pa slišali vsi županjo: »Botra sem Filipi in žal mi je je. Brodniki in vozniki, to veste, so grešniki veliki. Doma žene zapuščajo, drugim ljubezen obetajo. Neke gostilničarke se je navadil tam v Oberštajeru. Mar bi bila vzela kramarja iz Ljubljane, tistega, ki hodi k nam semanje dni s suknom.«

»Po Koroškem se bliska, po Gorenjskem je mraz,« je prihajalo od pevca bliže in bliže. Glas je silil v odprta okna in vrata, se dvigal do cerkve, se vzpenjal do vrhov Stražice in Gradišča.

»Glas pa glas!« je odobral župan. »Škoda, da ni učitelj. To bi pela cerkev! Pa mu je oče zapil grunt.«

»In Ahac se je izučil za tkalca, pa mu ne diši sedenje. Vozari. Zasluži — zapravi. Kakor vozniki. Filipa bi rada, da Ahac izpreže konje in se vpreže v statve. Prikupila bo, prizidala. Dober tkalec je in dela bo dovolj. Zdaj pa ona na Oberštajerskem!«

Klici deklet in fantov so ustavili županjo, da bi še obirala Ahaca.

»Poglejte, kako se nosi! Škornji mu škrip-ljejo, čop mu binglja do hrbta, prameni klobuk se mu voha. Srebrni gumbi na rdečem telovniku so debeli kakor pest — in tolarji — pogledajte jih! — Kako cingljajo!«

»Je pa to tudi vse njegovo premoženje,« so ugovarjali fantje dekletom. »Uboga Filipa, ki se je zagledala v črne oči, gosposki nos in vedno žejna usta!«

»Lep pa je. In zaverila sta se s Filipo do groba, na smrtno uro in večno sodbo. Kakor trn se je zapičil Ahac Filipi v srce.«

»Pa bo morala ta trn izdreti. Kaj se bo vse dni pričkal z njeno materjo? In Štajerka je bogata — zapeljiva!«

»Vse volčje so te nemške Štajerke na naše fante. Pa nam očitajo: Ve prešmentane Kranjce, da ste tak obrajtane.«

Voznik Ahac se je približal, odkril županovim, zavihtel klobuk in zaukal fantom in dekletom v pozdrav. A navzlic prešernemu vedenju so spoznali vsi, da je mlademu vozniku težko.

»Vozniki grešniki!« mu je zapretila županja. »Doma dekleta zapuščate, drugim ljubizen obetate.« In župan je vprašal: »Saj ne greš več na gornje kraje? Filipa je pripravila že vse za zidanje.«

»Ne vem, kako bo,« je odgovoril fant trimasto.

»Večkrat bomo zapeli,« so mu prigovarjali fantje. »In povedal nam boš kaj o lepih Štajerkah,« so mu nagajala dekleta.

Pogledal jih je in stisnil obrvi. Mar so se dogovorili? Vsi bi ga hoteli ustaviti, privezati, pribiti, pokriti s pazderjem. Pa se je obrnil v reber, se vzravnal in zapel: »Pojd' mo na Štajersko, gledat, kaj delajo, gledat, kaj delajo...« »Čakaj!« je klical Jeruman. »Kaj ne veš, kaj je zapela bolnemu kosu seničica? — Kdorkoli ima ljubice tri, ga gvišno glav'ca boli, boli, da ga umori.«

V odgovor je valovilo navzdol: »Prišla pomlad sv. Vida dan, ne bom več črni kos bolan. In spet bom žvižgal, spet bom pel in spet bom črni kos vesel.«

»Ta mlada Filipa na durih stoji, ma avbico belo in solzne oči,« — je udarilo za Ahacem, da je povесil glavo.

2.

Pod gričem je Ahac zavil na desno in se ustavil pred vrtičem, ki je ograjal majhno hišo, krito s slamo. Sredi vrata, na prvem koncu soba, na drugem koncu hramček. Pa se je spomnil tiste velike hiše, hlevov in skednjeve, ki mu je vse na ponudbo... A prisega ga veže na to bajto.

Pogledal je po rožmarinu, ki je mašil okno, po nageljnih na vrtu.

Kakor past je bajta, kakor zanka, v katero se je vlovil Ahac. Najlepši glas v reški dolini bo zamrl tu notri, najlepši voznik na cesti na Gorenjsko bo umiral tu notri od dolgega časa, med predivom in volno, med platnom in suknom.

Na pragu se je pokazala Filipina mati in premerila s koncem oči nezaželenega zeta in se zasukala nazaj. »Doma je torej... O tristo rogatih volov! Kako naj govori in pregovori zdaj Filipa, ko bo lovila mati besede?«

Zakaj si se vpregel, Ahac, v ta jarem, ki ti bo ožulil ramena, zakaj si se zaprisegel nepremišljeno hudim sivim očem? Oj, kriknil je, da mu ni življenja brez Filipe, in ni mislil na njeno mater, ki bo ukazovala, ker nima on svojega doma, ki bi ga ponudil nevesti. In ker bo prišel na ta njun dom, ga bosta zalezovali na vsak korak, pazili na vsako besedo. Nobenkrat se ne bo smel veseliti med vinskimi bratci, kjer ti teče pesem in domislek tako gladko.

Tako ga bosta, če ga bosta dobili! Očitkov in opominov kakor dežja v jeseni! Mlada bo pihala kakor kačica, stara kakor devet gadov in modrasov!

Ne. Sem že ne! Če ne pristane Filipa na to, kar se je namenil, potem ni on kriv, ni prelomil on prisege. Samo, kako bo pristala, kako se dala pregovoriti? Ko je mati doma? Izvabiti jo mora ven. Ta bajta — tako majhna — ne, ni mogoče! In tudi če se razširi...

»Ti boš tkal, jaz bom vezla,« sanjari Filipa. »Kupimo ovce, njivo za njivo, kravo, vola, konja. Vozila se bova v sejme, ti s platnom, jaz s pečami in z avbami.« Pa ne bo nič iz tega, Filipa moja! Gostilno hočem imeti, gostilno pri Svetovih. In še leto vozarjenja — da gledam še Gretelnine sladke oči — dovolj bo potem pokore. Pa se bom zabaval z žagarji, postiljoni, gozdarji, potniki. Še kak bistriški velikaš bo prišel, da me sliši prepevati. Zbirali se bodo ob nedeljah fantje in dekleta, prihajali bodo vozniki!

Vozniki... Pili bi, zapeli, se pobahali, pa odšli s težkimi parizarji. On bi pa ostal priklenjen kakor pes na verigi. Ves dan bi ga prebadale in preganjale hude sive oči, povešal bi se dolgi, tenki Filipin nos. Plesati bi moral, kakor bi žvižgala mati. Pa ne bosta pihali kaše, plešita rajši, kakor bom žvižgal jaz!

Cesta, cesta! Težko te pusti, kdor te je spoznal! Pesem si življenja. Glej, kako se je zagrizla v Globovnik, kako te izpelje iz nje in te pelje po kamniti pušči, skozi rodna polja, skozi vasi, gozdove, mimo logov, mimo kalov, ob rekah!

Za teboj ostajajo skrbi, očitavanja, tesne stene, neljubi obrazi. Gruntar prezira voznika; cesta ga časti.

Kakor pesem je cesta, kakor pesem življenja. Konjiči peketajo, stresajo grive, kolute na komatih se svetijo, izpod kopit se kreše ogenj. Veriga rožlja, drikeljni se zibljejo, pričina se maje, oje škriplje.

In hodiš ob vozu najlepši voznik na cesti na Štajersko. Pušelj za klobukom se ziblje,

tolarji cingljajo, kapa na čop se stresa, bič poka. Prideš skozi vas, greš skozi mesto. Zavriskaš, zažvižgaš, zapoješ: naj vedo, kaj je fant s Kranjskega! Okna in vrata se odpirajo, pozdravi, vprašanja, klici: »Ustavi, mladi voznik, postoj!«

Kakor pesem je voznikovo življenje. Božji svet, kako ti je odprt! Kima ti drevje, šepeče ti grmovje, šumi ti voda, pozdravlja in spremlja te ptičji zbor, ti odpeva, leti za teboj. Pisana kavra se ti klanja s kronano glavo, rumenopasa voga ti nagaja: »Stric motovilo, ste videli mojo kobilo?« — Dletooper naznanja po gozdu: »Voznik prihaja!« Pastirčica ti miga z repkom, lastovka ti striže. Grlica te opominja: »Domov — domov!« Siničica se krega: »Kljun je moj!« Kos te izprašuje: »Kje si bil?« In iz žita, iz zlatega, ti petpedika prepelica. Slavček ti preganja grozo noči. Zvezde ti svetijo in kažejo pot. Sova in skovir te ne preplašita — pri sebi imaš zapis, blagoslovljene črke, ki branijo močem noči do tebe. Naj le teče preko ceste, naj se motovili pošastno ob vozu. Naj se ti le plazi mačka pod noge. Ne bo te premotila, da bi jo udaril, če nimaš leskove mladike! Ko bi jo udaril z bičem in udaril k sebi, bi se razpolovila mačka, iz vsake polovice bi se naredila mačka in se razpolovila — dokler jih ne bi bilo vse črno okoli tebe in bi te raztrgale v solnčni prah. Čudna je moč noči. Duše, ki so nevidne ob solncu, se ti prikazujejo. Ponesrečeni voznik ti ob kraju nesreče plaši konje, da se vzpno in trepečejo. Prikazujejo se ti ognji, rdeči škrti, večče in vile... Vse te mami in kliče — in tesno ti je — noga zastaja, lasje se ježijo...

Pa zamiglja danica, zapoje petelin, zavriska škranček, oglasi se zvon... Zavriskaš tudi ti. Zadiši po sladki kaplji iz jagode vinske trte. Vzdigne se hiša kakor grad. Psi veselo naznanjajo gospodinji: »Ahac! Ahac!« Konjiči zarezgetajo, s teboj potegnejo. Pa ti izprega Gretel, pa te vabi in te sili k mizi. Diši pečenka, cvrči cvrtje, vabijo zelje in klobase, kruh visok in rahel. Pozdravljajo te vinski bratci. Pa se pokrepčaš pa se pobahaš. Pa udariš ob mizo, da poskočijo bokali in poliči, vržeš tolar na mizo, da zazvenči in se zakotali, pa se pogovarjate o roparjih in volkovih, o strahovih in gradovih, o Dunaju in Gradcu, o Trstu in Reki — o vinu in dekletih. Nič od žená in zaročenk: svobodna je cesta in svoboden je voznik!

Takšno je življenje na cesti. Rediš se ob njem, da ti rde lica in se pase život. A pri Filipi — Mundečki — kak živež bo to? Dolgi

posti in kratek pust, zelje in kaša, kaša in zelje! Bleda lica in upognjen život... Pa me ne bosta priklenili k statvam, da bi požiral prah in nosil namesto tolarjev pazder!

»Filipa?« Kaj dela vendar? Nedeljski popoldan je. Dekleta se razgovarjajo s fanti. Ona pa ravna pajčevinasto platno za peče, reže črni baržun za čelnice avb, striže zlate niti, nabira bisere na tenko žico, ga luknjá, kroji, zlaža v pisano skrinjo.

»Filipa! Nageljnov dan je! Pojdiva doli v vas!« Bela, tenka roka ni odmeknila rožmarina. Zablistalo se mu je v očeh. Kljubovaje se je izlilo v okno:

»Jaz pa pojdem na Gorenjsko, gor' na zgornje Štajersko!« Pa mu ni odpela sladko in ljubko, kakor prva leta njune ljubezni: »Mal' počakaj, mal' odnehaj, da se vremce sprevedri.«

Seveda. Takrat je prinašal tolarje. Za denar je hčeri in materi. Z njegovim denarjem bi se rada košatila stara! Pa se ne bo!

Udaril je z nogo ob zid in zapel:

»Ena lepa, ena mlada, ena birtovska hči, mi je pošto poslala...«

Razburjena roka je odmeknila rožmarin. Bleda v lice se je uprla Filipa s pestmi ob okensko polico in izbruhnala:

»Til Ne draži me s tisto Štajerko! Vse vem. In rečem: Čas je, da pustiš vozarjenje in norčarjenje! Dogovorila sem se z zidarjem s Prema in s krovcem iz Šembij! Les je že na žagi v Bistrici. Kamenje bo pripeljal Kanc izpod Svetega Ahaca. Vsi izprašujejo, kdaj boš začel. Polne skrinje klobkov čakajo. Pomeniva se, kdaj greva po prstane in k izpraševanju!«

Oj te hude, sive oči! Tako so ga zmedle, da je iskal besede...

»Izpraševanje? ... Oklici? ... Že prav. Ali zidarja in krovca ni potreba in kamenje pusti tam gor! Poslušaj, Filipa: kaj bi se slepila vse noči s šivanko. In jaz s snovalnico. Delava lahko leta in leta, pa še ovce ne prirediva! Po gostilnah pa merijo denar na mernike! Tudi jaz sem se odločil: Gostilno prevzamem! Svetovo!«

»In ti in tvoj oče bosta najboljša gosta v njej,« je planil Mundečkin razjarjen glas mimo okamenele Filipe. »Peli bi noč in dan in napajali vinske bratce. O, pa niso tako cigana topli! Filipine roke so prebele, da bi premikale lonce! Za cerkve dela in oltarje, pa misliš, da bo poslušala pivske kvante in imela na starost delež žolnirjev in voznikov: prazen bokal in strgan rokav? Ne, ne! Mundečka ni Markov pes. Kramar jo je hotel vzeti, kramar iz Ljubljane, pa je odrinila tako srečo za nesrečo...«

»Molčite!« je zaškrtal Ahac. »Zaradi mene bi jo bili dali kramarju, vsaj ne bi ujedali mene! Govori ti, Filipa, pridi ven pa se dogovoriva!«

»Nimam se kaj dogovarjati,« je rekla trudno Filipa. »Ti dobro veš, da je to z gostilno bob ob steno, da ne bom zavrгла tega, kar imam, in lovila tega, česar nimam. Bodi moder, Ahac, ko se boš vdelal, boš zadovoljen in srečen!«

»V tem kotu? Pa srečen?« se je zgrozil Ahac. »Ne!« je udaril ob tla. »Ne bosta me! Ne dam se! Še moja mati me niso zmogli. Ali gostilna ali voznik! To je moja zadnja beseda.«

»Ti ošabnost takal!« se je raztogotila Mundečka, »hvaležen bi nama bil, cestni pohajač, da ti hočeva prirediti dom!«

»Tiho, Ahac! Tiho, mati!« je mirila Filipa. »Prosim te, Ahac; ne pozabi, kako si se zaklel, kako sva si zaprisegla! Tebe mami Štajerka z gostilno, pa povem ti, da boš nesrečen, če se mi izneveriš. Zaklela te bom, Ahac...«

»Tako!« je kimal razjarjeni fant. »Zaklela? Prav! Zdaj vidim, v kakšne klešče bi prišel! Dobro znata... Pa adijo, Filipa, in zdrava ostani!«

»Ahac!« je zavpila vezilja in planila z glavo iz okna. »Pusti razbojnika,« jo je vlekla mati nazaj, »saj vidiš, da je cigan! Še tepel bi naju.«

»Ahac! Ahac!« je klicala Filipa in trepetala. Po jasnem zraku se je dvigal Ahačev glas:

»Dijo adijo, dečla moja, saj ti moja več ne boš...«

3.

Ostro in mračno molita Gradišče in Stražica kamniti glavi v vlažni jesenski zrak. Trdo se črta zarez, nekdanja rimska cesta, med njima, tolikrat prekopana in preiskana od iskalcev zaklada, ki ga čuva pod Stražico polkača-deva. Sključeno drevje v Dragi obtožuje z golimi debli in polomljenimi vejami uničevalko-burjo. Po mlakah, golih zelnikih in strniščih si iščejo krave paše, po senošetih mulijo ovčice zadnje zelene bilke, pastirčki kurijo, terejo lešnike in se pogovarjajo, kdo bo šel z ovcmi na prezimovanje v Istro, kamor že kažejo jate ptic-selivk, ki krožijo nad vasjo.

Zapuščena in sama posluša Filipa klice ptic, glas vetra; zgane se, strese: kaj ni udarilo v polkence, kaj ni potrkalo na vrata?

Ne, Filipa. To je veter, ki toži o minulem, ki poje o tistem, ki se ne vrne nikdar več.

Ne zapoje ti več glas, ob katerem ti je zatrepalo srce od radosti: »Pod sedlom je šimelj, na strani je pram, poglej me ti dečla, kak furati znam!«

Filipi polzi delo iz rok.

Moj Bog! Jesen je tu. Zima prihaja.

Fantje in dekleta se bodo zbirali pri ribanju repe in zelja. Shajali se bodo na preji. Spogledovali se bodo skrivaj, iz duše, s pogledi, ki ti govoré lepe povesti.

Peli bodo in si pripovedovali smešnice in pravljice. Stari bodo začeli praviti svoje. Tisočkrat povedane stvari bodo povedali še tisočkrat:

O velikanu na Stražici, ki si je umival noge v Bistrici. O vodi, ki je zalivala vso reško dolino, o kljukah in obročih, ki se vidijo še zdaj po gorah vdelani v skale. O starem Trnovem, ki je stalo nekdanj na gorah, o prvih treh Trnovcih, ki so se naselili pod gričem. O Turkih, ki so opustošili cerkev in vas. O cerkvi sv. Ahaca, ki je zgorela od strele, o čudežni vodi pri cerkvi, ki zdravi oči, a je ne zagleda grešnik.

Govorili bodo o strašni moriji na Francoskem, o Francozih, kako so gospodarili po Kranjskem, o denarju, ki so ga zakopali, bežeč, pri Kosezah; o dveh sodčkih, ki so ju skrili pri Razdrtem...

Pravili bodo o cesarici Marijani, kako so jo gledali skozi ključavnico, ko je prenočila pri Svetovih in premolila skoraj vso noč.

O medvedu na Mašunu, o volkovih pri Šembijah, o strupenih podlasicah, čarobnih zeliščih, ki odpirajo vsa srca in vrata. O mačkah, ki bi bile kmalu strgale pri bistriskem znamenju voznika, ker je udaril k sebi. O krvavem rebru in kosmatem Mraku. O volkodlaku, ki je sedel v izkopanem grobu trnovskega pokopališča in se režal tako strašno, da so ušli vsi pogrebci.

Govorili bodo skrivnostno o mori, ki je lahko tvoja najbližja sosed, sosed. Ne pije krvi kakor volkodlaki, ali tlači te, da si ves zelen in medel. In najlaže se je ubraniš, če zavozlaš trakove na svojem perilu.

Pravili bodo o hudih urokih, narejeni bolezn, o obsedenih ljudeh. O mrtvih, ki se vračajo, ker so prelomili svojo prisego ali predstavili mejnik; o dušah, ki so se vicale med ljudmi, pa so jih pánali duhovni gospodje v visoke gore, med skale. O moči zagovarjanja ognja in tatov, ki jo imajo duhovni gospodje: monštranco je bil ukradel Beričev iz trnovske cerkve. Gospod je maševal in ga zamaševal. Kjer

ga je zadelo, tam so našli tatu mrtvega, pod grmom pri Podgrajah je čepel, poleg njega je ležala monštranca.

Tako bodo ponavljali stari, dokler ne bodo podražili fantje starih s pravljico o jari-glisti in nori kači, o pisanem vrabcu in jeznem polžu, o možu, ki je kupil v sejmu lonec, da je bilo pravljice konec.

Pa se razlegne spet pesem po mlaki, do Reke, do brd. O barčici in kapetanu, o deklici, ki je nihče ne pozna, o sinku Janku, o bistriškem vitezu in kmečki »jungfravi«, o deklici, ki je čakala vojaka sedem let, o mrtvem ženinu. O Mariji, ki je prišla črez goro; o Urški, ki si je natikala uhanke za na ples; o fantu, ki je pristapljal po stopničicah, o zvezdi, ki ima tri žarke, o deklici sred morja...

Ah! Vse bodo peli in prepevali, svete in posvetne, nore in lepe, najlepšega glasu pa ni več med pevci — najlepši fant izmed lanskih vasovalcev ni več fant. Ahaca ni več. Odpeljal je na Oberštajersko in se ni vrnil...

Tudi Filipa, reva zapuščena, je šla k ribanju. Celó v krčmo, in jo je prisilila mati. Pa se ji je zdelo vse strašno prazno: Ahaca ni bilo — In ni bilo nikogar, ki bi ji bil nalil in napil. In ko so trkale k zdravici žene s svojimi možmi, ko so hiteli otroci v materin objem — nikdar ne bo trkala ona s svojim, nikdar ne bo zibala, pestovala, previjala svojega deteta...

Začutila se je tujko v družbi veselja, začutila je, da je v napatje smehu in petju, ki je sililo njo na jok — in zdelo se ji je, spoznala je, da jo prezirajo, odkar jo je bil zapustil Ahac. Prej ji je bil pa vsak odsvetoval in jo svaril radi Ahaca. Bilo je, kakor da so se zarotile vse vasi in vse rodbine in farovž in šola zoper njeno možitev z Ahacem. Zdaj, ko je razdrla, pa ji očitajo: »Skočila bi bila za njim, mu dala dobro besedo« — ji pravijo. Ljudje božji! Kaj bi ne bila šla za njim po samih britvah, ko bi bila imela iskrico upanja, da je še njen! Pa so ji ga bile prevzele črne oči Štajerke. In zato — zato... Zamerite mi ali ne zamerite, naj bo greh ali odpustek: zaklela sem ga! Tudi Štajerka ga ne bo imela! Moči so, ki jih ne pozna vsak, ki jih ne čuti vsak. Ona jih je spoznala in občutila tisti dan, ko ji je povedal voznik Urh:

»Sporoča ti Ahac, da se je oženil in ti želi tisoč sreč.« Čakala je in poslušala noč in dan. Delala je zanj in čakala le nanj. Svojo dušo mu je dala. Zapriseгла se mu je s strašno prisego. Zdaj pa: »Oženil sem se!«

»Kaj sem zdaj? Kdo?« je vpila tedaj. »Ni sem vdova, pa sem vendar kakor vdova. Vzela mi ga je, ukradla mi ga je!«

Spomnila se je Istranke, ki je hodila po stari navadi nabirat »za rožico*«. Ustavila se je pri njej in govorili sta po navadi zaročenih deklet o svojih ženinih. Doteknili sta se greha nezvestobe. Pa ji je zapela Istranka o deklici, ki je zaklela nezvestega: »Zvile se mu kosti v bolesi, treščilo iz vedrega neba, da bi ga ubilo!«

In rodila se je v njenem srcu iz prevelike bolečine prevarane ljubezni strašna kletev: »Naj se mu posuši meso do kosti, naj si želi in prosi smrti pa naj je ne izprosi...«

Bil je njen in je še njen. Njena kletev bo ubranila, da bi ga imela ona druga.

Pogovarjali so jo izprva in tolažili. Rahlo ji je govorila tiha noč: »Vse rane hladim. Daj mi tvoje vroče oči, daj mi ogenj iz srca. Odpusti! Samo beseda odpuščanja ti pogasi gorje.«

Svaril jo je duhovni. Prosila sama mati: »Ne preklinjaj! Sama sebe zabadaš v srce.«

»O noč! Duhovni! Mati! Botra! Ljudje! Dušo mi je vzel, srce mi je zastrupil... Zdaj je šla moja barčica po morju, zdaj je pesem izpeta, zdaj pojdi v deželo Ogrsko, v to puščavo zilersko in grevaj — grevaj svoje ubogo bolno srce... In poslušaj in čakaj: težke so ti dekliske kletve, kamor dahne, list in trava sahne, ko zakolne, do neba se čuje...«

4.

Beli rokavi so zamašili okno. Perina je pogledala v sobo. Nekam v zadregi je izvlekla iz nedrij kos rdeče svile. Zardela je, prosila: »Pretežko roko imam... Bi mi ga izšla, Filipa? Zobke, srce in — ime...«

»Ime?...« je poslušala Filipa. Perina je zamahnila: »Eh — saj veš, kdo me prosi že nekaj let robčka!«

»Čr...« je zastala Filipa in porogljivo je zazvenelo iz glasu. Odločno je odbila Perina: »No da, črnemu Jerumanu! Res, ni lep. Pa je priden in varčen, se drži doma in dela. Videla sem, kaj je z lepoto! Ne maram fanta, ki bi mi ga prevzemale druge — in ne bo mi treba nakleti Jerumanu bolezen.«

»Nehaj, Perina,« je zastokala v živo zadeta Filipa.

»Prehuda si bila in si še — to je vse! In če hočeš kaj več vedeti, Urh je doli pri Klobučarju,« je rekla Perina in brž odšla.

* Izpod Učke so hodile neveste nabirat za balo. Prosile so: »Za jednu rožico«.

V gostilni je bilo nekaj pivcev, ki so umolkili, ko je vstopila Filipa. Maselc vina in vogal belega kruha je zahtevala in prisledla k Urhu.

»Kaplja vina,« je odobral Klobučar, »ta ti bo oživila kri; in malo med ljudi!«

»Res,« je pritrdil voznik, »mogoče, da ti pogasi žolč.«

Filipa je v zadregi pokusila vino. Kako naj vpraša Urha, ki gleda tako mrko nanjo? Tiho je govorila kakor v kupico: »Ali si videl Ahaca?

»Tako, da ga ne bi,« je zamrmral Urh.

»In — njegovo ženo... Bo zibala še letos? ...«

Z jezno kretnjo je prevrgel Urh kozarec in zakričal: »Kaj bo zibala. Joče se, joče noč in dan, ker si naredila, ker si zaklela Ahaca, da je bolan že od svojega poročnega dne!«

»Ah!« je zavriskalo v Filipi, »Bog je pravičen! Nima ga Štajerka! Vzeti mi ga je hotela, pa ga nima. Zaklela sem ga, bolan je, prav njemu in njej.«

Nič ni rekla jeznemu Urhu, plačala je, porgrabila kruh in stekla domov. »Bolani leži,« je rekla zmagovito materi. Žena pa je sklenila roke in zavzdihnila: »Odpusti ji Bog, saj ne ve, kaj govoril — Nisem te jaz tako učila! Bila bi vzela kramarja! Tako si pa pogubljaš dušo in želiš bližnjemu škodo. Razneslo se bo med ljudi, da je škodila Ahacu tvoja kletev in iznevideli te bodo!«

Duhovni je poklical Filipo. Zaradi oltarnega prta za sv. Trojico. Ni šla rada. Stari gospod je govoril o prtu in gledal Filipo z resnimi očmi, ki so videle na dno duše. Rahlo je rekel:

»Filipa, ubogo dete, tako ne gre. Kje je tvoje veselje in zdravje? Zakaj si težiš dušo s takimi grehi? Vse tvoje molitve, post, miloščina, zakramenti, vse je neveljavno, če ne odpustiš! Pravijo, kako si se razveselila vesti, da je Ahac bolan? Ljudje so praznovorni in verujejo, da mu je škodilo tvoje preklinjanje.«

»Zaklela sem ga,« je rekla s trmastim prepričanjem Filipa. Župnik je dvignil roko:

»Ne govori tako! Pred Francozi bi te spoznali za čarovnico in te sežgali. Pa se ti le zgodi še danes, da se te bodo izogibali ljudje. In ti ni treba misliti, da je škodila Ahacu tvoja kletev. Bog je gospodar zdravja. Tvoj greh je strašen, velik. Ti se veseliš bolečin svojega bližnjega!«

»Kaj moje bolečine niso nič. Osramočena sem pred svetom. Zaklela sva se drug drugemu — vse moje življenje je bil samo Ahac!«

Filipa se je razjokala. Duhovni je tolažil: »Vem, ubogo dete. Pa to je tisto, kar ni prav, če ljubiš človeka bolj kakor Boga. Treba se je vdati, odpustiti; odpuščenje ti vzame trpljenje.«

»Ne morem!« je jokala Filipa. »Uničil mi je telo in pogubil dušo.«

5.

Prišel je post. Črno trnje nad Trnovem se je razcvetelo v belo, vse belo je bilo po gori in dragi, kakor da je zapadel sneg.

Pokalo je v kamenju, stokalo v gorah, vode so se prikazale in poskrile. Burja je jok zemlje, ki se premlaja v bolečinah, dež so njene solze. Kakor da je oživila bolest vseh vekov, vse, kar teži človeški rod.

Filipa je trpela v duši. Vse trpi, vse je zatopljeno v gorje — a vse odreši beseda odpuščenja. Zakaj se ne utrga tudi iz njene duše? — V cerkvi pri pridigi: kaj ne veljajo vsi opomini le njej, kaj ne gleda vsa cerkev le nanjo?

Mrk, pobit, je stal voznik Urh pred njo. Težko mu je šla beseda iz ust:

»Pošilja me... Prosi te: Vrni mi, Kranjica, zdravje, ali mi pošli grenko smrt.«

Ahac trpi... Ne more ne živeti ne umreti, prav kakor mu je zaželela. Pa naj še reče duhovni, da mu ni ona naredila bolezni... Pa se je zasmejala s trdim smehom:

»Smrti mu ne morem poslati, zdravje pa sama rada imam.«

Stari voznik se je zgrozil: »Ali te je rodila volkulja, ali si volkodlakovo seme? Kosti šklepečejo v sklepih, duša ne more iz telesa. Uboga Greta je poslala po padarje in zdravnike v Gradec, na Dunaj. Vsak je rekel, da je bolezen narejena, da more rešiti ubogo dušo iz telesa samo, kdor jo je zaklel. Pa me je poslala uboga žena, prosita te oba, kakor se prosi Bog, za pet Kriščevih ran: Odpusti — daj, da se loči duša od telesa! Glej — veliki teden je... Reci besedo: naj umrje v miru.«

»In jaz?« je planila Filipa. »Umrje naj v miru? In jaz naj živim to peklensko življenje?«

Zašklepetalo je od cerkve. Burja je stresala veliki križ na pokopališču. Urh je pokazal k cerkvi in odšel.

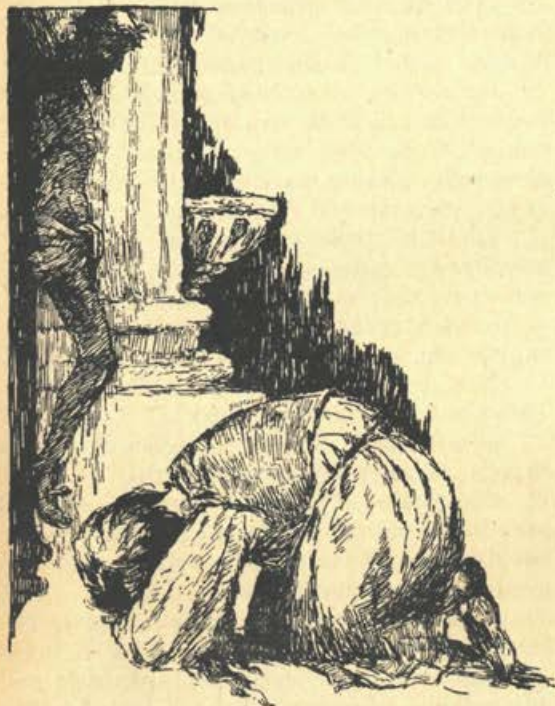
* * *

Veliki teden. Črno ogrnjene prihajajo žene v cerkev. Iz daljnih podružnic se vzpenjajo v grič tihe, zamišljene v Boga, ki je vzel vse naše grehe nase in odpustil vsem, da najdemo tudi mi v Njem odpuščenja. In Bog odpusti in izbriše, kakor bi se ne bilo nikdar zgodilo. Člo-

vek pa se ujeda vse življenje za prazen nič in zapušča svojo jezo potomcem, da sovraži hiša hišo, da ne mara vas vasi...

Vso noč je jokala burja okoli Filipine hiše, pokalo in stokalo je v ostrešju, od cerkve se je slišalo, kako trepečejo železne vezi križa. Burja? Ne, to je jok in stok duše, ki ne more

iz telesa. Mrtvi tam gori so se prebudili, grozijo, prosijo: »Filipa!...«

Zjutraj je pokleknila Filipa črno ogrnjena v črno zaognjeni cerkvi in padla pred križ. In duhovni jo je odvezal in ji naložil:

»Od belih rok do črnih tal mora biti molek. Molila ga boš vso pot, da te očisti pokora in da rešiš muk Ahačevo v truplo zakleto dušo.«

Mater je prosila blagoslova, druge ljudi odpuščenja za pohujšanje. Poslovala se je od Severice, svoje botre, od Perine in Jerumana.

Hišni molek, ki ji je segal od pasu do tal, je snela z vrat, na drenovo palico si je nateknila popotno culico.

Vzpenjala se je v klance niz klance in prebirala z drobnimi prsti debele jagode, jih močila s solzami pokore.

Srečavali in dohitevali so jo vozniki. Nehali so peti in pokati, zamrla jim je prešernost na ustih in pomislili so: »Grešniki smo vozniki, doma dekleta zapuščamo, na potu se drugim obetamo.«

Če je poklical spokornico na voz: »Pride!« je odkimala: »Peš, v solzah in molitvi,« je bil spovedi ukaz.

In vedno lažji je bil molek, ki se je dotikal črnih tal, urnejši je bil korak spokornice... Mimo vsega, koder je šla, so hodile Ahačeve noge; iz grmov in gozdov, iz rek, hribov in dolin, iz vasi in mest, iz oči ljudi so jo pozdravljale ljubljene črne oči. Lahko in urno se je čutila Filipa, saj se je razlil nad njo blagoslov odpuščenja, saj nosi ubogi duši mir večnosti.

Je bila pot dolga? ... Filipa bi ne vedela odgovora. Nepričakovano je zrastle pred njo velika hiša ob cesti.

Tiho je bilo okoli zelene veje, ki je bila premamila Ahaca. Ni zarezgetal konj, noben voz ni stal, tla pred hišo so bila suha, nič ostankov mrve, nič slame. Še pes ni zalajal na romarico-spokornico, buljil je samo vanjo, ki prinaša njegovemu gospodarju rešiteljico — smrt, in mačka se je priplazila vsa pobita od praга in potulila glavo.

Drevje okoli hiše je povešalo veje, cvečice po oknih so ovenele. Vse, stene, streha, zidovi, vodnjak, korito, vse je bilo prežeto od stoka duše, ki ne more iz telesa. V nepopisno žalostnem valovanju je šlo do ceste, je ječalo spokornici naproti: »Filipa — pridi! Odreši me!«

In zaječalo je iz njene duše, ki se je že trgala iz upehanega telesa:

»Ahac, moj Ahac! Saj sem tu — tvoja, vedno tvoja Filipa...«

Za glasom je šla, z negotovimi nogami, s strmečimi očmi... O Jezus in Marija! Ali je ta živ okostnjak tam v postelji, ali je ta kupček kosti, ki se bodo zdaj zdaj sesule, res ostanek najlepšega voznika na cesti na Gorenjsko?! In oni drugi okostnjak, ki gleda iz vdratih jamic z mrkimi očmi vanjo — je to ona objestna, lepa Gretel, ki ji je bila prevzela Ahaca?!... In je res ona, Filipa kriva vsega tega?

Zgrudila se je na tisti kupček kosti in zaječala: »Odpusti, Ahac! Odpusti, Gretel! Reši se, uboga duša — pojdi v roke svojega Stvarnika! O Jezus! Ahac, moj Ahac!«

»Filipa,« je dehnilo s postelje in umolknilo.

»Bodi blagoslovljena,« je zašepetala Gretel, »ki si mu končala smrtne težave, naj bo odpuščeno tebi in meni.«

Hotela je vzdigniti romarico-spokornico od mrtvega trupla — pa se niso razklenile roke. Ležala sta objeta, mrtva — oba.

Zunaj na cesti so zapeli vozniki. Pa so umolknili, ko so zagledali, kako sta se dve prečudni beli golobici dvignili iz hiše, zakrožili nad streho — gor pod nebo.

Pesmi malih.

Boter polž.

Boter polž odprl je okno
in pokukal v božji svet.

»Lej ga spaka,« se je čudil,

»kaj pomlad je zunaj spet?«

Stopil je na prag, vzravnal se.
moško brke si navihal
in potem z veliko vnemo
v solnčno reber odsopihal.

»Zdrav mi, ježek!« — »Bog daj, polžek!«
je odzdravil striček jež.

»Kam pa, kam že na vse zgodaj?«

»Njivico orať grem, veš.«

In je dirjal dalje, dalje
polž in slednjič radosten
res do njive prisopihal.
Toda kdaj? Hm — na jesén...

Mirko Kunčič.

Maj.

Zarja je vstala iz démantne posteljce,
svetlo pogledala s holmca: ku-kú!
In sta pastir in škrljanček zavriskala
v sladkem zavzetju čez polje: »Juhú!«

Zláto oblaki so se razblesteli —
ko da so pravkar iz raja prišli.
Maj je v deželi... Še škrtatu od čuda
trese se tolsti trebušček — hi, hi!

Nove so šolnčke ptički obuli,
nove nadele si kapice
rože v dobravi... zasvirajte murni!
Svatje gredo že na rajanje.

Murni že svirajo — hopsasa, hopsasa! —
ptički pojo, da nikoli tako!
Svatje — metuljčki pa rajajo, rajajo,
ko da najel jih sam škrtat je za to...

Mirko Kunčič.

Zarjica zlata . . .

Zarjica zlata
kuka skoz vrata:
v hlevčku še dremlejo putke.

»Kje petelinček se danes mudi?
kdaj se bo spomnil na kikeriki?«
»Jojme, pa res, kje je mili naš družek?«
močno prestrašita muc se in kužek.
»Kam je šel, kam je šel, hov, hov, mijav?
Morda ga vzel je sam črni bavbav?«

»Ali pa muc ga požrl!« miši zacvilijo.
»Nič se mu revice putke ne smilijo.«
Muc se razkači: »Hu, lažete, miši!«
In z zarjo pridno išče po hiši.

Zarja zaman petelinčka iskala —
lisica ga sredi noči je pobrala.

Mirko Kunčič.

Ko zarja se vzbudi.

Ko zjutraj zarja se vzbudi,
s pogledom njive pozlati
in drobne ptice prebudi —
so orglice mejice žive;
in kimajo celo koprive,
ko pesem radostna kipi. —

Pastirček vaški v polje vriska
in nad živino vpije vmes;
kako je lepa krava liska,
ko gre ob meji belih brez!

Kraljevo solnce jasno seva
in v rosi žarki mu gore;
cvetice tiho se solze:
blesteče kose svišč odmeva —
čez polje smrt vsa mlada gre —

Na vasi milo zvon pozvanja,
mrličkom sred polja zvoní . . .

Gustav Strniša.

Čuden pogreb.

Vse do zemlje tih in rosen
zvonček v polju se priklanja,
»bingl, bongl, bingl, bongl,«
z glasom žalostnim pozvanja.

Črn sprevoz se mimo vije;
spredaj murenčki pojo
pesem žalostinko — mravlje
strica hrošča v grob neso.

Bingl, bongl, bingl, bongl,
ko so sence dol prepredle, —
mravlje mrtvega so hrošča
za večerjico pojedle . . .

Mirko Kunčič.

Mrazek.

Mrazek je prilezel v izbo:
»Oj Marička, dober dan!
Veš, prišel sem ti povedat:
solnček je hudo bolan.

Zdaj bom jaz, Marička moja,
hodil k tebi vasovat,
rož ledenih ti bom nosil.
Vidiš, kak' te imam rad!«

Nič Marička ni dejala;
mama žagala je hlod,
zakurila peč . . . in mrazek
zbežal brž je spet odtod.

Mirko Kunčič.

O človeškem zobovju.

Dr. I. Oblak.

Zanimanje za nego zob je bilo pri nas med ljudstvom na deželi pred nekaj desetletji še prav majhno. Imeti umetno zobovje je bilo skoraj sramotno in smešno. Šele nekako zadnjih 20—30 let, zlasti po vojni, so začeli pogostejše obiskovati zobne zdravnike tudi kmetški in delavski sloji. V pre mnogih slučajih pridejo ljudje k zobozdravniku zaradi hude bolečine ali pa strahu pred nelepoto telesno hibo, ki jo povzročajo vrzeli med sprednjimi zobmi. Bolj redko pa odloča skrb, da bi se ohranilo zobovje kot neobhodno potreben stroj, ki premelje in zdrobi hrano.

Dober sadni mlin tako pretre sadje, da mu izžme stiskalnica ves sok. Če manjka mlinu polovica železnih zob, je vsakemu jasno, da ga mora popraviti. Žal pa je malokomu tako jasno, da je treba skrbeti še neprimerno bolj za mlin v naših ustih, za z o b e, sicer bi ne bilo toliko želodčnih in črevesnih težav in nešteto bolezní, ki so posledica nepravilne prebave in ki oslabijo telo tako, da se prehitro ukloni smrti.

Slika nam kaže usta moža, ki ima prav lepo vrsto svojih zdravih zob. Je to popolno zobovje doraslega človeka (manjka mu le en zob na levi zgornji zadnji kočnik).

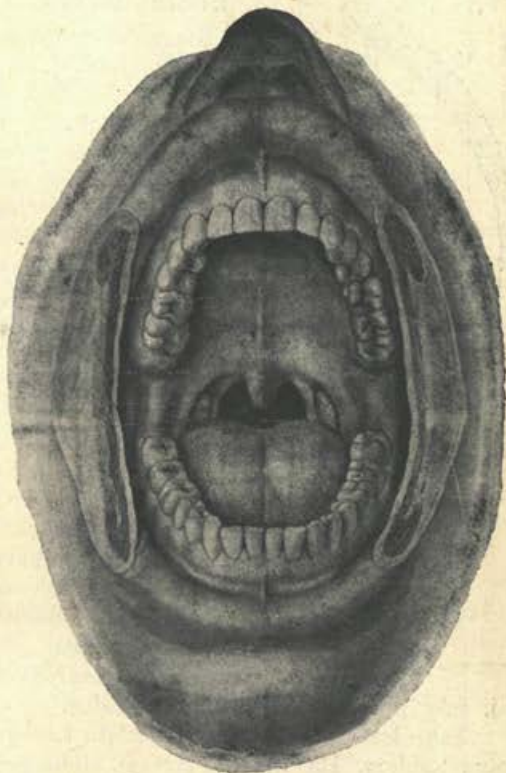
Vsak zob ima pri mletju hrane svoje posebno opravilo. Ako potegnemo po sredi obraza navpično črto in gremo od te črte na levo ali desno, naštejemo lahko po vrsti imena zob; deloma nam že ta imena označijo delo, ki ga vrše posamezni. Prvi od navpične črte je veliki rezalec; v zgornji čeljusti je širši in nabrušen kot nož. Sledi mu nekoliko manjši mali rezalec skoro enake oblike. To so noži, ki odgriznejo in razkosajo hrano v manjše dele. Tretji na vsako stran črte je sekalec s koničasto pribrušeno ostrino. Ime pove njegovo delo! Ponekod razširjeno mnenje, da ima kako posebno zvezo z očmi (imenujemo ga tudi »podočnik«), je zmotno! Sledita nato dva mala kočnika in za njima prvi, drugi in tretji veliki kočnik. Vsi ti kočniki tvorijo s svojo zgrbančeno površino nekakšen mlinjski kamen, ki zdrobi in zmelje, kar so zrezali rezalci in ssekali sekalci.

Pri sklenjeni čeljusti presegajo zgornji zobje spodnje in jih nekoliko zakrijejo.

Zobje niso vsajeni v čeljust kot mrtva snov — kot leseni zobje v grablje —, marveč so živ del telesa, o čemer se je že skoraj vsak

prepričal, ko ga je bolel zob, da bi bil od bolečin znorel.

Oglejmo si sliko, ki nam kaže, kako je zob sestavljen in kako zvezan s čeljustjo in telesom! Na sliki (str. 82) je rezalec prerezan po dolgem sporedno s prej omenjeno navpično črto. Del tega, ki je vsajen v čeljust, je zobna k o r e n i k a. Vidni del zoba na zdravi čeljusti

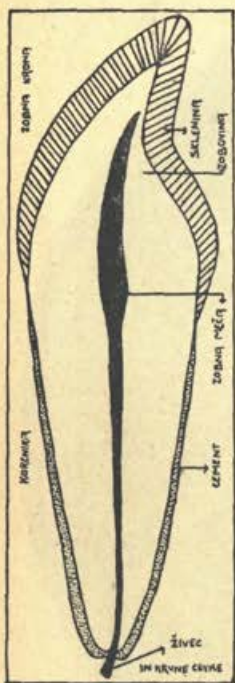
imenujemo zobno k r o n o. Skozi malo odprtino v konici korenike vstopi v njo nekaka vrvca, običajno jo imenujejo živec, znanstveno pa se ji pravi zobna meča ali pulpa. Spletena je iz živčnih vlakenc in krvnih cevč, ki dovajajo zobu hrano. Podolžna cev se razširi tam, kjer preide korenika na zobno krono, v nekoliko večjo votlinico, ki je tudi napolnjena z živčnimi vlakni in krvnimi cevčkami. Ves ta votli prostorček obkroža najobsežnejši del zoba, d e n t i n imenovan. Na zobni kroni je dentin pokrit s plastjo e m a j l a. Je to silno trda snov, ki spominja na videz na porcelan. Korenika nima emajla, ampak tvori njeno zunanjo plast mnogo mehkejša snov, pravimo ji

cement. Korenika je pokrita še s tenko kožico, s katero se trdno vsidra v jamice čeljustne kosti — v zobišče.

Živčna vlakna vodijo iz korenike v čeljust, se razvijejo tu v vedno močnejši živec, ki pride po določenih potih v lobanjsko votlino, kjer se združi z možgani.

Vsi zgornji veliki kočniki imajo po tri korenike, spodnji veliki kočniki in prvi mali kočnik zgoraj po dve, ostali zobje pa po eno samo. (To je pravilo, ki ima seveda izjeme.)

Otroško zobovje.

Brezzoba čeljust novorojenčka ima v svoji notranjosti celo vrsto na pol razvitih zob, ki pa prodre čeljustno površino šele čez nekaj mesecev nekoliko po tem redu:

Najprej — (krog sedmega meseca) — se prikažeta velika rezalca na spodnji čeljusti. Od začetka jih skoro niti oko skrbne mamice ne opazi. Če gremo s prstom čez ta del čeljusti, zadnem ob dve ostri konici, to so končki prvih zob. Sledi jim čez nekaj tednov par velikih rezalcev v zgornji čeljusti, nato po kratkem presledku mala rezalca zgo-

raj, šele potem spodnja mala rezalca.

Tako ima dete konec prvega leta navadno osem zobkov. Do 16 tega meseca dobi prve otroške kočnike, proti 20 temu mesecu prodre podočniki, v naslednjih mesecih še zadnji otroški kočniki. Ko dopolni dete drugo leto, je običajno videti v njegovih ustkih vseh 20 mlečnih zob, to je 8 rezalcev, 4 podočnike in 8 kočnikov. Mlečno zobovje se torej razlikuje od stalnega po obliki in številu.

Ta čas, ko silijo zobki na površje, se pojavljajo na otroku različne težave. Čeljusti srbe, otrok zato žuli in premleva svoje prstke v ustih, močno se slini, prebava trpi, driska se čisto javlja, otrok sitnari in spi nemirno. Sicer pa vedo o tem mamice s številnim naraščanjem skoro več kot zdravniki. Mlade matere naj se pa zaradi tega nikar ne vznemirjajo. Treba je ob tem času pač mnogo potrpeti z otrokom.

Stalno zobovje.

Stalni zobje se začno javljati šele v šestem letu. Ker so stalni zobje mnogo večji kot prvi, se mora zvečati seveda tudi čeljust. Tako opazimo, da nastajajo v tej dobi med zobki vedno večji presledki, ker se čeljust že veča.

Konec šestega leta zraste zadaj za mlečnimi kočniki kot prvi stalni zob prvi veliki kočnik. Malokdaj opazijo in vedo to starši, ki redno mislijo, da je to še mlečni zob. Ta zob je torej šesti po vrsti na vsako stran navpične črte pri ohranjenem mlečnem zobovju. V prostor med desni in levi prvi veliki kočnik priraste do dvanajstega ali trinajstega leta zgoraj in spodaj po 10 zob.

Paziti je treba, da se ne ruvajo nesmiselno mlečni zobki. Vsak zobek naj čuva prostor za stalen zob, ki bo zavzel to mesto. Če zobek predčasno izpade, se lahko zgodi, da se pomaknejo zobje, ki so zadaj za nastalo vrzeljo, naprej kar sami in tako jim sledi tudi prej imenovani prvi stalni kočnik. Na ta način se zelo zoži prostor, namenjen desetim stalnim zobem. In kaj sledi iz tega? Namesto lepe vrste zob vidimo v taki čeljusti vse zverženo, nekaj zob stoji zunaj, nekaj znotraj vrste, nekaj naravnost, nekaj navzkrižem itd. Ne toliko prebava, ampak da dosežemo lepo vrsto stalnih zob, to je poglavitni vzrok, da ne zanemarjamo mlečnih zobkov, ki jih moramo ohraniti dotlej, da začno siliti stalni zobje na dan.

V sedmem letu prirasteta spodnja, nato zgornja velika rezalca. Čisto prirasteta izven vrste, zlasti če niso izpadli mlečni zobje na onem mestu. Te hitro odstranimo, zobje pridejo navadno sami nazaj v pravo lego. To velja tudi za druge zobe.

Mlečni zobki se omajajo na ta način, da počasi izgube koreniko, ki se polagoma kar nekako stopi v čeljusti, tako da moremo v tem času kar s prsti odstraniti mlečen zobek.

Po osmem letu sledijo mali rezalci, po devetem prvi mali kočniki, med enajstim in trinajstim letom podočniki, skoro istočasno ali nekoliko pozneje pa drugi mali kočniki. Še pozneje — med trinajstim in šestnajstim letom — se prikaže drugi veliki kočnik. Kot zadnji pa zraste tretji veliki kočnik — »zob modrosti« ga imenujejo —, v zelo različni dobi, lahko v osemnajstem letu, lahko pa tudi šele v tridesetem ali še pozneje. Ta povzroča dostikrat, ko sili iz čeljusti, hude bolečine in otekline.

Tako smo pregledali zobe na zdravi čeljusti. O boleznih in o bolečinah v zobeh spregovorimo v prihodnjem koledarju.

O samomarih in še kaj.

Aleksej.

Ljudje božji, kaj je to? Dan za dnevom beremo: samomor, samomor, samomor — pa nas še več groza ni! Ali se še spominjate, kar vas je starejših, kaj je bil nekdanj samomor? Če se je kdo obesil, kakšna groza je prevzela vse! Kar nič se ni čudno zdelo, če je zadirjal vihar. Kakor da se mora narava sama dvigniti zoper človeka, ki je storil tak nenaraven zločin! In še leta in leta so kazali tisto bukev tam, ki se je bil nanjo obesil. Nas otrok pa je bilo strah in v velikih ovinkih smo hodili mimo tistega kraja. Sedaj pa nič tega. Eni se obešajo, streljajo, potaplajo, zastrupljajo, drugi pa mirno berejo svoj časnik. Kaj pa je danes novega? Glej ga, ta in ta se je obesil. Tam in tam je mlad fant ustrelil dekleta in sebe. Zadnjič je šla deklina radi nesrečne ljubezni v vodo. Druga se je nedavno zastrupila z lizolom. In tako dalje in tako dalje.

Ljudje božji, kaj je to?

Nekaj velikega se je moralo zgoditi, drugače ta izprememba ni umljiva.

Nemara pa to, da smo preživeli svetovno vojsko? Ta vojska je bila zares tako polna groze, da nas je sedaj groza skoraj minila. Kaj je bilo v vojski človeško življenje? Ljudje so se med seboj klali in morili, kakor da opravljajo najbolj vsakdanje delo. Na kupe mrličev je ležalo vsepovsod po bojiščih. Zato so nam pa morda živci otopeli, da se nam sedaj eno življenje več ali manj nič ne zdi, nič tudi ne, če ga kdo lehkomišelnost vrže od sebe.

Gotovo je to en resen vzrok. Nekako bolni smo vsi skupaj, bolan ves rod. Saj ni skoraj več veselega smeha in petja. Ni slišati petja s polja, ne srečnega smeha iz družb. Če je petje, je nekako divje, če je smeh, je sirov. Ljudje se ženo za uživanjem, a tistega vedrega veselja, ki se je srečno smejalo in širilo srečo naokrog, tistega ni več. A brez sreče je življenje težko, le še malo prevare, malo brezupa, pa je neznosno. A kaj če življenje, ki ni življenje?

Nekaj resnice je gotovo v tem: ta kuga samomorov je neka bolezen in bolezen je tudi to, da smo mi ob samomarih tako malomarni.

Mnogo so krivi tudi časniki. Saj nekateri samomare tako opisujejo, kakor da drugače biti ne more. Drugi pa vsaj s poročanjem o samomarih dan za dnem trudijo živce, da bolj in bolj otopevajo in se navajajo nanje. Kako

bi bilo umljivo, da bi dekleta takoj seglo po lizolu, če ne bi bilo slišalo o tem, da se je ta in ta zastrupila z lizolom? Če ta in ta, in to ni nič hudega, zakaj se ne bi tudi ona? Tako se z novicami po časnikih zastruplja takorekoč mišljenje samo in širi misel na samomor. Obenem se pa drugi navajajo, da jih ni več groza samomorov.

Vendar to vsega ne razloži. Biti morajo še drugi, globlji vzroki. Kateri neki?

Ako pogledamo v zgodovino — zgodovina je dobra učiteljica —, nam le-ta kaže dobe, ki so slične našim časom. Pri Grkih in zopet pri Rimljanih je bila neka doba, ko so se začeli strašno množiti samomori. Ljudi se je začel polasčati isti nemir, ista nezadovoljnost, isti gnus. Življenje se je mnogim pristudilo, izgubilo je svojo vrednost in zdelo se jim je, da je edina rešitev samomor. Kaj pa pravi zgodovina, kdaj je bilo tako in zakaj? Sedanji predsednik češke republike Masaryk je napisal kot profesor celo delo o samomarih. Ko je preučil vso zgodovino, pravi, da so dobe samomorov tiste dobe, ki v njih začne giniti vera in z vero propadati nrvnost. Ko zamre vera, se poloti ljudi notranje nezadovoljstvo, ki se ga skušajo rešiti najprej s hlastanjem po uživanju, a nazadnje s samomorom.

To je silno resnobno zgodovinsko dognanje.

Če je tako, bi morali sklepati, da je začela tudi v naši dobi hirati in umirati vera. Toda ali je treba šele sklepati? ali nam ne odkriva tega življenje samo? Ne da bi bila vera že zamrla, a umira v mnogih, slabši, moč izgublja. Kako se to kaže? Poglejte okrog sebe! Kako brez zmišla so mnogi za cerkev! Toliko da še gredo k maši v nedeljo, ali pa že tudi ne. Cele vrste romajo ob sobotah v hribe in prebijejo nedeljo v gorah brez maše, brez molitve, brez misli na božje reči. A tudi izmed tistih, ki še hodijo k maši, hodijo mnogi le bolj iz navade in ne vedo v cerkvi, kaj bi počeli, samo čakajo, kdaj bo konec. Ali ni to jasno znamenje, da je njih vera brez življenja, brez moči? Poglejte, kaj ljudje bero! Kako se širijo slabi časniki, ki nič ne prikrivajo sovraštva do cerkve ali pa so vsaj za verske stvari hladni in malomarni. Če kdo mater ljubi, ali bi poslušal sovražno ali prezirljivo govorjenje zoper njo. Ali torej ti, ki bero take časnike, ljubijo cerkev? in če cerkve ne ljubijo, ali imajo tisto živo vero, ki jo Kristus

zahteva, ko je dejal: »Če pa kdo cerkve ne posluša, naj ti bo kakor pogan in cestinar« (Mt 18, 17). Poglejte v družine! Ali molijo? V molitvi vera diha, kjer ni molitve, tam je vera brez življenja. Ali ni torej resnično, da je tudi pri nas, zlasti po mestih in trgih, a tu in tam tudi že na kmetih, po družinah malo, malo žive in močne vere? Je še vera, a mnogokje že bolj kakor kaka stara navada, ki smo jo ohranili, a ne vemo več, čemu in zakaj, ki jo hranimo le, ker smo jo prejeli, a je za naše življenje in mišljenje brez pomena.

Za premnoge vera ni več tista moč, ki prevzema vse bitje, ki daje vsemu mišljenju in hopenju smer in vsemu življenju zmisel, ampak je le še spominsko znanje nekih naukov, pa še to nedoločeno in slabotno.

Če to dobro premislimo, tedaj je pa res umljivo, zakaj se tudi pri nas tako množe samomori.

Človeško srce je čudovita stvar. Bog ga je tako ustvaril, da ne more živeti brez sreče in upanja. Kakor je dejal sv. Avgustin, ga je Bog namerno tako ustvaril, ker ga je zase ustvaril in je on njegovo upanje in njegova resnična sreča. Po veri nam je to tudi popolnoma jasno. Po veri vemo, da je res Bog naš cilj, naša sreča, naše vse. V Bogu bo našlo naše srce vse, po čemer tako nemirno hrepeni. Na zemlji pa imamo po veri osrečujoče upanje, ki nam daje moči, da se v vseh težavah in prevarah trdno oklepamo Boga, dobro vedoč, da bo vse trpljenje kmalu minilo in potem bomo na veke srečni v Bogu.

Kaj pa tedaj, če kdo izgubi vero ali če mu vera zelo oslabi? Srce še vedno hrepeni po sreči, a ker ne ve več, da je ta sreča v Bogu, se obrne k stvarjem in išče v njih tega, po čemer hrepeni, zadovoljstva in sreče. A jasno je, da tega v stvarih najti ne more, ker tega v stvarih ni. Zato se srce v vsem uživanju stvari le omamlja, le vara. Ko mine omama, ko mine prevara, je srce bolj prazno ko prej. Tako bega tak človek nemirno sem ter tja. Eden išče sreče v spolni ljubezni, drugi v pijaci, zopet drugi po veselicah. A ker vse to brez Boga ne more dati prave sreče, zato se človek omamlja in omamlja; po vsaki omami hlepi po novi omami, ker ga nobena zares umiriti in osrečiti ne more. A omame puščajo v duši vedno večjo puščobo, vedno večje nezadovoljstvo. Nekateri končno te puščobe ne morejo več prenašati, loti se jih gnus nad vsem in začne se jim vsiljevati misel na samomor. Čemu to hlepenje? čemu življenje sploh? ali

je vredno živeti? ali ni najbolje čim prej končati to nezmislno življenje? V teh mračnih mislih ob priložnosti zgrabijo samokres, sežejo po stekleničici s strupom — en pritisk, en požirek, in vse je končano.

Še večkrat pa niti ne morejo od omame do omame, do gnusa nad življenjem. V svojem hlepenju zadenejo na ovire, ki se jim zde nepremagljive. Namesto upanja se jih polasti obup in končajo si življenje v obupu.

Čim bolj izgublja vera v dušah svojo moč, čim bolj se ljudje odtušujejo Bogu in življenju po Bogu in čim bolj se vdajajo hlepenju po časnih varljivih omamah, tem bolj se večja nezadovoljstvo, tem bolj se ljudem vsiljujejo misli na samomor. Ker so tudi živci razdejani — nekaj od vojske, nekaj od vsega nerednega življenja —, se taki nesrečneži vedno težje ustavljajo samomorilnim mislim, od zunaj jih zavarajo še zgledi, treba je le močnejše hipne duševne potrtosti in storjeno je, kar se več popraviti ne da.

In kaj je z njimi? To ve Bog sam. Bog ve, koliko so krive razmere, družba, starši, vzgoja, navade in razvade, koliko so krivi sami. To je gotovo, da je odgovornost vseh, ki so krivi, strašna. Cerkev ima po pravici premišljen samomor za strašen zločin in strašno je s takim zločinom na vesti stopiti v večnost! A bi dejal kdo: saj samomor navadno ni premišljen. Gotovo, do konca premišljen ni. Ko bi bil do konca premišljen, premišljen do dna pekla in do dna večnih strahot, o, tedaj samomor gotovo ne bi bil mogoč. Toda ali ni zopet človek sam kriv in zato odgovoren, če ni do dna premišljen? Zakaj pa ni do dna premišljen? Zato ne, ker je človek zanemaril versko življenje, ker je odvrčal verske misli, ker se je vdajal strastem, ker se je prepuščal hlepenju po goljufivih omamah. Iz te krivde ali pravzaprav iz cele te vrste krivd je nazadnje izšla zadnja krivda, samomor. Res se kdaj kdo umori v hipni blaznosti, ki se mu ne more šteti v zlo, toda dandanašnja splošna blaznost samomorov je blaznost, ki je na splošno iz greha in zato tudi vodi v greh!

Kje je pomoč? Ni je drugod kakor v veri, v živi, močni veri, ki ve, da je življenje služba božja in da je Bog gospod življenja in smrti. Pogan Cicero je to doumel in je obsojal samomor. Koliko bolj bi morali to umeti mi, ki nam sije čudovita svetloba krščanstva!

Resnično je, tudi več zdravja je treba našemu rodu. Saj smo priznali, da smo vsi nekako bolni. Z zdravjem je naravno združeno

tudi veselje do življenja. Zato vse, kar krepí zdravje, odvráča tudi misli od samomora: naravno življenje, zmernost, treznost, utrjevanje telesa, zmeren sport, gibanje v naravi itd. Vendar bi bila zmotá, če bi kdo mislil, da je telesno zdravje zadosti. Ne, ni dosti. Življenje mora imeti tudi cilj, le če ima cilj, ima zmisel, ni nezmislno. Samo zdravje pa ne more biti cilj. Še vedno se moramo vprašati: čemu življenje? čemu naj živimo? In če si na to ne moremo odgovoriti, smo v nevarnosti, da se nam življenje pristudi in iz studa življenja je pot v samomor.

Nekaj zmisla ima življenje seveda že samo v sebi: če je človek zdrav, je prijetno živeti (kajpada če ima, kar je potrebno za življenje); ta prijetnost daje življenju nekaj zmisla. A pravi zmisel življenja to ni; saj človek lahko oboli; lahko mu manjka ali zmanjka vsega, kaj tedaj? tedaj ni več tiste prijetnosti. Ako bi bil torej ves zmisel življenja v tisti prijetnosti, bi bilo življenje dostikrat brez zmisla.

Nekaj zmisla ima življenje tudi še po tem in onem. Nekaterim je zmisel življenja delo, posebno znanstveno in umetniško delo; nekaterim zlasti delo za druge (za uboge, za bolne, za sirote, imenujejo to delo humanitarno ali krščansko karitativno). Nobenega dvoma ne more biti, da daje delo, prav posebno še karitativno delo življenju mnogo zmisla. A vsega zopet ne. Kaj pa, če je človek bolan? ali če mora noč in dan delati, da se preživi? Tedaj bi bilo zopet življenje brez zmisla. Če je bolan, ne more delati. Če mora delati le za to, da se preživi, ne more biti tisto delo zmisel življenja, saj dela tedaj vprav za življenje, torej se mora še vedno vpraševati: čemu življenje?

Otroci love kresnice.

»Kresničica zlata,
postoj, didldaj,
povej: kje so vrata,
ki vodijo v raj?

Boš z lučco prejasno
kazala nam pot,
h krilatcem nas božjim
peljala odtod...«

Kresničica zlata visoko zleti,
se deci strmeči poredno smeji:

»Aj dečica, aj,
kdor misli na raj —
naj Bogcu, ne meni, se priporoči!...«

Mirko Kunčič.

Pravi zmisel življenja mora biti le v nemčem, kar more biti združeno z vsakim življenjem, vedno in povsod, česar ne more vzeti nič na svetu, če človek sam noče, ne trpljenje ne bolezen, ne uboštvo ne ponižanje ne sramota, nič, prav nič ne. Takšen je zmisel, ki ga daje življenju vera, ko pravi, da je življenje služba božja. Služba božja je vdanost v božjo voljo; v božjo voljo se pa lahko v vsem vdam, prav tako v zdravju kakor v bolezni, prav tako v sreči kakor v prevarah, prav tako v časteh kakor v sramoti. Da, še mnogo bolj jasno je, da je moje življenje služba božja, če se vdam v božjo voljo v bolezni, v trpljenju, v ponižanju in sramoti. Plačilo za to službo ali, če naj govorimo učeno, usovršenje življenja je v večnosti v Bogu, na zemlji pa daje moč v slabosti, tolažbo v trpljenju, veselje v žalosti in blaženo upanje.

Tako uči vera in kje je modrost, ki bi se mogla meriti s to modrostjo? Zato je pa tudi umljivo, zakaj se zdi naturnemu človeku samomor nekaj tako protinaturnega. S samomrom samovoljno odpovem službo Bogu, se uprem božjemu gospostvu, vržem proč življenje, ki mi ga je dal Stvarnik, da zaslužim z njim blaženo večno življenje. — —

Nezmisel je misliti, da bi bilo življenje nezmisel. A povejte mi vi vsi, ki ste izgubili vero, v čem je zmisel življenja, pravi, vsem zmožni, zadnji zmisel življenja? Dajte jasen, določen, zadovoljiv odgovor! Če ga ne morete dati, priznajte, kako velika blagodat je človeštvu vera, in zahrepenite in molite, da bi Bog dal našemu narodu, vsem nam in tudi vam samim žive in močne vere. Tedaj življenje tudi v trpljenju ne bo do konca nesrečno, ker bo blaženo upanje onostranske večne sreče!

Radio — Ljubljana.

F. Bizjak.

V predlanskem koledarju smo čitali o radiofoniji lep članek, ki se končuje s tem, da pri nas ne bo pravega zanimanja za radio, dokler ne bomo imeli Slovenci svoje radio-oddajne postaje. Prej, kakor bi se bili nadejali, se nam je ta pogoj izpolnil. Danes žestojina domžalskem polju (okrog 12 km severno od Ljubljane) moderna radio-oddajna postaja, ki ima

Koroškem, našim rojakom-trpinom v Vestfaliji, Holandiji, Franciji in drugod po Evropi. Še več: gredo preko morja do naših služkinj v Egiptet in do naših rudarjev v Malo Azijo in celo preko oceana gredo včasih na obisk k ameriškim Slovencem.

Zanimanje za radio vlada danes po vseh naših vaseh in mestih, zato je prav, da tudi v

Poslopje za radio-postajo v Domžalah.

ime »Radio-Ljubljana«. Vsa naša polja, doline in gore, vse naše hiše, sobe in shrambe, skratka vse prostore napolnjujejo skrivnostni valovi-radio, ki jih pošilja ta postaja v svet. Nič jih ne ustavi, ne streha ne stena, ne okno ne vrata; povsod si najdejo pot. In kar je najčudovitejše: s seboj nosijo našo slovensko besedo, našo domačo pesem, našo godbo, govore, predavanja. Ne nosijo naše besede samo nam, ampak tudi našim bratom v Primorju in na

letošnjem koledarju spregovorimo nekaj o njem. Oglejmo si najprej, kako je narejena naša oddajna postaja in kako deluje. Postaja je iz dveh delov. Prvi del so oddajni prostori v Ljubljani, kjer sprejemajo s posebnimi električnimi »ušesi« (z mikrofoni) glasove petja, godbe, govorov itd., ter jih spremenijo v električne toke, kakor se pri telefonu spremeni glas v električni tok. Te električne toke pošljemo potem po žici v drugi del postaje — v Domžale. V

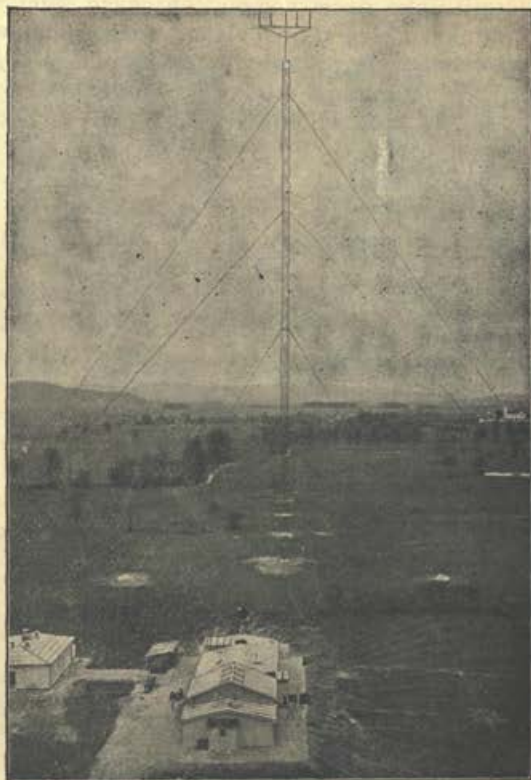

domžalskem delu postaje predelajo iz Ljubljane došle toke v električne valove, ki jih pošljejo s pomočjo visoke antenske naprave kar po zraku preko vse Evrope in še dalje. Kjerkoli je napeta, pa naj bo to zunaj ali znotraj stavb, taka žica, se valovi ujamejo vanjo. Če vpeljemo en konec žice v radio-aparat, ki te valove spremeni nazaj v električni tok, lahko v slušalkah ali v zvočniku zopet zaslišimo isti glas, ki je take toke prvotno povzročil v prvem delu oddajne postaje v Ljubljani. Celotni obrat se torej od navadne telefonije razlikuje le v tem, da v radio-oddajni postaji spremenimo telefonske toke v elektromagnetne valove in v radio-aparatu te zopet nazaj v telefonske toke.

Sprejemni prostori postaje se nahajajo v skupini poslopij Gospodarske zveze. Tu je zgradila Prosvetna zveza, ki vodi obrat radio-postaje, tako imenovani »studio«, t. j. poslopje, ki obstoji iz velike dvorane in male predavalnice, iz prostorov za stroje in aparate, pisarn in čakalnic itd. Večina vseh predstav, pevskih in godbenih, kakor tudi predavanj, se vrši v teh prostorih. Tu nastopajo umetniki in govorniki pred na videz prazno dvorano, v rešnici pa jih poslušajo tisoči poslušalcev po Sloveniji in stotisoči v inozemstvu! — Poleg predstav, ki se vrše v dvorani »studio«, pa more postaja prenašati prireditve iz kateregakoli drugega prostora v Ljubljani in tudi iz drugih mest. V oddajnih prostorih je namreč majhna telefonska centrala, ki ima zveze z raznimi stavbami v mestu, n. pr. z veliko dvorano hotela Uniona za prenos tamkajšnjih koncertov in drugih prireditev, z opernim gledališčem, s stolno in frančiškansko cerkvijo za prenos cerkvenih koncertov, govorov in petja pri službi božji, z dvorano Filharmoničnega društva, z restavracijo »Zvezda« za prenos zabavne godbe itd. Dostikrat slišite po deseti uri poskočno godbo, med odmori pa govorjenje in šumenje občinstva. Takrat se vrši prenos iz restavracije ali kavarne. Tudi sporede inozemskih postaj nam je mogoče prenašati. V ta namen nam inozemska postaja kar telefonira svoj spored po telefonskih žicah ali kabljih; v ljubljanskih oddajnih prostorih se ti telefonski toki le ojačijo ter pošljejo v Domžale postaji, ki jih predela v valove in jih odda po svetu prav tako, kot oddaja lastne prireditve v svoji dvorani »studio«.

Postaja sama je že po svoji zunanosti zelo zanimiva. Na razdalji 100 m na vsako stran od poslopja, v katerem so montirani

stroji in oddajni aparati, stojita dva velika 120 m visoka jeklena stolpa. Med vrhoma obeh stolpov je napeta oddajna antena, ki obstoji iz petih sporednih bakrenih žic. V sredi ima vsaka žica odcep, ki gre navpično navzdolž do poslopja in preko močnih porcelanastih izolatorjev vanj. Vsak antenski stolp tehta 60.000 kg in je zasidran z močnimi, jeklenimi vrvmi, ki so vse izolirano pritrjene na zemljo.

Pogled na radio-postajo v Domžalah z aeroplana. Dobro je videti velikansko anteno.

Tudi stolp sam stoji na dveh izolatorjih. Pod anteno je zakopano v zemljo celo omrežje bakrenih žic, v katero odteka elektrika iz antene, nekako tako kot odteka pri strelvodu elektrika preko bakrene plošče, zakopane v zemljo.

Še bolj kot zunanost je zanimiva notranost postaje. Tu vidimo celo vrsto večjih in manjših strojev, med njimi motor na sirovo olje za 50 konjskih sil in električni generator, ki ga motor žene. Postaja ima namreč lastno električno centralo. Na velikih marmornatih ploščah in pultih imamo celo vrsto stikal, regulacijskih in merilnih naprav, s katerimi lahko obvladamo vse stroje in aparate. Najzanimi-

vejši del so oddajni aparati sami, katerih glavni deli so žarnice, ki preneso velikanske električne sile. Glavna oddajna žarnica oddaja n. pr. sama silo 10 kilovatov ali nad 13 in pol konjskih sil in ima napetost 10.000 voltov. Da se žarnice od toplote, ki jo take sile povzročajo, ne raztope, jih hladimo na ta način, da napelujemo skozi nje cevi z mrzlo vodo. Za to imamo v postaji nameščene sesalke, ki jih ženo elektromotorji, tako da je voda v teh ceveh zmeraj v obtoku. Poleg žarnic vidimo večje skupine tuljav in raznih priprav za reguliranje. Vsi ti deli so zvezani med seboj s svetlimi bakrenimi cevmi, da nudi celotna naprava tudi za oko zelo lepo sliko.

Ko smo sedaj v kratkem opisali našo postajo, si zastavimo vprašanje, kakšnega pomena je ta naprava za nas. Že samo iz tega, kar smo v uvodu povedali, vidimo, da zelo velikega. Ker je postaja tako močna, da jo slišijo po vsej Evropi in še dalje, je za nas važna predvsem z narodnega in državnega stališča. Ona nosi ime Ljubljane in Slovenije po svetu, ki ga seznanja z našo kulturo, z našo pesmijo, z našo umetnostjo. Ona priča, da smo med svetom tako malo poznani Slovenci izobražen narod. Oddajna postaja bo tvorila tudi najlepšo zvezo z vsemi Slovenci in Jugoslovani, raztresenimi po Evropi. To je posebne važnosti zlasti za naše brate na zahodu in severu. Radiovalovi namreč ne poznajo državnih meja in jih ne ustavi noben mejni stražnik. Glavni namen postaje pa je seveda služiti notranjim potrebam naše domovine. V tem pogledu vzdržuje postaja moderen spored, ki se lahko primerja sporedom velikih svetovnih postaj. Postaja skuša nuditi enostavno vsem vse! Kmetje dobivajo dan za dnem napovedi vremena na podlagi znanih evropskih vremenskih opazovalnic; poslušajo strokovna predavanja, namenjena povzdigi poljedelstva; pogosto dobe obvestila o cenah deželnih pridelkov, živine, lesa, hmelja, vina itd., tako da so glede vseh svojih proizvodov zmeraj poučeni, tako da jih ne more prevariti noben kupec. Prav tako dobivajo obvestila o cenah predmetov, ki jih sami potrebujejo. Delavci imajo zopet svoje sporede, ki jih oskrbujejo njihove organizacije same. Trgovci se zanimajo zlasti za cene denarja in raznega blaga, poslušajo gospodarska poročila postaje in se poslužujejo radio-reklame. Postaja skrbi za enoten čas, ker napove večkrat na dan čas do sekunde natančno. Ure po naših zvonikih pojdejo poslej mnogo natančneje, mi pa zamudimo manj vlakov. Po

radio-postaji zvemo različne novice od doma in iz tujine mnogo hitreje, kot iz časopisa. Po radiju se učimo tujih jezikov, kar ima posebno prednost v tem, da jih poučujejo samo taki, ki jim je dotični jezik materinščina. Največ prijetnosti pa nudi glavni večerni spored, ki je namenjen umetnosti, zabavi in oddihu, ki ga človek po težkem dnevnem delu zasluži. Prosvetna zveza prireja v svojih oddajnih prostorih vsak večer pevske in godbene koncerte, uprizarja razne igre, recitacije itd. Marsikak večer poslušate kar na svojih domovih ljubljansko opero, znamenite koncerte iz unionske dvorane in od drugih.

Že iz tega vidimo, da je radio za mnoge kar potreben in zelo koristen. Bolniki, ki ne morejo iz sobe, so za to iznajdbo zelo hvaležni. Učitelji dobe po radiu snovi za pouk in predavanja. Društva prirejajo po radiu cele prireditve. Vsaka vas, ki prej radi pomanjkanja denarja ni mogla prirejati predavanj, to sedaj s pomočjo radia lahko stori.

Ni čuda torej, če si radi te ugodnosti vsak izmed naših bralcev zaželi, da bi imel tudi on takle aparat, h kateremu bi pritisnil uho ter prisluhnil, kaj se po svetu godi. Ta želja je laže izvršljiva, kot si kdo misli. Aparat radio s katerim lahko prislušamo vse oddaje ljubljanske postaje, ne stane dosti več kot žepna ura. Za 200 do 400 Din se dobi že aparat z vsemi pripravami vred, ki jih potrebujemo za poslušanje. Aparati, kot jih rabimo za domačo postajo, so namreč zelo enostavni in ne potrebujejo nobenih žarnic, baterij in akumulatorjev kot dosedanja aparati. Celotna naprava obstoji le iz nekaj metrov žice, ki jo izolirano napnemo (antena), ter male škatlice, v kateri je nameščen en kamenček (kristal), imenovan detektor, in iz slušalke. Vsa naprava je zvezana še z zemljo. Žica (antena) ujame radiovalove, ki jih odda postaja, in jih vodi do kristala, ki jih spremeni v telefonski električni tok. Ta teče skozi slušalko, v kateri povzroči glas, in gre nato v zemljo. To je vse! Zato je tudi ravnanje s takim aparatom tako lahko, da se ga takoj priuči vsak otrok.

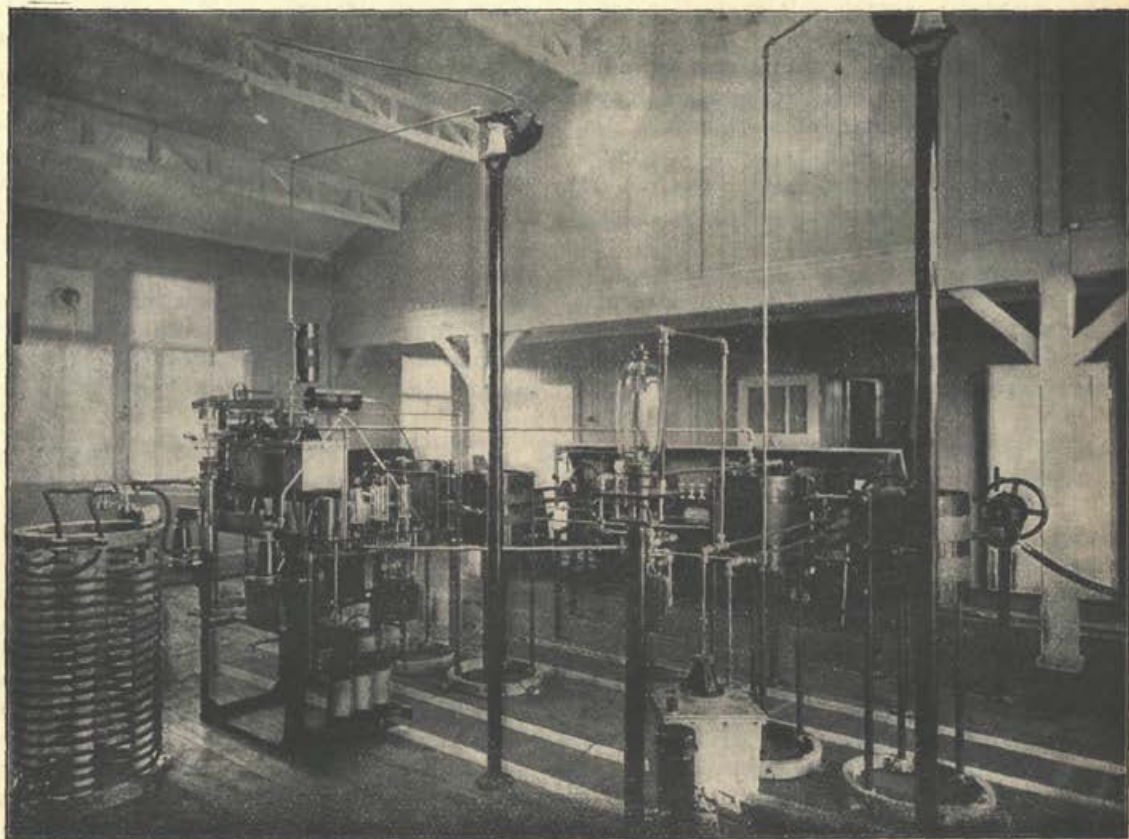
Ob tej priliki moramo zavrniti neko zmotno mnenje. Marsikdo pravi: jaz bi si že kupil radio-aparat, pa nimam elektrike v hiši. Toda to ni nobena ovira. Radio si lahko nabavi vsak tudi v najbolj oddaljenih krajih, kjer ni električne naprave. Za radio namreč ni potrebna nobena druga elektrika kakor tista, ki pride od postaje same, oziroma za večje aparate ona, ki jo dobimo iz lastnih baterij. Za pravkar opi-

sani detektor pa, kot rečeno, tudi nobene baterije ni potreba, ampak poje aparat že od tiste električne energije, ki jo dobi antena po zraku od postaje.

Mali detektorski aparati so pripravi zlasti za eno osebo, dá se pa nanj priklopiti tudi več slušalk. Za društva ali pa večje družbe pa je potreba večjih aparatov, ki pojo dovolj močno za veliko število slušalk, ali pa na zvočnik. (Zvočnik je priprava, ki da dovolj močen glas

zabavno je opazovati tako družbo, ki se je zbrala na »prejo« ali na vasovanje. Vsi napeto prisluškujejo glasovom, ki done iz zvočnika, in skrbno pazijo, da ne bi preslišali nobene besedice. Mladina se drži, kot bi bil ta skrivnostni prenos glasov iz Ljubljane do njih hiše samo ob sebi razumljiv, stari očetje in mamice pa začudeno majejo z glavami in se le težko vžive v to »novotarijo«. Veseli pa so tudi ti, da se mladina tako rada zbira okrog aparata

Glavni oddajni aparati. (Priprave za vzbujanje in odpošiljanje valov-radio.)

za vso sobo ali dvorano.) Ti aparati so seveda dražji, vendar ne stanejo več kot dobro kolo. Dobe se namreč za 2000 do 3000 Din z vsemi potrebščinami in zvočnikom vred. (Veliki in bogato opremljeni aparati stanejo seveda tudi več.) Društva s takim aparatom lahko prirejajo predstave za občinstvo, tako da se jim stroški kmalu plačajo. Po nekaterih vaseh so si fantje ali dekleta zložili potrebno vsoto skupaj, pa so si kupili tak aparat. Ta jim krajša dolge zimske večere s tem, da jim prinaša v hišo godbo, petje in zanimiva predavanja. Zelo

in da pri tem pozablja na gostilno in ponočevanje. Radio jim pač nudi neprimerno lepšo in plemenitejšo zabavo in mladina je potrebna tudi zabave!

Marsikdo bi si rad nabavil radio-aparat, pa se boji, da bi ga ne znal instalirati in z njim ravnati. Ta skrb pa je čisto nepotrebna, ker je ravnati z radio-aparatom zelo lahko. Vsak prodajalec radio-aparatov to rad prav natančno pokaže in oskrbi vse instalacije, ali da zanje taka navodila, da se ni mogoče zmotiti. Da nam naš članek preveč ne naraste, bomo ta

navodila prihranili za drugo leto. Za enkrat svetujemo našim bralcem sledeče: Kdor si želi kupiti radio-aparat, naj sporoči to željo radio-oddajni postaji »Radio-Ljubljana«, Miklošičeva cesta 5. Od tu bo takoj prejel vsa pojasnila in nasvete, kakšen aparat bi bil najbolj primeren za njegov kraj in za njegove želje, kje naj si tak aparat kupi, koliko stane itd. Radio-postaja Ljubljana, ozir. Prosvetna zveza, vzdržuje namreč samo s tem namenom, da gre na roko vsem tistim, ki se zanimajo za radio, posebno pisarno in posredovalnico, ki je v zvezi z delavnico radio-aparatov. Na ta način dobi vsakdo najtočnejše nasvete od postaje same, ker se je samo po reklami, ki jo vodijo trgovci in prekupci, težko spoznati.

Da bo naš članek kolikor toliko popoln, moramo omeniti tudi eno neprijetno stran radija, namreč z njim združene stroške. V prvi vrsti pride v poštev naročnina za radio-aparat, ki znaša za vse vrste velikih in malih aparatov po 25 Din na mesec. Ta naročnina se plačuje pošti. Če teh 25 Din razdelimo, vidimo, da nam ne pride niti 1 Din na dan, kar je zelo nizka »vstopnina« za celotne sporede, ki jih

radio nudi. Kljub temu bi bilo želeli, da se ta naročnina še zniža. To se bo tudi zgodilo takoj, kadar bomo imeli potrebno visoko število naročnikov, da bi mogla postaja z njih naročnino vzdrževati obrat. Oddajna postaja dobi namreč od te naročnine 60%, t. j. po 15 Din za aparat na mesec in mora kriti s temi prispevki vse svoje ogromne stroške. Ostalih 40% dobi pošta za svoje delo pri kontroli aparatov, pobiranju naročnine in kot obrestovanje vrednosti postaje. Postaja je namreč last poštnega ministrstva, oziroma države.

Razen z naročnino ni z vzdrževanjem detektorskih aparatov nobenih stroškov. Za večje aparate z baterijami pa je treba računati še okrog 20 Din na mesec za polnjenje in obnovo baterij.

Ker pa ni nič na svetu brez žrtev in brez stroškov, zato tudi radio ni brez njih. Malo katera stvar pa nam stroške tako bogato poplača kot radio, kajti po njem dobimo obvestil, ki nam tudi gmotno dosti koristijo, od njega dobimo mnogo veselja in užitka, z njim premagamo lahko vse razdalje ter dobimo v svojo sobo skoro ves svet.

Razgled po svetu.

Če izvzamemo boje na Kitajskem, vlada v svetu mir. Zato pa so tem ostrejši diplomatski boji med posameznimi državami. Vse velike države bolj kakor kdaj poprej poudarjajo miroljubnost, a medtem pa se z vso silo oborožujejo, se polasčajo novih tržišč za svoje proizvode in si pod masko najrazličnejših pogodb iščejo vojnih zaveznikov. Poskusimo si v prav kratkih obrisih predočiti to skrito in očito borbo po svetu v teku zadnjih dveh let!

Boj za svetovno prvenstvo.

V središču svetovne politike stoje ameriške Zedinjene države, Anglija, Francija in Nemčija. Amerika se bori počasi in previdno za svetovno prvenstvo. Zaveda se, da more ostati središče svetovnega gospodarstva samo tedaj, če postane gospodarica morja; kajti ameriški trg bo že skoraj prenasličen, kakor kaže vedno rastoča brezposelnost. Radi tega je treba Ameriki kar se da povečati izvoz, da izpodriva Anglijo. Zato se je začela Amerika zopet vmešavati v evropske zadeve, čeprav še ni vstopila v Društvo narodov. Skuša se pri-

blizati Franciji, ki je kljub navideznemu prijateljstvu angleška nasprotnica. V svetovni vojni in po njej je Amerika posodila ogromne vsote raznim evropskim državam in večjim mestom. Nova vojna bi onemogočila Ameriki, da si izterja ta posojila. Zato je izšel iz vlade ameriških Zedinjenih držav predlog, da se naj zabrani vsaka vojna. Anglija se boji Francije in z njo zvezane Male antante, zlasti odkar vladajo med Francijo in Nemčijo bolj prijateljski odnosi. Zato se je z njo sporazumela julija t. l. v kolonialnih vprašanjih in obnovila prijateljstvo iz dobe svetovne vojne. Z Italijo in Madžarsko drži Anglija na uzdi Francijo in Malo antanto. Anglija je tudi mirno pripustila, da je Italija vpadla v Jugoslavijo za hrbet s tem, da je Italija sklenila z Albanijo pogodbo, ki Albanijo popolnoma izroča v italijanske roke. Ker je ta čin zoper mirovne pogodbe in zoper duha Društva narodov, je nastalo v svetovni javnosti veliko razburjenje in je resno pretela vojna nevarnost med Italijo in Jugoslavijo. Ker pa ima v Društvu narodov, ki bi naj reševalo spore med državami in čuvalo svetovni mir, odlo-

čilno besedo Anglija, zato Društvo narodov ni nastopilo zoper Italijo. Enako se je mirno poravnala in zakopala takozvana šentgothardska afeta. Dne 1. januarja 1928 so namreč avstrijski cariniki odkrili na obmejni postaji Št. Gotthard ob avstrijsko-madžarski meji veliko pošiljatev orožja v Madžarsko. A po mirovnih pogodbah se Madžarska ne sme oboroževati. Kljub temu pa Društvo narodov ni pokazalo močne volje, da opomni Madžarsko na spoštovanje mirovnih pogodb, čeravno sta to zahtevali Francija in Mala antanta. Odkar pa je postala Amerika vedno bolj živahna v boju zoper Anglijo in odkar so države pod angleško vrhovno oblastjo v Aziji in Afriki vedno bolj nezadovoljne z Anglijo ter kažejo uporni duh, se je začela Anglija bati nove svetovne vojne, ki bi jo mogla zanetiti Italija. Radi tega je začela v zadnjem času brzdati bojovito Italijo. Modremu in energičnemu postopanju notranjega ministra dr. Korošca, sposobnosti zunanjega ministra dr. Marinkovića in posredovanju Anglije se je zahvaliti, da se iz izredno napetih odnosov med Italijo in Jugoslavijo konec maja in v začetku junija t. l. ni izcimila vojna.

Strah pred slovansko vzajemnostjo.

Velike skrbi dela angleški, italijanski in deloma tudi francoski diplomaciji slovansko vprašanje. Po vojni je med slovanskimi narodi začelo naraščati teženje po čim večji skupnosti slovanskih narodov. Slovanski narodi se čim dalje bolj spoznavajo in so zato vezi med njimi sedaj vedno tesnejše. Slovanski svet ima še ogromno naravnih zakladov nedvignjenih in neizkoriščenih. Ko se bo slovanski svet kulturno dvignil, bo lahko sam kril vse svoje gospodarske potrebe, se osvobodil tujega uvoza in začel siliti s svojimi proizvodi na tržišča, ki so jih osvojile velesile. Tudi v političnem in vojnem oziru bi predstavljalo slovanstvo resno nevarnost za samovoljo zapadnih velesil. Verska razlika in pomanjkanje šol, kjer bi bilo mogoče priti v stik z vsemi slovanskimi narodi in spoznavati njihove prosvetne, gospodarske in verske razmere, so dosedaj onemogočale slovansko vzajemnost. Odkar pa se je pod okriljem apostolstva sv. Cirila in Metoda začelo resno delo za versko zedinjenje pravoslavniških s katoliško Cerkvijo, ponehava sovraštvo med pravoslavni in katoliškimi Slovani. Razen tega pa je Češkoslovaška v začetku l. 1928 osnovala slovanski inštitut, kjer je mogoče studirati vse, kar je v zvezi s slovanstvom.

Amerika.

Razen Anglije je nevaren tekmelec ameriških Zedinjenih držav Japonska, ki bi rada dobila trdnih tal v Avstraliji in na Filipinskih otokih. V bližnji bodočnosti bi utegnila postati nevarna njenemu gospodarstvu Sovjetska boljševiška država. Ameriški bogataši so izrabili rusko sovraštvo do Angležev in kupili mnogo petrolejskih vrelcev v Sovjetski državi. Vseameriški kongres, ki se je začel 17. januarja 1928 v Havani v državi Kubi, je pokazal, da si Zedinjene države laste vodstvo vse Amerike. Udeležil se je te konference sam predsednik Zedinjenih držav Coolidge. O moči Zedinjenih držav govore tudi ladjedelnice, ki izdelujejo sedaj 25 križark, 9 torpedonoscev, 32 podmornic in 5 ladij za letala.

V Mehiki še vedno divja krvavo preganjanje kristjanov, čeravno se ves omikani svet zgraža nad grozodejstvi Calesove vlade. Ker je bil Calesov naslednik ustreljen, obdrži bržkone on še vlado.

Anglija

je bila pred kratkim najbogatejša država, sedaj pa plačuje letno Zedinjenim državam več obresti kakor znaša ves jugoslovanski proračun za l. 1928. Velike preglavice delajo Angliji dominiji ali pokrajine, ki so več ali manj odvisne od angleške vlade in imajo nekaj samostojnosti. V zadnjem času dominiji nočejo biti več izvrševalci volje londonske vlade. V svetovni vojni so krvaveli za angleške koristi. Sedaj nočejo več v boj, ki bi ga izzvala Anglija. Ob koncu novembra l. 1926 je morala londonska vlada ugoditi zahtevam dominijev. Velike angleške vladržave ni več, temveč le zveza sedmih neodvisnih držav: Velike Britanije, Irske, Kanade, Južne Afrike, Avstralije, Nove Fundlandije in Nove Zelandije. Londonska vlada mora odslej vprašati te države, ali hočejo vojno ali ne. Radi tega je na eni strani manj bojovita, na drugi strani pa se bolj vmešava v evropske zadeve. Velike skrbi ima Anglija z Indijo, kjer vedno bolj vre proti Angliji, a baš Indija je eden izmed najglavnejših virov angleškega bogastva. Vedno uporen je tudi Egipt. Volitve v maju l. 1926 so dokazale, da hoče vse egiptsko ljudstvo neodvisnost od Anglije. Narodna stranka zaglolistov, ki se bori proti angleški nadvladi, si jih je priborila od 210 poslancev 169, dočim je Angležem naklonjena stranka Itihad dobila samo 4 poslance. Kljub temu se je dal egiptski kralj Fuad I. podkupiti od Angležev zoper svoj narod. Ko je iz

zaglolistov sestavljena vlada hotela začeti z izvrševanjem protiangleškega načrta, je sredi julija t. l. Fuad I. odstavil to vlado z min. predsednikom Mohamedom Mahmudom pašo na čelu. Vlado je poveril Nahat paši, voditelju stranke Itihad. — Dogodki na Kitajskem so se začeli razvijati za Anglijo bolj ugodno.

Italija

zadnji dve leti resno ograža svetovni mir. Ker ima preveč prebivalstva in premalo kruha, hoče razširiti svoje meje. Z Madžarsko ima prijateljsko pogodbo. V jarem svoje politike skuša vpreči Turčijo in Grčijo. Italija se je takorekoč že na pol polastila Albanije. Iz Albanije in Bolgarije pošilja v Jugoslavijo komitaše, potem pa njeno časopisje zabavlja proti narodom v Jugoslaviji. Nič kaj prijateljski niso italijanski odnosi s Francijo, Nemčijo in Avstrijo.

Francija

se je naglo dvignila iz hude gospodarske krize pred dvema letoma. Letošnje volitve konec aprila so pokazale, da francoski narod hoče mir in gospodarsko stalnost. Komunisti so izgubili polovico mandatov. Francoski ministrski predsednik Poincare in zunanji minister Briand bosta odslej še lažje delovala za gospodarski procvit Francije in za utrditev svetovnega miru.

Nemčija

ima vedno večji vpliv, odkar si je priborila vstop v Društvo narodov. Kljub plačevanju vojne odškodnine je dvignila vrednost marke na več kot 13 Din in se izklopala iz velikih povojnih gospodarskih težav. Ker sme po mirovnih pogodbah imeti zelo malo vojske, se vojaško pripravlja pod okriljem telovadnih in sportnih organizacij. Še večje pa so njene kemične vojaške priprave. Ko je maja v mestu Hamburgu ušlo nekoliko strupenega plina, je bilo vse mesto v nevarnosti. Samo dežju in odredbam oblasti se je zahvaliti, da niso izumrli celi deli mesta. Ves svet se je ob tej priliki zamislil, kako strašna bi bila prihodnja vojna. V zadnjih dveh letih je bil na čelu nemške vlade dr. Marx, voditelj katoliške stranke »Centruma«. Volitve v maju t. l. so prinesle zmago socialnim demokratom. Vlado je sestavil socialni demokrat Herman Müller. V vladni večini je tudi Centrum, brez katerega v Nemčiji ni mogoče vladati. Ker so socialni demokrati poleg Centruma najbolj goreči zagovorniki mira, so nemške volitve zelo utrdile sve-

točni mir. Zelo bojovita pa je Nemčija napram Poljski. Težko prenaša, da so bogati rudniki v Gornji Šleziji pripadli Poljski. Zunanji minister dr. Stresemann žrtvuje ogromne vsote za protipoljsko propagando. Nemško časopisje pazno zasleduje vsak najmanjši nered na Poljskem in ga v povečani obliki razširi v svet, češ, da tako neurejena in nasilna Poljska ne sme braniti širjenja Nemčije na vzhod. Ob meji pa kupujejo Nemci preko bank na Poljskem za visoke vsote posestva od Poljakov in jih naseljujejo z Nemci.

Poljska,

vzhodni sosed Nemčije, nima med svojimi sosedi skoraj nobenega iskrenega prijatelja. Gospodarske težave in borba skoraj 50 političnih strank so krive, da Poljska ne uživa tistega ugleda, ki ji gre po njeni veličini in številu prebivalstva. Red je obljubljal general Pilsudski, ki je dne 12. maja 1926 začel nenadoma obstreljevati poljsko prestolico Varšavo. Po ogorčenih bojih, ki so zahtevali 529 življenj, se je Pilsudski polastil Varšave in prisilil prezidenta poljske republike Vojčehovskega in poljsko vlado pod vodstvom Vinka Vitoša k odstopu. Od tedaj je general Pilsudski pravi gospodar Poljske; novoizvoljeni prezident prof. Moščicki je samo njegovo slepo orodje. V resnici je general Pilsudski imenoval vlade, dokler ni 2. oktobra 1926 sam prevzel ministrskega predsedništva. Odkar je izgubil naklonjenost socialnih demokratov in narodnih manjšin, mu je ostalo v parlamentu med 444 poslanci brezpogojno vdanih samo 6 poslancev Stranke dela, vendar pa se mu je posrečilo, da so za proračun glasovale celo njemu najbolj nasprotna stranke. Pri volitvah v poslansko zbornico dne 4. februarja 1928 je dobil general Pilsudski okrog 140 poslancev, pri volitvah v senat pa 48 mandatov med 111 senatorji. V volitvah je sicer prizadal strahovit poraz strankam, ki so njegove največje nasprotnice, toda večine si ni priboril. Ker se noče umekniti z vlade, ima Poljska prikrita diktaturo. V začetku letošnjega leta je dal general Pilsudski petmilijonski ukrajinski in trimilijonski beloruski narodni manjšini nekaj šol v njihovem jeziku, vendar pa se tudi sedaj Ukrajincem in Belorusom ne godi mnogo bolje kot Slovanom v Italiji. Če bi bili poljski katoličani pravični tudi v narodnem oziru, bi lahko pripeljali v krilo katoliške Cerkve pravoslavne Ukrajince in Beloruse, ker je pravoslavna duhovščina pod ruskim vplivom in se

bori proti beloruskemu in ukrajinskemu narodnemu gibanju in je zato nastalo v pravoslavni cerkvi na Poljskem uporno vrenje. Pilsudskemu se je posrečilo dobiti inozemsko posojilo in zboljšati razmerje do Francije in Anglije. Julija je moral Pilsudski prepustiti vladu svojemu prijatelju prof. Bartlu, vso moč pa še ima vedno v svojih rokah.

Litva

je imela ob novem letu 1927 državni prevrat. Anglija si prizadeva, da bi spravila Litvo s Poljsko, da bi tako mogla izvažati iz Poljske preko Litve les. V začetku letošnjega leta pa je pretila resna vojna nevarnost med Poljsko in Litvo. Društvu narodov se je posrečilo vsaj za silo izboljšati razmere med tema državama.

Latvija in Estonija

se čim dalje bolj zblížujeta in se pripravljata na združitev v eno državo. — Vzhodni sosed Poljske je

Rusija

ali Sovjetska zveza socialističnih republik, kakor se pravilno imenuje. Šteje 147 milijonov prebivalcev in je 81 krat večja od Jugoslavije. Pri zadnjem ljudskem štetju so našli 187 narodov. Slovani tvorijo 78 odstotkov prebivalstva. Rusov je 77 milijonov, Ukrajincev 31 milijonov, Belorusov pa 5 milijonov. To ogromno ozemlje je razdeljeno na šest republik. Največjo važnost ima Ruska sovjetska socialistična republika, ki ima 97 milijonov prebivalcev. V njenem središču Moskvi je sedež vrhovne vlade vse Sovjetske zvezne države. Državni proračun za letošnje leto znaša skoraj 6 milijard rubljev ali okrog 170 milijard Din. Davki so se povečali od preteklega leta za 17 odstotkov. Čeravno so na vladi sami zastopniki delavcev, se vendar pojavljajo tudi delavski štrajki. Boljševiški vlastodržci so s kruto silo zatrli opozicijo. Črez 80 prvakov — voditeljev opozicije — so pregnali v Sibirijo, med njimi tudi Trockeja, ki ima poleg Lenina največ zaslug za boljševizem. Boljševiškim voditeljem dela velike preglavice, da se boljševizem med kmeti zelo počasi širi. Na zadnjem strankinem kongresu so dolgo razpravljali o tem, kako vzgajati kmete za boljševizem.

Veliko nasprotje je med Rusko republiko na eni strani ter med Ukrajinsko in Belorusko na drugi strani. Boljševiki niso mogli prepojit s svojimi nauki ukrajinskega in beloruskega

kmeta. S politiko osrednje vlade v Moskvi so nezadovoljni celo nekateri vodilni ukrajinski boljševiki. Kakor ogromna večina ukrajinskega naroda težijo tudi oni po združitvi vsega ukrajinskega naroda, ki je sedaj razkosan med Sovjetsko državo, Poljsko in Rumunijo. Ker je sovjetska Ukrajina najbogatejša pokrajina Sovjetske zvezne države in ker se Ukrajina v gospodarskem in prosvetnem oziru najhitreje razvija, zato se ruski boljševiki vedno bolj boje sovjetske Ukrajine in to tem bolj, ker bi se rado odcepilo tudi prebivalstvo sovjetske Belorusije. Zato ruski boljševiki skušajo odstraniti iz vodstva tiste ukrajinske in beloruske boljševike, ki so veliki narodnjaki in za odcepitev od Moskve, obenem pa skušajo oslabilo sovjetsko Ukrajino in Belorusijo s tem, da naseljujejo Jude, ki so zvesti Moskvi. Versko preganjanje in protiverska agitacija je sicer mnogo mladine zavela v brezverstvo, toda vprav preganjanje je vzbudilo pravo in globoko versko življenje. — Jugozapadni sosed Poljske je

Češkoslovaška.

Odkar so izšli iz vlade socialni demokrati in narodni socialisti in je oktobra l. 1926 sestavil vladu dr. Švehla iz agrarcev ter češke, slovaške in nemške ljudske stranke, so se razmere vidno izboljšale. Stoletno sovraštvo med Čehi in Nemci je v veliki meri ponehalo. Slovaki so se končno javno odrekli težnjam po odcepitvi. Nezaposlenost se manjša. Ta vlada je izvedla izenačenje in pravičnejšo razdelitev davkov. Ob koncu maja l. 1927 je bil izvoljen za prezidenta zopet prof. dr. Masaryk. Čeravno strankam te vladne večine ni naklonjen, so ga vendar volile iz državnih ozirnov. S sveto Stolico je 20. januarja 1928 sklenjena pogodba, ki je odbila ost nevarni protikatoliški agitaciji. Češkoslovaška, ki je najboljši prijatelj Jugoslavije, se je začela približevati tudi Nemčiji.

Madžarska

ima samo eno skrb, da se namreč izpremeni madžarska meja. Madžari nikakor ne morejo pozabiti izgube Slovaške. Zato so začeli razvijati v angleškem in ameriškem časopisu ter med zapadnoevropskimi diplomati veliko propagando za spremembo mirovnih pogojev. Na Slovaško pošiljajo cele čete agitatorjev in špijonov.

Avstrija

je imela sredi julija l. 1927 revolucijo, ki so jo zanetili socialisti in komunisti. Sposobni prelat dr. Seipel, ki je po volitvah zopet prevzel

Dr. Voja Marinković, zunanji minister.

vladno krmilo, je revolucijo zadušil. S Češko-slovaško in Jugoslavijo živi v dobrih odnosih. Ker ji mirovne pogodbe ne dovolijo združitve z Nemčijo, se ji približuje na ta način, da izenačuje zakone z Nemčijo.

Rumunija

je zaveznica Čehoslovaške in Jugoslavije, vendar je v dobrih odnosih z Italijo. Odkar je umrl 1. 1927 rumunski kralj, so notranje razmere še bolj napete. Ob veliki noči 1. 1928 se je vršilo v Alba Juliji velikansko zborovanje opozicije. Desettisoči kmetov so se napotili v prestolnico Bukarešt, da vržejo sedanjo vladno. Mrzlo in deževno vreme ter ukrepi vlade so pa ta pohod preprečili.

Bolgarija.

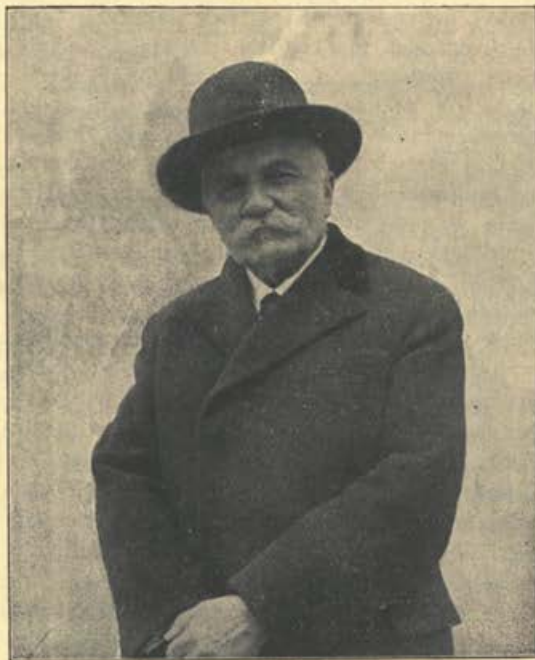
Bolgarijo snubi Italija, vendar pa se še ni popolnoma opredelila. Ko se je junija 1. 1927 mudil v Bolgariji dr. Korošec, je navezal prijateljske stike z vodilnimi politiki in zadal težek udarec italijanski propagandi. Spomladi 1. 1928 je zadel Bolgarijo strahovit potres. Jugoslovanski parlament je bil med prvimi dobrotniki, ki je nakazal ponesrečencem veliko pomoč. Umor voditelja makedonske organizacije Protogerova je rodil razkol v njej na dva dela. Angleška in francoska vlada sta zahtevali od ministrskega predsednika Ljapčeva, da naj razpusti ob tej ugodni priliki makedonsko organizacijo, ki kali mir na Balkanu. Zdi se pa, da je vlada proti njej brez moči.

Grčija

je dežela vednih nemirov in revolucij. Odkar se je spomladi 1. 1928 vrnil Venizelos in zopet stopil na politično pozornico, so se zboljšali odnosi z Jugoslavijo.

Jugoslavija

je v letu 1926 in v prvi polovici 1. 1927 preživljala težke čase. V zunanji politiki je doživel dr. Ninčič popoln polom, ki ga je spoznal šele takrat, ko je Italija že skoraj od vseh strani obkolila Jugoslavijo s sovražniki. V notranjem razvoju je vladal zastoj zaradi neprestanih vladnih kriz. Dne 4. aprila 1926 je podal Pašić ostavko svoje vlade. Takrat pač ni mislil ta največji srbski politik, ki je nenadoma umrl 9. decembra 1926, da ne bo nikdar več vzel v roke državnega krmila. Dne 7. aprila je sestavil Nikola Uzunović vladno iz radikalov in radičevcev, ki je morala odstopiti že 15. aprila zaradi gostobesednosti Štefana Radića, ki je bil v tej vladi prosvetni minister. Zakaj na shodu v Pakracu je obdolžil Radić radikalnega železniškega ministra, da trpi na železnicah tatvine. Uzunović je še istega dne sestavil novo vladno, toda brez Štefana Radića. Iz vlade je šel tudi Pavle Radić, ostala pa sta v vladi radičevca dr. Nikić in dr. Šuperina. Radikali so pridobili dva ministra, da sta se odtrgala od

Ljuba Davidović, vodja demokratov.

Radića in osnovala 17. aprila svoj poslanski klub s T. Kovačevićem na čelu. Toda potegnila sta za seboj samo pet poslancev in ne 30, kakor sta pričakovala. Radi tega je ostala vlada v manjšini. Po daljših pogajanjih se je Nikičeva skupina vrnila v Radičev klub in 29. aprila je sestavil Uzunović svojo tretjo vlado, ki so v njo vstopili od radičevcev Pavle Radić, dr. Krajač in Pucelj, ki se je medtem združil z radičevci. Ko so radičevci v parlamentu glasovali zoper radikale, je prišlo 15. maja zopet do krize. Ker se ni mogel pogoditi z Davidovićem, je sprejel v vlado zopet radičevce. Ta četrta vlada Nikole Uzunovića, sestavljena 17. maja, je zaradi spora z radičevci morala odstopiti 13. oktobra in čez tri dni je kralj potrdil peto Uzunovićevo vlado, ki je imela težko stališče, ker se je odcepilo od radikalne stranke 15. maja 11 poslancev pod vodstvom sposobnega Ljube Jovanovića; še večje težave ji je pa začel delati Pašić. Dne 26. decembra je sestavil Uzunović šesto vlado zopet iz radikalov in radičevcev, ki je trajala do 1. februarja 1927, ko je v sedmo Uzunovićevo vlado stopila na mesto radičevcev Slovenska ljudska stranka. Zaradi neurejenih razmer v radikalni stranki, zlasti zaradi nasprotovanja pašičevcev je morala ta vlada odstopiti že 19. aprila 1927. Ta vlada je pokazala izredno dobro

Dr. Mehmed Spaho, politični voditelj muslimanov.

Velja Vukičević, bivši ministrski predsednik.

voljo rešiti gospodarsko krizo. Zlasti so se trudili za izboljšanje gospodarskih razmer v Sloveniji ministri dr. Kulovec, ing. Serbec in dr. Gosar. Slovenskima oblastnima skupščinama so dali s proračunom življenje in storili velik korak k samoupravi Slovenije. Dne 19. aprila pa je sestavil vlado Velja Vukičević, pristaš Ljube Jovanovića, iz radikalov, ki so se zopet vsi zedinili, in iz Davidovičevih demokratov ter muslimanov, ki tvorijo z Davidovičevci enoten klub. Zunanje ministrstvo je prevzel sposobni dr. Voja Marinković namesto dr. Ninka Perića, ki je v sedmi Vukičevićevi vladi prevzel Ninčičevo dediščino. Vukičević je sredi junija dobil od kralja dovoljenje za razpis volitev, ki naj se vrše 11. septembra. Eden najvažnejših dogodkov Vukičevićeve vlade je njegov dogovor z dr. Korošcem. Po volitvah so dobili radikali 111 (prej 142) poslancev, Davidovičevi demokrati 61 (37), Spahovi muslimani 18 (20), Jugoslovanski klub dr. Korošca 21 (20), radičevci 61 (69), srbski zemljoradniki 9 (4), Nemci 6 (5), hrvatski federalisti 2, črnogorski federalisti 1 (prej 3), socialni demokrati 1 in Madžari 1 poslanca. Dne 21. septembra 1927 je Velja Vukičević razširil svojo vladno večino s Slovensko ljudsko stranko. Ministrstvo za socialno politiko je dobil dr. Gosar. Toda zaradi sporov v Davidovičevi demokratični stranki je morala Vukičevićeva vlada dne

8. februarja 1928 odstopiti. Po brezuspešnih poskusih Radića, skupščinskega predsednika Perića in zunanjega ministra dr. Marinkovića, da sestavijo vladno, je sestavil vladno zopet Velja Vukičević dne 23. februarja. Eno izmed najvažnejših ministrstev, za katerega so se vedno borili demokrati in radikali, notranje ministrstvo, je prevzel dr. Korošec, ki je takoj začel delati red z resno voljo in veliko spretnostjo.

Odkar sta se Radić in Pribičević združila s svojimi poslanci v Seljačko-demokratsko koalicijo (skrajšano SDK), je znal Pribičević ustvariti med vladno večino in radičevci tak prepad, da je postajalo zблиžanje vedno težje. Nastalo je v političnem razmerju med vladno in opozicijo neznosno razmerje, zlasti odkar je začela opozicija na vse mogoče načine ovirati parlamentarno delovanje. V tej dobi strašno zaostrenih nasprotij med vladno večino in SDK se je dne 20. junija t. l. zgodil nezaslišan zločin. Črnogorski poslanec P. Račić je v narodni skupščini z revolverskimi strelami ubil sposobna in zaslužna radičevska poslanca Pavla Radića in dr. Basaričeka, nevarno pa je ranil Stefana Radića, dr. Pernarja in Grandža. Da bi se skušalo ublažiti sedaj še bolj napeto razmerje med opozicijo in vladno večino, je Vukičević dne 4. julija t. l. podal ostavko svoje vlade. Po večdnevni posvetovanjih je Nj. Vel. kralj poveril dne 12. julija generalu Hadžiću nalog, da skuša sestaviti nadstrankarsko vladno iz strokovnjakov. Ker se mu to ni posrečilo, je vrnil mandat 23. julija. Prihodnjega dne je dobil mandat za sestavo vlade dr. Anton Korošec, ki jo je v štirih dneh sestavil iz radikalne, Davidovičeve demokratske stranke in Slovenske ter Hrvatske ljudske stranke ter iz bosanskih muslimanov. Dr. Korošec je poleg min. predsedništva obdržal zase tudi notranje ministrstvo. Prvič v svetovni zgodovini se je povzpел Slovenec do ministrskega predsednika. SDK se po nesrečnem 20. juniju več ne udeležuje sej nar. skupščine. Malo poleglo razburjenje je na Hrvatskem na novo vzplamelo, ko je dne 8. avgusta umrl Stefan Radić. V zunanji politiki se je Koroščeva vlada znatno približala Angliji, kar pomirjevalno vpliva na Italijo in Bolgarijo. S sprejetjem nettunskih konvencij je dokazala vsemu svetu miroljubnost Jugoslavije.

Turčija

je bila do nedavna velika sovražnica Anglije in Italije ter se je približala Sovjetski državi. Z angleškim denarjem pa se je posrečilo od-

trgati Turčijo od Sovjetske države. Anglija je premostila turško-italijanska in turško-grška glavna nasprotja in tako je maja 1928 sklenila Turčijo z Italijo prijateljsko pogodbo, ki daje Italiji velike ugodnosti. Anglija je hotela s tem obrniti italijansko vsiljivost na Balkan in v Malo Azijo, da ji Italija ne bi silila k Suškemu prekopu, ki je za Anglijo življenjske važnosti. Italija je začela s tem ustvarjati takozvani sredozemski blok, v katerega bi naj razen Turčije, Albanije, Italije vstopile še Grčija, Bolgarija in Španija.

Kitajska

je dežela državljanske vojne, ki divja že od l. 1911, ko so odstranili cesarja in proglasili republiko. Z izredno spretnostjo je znala Anglija izpodrinuti boljševiški vpliv in si vsaj deloma zopet pridobiti izgubljeno zaupanje. Tudi ameriške Zedinjene države so podpirale zmagovitega nacionalističnega generala Čangkajška, dočim je Japonska izgubila pomen osvoboditeljice vzhodnih narodov. Čangkajšek je že zasedel večji del Kitajske in zdi se, da bodo sedemnajstletni boji skoraj prenehali in da se bo iz krvi milijonov padlih Kitajcev rodila velika, močna in narodna zedinjena Kitajska.

Mirno se razvijajo Švedska, Norveška, Danska, Nizozemska in Švica. Ker nimajo sovražnikov, ne trosijo ogromnih vsot za vojaštvo in orožje ter se lahko popolnoma posvečajo gospodarstvu.

Portugalska je imela julija t. l. že enajsto revolucijo v zadnjih desetih letih, ki pa jo je vlada zadušila.

V Španiji ima oblast v rokah še vedno diktator Primo de Rivera.

Vsa ljudstva hrepene po miru in že leta se sklicuje svetovna konferenca za razorožitev. Toda velesile žele, da bi se razorožili samo njihovi nasprotniki. Protivojno pogodbo ameriškega zun. ministra Franka Kelloga so podpisali dne 27. avgusta t. l. v Parizu zunanji ministri Amerike, Anglije, Francije, Nemčije, Italije, Japonske, Belgije, Češkoslovaške, Poljske in Kanade v imenu 500 milijonov ljudi. Ta pogodba pomeni velik korak k svetovnemu miru, vendar pa še ne začetek svetovnega miru, kakor se je izrazil sam Kellog. Če se ne bodo zlasti velesile odrekale svojega izžemanja manjših držav in narodov in če ne bo kmalu ves svet prevzela pravičnost in resna težnja po miru, potem drevo človeštvo v neizogiben prepad.

J. Šedivy.

Ali katoliška vera res propada?

»Vsakega koštruna je bolj škoda kot fajmoštra!« Tako je stara ženica obsodila sedanjí svet, češ, vere ni več, zato je ljudstvo tako in zato tako sodi. Ni samo ta ženica, ki je malodušna. Marsikoga ob tem brezverskem in protiverskem hrupu obide žalost, nekakšno obupavanje nad ljudmi zaradi verske mlačnosti, brezbržnosti in tudi zavoljo resničnega brezverstva, ki se pojavlja tu in tam. Taka malodušnost je škodljiva. Izvira pač iz najboljših src, a ta vidijo samo okrog sebe, po vesoljnem svetu ne pogledajo. Zato je potrebno, da se dvigne malodušnim pogum, pogledati po vesoljnem svetu in se prepričati, ali vera raste, se pogloblja, ali pa propada; ali je katoliška cerkev živa in živahna, ali res hira, kakor žele in lažnivo pišejo njeni sovražniki? Kaj nam pravijo dogodki prav zadnjih let?

Ugled papežev.

Poglejmo, kako je v zadnjih desetletjih zrastel ugled poglavarja svete cerkve! Bistroumni Leon XIII. je priboril sveti stolici v evropski politiki mesto, ki ji pristoji. Utrdil je njen vpliv tudi v socialnih vprašanjih. Za njim je nastopil preprosti Pij X., ki je hotel vse prenoviti v Kristusu, ljudi spet pridobiti za nadnaravno življenje. Pospeševal je pogostno in vsakdanje sveto obhajilo in res je zacvetelo novo življenje. Miroljubni Benedikt XV. je cerkev tako varno vodil v viharjih svetovne vojne. Neki pisatelj ga imenuje najmodrejšega državnika, ki je v zadnjih sto letih vladal cerkev. V onih težkih časih je ohranil nepristranost svete stolice. V življenju so ga vsi grajali, po smrti pa vsi za njim jokali. Nekatoliški narodi so mu v Carigradu postavili spomenik iz hvaležnosti za njegove dobrote. Svetovna vojna je toliko vladarskih kron pomedla v prah, trojno papeževno krono pa je obdala še z večjim sijajem. V svetem letu so z vsega sveta hiteli katoličani v Rim, da so videli in pozdravili svojega očeta Pija XI. In ta jih je sprejemal, blagoslavljal in opominjal kakor oče svoje ljubljene otroke. Kolik ugled si je pridobil z misijonskim delom in z delom za cerkveno edinost! Sam je posvetil l. 1926 prvih šest kitajskih domačih škofov in l. 1927 prvega japonskega škofa domačina. Japonska vlada se mu je za to imenovanje uradno zahvalila.

Pred svetovno vojno je v vaticanu imelo 16 držav svoje poslanike, sedaj jih ima 28.

Koledar 1929.

Živa vera.

V cerkvi cvete versko življenje v zvezi s svetim Rešnjim Telesom. Cerkev prireja svetovne evharistične kongrese. Kako veličasten je bil 28. kongres v Čikagu l. 1926! Kongres je vplival v Severni Ameriki kakor velik misijon. Mnogo brezbržnih in takih, ki so iskali resnice, je našlo pot v cerkev. V neki čikaški župniji se je oglasilo 300 odraslih za verski pouk. Letos se pripravlja kongres v daljni Avstraliji, 30. bo pa v Severni Afriki, torej oba na misijonskih tleh.

Svetovnega shoda se more udeležiti razmeroma le malo ljudi. Zato prirejajo shode narodi, škofije in dekanije. Leta 1927 je bil 2. narodni shod na Portugalskem, ki se ga je udeležilo 150.000 ljudi, 14 nadškofov in škofov. Genljivo je bilo sveto obhajalo tisočev otrok, nepregledne množice katoliških mož. Sprevod s svetim Rešnjim Telesom je trajal šest ur. Avgusta 1927 je bil na otoku Krku evharistični kongres, združen s proslavo 1100letnice rojstva sv. Cirila. V Budjejevicah na Češkem je bil škofijski shod. Češki in nemški katoličani so tekmovali, da so pripravili Kralju v svetem Rešnjem Telesu tako slavlje, kakor ga Češka še ni videla. Sprevoda se je udeležilo 14.000 oseb, med njimi 300 duhovnikov. V Bolonji so imeli že 9. narodni kongres. 20.000 otrok je prejelo sveto obhajilo pod milim nebom, pri slovesni sveti maši je pelo 10.000 otrok. O binkošti 1928 je bila proslava svetega Rešnjega Telesa v Novem Sadu.

Tudi sicer se veliko stori v čast svetemu Rešnjemu Telesu. V Franciji je evharistična otroška križarska vojska, ki obsega vsaj 200 tisoč otrok, ki s pogostim svetim obhajilom in molitvijo podpirajo katoliške namene. V Berlinu je bilo l. 1927 26 procesij na praznik svetega Rešnjega Telesa. Glavne procesije pri cerkvi sv. Hedvike so se udeležili tudi katoliški ministri in poslanci.

Kaj naj rečemo o takozvanem »tišem sprevodu« v Amsterdamu, ki je vsako leto ponoči od 19. na 20. marec? Leta 1927 se je pripeljalo s 40 posebnimi vlaki okoli 60.000 mož in fantov. Tem so se pridružili domačini, tako da je bilo vseh okoli 100.000. Javne procesije so prepovedane, zato jo imajo ponoči od ene do šestih. Zbero se v določenih cerkvah, odtod se vrste v procesijo. Pri njej ne pojo, ne molijo glasno, ne nosijo zastav. Vsi gredo tiho, pa v

najlepšem redu. Po procesiji gredo spet v določene cerkve, kjer so vsi pri sveti maši in svetem obhajilu. Zjutraj se zunanji vrnejo domov. Res nekaj veličastnega!

Sv. oče Pij XI. je vpeljal za zadnjo oktobrsko nedeljo praznik Kristusa Kralja. Župnik Schuh iz Geneve je l. 1927 predložil svetemu očetu prošnjo, podpisano od 33 kardinalov in 560 škofov, naj bi sveti oče ustanovil tudi praznik Kristusa Delavca. Tej prošnji so se že pridružili avstrijski, švicarski, belgijski in kanadski katoliški delavci. Lepa misel!

Kaj pa z gradbe novih cerkvá? Te najbolj pričajo, kako raste vera v ljudstvih, in se ne plašijo težkih žrtev za hiše božje. V Franciji je vojna porušila 1200 cerkva. Vse so na novo pozidane in še 500 več so jih zgradili, 200 jih je še v delu. Mnogo jih zidajo na Ogrskem. Na Angleškem so zbrali katoličani en milijon funtov (275 milijonov dinarjev) za gradnjo novih cerkva! V Ameriki v Washingtonu zidajo katoliško cerkev, ki bo 142 m dolga in bo kupola visoka 79 m. Andrej Hlinka, voditelj slovaških katoličanov, je pozval katoličane, naj v Rožnavi sezidajo cerkev presv. Srca za zedinjenje slovanskih narodov.

Duhovna obnova.

Duhovno življenje se obnavlja in poživlja z duhovnimi vajami. V Ljubljani je Dom duhovnih vaj za moške in fante, ustanovljen l. 1925. Prvo leto je bilo 26 tečajev z 239 udeleženci, drugo leto pa 28 tečajev s 352 udeleženci. Drugod se goje še bolj. V Budimpešti je celo mestni magistrat dovolil 400.000 Din podpore za zidavo takega doma duhovnih vaj. Tako je po vsem katoliškem svetu. V Dublinu na Irskem dela vsako leto duhovne vaje v takem domu nad 3000 mož in fantov. Povsod hrepene srca iz strašnega nemira — nazaj k miru v Bogu. Katoliške družine se posvečujejo presv. Srcu. V Sloveniji pospešuje posvetitve »Glasnik presv. Srca Jezusovega«. Imena se vpisujejo v Zlato knjigo. O veliki noči l. 1926 so Slovenci nesli prvo tako knjigo v Paray le Monial, v njej je vpisanih 11.365 družin. Letos so nesli že drugo z 10.350 družinami. Na milijone je pa z vsega sveta družin, ki so posvečene Jezusovemu Srcu in vpisane v Zlatih knjigah.

Borci za versko prepričanje.

Kaj pa katoliškimi možje in fantje? Vedno bolj napreduje Apostolstvo mož, ki pospešuje večkratno prejemanje sv. zakramen-

tov. Bivši slovenski vojaki se vsako leto zbirajo na Brezjah pri Mariji Pomagaj. Leta 1927 jih je bilo okrog 6000. Veliko jih je prejelo sv. zakramente. Dne 27. novembra 1927 je bilo na Brezjah 45 akademikov, ki so člani visokošolske Marijine družbe. Sv. mašo je opravil knezoškof dr. Jeglič. Vsi so prejeli sv. obhajilo.

Katoliški pisatelji, umetniki in učenjaki se združujejo, da bi tako skupno uveljavljali katoliška načela. Decembra 1927 so imeli francoski pisatelji v Parizu, avstrijski pa na Dunaju pisateljski teden. Zveza avstrijskih katoliških pisateljev in pisateljic šteje nad 700 članov. Angleški katoliški pisatelji so imeli prvo zborovanje v Londonu. Pozdravil jih je kardinal Bourne. Italijanski katoliški zdravniki so sklenili ustanoviti posebno društvo. Francoski katoliški inženjerji imajo Socialno zvezo, ki je po vojni narastla od 1200 na 5000 članov. Zgodovina našteva 33 katoliških mož, ki so se proslavili z iznajdbami v električni stroki.

Najlepši dokaz, kako se dviga katoliška misel, so vprav ti odlični izobraženci, ki se javno bore za vero in žive po njenih naukih.

Katoličani mnogo žrtvujejo za katoliške šole, posebno tam, kjer so državne šole brezverske. Vendar pogledjmo tu le katoliške univerze! Ta naslov je priznal sveti oče 18 univerzam; te so: 5 v Franciji, 4 v Ameriki, 2 v Italiji in po 1 na Poljskem, v Belgiji, Holandski, Beirutu, Indiji, na Filipinih in Japonskem. Tem moremo še prišteti univerze v Freiburgu, Salcburgu in Pekingju. Japonska univerza v Tokiju je morala založiti varščino okoli 20 milijonov dinarjev, da ji je država priznala pravico javnosti. Milanska univerza se je odprla pred 7 leti. Zdaj ima 78 profesorjev, 6 lektorjev za tuje jezike, 12 asistentov, 7 privatnih docentov in 610 dijakov. Univerza ima pravico javnosti. Italijanski katoličani so zanjo darovali l. 1923 1.045.863 lir, leta 1927 pa še 3.035.990 lir. Prispevale so tudi italijanske nasebine. Milanska škofija je darovala 339.071 lir, 3885 krožkov ženske katoliške mladine je nabralo 1.006.727 lir.

Cerkve pridobiva vsako leto precej konvertitov, ki se k njej vrnejo iz protestantizma ali pravoslavja. V Angliji je vsako leto okoli 12.000 konverzij. V vestminsterski škofiji jih je bilo zadnje leto 487. V katoliško cerkev je prestopil irski general Mahon, ki se je udeležil burske in svetovne vojne ter je član senata. Prestopil je tudi s svojo materjo nečak ministrskega predsednika Teodor Baldwin, ki je bil 25 let anglikanski duhovnik. V an-

gleški zgornji zbornici je zdaj 50 katoliških lordov. Novi angleški poslanik v Parizu Sir Viljem Tyrell je odločen katoličan.

V Volhiniji se je l. 1927 združilo s katoliško cerkvijo 7260 pravoslavnikov. Tako so nastale štiri nove katoliške župnije. Tudi v drugih vzhodnopoljskih škofijah se množe prestopi. Vilna ima po vojni okoli 60.000 konvertitov. Spreobrnitve h katoliški veri se prav tako vrše tudi drugod. Na Švedskem je postala katoličanka najslavnejša pisateljica in z njo vred na stotine drugih protestantov.

Naši življenjepisi.

Anton Koblar.

Dne 9. avgusta 1928 je umrl v Kranju Anton Koblar, mestni župnik in duhovni svetnik, zaslužen javni delavec in slovenski zgodovinar. Slovesno praznovanje zlate maše mu je preprečila prezgodnja smrt, njegov pogreb pa je pričal, da si je pokojnik s svojim delom pridobil spoštovanje in priznanje vseh Slovencev.

Anton Koblar se je rodil 12. junija 1854 v Železnikih. Takrat so bili Železniki še živahen industrijski kraj, poln majhnih kovačnic, kjer so moški in ženske, starčki in odrasli otroci kovali žebelje. Tudi Koblarjevi starši so bili žebelarji, toda dečkova nadarjenost je našla dobrotnikov, ki so ga poslali v šolo. Kot odličen dijak je prišel v Alojzijeve v Ljubljano in po dovršeni gimnaziji se je odločil za duhovski stan. Novo mašo je pel 27. julija 1878. Ko je dovršil semenišče, je postal najprej tajnik ljubljanskega škofa Janeza Zlatoustega Pogačarja, po Pogačarjevi smrti l. 1884 pa je odšel za kaplana v Mengeš in malo časa tudi v Senčur pri Kranju, dokler se ni l. 1889 vrnil kot kaznilniški duhovnik v Ljubljano. Leta 1900 je prišel za župnika in dekana v Kranj, kjer je ostal do smrti, polnih 28 let.

V svojih moških letih se je veliko bavil s politiko in bil l. 1896 tudi izvoljen v državni zbor. V Kranju je ustanovil Hranilnico in posojilnico, sezidal Ljudski dom, osnoval Tiskovno društvo, in nazadnje oskrbel tudi sirotišnico. Izdajal je tudi političen tednik »Gorenjec« in ustanovil »Izobraževalno« in »Zabavno knjižnico«. Ker je »Gorenjec« pisal neustrašeno proti vojnim krivicam, je bil kmalu v začetku vojne ustavljen, njegov izdajatelj pa je moral zapustiti Kranj in živeti nekaj časa v pregnanstvu v Zagrebu. Koblar je bil že od mladih nog odločen Slovenec in navdušen Slovan. Posebno rad se je učil ruščine.

Pisateljstvu je začel že kot dijak. S svojim marljivim peresom je napisal nad sto daljših in krajših zgodovinskih razprav, ki so izhajale v »Izvestju Muzejskega društva za Kranjsko«, »Slovenskem Listu«, tri »Slovenski Matici« in v »Gorenjcu«. Napisal je tudi zgodovino župnij Sora in Preska. Veliko let je bil tudi urednik Izvestij Muzejskega

Kje je tisti vernik, ki bi ob tem kratkem pregledu o verskem življenju in gibanju bil še malodušen? Drevo svete Cerkve je zdravo, bujno raste, cvete in neprestano rodi sadove žive vere, moške borbe za vero in poganja vedno nove palmovce veje mučencev. Res, suhe veje, od raka sodobnega dvoma bolne veje odpadajo — a Cerkev živi z Njim, na Njem in z Njegovo pomočjo, z Vinsko trto tesno združena: in Vinska trta je Kristus. Zato proč z malosrčnostjo! V srca naša veselo versko zavest in odločno borbenost za naše versko prepričanje!

društva za Kranjsko. Zadnje čase je podrobno preiskoval zgodovino mesta Kranja in se je pripravljaj, da jo izda v obširnejši knjigi.

Anton Koblarju bo slovenski narod ohranil hvaležen spomin bodisi kot požrtvovalnemu prosvetnemu delavcu, bodisi kot spretnemu in poljudnemu zgodovinarju.

Viljem Köster — prijatelj Slovencev.

Janez Kalan.

Ko prinaša Koledar življenjepise znamenitih slovenskih mož, je prav, da opiše tudi moža, ki ni bil Slovenec, a je ljubil slovenski rod z obudovanjem vredno ljubeznijo.

Njegova domovina je vestfalska dežela na Nemskem. Ona dežela, ki preživlja veliko število naših rojakov, katerih domača zemlja ni mogla preživiti. Vestfalska je razdeljena na dva dela: v južnem delu je rudnikov in tovarn, da jih ne preštejete; v drugem, ki je prava, pristna Vestfalija, pa je sama obširna ravan. Domačini imenujejo ta del Münsterland, po glavnem mestu Münster. Tu so redke vasi, hiše vse gosposke, posestniki kakor majhni graščaki. Nekateri imajo po 200 oralov zemlje. Pri tem pa so živo verni, Cerkev vdani, brez strankarskih bojov, vsi enega, katoliškega duha.

V eni takih vasi je bil rojen l. 1869 Köster. Njegova vzgoja je bila strogo verska. Po prvih letih kaplanovanja je prišel v mesto Hamborn, kamor so prišli nekaj prej naši rojaki na delo. Hamborn je še danes največja slovenska naselbina, tako da pravijo, da je slišati po cesti skoro samo slovensko govorico. Naši ljudje takrat še niso znali nemško. In tam je Köster spoznal Slovence. Njim na ljubo se je začel učiti slovenščine in je spodbudil še druge duhovnike, da so se je učili.

Da bi se v slovenščini bolje izuril, pa tudi da bi videl domovino Slovencev, je šel v Slovenijo. Bil je menda trikrat v Sloveniji. S Slovenci je šel tudi na božjo pot v Sveto deželo. Poznal je slovensko zemljo kakor malokateri Slovenec. Tri mesece je potoval samo po Slovenskem. Vse kraje, koder so bili doma njegovi hambornski Slovenci, je obiskal. Ako sva se pogovarjala, mi je imenoval še kraje, ki jih je on videl, jaz pa ne, dasi sem

Viljem Köster.

večkrat premeril slovensko deželo od vseh strani. V Mariboru in drugod se je po hotelih in gostilnah pričkal z gostilničarji, — kolikor se je on, ki je bil tako mirna, blaga narava, znal pričkat —, zakaj da ne govorijo slovensko. — Köster je pisal našim ljudem na Slovensko nešteto pisem, da jim je preskrbel potrebne listine. Sam je povedal, da jih je preskrbel nad 600 osebam. Tudi za druge duhovnike je izdal tiskano navodilo, kako naj tujcem iz raznih držav listine preskrbujejo. — Zelo rad je prepeval, četudi ni imel dobrega posluha. Da bi Slovincem pomogel do ljubezni za petje, je izdal celó tri drobne slovenske pesmarice: eno nabožnih, eno narodnih, eno pa rudarskih pesmi. Iz njih so naši ljudje prepevali mnogo let, deloma pojo še zdaj.

Ko sem bil predlanskim v Kevelarju, kamor romajo tudi Slovenci na božjo pot, sem bil tudi jaz z njimi. Bolan, nisem mogel pridigovati. Naprosil sem torej Kösterja, ki je prevzel kar tri pridige, Tensundern pa eno. To so bile Kösterjeve zadnje slovenske pridige. Ko smo se vračali, je začel Köster v vlaku prepevati. Več je znal slovenskih pesmi ko jaz; pel je tudi take, ki jih nisem še nikoli slišal.

Da bi Slovence združil, je ustanovil zanje društvo sv. Barbare. Tako društvo imamo zdaj povsod, kjer je le toliko naših ljudi, da ga je mogoče ustanoviti; vsega skupaj je 27 teh društev. Hambornsko društvo je preteklo leto obhajalo 25 let-

nico — tri mesece po Kösterjevi smrti — z vso slovesnostjo. Velik sprevod, v katerem je bilo nad 20 zastav, se je vil po Hambornu.

Trinajst let je deloval med Slovenci v Hambornu. Potem je bil imenovan za župnika v Walsumu, uro daleč od Hamborna, kjer so ga Slovenci večkrat obiskali. Tudi tu je bil trinajst let. Da ga je tudi školijska oblast cenila, priča to, ker ga je imenovala za prošta v mestu Birlebeck. Preden se je preselil tja, se je dal nekaj malega operirati. Pri tem ga je zadela kap. Namesto da bi ga spremil na proštijo, so ga nesli v grob. Star je bil 58 let. Bogu je bilo zadosti; poklical je zvestega služabnika po plačilo. Da se more član velikega naroda tako žrtvovati za tujce in jih tako vzljubiti, kakor je to storil rajni Köster, to more storiti le pristna krščanska ljubezen, ki zna po besedah sv. Pavla »postati vsem vse«. Rajnemu velikemu prijatelju in dobrotniku Slovencev čast in zahvala vsega naroda! Plačilo pri Bogu pa že ima.

Stjepan Radić.

Med najpomembnejšimi dogodki v naši nemirni, razburkani politični zgodovini je gotovo smrt († 20. avg. 1928 v Zagrebu) Stjepana Radića, dolgoletnega političnega voditelja hrvatskega naroda. Pokopali so ga z velikimi slovesnostmi kot neutrudljivega boritelja in buditelja, kar so jih imeli Hrvatje.

Stjepan Radić se je rodil 11. julija 1871 v vasi Trebarjevo blizu Siska kot sin preprostega kmeta. Že kot šestošolec je moral trpeti za svoje narodno navdušenje. Ker so ga izključili iz šole, je potoval v Rusijo in tam dalje studiral; ko se je vrnil, so ga vnovič izgnali iz šole, da se je moral pripravljati za maturo kot zasebni dijak; maturo je na-

Stjepan Radić.

pravil 1. 1891 v Karlovcu. Ko se je 1. 1893 praznovala tristoletnica bitke pri Sisku, je Radić kot visokošolec v slavnostnem govoru napadel bana Khuena, ki je kot zastopnik krivične ogrske vlade trdo gospodaril Hrvatoma. Radi tega govora je oblast Radića zaprla štiri mesece v ječo in ga odslovila z zagrebške univerze. Tako se je nadaljevalo njegovo življenje brez miru in obstanka. Zdaj je bil v Pragi, nato zopet v Parizu ali v Zagrebu, deloval je kot novinar, bil radi narodne odločnosti in odkritosrčnosti vnovič zaprt, dokler se ni posvetil izključno političnemu življenju. S svojim bratom Antonom je osnoval kmečko stranko, ki je imela namen politično zbuditi hrvatskega kmeta. Med vojno je veliko govoril za mir in se udeleževal sestankov v Pragi, kjer so se shajali češki in jugoslovanski politiki v boju za narodno osvoboditev.

Z ureditvijo naše države Radić ni bil zadovoljen, toda v boju za ustavo ni hotel sodelovati. Bil je republikanec. Res je organiziral hrvatske množice v svoji republikanski stranki, toda s svojo odsotnostjo v narodni skupščini Radić žal ni mnogo pomagal svojemu narodu. Šele mnogo pozneje potem, ko je predsedal dalje časa v ječi, je šel v Beograd in stopil s svojo stranko tudi v vlado; a njegova nestalna narava ga je premaknila spet in spet na drugo stran. Ni se nikoli mogel prilagoditi razmeram in je hodil do smrti svojo nemirno pot, sicer polno ljubezni do hrvatskega kmeta in delavca, ni pa bil dovolj trden in miren, da bi s potrpežljivim in tihim delom osvobodil kmeta s tem, da bi ga osamosvojil z gospodarskimi in prosvetnimi usta-

novami, kakor je to storil slovenskemu kmetu dr. J. E. Krek. Ob Radićevi smrti in že večkrat prej se je omenjala primera med njim in Krekom. Res sta si oba moža, ki sta se v boju za politično svobodo Slovencev in Hrvatov večkrat srečala, v marsičem podobna. Oba je prevečevala velika ljubezen do vsega, kar je narodnega, zlasti pa ljubezen do preprostega človeka, ki sta ga v neustrašenih besedah budila in navduševala za njegove pravice in se borila zanje. Oba moža sta uživala neomejeno vdanost in zaupanje svojih množic — oba sta kljub svoji ogromni izobrazbi ostala zvesta svojemu preprostemu značaju. Toda je vendar velik razloček med enim in drugim. Osnovni značaj Radićev je bila nemirna neurejenost duha; Radić je premalo računal z dejanskimi razmerami in večkrat ni premislil, kaj je mogoče doseči. Kot državnik je imel več ognjevitosti kot modrosti. V neizprosni boju za popolno enakopravnost Hrvatov na primer kljub svoji široki miselnosti ni priznaval, da smo tudi Slovenci samostojen narod, prav tako kot Hrvatje ali Srbi.

Ob Radićevi smrti smo vsi Slovenci brez izjeme bridko občutili izgubo, ki je zadela bratski hrvatski narod. Zato želimo, da bi Hrvatoma ob spominu na pokojnega Stjepana Radića kmalu vstal nov velik voditelj, ki bi deloval v zmislu sprave in medsebojnega bratskega spoštovanja, prave ljubezni med Srbi, Hrvati in Slovenci, da se bo naša skupna narodna država utrdila na znotraj in zunaj in dosegla čim večje blagostanje, kar je zadnji namen vsakega poštenega političnega dela.

Nekaj važnejših dogodkov v času od novembra 1927 do avgusta 1928.

November: 2. je umrl msgr. Franc Jančar, doma iz Škocjana na Dolenjskem, župnik na Dunaju. Umrl je v Brežah na Koroškem. — 6. je umrl v škofijskih zavodih v Št. Vidu nad Ljubljano profesor Jožef Kržišnik, roj. 1. 1872 Predmostom pri Poljanah nad Škofjo Loko. — 7. so prepeljali truplo dr. Mihaela Vošnjaka, ki je umrl pred sedmimi leti, iz Švice v Maribor, od tu v Celje in iz Celja v grobnico v Št. Ilju pri Velenju. — 8. se je pripetila huda nesreča v krmeljskem rudniku, kjer so zgoreli trije rudarji. — 13. zmrznila dva fanta, Jan. Erlah in Jakob Noč, ko sta šla čez Golico na Koroško. — 15. je praznoval lavantinski škof dr. Andrej Karlin svojo 70. letnico. — 28. je bilo v Julijski Krajini odpuščenih 60 slovenskih učiteljev. — 30. je umrla prva prednica šmihelskega samostana Notre-Dame s. Mar. Ivana Oblak, ki je bila 35 let prednica. — V novembru 1927 so došle v Srbijo — v Beograd — prve orgle; izvršil jih je mojster France Jenko v Št. Vidu nad Ljubljano; načrte za zunanjo obliko pa je narisal arh. Vurnik.

December: 15. se je pripetila smrtna nesreča v premočvniku v Kočevju. Električ Fr. Levstek je padel v 65 m globok rov. — 15.—21. je bil v Sloveniji najhujši mraz (v Ljubljani do 23° C), kakršnega že 30 let ne pomnijo. — 23. je napravila v Ljubljani prva ženska izpit za urarsko pomočnico. — 23. je preteklo 100 let, odkar je bil v Mariboru

rojen slavnj Viljem Tegetthoff, znan po bitki pri Visu 1. 1866. — 24. je prišlo 25 ameriških Slovencev, da obhajajo božič v Sloveniji pri svojcih. — V decembru 1927 je zmrznilo v južni Srbiji pri Gjevčelijah 17 vojakov. V Zagrebu so ljudje na cesti zmrzovali; v Mariboru je premrznila Drava. — V decembru 1927 je bil na angleški razstavi odlikovan s prvim odlikovanjem Jan. Strgar, trg. čebelar na Bitnjah pri Boh. Bistrici in širitelj naše kranjske čebele v vse dele sveta. Ima že 70 odlikovanj. Poslal je že cele panje čebel v Hamburg, Gibraltar, Suez, Singapur, celo v Tokio na Japonsko.

Januar: 2. je umrl Zabrekvij pri Selcah nad Škofjo Loko 80 let stari Pavel Pegam, daleč okrog znani Žanov oče; bil je prava slovenska korenina, kakršnih je malo pri nas. — 13. se je rodil princ Tomislav; 25. je bil slovesno krščen; 6. febr. pa so imenovali hercegovsko mesto Duvno po njem, torej Tomislav. — 14. je razpustil goriški prefekt upravni odbor Zadrudne zveze v Gorici; v Zvezi je bilo včlanjenih 170 zadrug. Ta razpust je strašen udarec za goriške Slovence. — 19. je umrl zlatomašnik Anton Nemec v starosti 83 let, župnik v Kokri pri Kranju. — 22. je umrl prvi slovenski župan v Kočevju, g. Viktor Medved. — 23. je vsa Slovenija, zlasti Ljubljana, slovesno obhajala 50. letnico pesnika Otona Župančiča. — 23. je pogorelo novosadsko gledališče.

Februar: 4. je prispel v Zagreb prvi jugoslovanski potniški avion (zrakoplov) z imenom »Zagreb«. 15. febr. je začel voziti med Zagrebom in Belgradom. — 5. so otvorili v Bohinju vzgajališče rib, ki ga je prevzel ljublj. oblastni odbor. — 14. je obhajala 100 letnico rojstva Jera Jalen, bivša viničarka, rojena v Laporju pri Slov. Bistrici. — 15. je praznovala tveška za orgle J. Brandel v Mariboru 50 letnico obstoja. — 21. je bil velik požar v Ribnici na Dolenjskem. — 23. je postal dr. Anton Korošec notranji minister. — 28. je izšla v Njujorku nova naredba, koliko sme priti priseljencev v Ameriko. Iz Jugoslavije jih sme priti 793 na leto (prej 671). Profesori in učitelji se smejo svobodno naseljevati. — 29. je umrl v Ljubljani priznani kulturni delavec profesor Adolf Robida. — V februarju je prodala germaška graščina pri Litiji 40 m visoko, nad 100 let staro smreko; deblo so peljali z osmimi konji. Prodana v Trst.

Marec: 4. je umrl v Zagrebu plodoviti skladatelj Fr. S. Vilhar, roj. 5. jan. l. 1852 v Senožečah. — 7. je umrl o. Veselko Kovač, frančiškanski misijonar na Kitajskem, kjer je bival od l. 1897. Rojen je bil l. 1872 na Studencu pri Krškem. — 11. se je ustanovilo v Ljubljani »Društvo za nabiranje narodnega univerzitetnega zaklada«. — 11. je umrl v Radečah Val. Eržen, superior misijonarjev. — 25. je umrl v Splitu najvažnejši dalmatinski politik, Don Juraj Biankini v starosti 81 let; bil je novinar, poslanec in minister n. r. — V marcu 1928 je razstavil v Parizu Drž. osrednji zavod za žensko domačo obrt — čipke, ki so vzbudile v Parizu veliko zanimanja.

April: 7. je bil v Šmartnem pri Šaleku pokopan 80 letni Jožef Brglez, po domače Čujež, posestnik s Pake pri Velenju. Pokojni je bil Slomškov birmanec. — 10. se je pripetila na Dravi velika nesreča. Potopil se je plav s Felberjevega otoka in se je smrtno ponesrečilo sedem ljudi. — 10. so odšli slovenski romarji v Lurd, kjer je 70 letnica prikazovanja lurske Matere božje. — 12. je bil v Milanu atentat na lastnega kralja. — 14.—23. je strahovit potres divjal na Bolgarskem. V mestu Plovdivu je porušil 1800 hiš in jih poškodoval 2000. Vasi so kup razvalin. Veliko je mrtvih in ranjenih. Pri nas so zbirali za ponesrečence. — 15. je bila anketa v Kamniku o železniški progi Kamnik—Savinjska dolina. Proga bo dolga 40 km; 1 km stane 150 tisoč zlatih dinarjev. — 16. je plul nad Slovenijo prosluli zrakoplov »Italia« z generalom Nobile, ki je s svojim ponesrečenim poletom na severni tečaj osramotil Italijo in je pri tem podjetju našlo smrt več raziskovalcev, med njimi tudi slavni Amundsen. — 17. je praznovala 50 letnico pesnica-uršulinka m. Elizabeta Kremžar v Ljubljani. — 20. so pričeli graditi novi most čez Kokro v Kranju. Razprtina meri 38 m, višina pa 28 m. — 23. so bili hudi potresni sunki v Grčiji. V mestu Korint je porušeni 80% hiš in je 10 tisoč ljudi brez strehe. Potres je trajal več dni. — 24. so prišli v Ljubljano zastopniki Prage z županom dr. Baxo na čelu. Ljubljana jih je slovesno sprejela. — 26. je prvič treskalo. Treščilo je v kmeta Pegana iz Stranske vasi pri Žužemberku na Dolenjskem.

Maj: 1. se je utrgal oblak nad Galicijo pri Celju. Zemlja se je udrila, plaz pod šolo je bil globok 4 m, dolg 18 m in širok 10 m. — 10. je obhajala lavantinska škofija 700 letnico. — 11. je bil v Belgradu večer slovenske besede. Člani slovenskega

Pen-kluba: F. S. Finžgar, Župančič, Novačan, Fran Albrecht, A. Vodnik in Borko so kot gostje belgrajškega Pen-kluba brali svoje spise. — 17. smo slovesno praznovali tridesetletnico škofovanja prevzvišenega škofa dr. A. B. Jegliča. Na slavnost so prišli odlični gostje: papeški nuncij mons. Pelegrinetti, zastopnik kralja in vlade dr. Čičić, zagrebški nadškof dr. A. Bauer, krški škof dr. Srebrnič, križevski škof dr. Njaradi, veliko duhovščine in posvetnih oblasti. Kralj je odlikoval škofa z redom Karadjordjeve zvezde IV. razreda. — 20. je prišlo v Ljubljano 77 ameriških izletnikov, Slovencev in Hrvatov, v domače kraje na obisk. — 29. je umrl v Ljubljani profesor H. Podkrajšek, ki je izdal veliko šolskih knjig, v zadnjem času tudi nemško-slovensko terminologijo strokovnih izrazov, ki je izšla v založbi Mohorjeve družbe.

Junij: 2.—6. je bil v Ljubljani inženjski kongres. — 3. so otvorili osmi ljubljanski velesojem. — 6. je zadela Slov. Krajino velika vremenska nesreča. Strašen vihar je divjal nad občinami Gerlinci, Cankova, Vadarci, Skakavci, Bodonci, Nemčavci do Martjanec. V nekaj minutah je pokrila kot jajca debela toča vse polje v višini nad pol metra. Uničeni so bili vsi poljski pridelki; 16 občin je prišlo ob vse, ljudje so bili ranjeni, hiše porušene. Škode je čez 15 milijonov dinarjev. — 12. je preizkušala posebna komisija nove šmarnogorske zvonove. Največji zvon tehta 3496 kg, drugi 1736 kg, tretji 1044 kg in četrti 682 kg. To zvonilo je največje, kar so jih po vojni vili v Jugoslaviji. Veliki zvon se je oglasil prvič 7. junija pri procesiji v Št. Vidu nad Ljubljano. 2. julija so zvonove slovesno prepeljali na Šmarno goro; 15. avgusta pa so se prvič oglasili s stolpa, blagoslovil jih je ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič. — 15. je obhajal kanonik in poštvovalni kulturni delavec Alojzij Stroj 60 letnico. — 20. je streljal v narodni skupščini nar. poslanec, Črnogorec Puniša Račić, in pri tem umoril Pavla Radića in dr. Basarička, ranil Štefana Radića, Pernarja in Grandžo. — 24. je bil kanonik dr. Ivan Tomažič imenovan za lavantinskega pomožnega škofa. — 29.—1. julija je bil velik orlovski tabor na stadionu v Ljubljani. Telovadilo 2000 slovenskih Orlov, pri sv. maši bilo nad 10.000 ljudi na stadionu.

Julij: 23. so se na Dunaju zbrala vsa nemška pevska društva, da proslavijo 100 letnico rojstva slavnega skladatelja Schuberta in manifestirajo za zvezo Avstrije z Nemčijo. Zbralo se je 132 tisoč pevcev, njih spreved je trajal osem in pol ure; ta spreved je gledalo nad 800 tisoč ljudi. — 24. je dobil slovenski prvak, notranji minister dr. Anton Korošec, mandat za sestavo vlade, ki jo je 27. julija tudi sestavil. To je prvi Slovenec, ki je bil kdaj ministrski predsednik. — 24. sta bila v Petelinjah pri Trstu dva požara, ki sta uničila 6 poslopj.

Avgust: 5. je obhajalo mesto Višnja gora na Dolenjskem 450 letnico, odkar je mesto. — 5. je bila otvorena nova železniška postaja Jevnica na progi med Lazami in Kresnicami. — 5. je uničil požar vas Gorenje Jezero pri Cerknici. — 7. je prišlo z Westfalskega in Porenja 300 slovenskih otrok, da si ogledajo domovino svojih slovenskih staršev. — 8. je umrl v Zagrebu Štefan Radić, minister n. r., vodja hrvaškega naroda, predsednik hrv. seljačke stranke itd. Mesto Cavtat v Dalmaciji, kamor je tako rad hodil Pašić na oddih, je sprejelo Radiću v čast svoje ime v Radićevo.

Za gospodinje.

Duh po čebuli, ribah ali sličnih rečeh takoj izgine iz posode, ako pridenemo nekoliko **kisa** vodi za pomivanje.

Prideni vodi za splakovanje **steklene posode** nekoliko **kisa** in posoda se bo zelo lepo svetila.

Z navadnim **kislim mlekom** moreš odstraniti **rjaste madeže** iz perila.

Kadar pereš **volneno blago**, ga izpiraj v taki vodi, ki je tako topla, ko tista, v kateri si prala.

Stare **luknje od žebeljev** v lesu zamašimo z **žaganjem**, pomešanim s **klejem**. Ta zmes je tako trda ko les sam.

Skrivljeno kuhinjsko desko spet poravnaj, če jo deneš na ravno mizo, kjer naj leži 24 ur med dvema mokrima robcema.

Ako hočejo **krompirjevi olupki razpokati**, preden je krompir skuhan, odlij krop in zalij krompir spet z mrzlo vodo in kuhaj dalje.

Če so **čevlji** od **moče trdi**, jih izmij s toplo vodo, potem jih pa namaži z ricinovim oljem.

Če **zamrzujejo šipe** v oknih, jih namaži na notranji strani z žličko glicerina, ki si mu pridejala nekoliko špirta.

Kaj je smukavec? Zeleno zelnato listje zreži, skuhaj in zabeli kakor za kolerabice, dodaj krompirja in dišav, pa imaš okusno in tečno jed.

Ako želiš, da bo **miza** posebno **bela**, jo ribaj najprej s polovico limone, nato pa z vročo milnico.

Jajčni **belfak** uporabiš tudi za **klej**. Če je strgana knjiga ali je odletel košček lesa od pohištva, namaži z beljakom, pa bo držalo!

Ako postanejo **krtače** za lase **mastne**, jih operi v mrzli vodi, ki ji pridenes nekoliko amoniaka.

Kadar **vkuhavaš sadje**, prideni nekoliko sirovega masla, ki prepreči, da ne vzkipi.

Če je tvoje kuhinjsko **pohištvo** belo pobarvano in dobi madeže, jih odstrani z mlekom.

Da se ohrani **sirkova metla** delj časa, jo vtakni vsak teden za nekaj minut v vroč lug.

Neprijeten **duh** po plesnobi in vlagi nastane v vlažnih stanovanjih. Zlasti imajo predali in miznice tak neprijeten duh. Odstraniš ga, če postaviš na take kraje posode z negašenim apnom. Apno povzame vlogo, ki je v zraku dotičnega prostora, zrak se osuši in duh po plesnobi izgine.

Razne **praske v pohištvu** odpraviš s tem, da obdrgneš dotična mesta s krpo, namočeno v mešanici olja in kisa. Treba je pa dolgo in vztrajno drgniti.

Soli smeš pridejati **krompirju** šele tedaj, preden se začne krompir mehčati. Tako postane lepo močnat.

Kumare kmalu rode, ako jim ščiplješ stranske poganjke.

Perilo ti pri sušenju ne bo zmrznilo, če pridenes vodi za splakovanje pest navadne soli.

Glasnik Družbe sv. Mohorja.

»Ni mnogo let mojega potovanja, toda huda so,« bi lahko rekla tudi Mohorjeva z očakom Jakopom. Beg iz Celovca, zasilno bivanje na Prevaljah, nato zidava v Celju, zopetna selitev strojev, knjig in vseh priprav (bilo je vsega nad 30 vagonov!), to so bile gospodarsko bridke ure za Družbo. Letos so izšle knjige prvič iz Celja, iz zemljepisnega središča Slovenije; v tem središču upa Družba, da bo njeno zgolj kulturno delovanje poslej mirno in uspešno. Sama hoče napeti vse sile, da bodo njene knjige najcenejše — in po vsebini in obliki resnični izraz in obraz sodobnosti. Ne bo drevela za raznimi poskusi, ki se hitro prežive, uvaževala pa vse lepe pridobitve sodobnega človeštva na vseh poljih vede in leposlovja. Ker se vsakdanjega, takorekoč enodnevnega čtiva tiska več kot dovolj, je sklep odbora, zlasti še na pobudo odličnih in izobraženih prijateljev Družbe, da ne sme izdajati tudi ona takega berila, čeprav bi ga marsikdo zaželel, marveč samo knjige, ki so spisane od strokovnjakov in imajo resno in trajno vrednost. Odbor upa, da letošnje izdanje peterih knjig povsem ustreza tej želji in tem načelom.

Letošnji književni dar članom Družbe sv. Mohorja obsega petero knjig: **Koledar**, **Večernice**, **Zgodovino slovenskega naroda**, **Kak smo se zedinili in življenje svetnikov**. Vsaka teh knjig je po obsegu in po strokovni in književni vsebini taka, da je v navadnem knjižotstvu ne bi bilo mogoče dobiti za 20 Din.

Odbor Mohorjeve družbe se trdno nadeja, da je ustregel vsem članom in da ostanejo zvesti naročniki v prihodnjem letu in da pridobijo še novih članov. Vse gospode poverjenike zahvaljuje odbor za idealne žrtve, ki jih imajo z nabi-ranjem udov, pa jih prosimo, naj se z vso vnemo potrudijo vnovič, da bi se število udov stalno dvigalo.

Knjige za leto 1929.

Prihodnje leto izda Družba sv. Mohorja desetero knjig: Petero kot redno izdanje, petero za doplačilo.

1. Koledar za leto 1930. Sedanja oblika **Koledarjeva** bo neizpremenjena. Da je oblika in zunanost dobro pogojena, dokazuje dejstvo, da so tudi druga taka književna društva (slovenska in hrvaška) to obliko točno posnela. Tudi po vsebini ostane kot doslej i čitanka o najvažnejših sodobnih vprašanjih za široke plasti naroda — zaeno z leposlovno vsebino. Kdor želi vezan **Koledar**, naj doplača 8 Din.

2. Slovenske Večernice 82. zvezek bo obsegal izvorno povest pisatelja Ivana Zorca: **Kmetija ob Temenici**. Povest slika vrline in slabosti, trmo in kes kmečke družine, veliko ljubezen do zemlje in doma, borbe in pokoro za samopašno trmoglavost. Povest je pisana krepko, sočno, napeto in bo zanimala prav vsakega. — Kdor želi vezane **Večernice**, doplačaj 7 Din.

3. **Zgodovina slovenskega naroda.** 8. zvezek. Ta drugi zvezek dr. Malove Zgodovine bo obsegal dobo našega političnega jerobstva (1814—1848). Kakor je letošnji zvezek brez dvoma skoro za vsakega zgodovinsko razodetje naših razmer, tako bo tudi ta doba opisana, kaj se je godilo v politiki, kakšna je bila javna uprava, kakšno kulturno gibanje (romantični in ilirizem v slovstvu in politiki, janzenizem v verskih vprašanjih itd.). Opisani bodo boji za slovensko šolo, gospodarske in socialne razmere, sodbe tujih pisateljev o nas. (Opozarjamo občinstvo: ako ve kdo za zgodovinske slike in podobe iz tega časa, naj sporoči o tem uredništvu!)

4. **Grčce**, izvirna povest, spisal Sl. Savinšek. Pisatelj je že znan. Vendar pa se je morda prav s to povestjo šele našel in napisal delo, ki bo resničen užitek. Povest se godi v gorenjskih hribih, značajji so kar izklesani, — res »grčce«, dejanje je ves čas napeto. Kdor želi vezano knjigo, naj doplača 6 Din.

5. **Življenje svetnikov** (6. zvezek) bodo nadaljevali dosedanjí gg. sotrudniki pod uredništvom prof. dr. Fr. Kovarčiča.

Knjige za doplačilo.

1. **Knjiga o življenju**, spisal dr. Aleš Ušeničnik. Prva izdaja te slovite knjige je naglo pošla. Pisatelj je knjigo priredil za drugi natis, ki bo brez dvoma za vsakega težko pričakovana. Izide kot II. zvezek Znanstvene knjižnice. Knjiga stane za ude: broš. 22 Din, vez. 28 Din.

2. **Iz Kaire v Bagdad** je nadaljevanje dr. Jehartovega poljudnoznanstvenega dela o deželah in mestih, kjer so se vršile zgodbe svetega pisma. Vsak lahko naroči s to knjigo tudi še prvi zvezek, če ga ni letos naročil. Knjiga stane 30 Din, oba zvezka skupaj vezana 68 Din.

3. **Dr. Janez Ev. Krek, Izbrani spisi.** II. zvezek. Prvih pet let javnega dela (1892—1897). 2. snopič: Govori in članki. Uredil Ivan Dolenc. — Ta knjiga je nadaljevanje dela, ki ga je začela Mohorjeva družba izdajati l. 1927. Drugi zvezek Krekovih Izbranih spisov bo namreč obsegal v celoti skoro 400 strani, radi tega ga mora izdati Družba v dveh snopičih, da ni izdatek za knjigo v enem letu prevelik. Prvi snopič je obsegal uvod in leposlovne spise, drugi pa bo obsegal predvsem Krekove članke iz »Slovenca« v letih 1892 do 1897. Da fvorita oba snopiča eno samo knjigo, bo razvidno tudi iz tega, ker se bo štetje strani v 2. snopiču (ki bo po obsegu približno enak prvemu snopiču) začelo s prvo stranjo 195, ker obsega 1. snopič 194 strani. Cena za ude bo znašala 28 Din za broširan in 34 Din za vezan izvod. Tistim, ki 1. snopiča še nimajo, sporočamo, da lahko naroče oba snopiča skupaj vezana za 65 Din.

4. **Palček**, knjiga za otroke. Češki spisal V. Riha, prevel dr. Fr. Bradač. Knjiga ima lepe slike, pripoveduje lepo pravljico o palčkih. Med Čehi je žela mnogo pohvale in upamo tudi našim najmanjšim s tem prevodom napraviti veliko veselja. Kot nalašč je za Miklavžev dar ali za pod božično drevesce. Knjiga stane za ude: broš. 12 Din, vez. 17 Din.

5. **Molitvenik** o pobožnosti do Presvetega Srca Jezusovega. Spisal Janez Pristov, D. J. Prva izdaja

tega lepega molitvenika je pošla, zato je spisovatelj priredil drugo, izpopolnjeno izdajo. Vsem častilcem Jezusovega Srca kar najprimernejše berilo. Stane za ude vezan z rdečo obrezo 20 Din, z zlato obrezo 28 Din.

Letnina za leto 1928 je — kakor lani — 20 Din, in sicer za vsako posamezno osebo ali ustanovo. — **Dosmrtnina** znaša 300 Din za vsako osebo, za župnijske ali šolske knjižnice in društva (hiše ali cele družine se ne sprejemajo za dosmrtno ude). Dosmrtniki z izplačano dosmrtnino do 50 kron (do št. 3220) naj doplačajo 12 Din, z dosmrtnino 80 kron (št. 3221—3275) naj doplačajo 11 Din, z dosmrtnino 200 kron (št. 3276—3317) 10 Din, z dosmrtnino 400 kron (št. 3318—3331) 7 Din, z dosmrtnino 900 kron (št. 3332—3340) 3 Din.

Posamezni letni udje, ki se neposredno pismeno oglašajo pri Družbi sv. Mohorja v Celju, plačajo 29 Din, in sicer udnine 20 Din ter za poštnino in odpravnino 9 Din. Kdor naroči knjige za doplačilo, naj doplača še za poštnino: za »Knjigo o življenju« broš. Din 1-50, vez. Din 2-; za drugi zvezek »Iz Kaire v Bagdad« broš. Din 1-; oba zvezka skupaj vezana Din 2-50; za drugi snopič »Dr. Krek Izbrani spisi« broš. Din 1-50, vez. Din 2-; oba snopiča skupaj vezana Din 4-; za knjigo »Palčki« broš. Din 1-; vez. 1-50; za molitvenik »Presv. Srce Jezusovo« vez. z rdečo obrezo Din 1-50, vez. z zlato obrezo Din 2-.

Udje v inozemstvu plačajo za knjige s poštnino in odpravnino vred 36 Din. Kdor naroči knjige za doplačilo iz inozemstva, naj doplača še za poštnino: za »Knjigo o življenju« broš. Din 3-; vez. Din 4-; za drugi zvezek »Iz Kaire v Bagdad« broš. Din 2-; oba zvezka skupaj vezana Din 5-; za drugi snopič »Dr. Krek Izbrani spisi« broš. Din 3-; vez. Din 4-; oba snopiča skupaj vezana Din 8-; za knjigo »Palčki« broš. Din 2-; vez. Din 3-; za molitvenik »Presv. Srce Jezusovo« vez. z rdečo obrezo Din 3-; vez. z zlato obrezo Din 4-.

Za ude v Ameriki velja zana prej stara predvojna letnina, t. j. 1 dolar. Američani naj nakazujejo to vsoto po pošti ali po katerikoli banki vsak zase ali pa po več skupaj Družbi sv. Mohorja v Celju. Za knjige za doplačilo in za vezavo veljajo iste cene kot so označene zgoraj. Kdor pošlje zase naročnino, se mu dostavi knjige na njegov naslov (prosimo točnih naslovov!); če se jih naroči več skupaj, naj se določi ime in naslov onega člana, ki se mu za vse skupaj pošljejo knjige. Poština knjigam za doplačilo je za Ameriko ista kakor za inozemstvo.

Odbor Družbe sv. Mohorja:

Dr. Fran Cukala, stolni kan. v Mariboru, predsednik.
Dr. Rudolf Blüml, tajnik društva Caritas v Celovcu.
Jos. Zeichen, ravnatelj tiskarne in družbin blagajnik.
Dr. Janko Brejc, odvetnik v Ljubljani.
Dr. Lambert Ehrlich, univ. prof. v Ljubljani.
Janez Hutter, duh. svetnik, prof. v p. v Celovcu.
Dr. Franc Kotnik, prosvetni inspektor v Mariboru.
Msgr. Val. Podgorc, prof. pri uršulinkah v Celovcu.
Janez Vidović, stolni školaštik v Celovcu.

Urednik družb. knjig: F. S. Finžgar v Ljubljani.

Seznamek

župnij, krajev, poverjenikov in število udov Družbe sv. Mohorja.

Seznamek smo razvrstili po škofijah in dekanijah. — Številke na koncu župnij in krajev pomenijo število udov leta 1928, v oklepajih ( ) število udov leta 1927. — Pri krajih s poštним uradom ni pošta posebej navedena.

Krška škofija.

1. Beljak. Brnca. Gallob Jan. 20 (10). — Zila. župni urad. (P. Beljak.) 12 (7). — Sv. Lenart. Sadjak Andr., žpk. (P. Rekarja ves.) 45 (48). — Loče. Ogris Josip, župnik. 29 (23). — Šteben. Ožgan Ivan, žpk. (P. Malošče.) 38 (41).

2. Borovlje. Žihpolje. Benetek Anton, dekan. 28 (29). — Golšovo. Dr. Sadolšek Janko, provizor. (P. Žihpolje.) 10 (10). — Bilčovs. Štih Jožef, župnik. (P. Bistrica v R.) 94 (101). — Borovlje. Koschat Maks. 21 (19). — Glinje. Wornig Matej, župnik. (P. Borovlje.) 32 (29). — Št. Janž. Virnik Franc, žpk. (P. Svetna ves.) 52 (52). — Kapla. Singer Štef., žpk. (P. Svetna ves.) 28 (33). — Kotmara ves. Mente K., žpk. 42 (40). — Ljubelj in Podljubelj. Oizinger L., prov. (P. Podgora.) 27 (28). — Sele. Vauti Alojzij, žpk. (P. Borovlje.) 86 (84). — Slov. Plajberk. Marktl Niko, provizor. (P. Podgora.) 36 (44). — Šmarjeta. Božič Lovro, žpk. 25 (37). — Sveče. Ruprecht Vikt., župnik. (P. Bistrica v R.) 75 (75).

3. Celovec. Celovec. Družba sv. Mohorja 27 (21). — Sv. Du h. Msgr. Podgorc Val., 10 (10). — Hodiše. Starc Iv., župnik. 38 (53). — Otok. Malgaj Friderik, župnik 14 (12). — Škofiče. Nadrag Al., župn. upr. (P. Vrba.) 28 (24). — Vetrinj. Klatzer Štef. 12 (12).

4. Dobrla ves. Dobrla ves. — (89). — Apače. Nagel Ivan, žpk. (P. Galicija.) 17 (19). — Galicija. — (25). — Globasnica. Pšeničnik J., župnik. 30 (33). — Kamen. Šturm Anton, žpk. (P. Tinje.) 15 (16). — Škocjan. Polianec Vinko, žpk. 80 (83). — Korte. Grubelnik Mih. (P. Žel. Kapla.) 12 (16). — Št. Lipš. Zulechner Feliks, žpk. (P. Dobrla ves.) 48 (58). — Mohliče. — (8). — Obirsko. Zupan Ign., žpk. (P. Žel. Kapla.) 25 (25). — Rebrca. Sporn Iv., žpk. 16 (22). — Šteben. Mihalj Fr., žpk. v p. (P. Šmihel pri Plib.) 16 (20). — Št. Vid. Kindlman Jak., žpk. 57 (56). — Železna Kapla. Ebner Iv., žpk. 136 (143). — Žitara ves. Weiß Val., žpk. (P. Miklavc.) 38 (45).

5. Pliberk. Pliberk. Dr. Zeichen Fr., m. kaplan. 123 (121). — Kazaze. Hutter Alojzij, prov. 46 (51). — Šmihel. Vintar Josip, žpk. 113 (110). — Vogrče. Sekol Janez, žpk. (P. Pliberk.) 49 (48). — Žvabek in Suha. Uranšek Franc, žpk. (P. Pliberk.) 40 (38).

6. Rožek. Dvor. Fritz Jožef, dekan. (Vrba.) 21 (21). — Drava. Katnik Janez, posest. (P. Podravlje.) 14 (15). — Št. Ilj. Petrič Janko, žpk. (P. Vrba.) 41 (39). — Št. Jakob. Šenk Franc, župnik 113 (113). — Gozdanje. Kuchler Martin, žpk. (P. Vrba.) 20 (18). — Lina. — (11). — Logaves. Bayer Štefan, župnik. (P. Vrba.) 27 (27). — Pečnica. Boštiančič Jos., žpk. (P. Ledenice.) 33 (35). — Podgorje. Vuk Franc, žpk. 50 (38). — Rožek. Dobernik Jož., žpk. 39 (39). — Skočido. Ulbinš Tom., žpk. (P. Podravlje.) 24 (28).

7. Šmohor. Blače. Maierhofer Janko, žpk. 14 (12). — Borlje. Dr. Lučovnik Iv., župnik. (P. Goriče.) 12 (13). — Brdo. Wölfl Blaž, župnik. 35 (40). — Čače. Havliček Fran, župnik. 3 (3). — Gorje. Katnik Franc, ž. upr. (P. Žil. Bistrica.) 13 (9). — Št. Jurij. Mošič Jakob, župnik. 12 (12). — Melviče. Mikula Franc, žpk. (P. Brdo.) 18 (17). — Št. Štefan. Pelnar A., žpk. 4 (6). — Žil. Bistrica. Skrinar Alojz, žpk. 21 (24).

8. Tinje. Tinje. Dr. Ehrlich Martin, žpk. 30 (30). — Medgorje. Schuster Oto, župnik (P. Grabštanj.) 9 (10). — Podgrad. Schuster Oto, župnik (P. Grabštanj.) 8 (14). — Podkrmos. Širnik Iv., žpk. (P. Žrelc.) 4 (5). — Radiše. Holec Franc, žpk. (P. Žrelc.) 49 (47). — Št. Tomaž. Brabenec Iv., župn. (P. Šk. dvor.) 12 (12). — Žrelc. Supanc Ana. 6 (7).

9. Velikovec. Djekše. Trabesinger Lenart, žpk. 22 (20). — Gorenče. Muri Ign., župnik. 28 (25). — Št. Jurij. Kovač Franc, župnik. (P. Zg. Trušnje.) 9 (4). — Klošter. Kukačka Jož., žpk. (P. Grebinj.) 17 (25). — Št. Peter. Rosman Fran, žpk. (P. Velikovec.) 33 (34). — Ruda. Pirkar Franc, prov. 14 (28). — Št. Rupert. Brandstätter Val., žpk. (P. Velikovec.) 22 (17). — Šmarjeta. — (10). — Vovbre. Zebedin Kristof, župnik. 15 (13).

10. Razne. Zg. Bela. Pleterski Fr. 1 (1).

Skupno število udov: 2483 (2659).

Lavantinska škofija.

1. Slov. Bistrica. Slov. Bistrica. Cerjak Jož., dekan. 194 (208). — Črešnjevec. Zamuda Al., žpk. (P. Sl. Bistrica.) 88 (97). — Gor. Polskava. Gartner Franc, žpk. 58 (56). — Laporje. Ozimič Jože, žpk. 79 (72). — Majšperg. Bratanič R., župnik. (P. Ptujška gora.) 55 (64). — Makole. Šegula Fr., župnik. 124 (118). — Sv. Martin. Sinko Franc, župnik. (P. Slov. Bistrica.) 64 (46). — Poljčane. Čilenšek Vekoslav, žpk. 135 (132). — Sp. Polskava. Zorko Melh., žpk. (P. Pragersko.) 65 (69). — Studenice. Čede Jož., župnik. (P. Studenice pri Poljč.) 60 (60). — Tinje. Hafner U., žpk. (P. Slov. Bistrica.) 50 (39). — Sv. Venčeslav. Zakošek Iv., žpk. (P. Slov. Bistrica.) 30 (28).

2. Braslovče. Braslovče. Grobler Fr. Ks., kapl. 156 (142). — Sv. Andraž. Ocvirk Maks, župnik. (P. Velenje.) 34 (47). — Gomilsko. Grobelšek Iv., žpk. 145 (143). — Sv. Jurij. Zdolšek Fr., žpk. 103 (100). — Marija Reka. Agrež Mart., župnik. (P. Sv. Pavel pri Preb.) 45 (42). — Sv. Pavel. Končan Fort., žpk. 160 (168). — Šmartno. Presker K., župnik. 176 (162). — Vransko. Dr. Mörtl Val., župnik. 138 (135).

3. Celje. Celje. Jurak Peter, opat. 463 (460). — Tiskarna. 120 (—). — Gotovlje. Vlacavik Robert, župnik. (P. Žalec.) 102 (90). — Galicija. Kramarič Al., žpk. (P. Žalec.) 41 (43). — Griže. Krančič Iv., žpk. 127 (168). — Sv. Peter. Dr. Jančič Ivan, žpk. 175 (172). — Polzela. Jodl Ivan, žpk. 114 (111). — Teharje. Veseniak Pavel, kaplan. (P. Štore.) 257 (191). — Žalec. Veternik Anton, župnik. 272 (261).

4. Dravskopolje. Hoče. — (137). — Cirkovce. Ravšl Ant., žpk. 147 (146). — Črna gora. Zagoršak Franc, župnik. (P. Ptujška gora.) 80 (77). — Fram. Kragl Viktor, župnik. 65 (89). — Št. Janž. Polak Franc, župnik. 141 (123). — Sv. Lovrenc. Spindler Franc, župnik. 88 (86). — Slivnica. Mihalič Josip, župnik. 133 (138).

5. Dravograd. Dravograd. Serajnik Volbenk, prošt. 21 (17). — Črneče. (P. Meža.) 10 (10). — Libeliče. Vogrinec Anton, žpk. 22 (24). — Ojstrica. Kociper Rudolf, prov. (P. Dravograd.) 22 (20).

6. Gornji grad. **Gornji grad.** Novak Ant., dekan. 83 (70). — **Bočna.** Kitak Jakob, žpk. (P. Gornji grad.) 72 (68). — **Sv. Francišek.** Vogrinec Ivan, žpk. (P. Radmirje.) 107 (102). — **Ljubno.** Krancič Jos., žpk. 105 (105). — **Luče.** Mikolič Jurij, žpk. 100 (63). — **Marija Nazaret.** P. Cherubin Tušek, žpk. (P. Mozirje.) 93 (89). — **Mozirje.** — (115). — **Nova štifta.** Fermé Gothard, župnik. (P. Gornji grad.) 49 (40). — **Rečica.** Požar A., žpk. 191 (187). — **Šmartno.** Stiglic Fr., žpk. 60 (61). — **Šmihel.** Gunčer J., žpk. (P. Mozirje.) 41 (40). — **Solčava.** Smid Mil., žpk. 73 (67).

7. Jarenina. **Jarenina.** Čížek Jos., dekan. 153 (134). — **Št. Ilj.** Vračko Ev., župnik. 157 (142). — **Sv. Jakob.** Erhatič M., župnik. 193 (183). — **Sv. Jurij.** Terstenjak Er., žup. upr. (P. Zg. sv. Kungota.) 30 (34). — **Sp. sv. Kungota.** Kraner Vinc., žpk. 76 (74). — **Svečina.** Časl Fran., žpk. (P. Zg. sv. Kungota.) 51 (51).

8. Konjice. **Konjice.** Tovornik Fran., arhidijakon. 124 (123). — **Čadram.** Hohnjec Franc, župnik. (P. Oplotnica.) 143 (140). — **Sv. Jernej.** Pavlič Pet., žpk. (P. Loče.) 26 (26). — **Kebelj.** Panič Jožef, župnik. (P. Oplotnica.) 54 (60). — **Sv. Kunigunda.** Žgank Ferd., župnik. (P. Zreče.) 33 (32). — **Loče.** Žičkar Marko, župnik. 63 (52). — **Prihova.** Stakne Andrej, kapl. (P. Konjice.) 115 (83). — **Stranice.** Atelšek Iv., žpk. (P. Konjice.) 25 (24). — **Špitalič.** Goričan Jan., žpk. (P. Konjice.) 26 (25). — **Zreče.** Karba Mat., žpk. 43 (41). — **Žiče.** Tomažič A., žpk. (P. Loče.) 28 (25).

9. Kozeje. **Kozeje.** Tomažič Marka, dekan. 63 (42). — **Buče.** Turk Miloš, župnik. 56 (67). — **Dobje.** Vavpotič Franc, župnik. (P. Slivnica pri Celju.) 20 (29). — **Olimlje.** Lorbek Iv., župnik. (P. Podčetrtek.) 21 (13). — **Sv. Peter.** Lah Ivan, župnik. 50 (52). — **Pilštanj.** Rauter Jakob, župnik. 66 (70). — **Planina.** Cepuder Vlad., župnik. (P. Planina.) 50 (43). — **Podčetrtek.** Pirc And., žpk. 44 (45). — **Podsreda.** Krohne Josip, župnik. 30 (30). — **Polje.** Mlakar Iv., župnik. (P. Podčetrtek.) 24 (19). — **Prevorje.** Skerbs Roman, žpk. (P. Pilštanj.) 20 (32). — **Št. Vid.** Vurkelc Janez, žpk. (P. Pilštanj.) 50 (48). — **Zagorje.** — (19).

10. Laško. **Laško.** Dr. Kruljč Fr., dekan, nadžpk. 302 (225). — **Dol. Gorjup.** Peter, župnik. 164 (152). — **Sv. Jedert.** Lončarič Jos., župnik. (P. Laško.) 75 (75). — **Jurkloster.** Kocjančič Anton, župnik. 30 (28). — **Sv. Lenart.** Kosi Jakob, žpk. (P. Laško.) 71 (47). — **Loka.** Sket Mihael, župnik. 92 (75). — **Marija širje.** Kristovič M., proviz. (P. Zid. most.) 34 (38). — **Sv. Marjeta.** Bohak Jakob, župnik. (P. Rimske Toplice.) 41 (22). — **Sv. Miklavž.** Čebašek Jakob, žpk. (P. Laško.) 39 (44). — **Razborje.** Župni urad. (P. Loka.) 22 (21). — **Št. Rupert.** Jager A., žpk. (P. Sv. Jurij ob j. ž.) 60 (48). — **Trbovlje.** Gorogranc Martin, kapl. 310 (283). — **Hrastnik.** S. k. izobr. dr. 21 (25).

11. Sv. Lenart v Sl. gor. **Sv. Ana.** Šeško Konr., župnik. 72 (52). — **Sv. Anton.** Škof Franc, župnik. 110 (101). — **Sv. Benedikt.** — (202). — **Sv. Boltenk.** Lasbacher Jos., žpk. 62 (46). — **Sv. Jurij.** Bosina Iv., žpk. 145 (124). — **Sv. Lenart.** Janžekovič Jos., dek. 97 (106). — **Marija Snežna.** Vozlič L., žpk. 25 (29). — **Negova.** Bratkovič Fr., žpk. (P. Ivanjci.) 112 (111). — **Sv. Rupert.** Pajtlar Iv., žpk. (P. Sv. Lenart v Sl. g.) 68 (68). — **Sv. Trojica.** P. D. Dušej, ž. upr. 95 (88).

12. Dolnja Lendava. **Dolnja Lendava.** Herman Ferdo, kaplan. 29 (7). — **Beltinci.** Ostrc Alojz, kpl. 363 (300). — **Benice.** Marušič Matevž, (P. Dol. Lendava.) 4 (5). — **Bogojina.** Baša Ivan, žpk. 70 (52). — **Črensovci.** Čačič Jožef, žpk. 82 (38). — **Peteševci.** Jelen Jožefa. (P. D. Lendava.) 5 (2). — **Strehovci.** Bojnec Franc. (P. Dobrovnik.) 12 (6). — **Turnišče.**

Greif Ivan, župni upr. 84 (176). — **Velika Polana.** Rantaša Anton. (P. Črensovci.) 43 (33). — **Hotiza.** Zadravec Matija. (P. Dol. Lendava.) 4 (4).

13. Ljutomer. **Ljutomer.** Lovrec And., župnik. 222 (263). — **Apače.** Cilenšek Ivan, žpk. 70 (81). — **Cezanjevci.** Ferik Mih., eksp. (P. Ljutomer.) 61 (51). — **Sv. Jurij.** Štuhec Fr., župnik. 159 (151). — **Kapela.** Meško Martin, župnik. (P. Radenci.) 125 (118). — **Sv. Križ.** Weixl Jos., žpk. (P. Križevci.) 306 (282). — **Mala Nedelja.** Ostrž Fr., žpk. 110 (120). — **Gor. Radgona.** Gaberc Mart., žpk. 240 (229). — **Veržej.** Perovšek Janez, ž. upr. (P. Križevci.) 61 (74).

14. Marenberg. **Marenberg.** Messner Ivan, uprav. 43 (44). — **Brezno.** Sagaj Marko, žpk. 30 (36). — **Kapla.** Lovrenčič V., žpk. (P. Brezno.) 42 (40). — **Muta.** Hurt Fr., župnik. 41 (41). — **Sv. Ožbolt.** Brdnik Bl., žpk. (P. Brezno.) 24 (20). — **Remšnik.** Pavlič Vid, žpk. (P. Marenberg.) 20 (42). — **Pernice.** Gešman Peter. (P. Muta.) 16 (14).

15. Maribor levi breg. **Maribor.** Stolna. Moravec Fr., st. žpk. 261 (228). — **Bogoslovje.** Dr. Cukala Fr., stol. kan. 49 (46). — **Fračiškani.** Hanželj fr. Vitalis. 561 (539). — **Sv. Barbara.** Potočnik Josip, žpk. 52 (52). — **Sv. Duh.** Rožman Jakob, žpk. (P. Selnica.) 32 (30). — **Gornja sv. Kungota.** Magdič Fr., žpk. 28 (54). — **Kamnica.** Božiček Fr., žpk. (P. Maribor.) 121 (112). — **Sv. Križ.** Čepe Otilija, učit. (P. Maribor.) 67 (110). — **Sv. Marjeta.** Frangež Jern., žpk. 80 (87). — **Sv. Martin.** Lajnsič A., žpk. 62 (69). — **Sv. Pete.** Štraki Mat., žpk. (P. Maribor.) 91 (97). — **Selnica.** Čiuha F., žpk. 150 (200).

16. Maribor desni breg. **Sv. Magdalena.** Stergar Ant., dekan. 520 (500). — **D. M. v Puščavi.** Oblak Jan., prov. (P. Sv. Lovrenc pri Mrb.) 38 (51). — **Limbuš.** Bračič And., žpk. 64 (75). — **Sv. Lovrenc.** Oblak Jan., župnik. 77 (75). — **Ruše.** Pšunder Ferd., žpk. 225 (223). — **Studenci.** Oo. kapucini 58 (—).

17. Mežiška dolina. **Prevalje.** Riepl Matej, dek. 139 (132). — **Guštanj.** Rehar Jos., žpk. 88 (106). — **Črna.** Razgoršek V., žpk. 108 (122). — **Št. Danijel.** Božič Fr., žpk. (P. Prevalje.) 40 (40). — **Javorje.** Viternik L., žpk. (P. Črna.) 9 (11). — **Kotlje.** Serainik Iv., žpk. 48 (48). — **Mežica.** Hornbök Iv., žpk. 142 (141). — **Strojna.** Božič Fr., žpk. (P. Prevalje.) 10 (10).

18. Murska Sobota. **Murska Sobota.** Horvat Štef., kateh. 66 (78). — **Pavlič Lojze,** kateh. 27 (22). — **Martinišče.** 1 (—). — **Cankova.** Oberžan Drag., kpl. 5 (7). — **Gor. Lendava.** Bednařik Rud., župnik 28 (15). — **Gor. Petrovci.** Cirič Ant., žpk. 10 (7). — **Sv. Jurij.** Berden And., kapl. (P. Rogoševci.) 13 (6). — **Kančovci.** Benkovič M. Št. (P. Prosenjakovci.) 4 (2). — **Krog.** Titan Franc. (P. Murska Sobota.) 11 (—). — **Mačkovci.** — (2). — **Martjanci.** Horvat J., žpk. 28 (26). — **Pečarovci.** — (5). — **Pertoča.** (P. Rogoševci.) 2 (—). — **Tišina.** Krantz Jož., župnik. (P. Rankovci.) 57 (55). — **Veliki Dolenci.** Župni urad. 1 (—). — **Večeslavci.** (P. Rogoševci.) 1 (—).

19. Nova cerkev. **Nova cerkev.** Žagar Pavel, kanonik. (P. Vojnik.) 83 (94). — **Črešnjeve.** Urleb Franjo, žpk. (P. Vojnik.) 17 (28). — **Dobrna.** Arlič Karel, žpk. 80 (35). — **Frankolovo.** Čech Václav, žpk. (P. Vojnik.) 31 (32). — **Sv. Jošt.** Potokar Greg., soprov. (P. Dobrna.) 7 (5). — **Šmartin.** Ozvatič Fr., žpk. 51 (68). — **Vitanje.** Musi Jože, žpk. 101 (89). — **Vojnik.** Toman Janez, dekan. 160 (174).

20. Ptuj. **Ptuj.** Mestna nadžupnija. Dr. Žagar Iv., inf. proš. 115 (129). — **Sv. Peter in Pavel.** P. Alfonz Svet, župnik. 235 (206). — **Sv. Andraž.** Alt Ivan, žpk. 96 (91). — **Hajdina.** Skuhala Vek., žpk. (P.

Ptuj.) 100 (116). — **Sv. Lovrenc.** Sinko Jožef, žpk. (P. Jursinci.) 71 (71). — **Sv. Marjeta.** Sketa Ivan, dekan. 166 (156). — **Sv. Marko.** Hlastec Franc, žpk. (P. Ptuj.) 114 (103). — **Polenshak.** Poplatnik J., žpk. (P. Moškanjci.) 62 (56). — **Sv. Urban.** Razbornik Iv., žpk. 100 (128). — **Vurberg.** Kokej Al., žpk. 76 (68).

21. Rogatec. **Rogatec.** Šalamon Fr., dekan. 65 (58). — **Sv. Ema.** Plepelec J., žpk. (P. Pristava.) 26 (25). — **Sv. Florijan.** Malajnar Karel, župnik. (P. Rogatec.) 13 (20). — **Kostrivnica.** Savič Janko, žpk. (P. Podplat.) 56 (35). — **Sv. Križ.** Korošec Fr., nžpk. (P. Rog. Slatina.) 212 (205). — **Sv. Peter.** Pučnik A., župnik. (P. Podplat.) 28 (31). — **Sv. Rok.** Veranič Ant., žpk. (P. Rogatec.) 26 (22). — **Stoprce.** Pichler Al., žpk. (P. Rogatec.) 30 (17). — **Žetale.** Lorber Jurij. 17 (20). — **Rotar** Milko, org. 35 (13).

22. Stari trg. **Šmartin.** Lenart Iv., nadžpk. in dek. (P. Slovenjgradec.) 115 (123). — **Dolič.** Ulčnik M., župnik. (P. Mislinje.) 39 (40). — **Št. Ilj.** Roškar Davorin, župnik. (P. Mislinje.) 100 (85). — **Št. Jan.** Župni urad. (P. Meža.) 13 (15). — **Stari trg.** Jurko Ivan, žpk. 140 (148). — **Sv. Miklavž.** Treiber Franc, župnik. (P. Slovenjgradec.) 28 (26). — **Pameče.** Trinka Ant., žpk. (P. Slovenjgradec.) 38 (36). — **Sv. Peter.** Vrhnjak Al., žpk. (P. Meža.) 37 (25). — **Podgorje.** Pečnik Fr., žpk. (P. Slovenjgradec.) 30 (35). — **Razbor.** Kodrič Jož., žpk. (P. Slovenjgradec.) 42 (42). — **Sele.** Meško Ks., žpk. (P. Slovenjgradec.) 23 (25). — **Slovenjgradec.** Čížek Al., žpk. 80 (75). — **Sv. Vid.** Repolusk Frid., žpk. (P. Mislinje.) 40 (43).

23. Šaleška dolina. **Škale.** Msgr. Rotner Iv., dek. (P. Velenje.) 130 (128). — **Bele vode.** Essenko Anton, žpk. (P. Šostanj.) 23 (16). — **Št. Ilj.** Schreiner Franc, žpk. (P. Velenje.) 65 (65). — **Št. Janž.** Weiß Matej, župnik. (P. Velenje.) 36 (24). — **Sv. Mihael.** Matij, žpk. (P. Šostanj.) 301 (307). — **Šmartno.** Potokar G., žpk. (P. Velenje.) 74 (111). — **Zavodnje.** Rožman J., žpk. (P. Šostanj.) 18 (16). — **Zg. Ponikva.** Gorišek J., žpk. (P. Žalec.) 96 (91). — **Velenje.** 1 (1).

24. Šmarje pri Jelšah. **Šmarje.** Lom Franc, žpk. 153 (151). — **Dramlje.** Sigl Jož., žpk. 39 (47). — **Sv. Jurij ob j. ž.** Mikuš Val., žpk. 182 (207). — **Kalobje.** Švegelj Pet., žpk. (P. Sv. Jurij ob j. ž.) 33 (31). — **Ponikva.** Kociper Ant., žpk. 102 (116). — **Sladka gora.** Ivanc Iv., žpk. (P. Šmarje pri Jelšah.) 39 (35). — **Slivnica.** Rabuza Jakob, žpk. 23 (20). — **Sv. Štefan.** Močnik Franc, žpk. (P. Šmarje pri Jelšah.) 13 (13). — **Št. Vid.** Župni urad. (P. Grobelno.) 24 (23). — **Zibika.** Jelsnik Iv., žpk. (P. Pristava.) 57 (46). — **Žusem.** Palir I., žpk. (P. Loka pri Žusmu.) 9 (10).

25. Velika Nedelja. **Velika Nedelja.** Horvat Fr., dekan. 149 (135). — **Ormož.** P. Ciril Lekšan, žpk. 172 (102). — **Sv. Bolfenk.** Molan Franc, župnik. 45 (62). — **Sv. Lenart.** Zadravec Pet., žpk. (P. Vel. Nedelja.) 41 (41). — **Sv. Miklavž.** P. Anzelm Polak, žpk. 57 (100). — **Središče.** Cajnkar Jak., žpk. 115 (120). — **Svetinje.** Bratušek Fr., žpk. (P. Ivanjkovci.) 87 (83). — **Sv. Tomaž.** Zemljič Mat., žpk. 172 (184).

26. Videm. **Videm.** Medvešek Ivan, dekan. 104 (108). — **Brežice.** Jurhar Mart., žpk. 250 (200). — **Artiče.** Šribar Josip, župnik. 35 (28). — **Bizelsko.** Krušič Janko, kaplan. 123 (96). — **Dobova.** Pernat Ant., žpk. 52 (63). — **Kapele.** Kolenc Leopold, žpk. (P. Dobova.) 30 (28). — **Koprivnica.** Doberšek Fr., žpk. 54 (43). — **Pisec.** Toplak Fr., žpk. 109 (109). — **Rajhenburg.** Šlander Maks, kapl. 200 (195). — **Sevnica.** Kuk Jos., kaplan. 130 (99). — **Sromlje.** Pečnak Jož., žpk. 48 (48). — **Zabukovje.** Stoklas Matija, žpk. (P. Sevnica.) 22 (8). — **Zdole.** Šoba Al., žpk. (P. Videm.) 40 (46).

27. Vuzenica. **Vuzenica.** Hüttner Drago, dek. 69 (81). — **Sv. Anton.** Letonja Fr., žpk. (P. Vuhred.) 17 (47). — **Sv. Primož.** Dolinar Ivan, župnik. (P. Vuzenica.) 21 (21). — **Ribnica.** Fišer And., žpk. 117 (116). — **Trbonje.** Pohraški Ferdo, žpk. (P. Vuzenica.) 33 (29). — **Vuhred.** Hrašovec H., žpk. 33 (30).

28. Zavrče. **Zavrče.** Podvinski Anton, dekan. 140 (127). — **Sv. Andraž.** Škamlec Ogn., župnik. 72 (72). — **Sv. Barbara.** Vogrin Janez, žpk. 112 (57). — **Sv. Trojica.** Jazbinšek Fr., žpk. (P. Podlehnik.) 70 (25). — **Sv. Vid.** Horvat Št., kapl. 60 (75).

Skupno število udov: 21.957 (21.531).

Ljubljanska škofija.

1. Cerknica. **Cerknica.** Juvanec Jožef, dekan. 236 (196). — **Babno polje.** Črnuželj Anton, adm. (P. Stari trg pri Rakeku.) 27 (31). — **Begunje.** Ježek Mat., župnik. 122 (112). — **Bloke.** Švigelj Viktor, župnik. (P. Nova vas pri Rakeku.) 77 (79). — **Grahovo.** Wester Alojz., žpk. 73 (71). — **Planina.** Lovšin Iv., župnik. 103 (95). — **Stari trg.** Hafner Jern., župnik. 240 (200). — **Sv. Trojica.** Žužek Karel, žpk. (P. Nova vas pri Rakeku.) 34 (29). — **Unec.** Martinčič And., žpk. 45 (41). — **Sv. Vid.** Pucelj Janez, žpk. (P. Begunje pri Cerknici.) 51 (30).

2. Kamnik. **Kamnik.** Špendal Iv., kaplan. 196 (142). — **Dob.** Ambrožič Franc, kaplan 111 (107). — **Domžale.** Bernik Franc, žpk. 128 (118). — **Gozd.** Selan Mat., ž. upr. (P. Kamnik.) 34 (30). — **Groblje.** Pirc Franc, misij. (P. Domžale.) 42 (34). — **Homec.** Dežman Janko, žup. upr. (P. Radomlje.) 80 (78). — **Komenda.** Zabukovec Jan., župnik. 140 (121). — **Mekinje.** Čadež Viktor, žpk. (P. Kamnik.) 94 (87). — **Mengeš.** Kušar Fran, župnik. 146 (149). — **Motnik.** Majdič Fr. Ks., žpk. 81 (78). — **Nevlje.** Rihar Leop., žpk. (P. Kamnik.) 43 (43). — **Radomlje.** Primar Iv., eksp. 34 (28). — **Rova.** Golmajer Fr., žpk. (P. Radomlje.) 29 (29). — **Sela.** Tomažič Ivan, župnik. (P. Kamnik.) 35 (17). — **Skaručina.** Dežman Jan., kurat. (P. Št. Vid nad Ljubljano.) 26 (20). — **Sp. Tuhinj.** Opeka Ivan, žpk. (P. Šmartno v Tuhinju.) 57 (48). — **Stranje.** Langerholz Jan., žpk. (P. Kamnik.) 41 (40). — **Špitalič.** Mezeg Ant., žpk. (P. Motnik.) 34 (30). — **Tunice.** Razboršek J., žpk. (P. Kamnik.) 54 (39). — **Vodice.** Janc Peter, žpk. 176 (127). — **Vranja peč.** Knol Adolf, žpk. (P. Kamnik.) 62 (53). — **Zg. Tuhinj.** Burnik Janez, žpk. (P. Šmartno v Tuhinju.) 55 (48).

3. Kočevje. **Kočevje.** Fister Fr., kapl. 65 (34). — **Čitalnica.** 51 (35). — **Banjalo.** Medved Anton, žpk. (P. Nova sela.) 64 (53). — **Fara pri Kostelu.** Staré A., žpk. 90 (90). — **Nemška Loka.** Rogelj Jož., žpk. 5 (4). — **Osilnica.** Omahna J., žpk. 43 (42). — **Spodnji Log.** Župni urad. (P. Nem. Loka.) 8 (6). — **Zdihovo.** Kapš Rud., ž. upr. (P. Gor. Mozelj.) 6 (—).

4. Kranj. **Cerkle.** Dolinar Franc, dekan. 145 (160). — **Kranj.** Koblar Anton, žpk. 339 (280). — **Besnica.** Pokorn Fran, žpk. (P. Kranj.) 48 (48). — **Duplje.** Žvan Fran, žpk. 48 (44). — **Goriče.** Železny Al., žpk. (P. Golnik.) 55 (60). — **Jezerško.** Drunecky Jan, žpk. 53 (61). — **Št. Jošt.** Kokej Al., eksp. (P. Kranj.) 23 (22). — **Kokra.** Župni urad. 16 (20). — **Kovor.** Rozman Jurij, žpk. (P. Trzlič.) 30 (32). — **Križe.** Hartman Josip, župnik. 178 (164). — **Lom.** Govekar Fr., župnik. (P. Trzlič.) 50 (48). — **Mavčiče.** Marčič Val., žpk. (P. Smlednik.) 111 (101). — **Naklo.** Župni urad. 76 (72). — **Olševek.** Azman Šim., žpk. v p. (P. Predvor.) 33 (22). — **Podbrezje.** Vondrašek V., žpk. 79 (74). — **Predvor.** Lakmayer Fran, žpk. 121 (118). — **Predoslje.** Zupanc Ign., žpk. (P. Kranj.)

93 (83). — **Smlednik**. Čegnar Josip, žpk. 139 (139). — **Šenčur**. Piber Iv., župnik. 105 (84). — **Hrastje**. Zmrzlikar Jožef. (P. Kranj.) 26 (26). — **Št. Urška gora**. Ogrizek Jak., žpk. (P. Cerklje pri Kranju.) 31 (35). — **Šmartin**. Šarec Al., žpk. (P. Stražišče.) 117 (105). — **Trboje**. Cuderman Iv., žpk. (P. Smlednik.) 31 (33). — **Trstenik**. Mikš Iv., žpk. (P. Golnik.) 49 (45). — **Tržič**. Škerbec Mat., žpk. 301 (232). — **Vesovo**. Voglje. Rajčević Fr., žpk. (P. Šenčur pri Kranju.) 30 (27). — **Započe**. Koželj Fr., žpk. (P. Smlednik.) 20 (19).

5. **Leskovec**. **Leskovec**. Štrukelj Alojz, kapl. 170 (220). — **Boštanj**. Rakovec Engelb., žpk. 48 (45). — **Bučka**. Francič Janez, žpk. 50 (55). — **Cerklje**. Žust Jak., žpk. 70 (74). — **Čatež**. Kmet Mih., žpk. (P. Brežice.) 34 (46). — **Sv. Duh**. Župni urad. (P. Krško.) 73 (54). — **Št. Jernej**. Lesiak Ant., žpk. 86 (93). — **Kostanjevica**. Podbevšek Jernej, župnik. 96 (93). — **Sv. Križ**. Zupanc Andrej, župnik. 80 (80). — **Krško**. Filipič J., žpk. 118 (93). — **Raka**. Škerjanec Martin, žpk. 102 (100). — **Studenec**. Štrukelj Ivan, žpk. (P. Sevnica.) 35 (43). — **Škocijan**. Anžič Jožef, žpk. 53 (48). — **Velika Dolina**. Gnjезда Janez, žpk. (P. Jesenice na Dol.) 45 (53).

6. **Litija**. **Šmartno**. Rihar Matej, dekan. 182 (162). — **Dobovec**. Pogačar Jan, ž. upr. (P. Trbovlje.) 29 (21). — **Dole**. Filler Vacl., žpk. 46 (43). — **Hotič**. Hromec Ivan, župnik. (P. Litija.) 15 (13). — **Janče**. Dobnikar J., župnik. (P. Litija.) 19 (15). — **Javorje**. Javornik Tom., žup. upr. (P. Šmartno pri Litiji.) 56 (45). — **Št. Jurij**. Vodopivec Ivan, žpk. (P. Radeče pri Zid. m.) 26 (29). — **Kresnice**. Dolinar Jan., žpk. 43 (38). — **Št. Lambert**. Rupnik Karel, župnik. (P. Sava.) 21 (27). — **Litija**. Kralj Fran., ž. v p. 172 (158). — **Polšnik**. Kovič Jernej, ž. upr. (P. Sava.) 33 (35). — **Prežganje**. Stupica Jos., žpk. (P. Litija.) 27 (27). — **Primskovo**. Plešic Anton, žpk. (P. Šmartno pri Litiji.) 27 (27). — **Radeče**. Lovšin Anton, župnik. (P. Radeče pri Zid. m.) 137 (112). — **Sava**. Širaj A., žpk. 28 (28). — **Svibno**. Selan A., žpk. (P. Radeče pri Zid. m.) 38 (39). — **Štanga**. Žnidaršič Ant., žpk. (P. Litija.) 40 (40). — **Zagorje**. Sitar Val., žpk. 176 (139).

7. **Ljubljana**, mesto. **Stolna**. Vindišar Ivan, stolni vikar. 280 (263). — **Sv. Jakob**. Barle Janez, m. žpk. 319 (306). — **Mar. oznan**. Dr. o. Gvido Rant, župnik. 484 (530). — **Prosvetna zveza**. 109 (—). — **Uršulinke**. Čegnar J., šp. 12 (12). — **Trnovo**. Hostnik Ant., kapl. 391 (513). — **Nova založba**. 161 (—). — **Sv. Peter**. Petrič Janko, žpk. 604 (597). — **Splošna bolnica**. Slana Ign., kurat. 69 (67). — **Umobolnica**. Orehek Mila. 23 (18). — **Šmartin na P.** Šiška Janko, žpk. v p. 40 (42). — **Sv. Krištof**. Laznik J., žpk. v p. 129 (75). — **Spodnja Šiška**. P. Pij Žankar. 231 (218).

8. **Ljubljana**, okolica. **Brezovica**. Lavrič And., žpk. 135 (127). — **Črnuče**. Tomelj Ant., žpk. (P. Ježica.) 125 (114). — **D. M. v Polju**. Müller Jan., žpk. 258 (240). — **Dóbrova**. Hauptman P., župnik. 108 (97). — **Golo**. Kunauer Jan., žpk. (P. Studenec-Ig.) 6 (7). — **Ig**. Klemenčič Jan., žpk. (P. Studenec-Ig.) 101 (104). — **Sv. Jakob**. Koller Gustav, župnik. (P. Dol pri Ljublj.) 78 (77). — **Ježica**. Košir Franc, žpk. 176 (172). — **Sv. Katarina**. Pavlin Andr., žpk. (P. Medvode.) 28 (24). — **Preska**. Oblak Val., žpk. (P. Medvode.) 124 (57). — **Rudnik**. Pfajfar Iv., žpk. (P. Ljubljana.) 56 (48). — **Sora**. Kajdiž Valentin, žpk. (P. Medvode.) 119 (111). — **Sostro**. Poljak M., žpk. (P. Hruška pri Ljubljani.) 145 (135). — **Šmartin**. Lesar Jan., žpk. 110 (106). — **Tomišelj**. Zajc Fr., žpk. (P. Studenec-Ig.) 32 (52). — **Vič-Glince**. P. Teodor

Tavčar, žpk. 360 (316). — **Št. Vid n. Lj.** Zabret Val., dekan. 465 (453). — **Belec Fran.**, prof. 59 (80). — **Želimlje**. Erjavce Iv., žpk. (P. Studenec-Ig.) 34 (27).

9. **Loka**. **Stara Loka**. Mrak Matija, dekan. (P. Škofja Loka.) 123 (121). — **Bukovščica**. Benedičič Jak., žpk. (P. Selca.) 48 (42). — **Dražgoše**. Pfajfar Anton, žpk. (P. Železniki.) 37 (35). — **Davča**. Du-hovnijski urad. (P. Sorica.) 27 (40). — **Javorje**. Klopčič Jos., žpk. (P. Poljane.) 44 (44). — **Sv. Lenart**. Mevželj Janko, žpk. (P. Selca.) 48 (42). — **Leskovica**. Kos Matej, žpk. (P. Gorenja vas.) 37 (37). — **Lučine**. Poljanec Iv., ž. upr. (P. Gorenja vas.) 33 (31). — **Nova Oselica**. Tome Alojz, ž. upr. (P. Gorenja vas.) 32 (40). — **Poljane**. Tavčar Matej, žpk. 154 (154). — **Reteče**. Meršolj Janez, žpk. (P. Škofja Loka.) 84 (82). — **Selca**. Šušteršič Franc, žpk. 184 (160). — **Sorica**. Mikuž Jan., žpk. 43 (33). — **Stara Oselica**. Gogala Iv., žpk. (P. Gorenja vas.) 80 (80). — **Škofja Loka**. Dr. Arnejc Janko, župnik. 264 (250). — **Trata**. Brajec Josip, župnik. (P. Gorenja vas.) 62 (62). — **Zali log**. Hribar Anton, žpk. (P. Železniki.) 59 (50). — **Žabnica**. Vercé Josip, žpk. (P. Škofja Loka.) 74 (65). — **Železniki**. Noč Ivan, žpk. 78 (76). — **Žiri**. Logar Josip, žpk. 153 (109).

10. **Moravče**. **Moravče**. Jerman Anton, kapl. 192 (153). — **Blagovica**. Strekelj Jak., žpk. (P. Lukovica.) 50 (38). — **Brdo**. Slak Matija, župnik. (P. Lukovica.) 63 (63). — **Čemšenik**. Dagarin Mat., žpk. (P. Medija-Izlake.) 53 (64). — **Češnjice**. Perko Pav., župnik. (P. Šmartno v Tuhinju.) 11 (10). — **Dol**. Kastelic Matija, žpk. 90 (82). — **Sv. Gora**. Žganjar Ig., župnik. (P. Vače.) 30 (30). — **Št. Gotard**. Pfajfar Franc, žpk. (P. Trojane.) 57 (46). — **Sv. Helena**. Rihtaršič Jan., žpk. (P. Dol pri Ljubljani.) 100 (100). — **Ihan**. Kepec Janez, žpk. (P. Domžale.) 76 (61). — **Izlake**. Osolnik Fr., eksp. (P. Medija-Izlake.) 61 (63). — **Kolovrat**. Sušnik Janko, žpk. (P. Medija-Izlake.) 46 (33). — **Krašnja**. Brecljnik Al., žpk. (P. Lukovica.) 45 (36). — **Sv. Križ**. Komlanec Anton, župnik. (P. Moravče.) 25 (34). — **Sv. Ožbolt**. Vadnjal Ant., žpk. (P. Trojane.) 30 (30). — **Peče**. Borštner Janko, žpk. (P. Moravče.) 30 (28). — **Sv. Planina**. — (6). — **Sv. Trofica**. Markič Jože, duh. (P. Dob.) 24 (25). — **Vače**. Rihar Ivan, žpk. 56 (50). — **Vrhopolje**. Jerše Valent., ekspozit. (P. Moravče.) 24 (20). — **Št. Vid**. Marješič Filip, ekspozit. (P. Lukovica.) 28 (28). — **Zlatopolje**. Kranjc Jožef, žpk. (P. Lukovica.) 22 (17).

11. **Novo mesto**. **Novo mesto**. Kek Fr., vikar. 213 (170). — **Bela cerkev**. Omahen Ign., žpk. 38 (45). — **Brunovice**. Šesek Ivan, žpk. 53 (46). — **Črmošnjice**. Oražem Jan., kpl. 12 (—). — **Mirna peč**. Ravnikar Ant., kapl. 103 (90). — **Podgrad**. Česenj And., žpk. (P. Novo mesto.) 25 (21). — **Poljane**. Lobe Janko, žpk. (P. Toplice.) 6 (5). — **Prečna**. Šmidovnik Ant., Ant., žpk. 73 (85). — **Soteska**. Volc Al., žpk. (P. Straža.) 30 (22). — **Stopiče**. Žitnik Franc, župnik. (P. Novo mesto.) 55 (50). — **Št. Peter**. Vovko Fran, žpk. 113 (102). — **Šmarjeta**. Perko Ivan, žpk. 84 (60). — **Šmihel**. Pečnik Ivan, kapl. (P. Novo mesto.) 184 (155). — **Toplice**. Erzar Franc, žpk. 124 (155). — **Vavta vas**. Bartel Bertold, žpk. (P. Straža.) 59 (51). — **Gor. Sušice**. Zorec Fr., žpk. (P. Toplice.) 5 (5).

12. **Radovljica**. **Radovljica**. Fatur Jak., dek. 139 (118). — **Begunje**. Zevnik Mih., žpk. 70 (68). — **Bled**. Oblak Jan., župnik. 149 (130). — **Boh. Bela**. Drole Martin, župnik. 120 (100). — **Boh. Bistrica**. Krajec Andrej, žpk. 136 (118). — **Brezje**. P. Bonav. Resman. 106 (104). — **Breznica**. Koprivec Peter, žpk. (P. Žirovnica.) 102 (90). — **Dobrava**. Klavžar Janez, žpk. (P. Podnart.) 60 (58). — **Dovje**. Pečarič

Franc, župnik. (P. Mojstrana.) 112 (97). — **Gorje.** Knific Jož, žpk. 185 (165). — **Jesenice.** Kastelic Anton, žpk. 258 (306). — **Kamna gorica.** Zorko Fr., žpk. 94 (80). — **Koprivnik.** Kres Jos., ž. uprav. (P. Boh. Bistrica.) 56 (67). — **Koroška Bela.** Žbontar M., žpk. (P. Javornik.) 170 (147). — **Kranjska gora.** Čuk Karel, žpk. 127 (121). — **Sv. Križ.** Krašna Fr., ž. up. (P. Jesenice na Gor.) 45 (35). — **Kropa.** Kanduč Fr., žpk. 61 (51). — **Lesce.** — (67). — **Leše.** Ahačič Matej, žpk. (P. Brezje.) 52 (42). — **Ljubno.** Juvan Fr., žpk. (P. Podnart.) 34 (36). — **Mošnje.** Bleiweis Fr., žpk. (P. Radovljica.) 54 (51). — **Ovsiše.** Očepek Jožef, žpk. (P. Podnart.) 19 (17). — **Ráteče.** Lavtizar Jos., župnik. (P. Kranjska gora.) 72 (81). — **Ribno.** Kramar Janez, žpk. (P. Bled.) 84 (81). — **Srednja vas.** Golf Ant., žpk. 155 (155). — **Zasip.** — (41). —

13. **Ribnica.** Ribnica. Skubic Anton, dekan. 265 (244). — **Dobrépolje.** Presetnik Franc, kaplan. 136 (115). — **Dolenja vas.** Knafelj Ivan, kaplan. 72 (65). — **Draga.** Lončar Fr., župnik. 26 (18). — **Gora.** Župni urad. (P. Sodražica.) 22 (25). — **Sv. Gregor.** Krumpestar Franc, župnik. (P. Ortnek.) 93 (81). — **Loški potok.** Pravhar Jos., žpk. 181 (195). — **Rob.** Zabukovec Tom., žpk. 60 (55). — **Sodražica.** Traven Fr., žpk. 159 (141). — **Struge.** Orehek Andrej, žpk. 60 (57). — **Škocijan.** Zupančič Iv., žpk. (P. Turjak.) 63 (32). — **Turjak.** Hiti Franc, župnik. 36 (29). — **Velike Lašče.** Ramovš Jakob, župnik. 144 (127). — **Vel. Poljane.** Skrajner Ivan. (P. Ortnek.) 19 (19). — **Grčarice.** Klemenčič Pavel. (P. Dolenja vas.) 4 (—).

14. **Semič.** Metlika. Cerar Gregor, prošt. 185 (133). — **Adlešiči.** Peček Al., župnik. (P. Črnomelj.) 38 (33). — **Črnomelj.** Bitnar Pavlin, žpk. 150 (200). — **Dragatuš.** Novak Jos., župnik. 33 (21). — **Planina.** Wittine H., žpk. (P. Črnomelj.) 2 (2). — **Podzemelj.** Jereb Rem., žpk. (P. Gradac.) 45 (40). — **Radovica.** Novak Matija, žpk. (P. Metlika.) 35 (29). — **Semič.** Erklavec Rajnerij, kaplan. 89 (103). — **Sinji vrh.** Kos Lovro, žpk. (P. Vinica.) 14 (10). — **Stari trg.** Zupančič Fr., žpk. 27 (20). — **Suhor.** Pavlovčič Jak., dekan. 40 (35). — **Vinica.** Kos Lovro. žpk. 96 (48).

15. **Šmarje.** Šmarje. Pešec Franc, dekan. (P. Šmarje-Sap.) 92 (81). — **Javor.** Klinec Jern., žpk. (P. Dol. Hrušica.) 40 (24). — **Št. Jurij.** Debelak Jan., žpk. (P. Grosuplje.) 58 (56). — **Kopanj.** Kogovšek Ivan, župnik. (P. Grosuplje.) 44 (39). — **Lipoglav.** Pečarič Martin, žpk. (P. Šmarje-Sap.) 39 (22). — **Polica.** Bambič Joško, žpk. (P. Višnja gora.) 41 (40). — **Št. Vid.** Hladnik Janez, žpk. 269 (208). — **Stična.** Bolcar Bened., ž. uprav. 108 (107). — **Višnja gora.** Texter Konr., žpk. 142 (140). — **Žalna.** Šolar Josip, žpk. (P. Višnja gora.) 55 (62).

16. **Trebnje.** Trebnje. Plantarič Josip, dekan. 171 (147). — **Čatež.** Povše Henr., žpk. (P. Vel. Loka.) 56 (41). — **Mirna.** Vrankar Jos., župnik. 74 (82). — **Mokronog.** Bukowitz H., žpk. 71 (79). — **Sv. Križ.** Erzsin Leop., žpk. 76 (66). — **Sv. Trojica.** Vidmar Fr. Ks., župnik. (P. Trzinčce.) 50 (37). — **Št. Janž.** Črnilec Janez, župnik. 118 (105). — **Št. Lovrenc.** Oblak Anton, žpk. (P. Velika Loka.) 106 (68). — **Št. Rupert.** Natlačen P., žpk. 135 (114). — **Trebelno.** Štrifot Anton, župnik. 79 (67).

17. **Vrhnika.** Vrhnika. Kete Janez, dekan. 394 (360). — **Bevke.** Poljšak Anton, eksp. (P. Vrhnika.) 72 (58). — **Borovnica.** Strajhar Ivan, žpk. 89 (90). — **Črni vrh.** Dovč J., žpk. (P. Polhov gradec.) 43 (34). — **Horjul.** Nastran Fr., žpk. 116 (94). — **Hotedršica.** Jarec Al., žpk. 38 (25). — **Dol. Logatec.** Remškar Val., žpk. 112 (112). — **Gor. Logatec.** Supin Karel, ž. upr. 84 (71). — **Podlipa.** Gnidovec Josip, župnik.

(P. Vrhnika.) 32 (28). — **Polhov gradec.** Štrukelj Janez, žpk. 88 (77). — **Presejše.** Perčič Mihael, žpk. 68 (67). — **Rakitna.** Zajc Karel, žpk. 33 (19). — **Rovte.** Sušnik Mat., žpk. 90 (74). — **Št. Jošt.** Nagode Jos., žpk. (P. Vrhnika.) 46 (45). — **Vrh.** Ramšak Fr., ž. upr. (P. Rovte.) 46 (40). — **Zaplana.** Mihelčič Iv., žpk. (P. Vrhnika.) 33 (36).

18. **Žužemberk.** Žužemberk. Mali Gr., kapl. 108 (74). — **Ajdovec.** Žust Ig., žpk. (P. Žužemberk.) 36 (19). — **Ambrus.** Žavbi Iv., žpk. (P. Zagradec.) 53 (60). — **Dobrnj.** Rebol Blaž, žpk. 110 (107). — **Hinje.** Porenta Anton, žpk. (P. Struge.) 17 (11). — **Sela.** Podlipnik Jos., žpk. (P. Zagradec.) 21 (16). — **Šmihel.** — (11). — **Zagradec.** Petrič Gabr., župnik. (P. Zagradec.) 48 (43).

Skupno število udov: 25.115 (23.011).

Ostale jugoslovanske škofije.

1. Belgrajska nadškofija in druge.

Beograd. Medved Davor., žpk.; dr. Korošec Ant., minister; Smodej Franc, Vodopivec Hilarion, Jugoslovanski klub, msgr. dr. Wagner V., msgr. dr. Madjerec J., Jug. akad. društvo sv. Cirila in Metoda, Jug. And., Franjevački samostan v Zemunu, Krčmar O. F., dr. Šuman J., dr. Pavletič Avg., Golia Drag., dr. Rapotec Fr., Radanović Josip, Flere Pavle, dr. Jež Franjo, Uлага Tomaž, Buković Ivo, Klemenjak Petar, Liković Berta, Oblak Janez, Furlan Nežika, Oblak Josip, Kajnovič Slavica, Rakušček Pavlina, Ekonomides Lali, Selan Ivan, Podlesnik Anica, Mešiček Josip., Bardun Fr., Medvešček Vekoslav, Mastnjak Eliz., Erjavec M., Simonič Mar., Serjanc Julka, Kunstl Neža, Kotnik Ana, Bekić Fr., Roth Joško, Lenarčič Lojze, Lasnik Ana, Gorše, Kidrič Amaliha, Lukežič Anastazija, Meden Fr., Stanovšek Mar., Tepin Mar., Kobula Roz., Kobula Kristina, Repe Mici, Čop Kat., Blažin Ivanka, Moškoč Ant., Ambrožič Ivanka, Resnik Josip., Pustovrh Fani, Šuler A., Vuče Rezi, Spacapan Mici, Milojković M., Pavlin Mar., Simončič Joža, Jernejčič Jos., Vršnik Fr., Bradaška, Uran Pavel, Prevolič Ivan, Hribar Joško, Bajde Albin, Štrudel And., Pintar Jak., Šatler Berta, Rostohar Franc, Laznik Franc, Dolar Pavel, dr. Wigele Zdravko, Skrinar Mira, dr. Mašić Stanko, Janežič Marjeta, 81. — **Repčič Fr.**, ravnat.; Repič Srčan, Repič Borut. 3. — **Šuster Fr.** 85

Bačka Palanka. Sever Ant. (P. B. Palanka.) 1
Cetinje. Prohart Jure, žand. nar. v.; Petek Matija, Marinčič Jos., Sedmak Ante, Puncer Jos., Premzel Ivan, Kink Mih., Likar Fr., Plomberger Mar., Potencin Hel., Švajncr Alojz.; Nartnik And., voj. žpk.; Abram Jure, Česenj Jerica. (P. Cetinje.) 14
Debar. Šušmelj Mirko F. (P. Debar.) 1
Kragujevac. Kolman Franc. (P. Kragujevac.) 1
Kula. Beg Fran. (P. Kula.) 1
Kumanovo. Vahtar M., sr. vet. (P. Kumanovo.) 1
Novi Sad. Nardin J. Ludovik, Sirknik Jernej. —
Kepić Ant., Hrvat Hinko, Pivk Leop., Trampuš Jožef, Vindiš Stefan. (P. Novi Sad.) 7
Novo Kosovo. Pavlin Jos. (P. Priština.) 1
Plevlje. Smrekar Lojze, v. kapeln. (P. Plevlje.) 1
Požarevac. Pivk Steva. (P. Požarevac.) 1
Ruski Krstur. Malacko Janez. (P. R. Krstur.) 1
Subotica. Fabčič Jos., Grbec Anton, Nester Ivanka, Kovačič Fanka. (P. Subotica.) 4
Vel. Bečkerek. Klenovšek K. (P. V. Bečkerek.) 1
Vršac. Pirkmajer Gabr., š. stan. (P. Vršac.) 1
Zaječar. Bezjak Franjo. (P. Zaječar.) 1

Število družnikov: 2 dosmrtna, 120 letnih.

2. Bosenske škofije.

Sarajevo. Dr. Šarić Ivo, nadbiskup. — Slovenski klub, Murko Mih., Jenko Ivan, Urlep Janko, Železnik Ivan, Šubić Jos., Perhaj Jos., Rakar Anton, Pfeifer Val., Hude Vek., Mušić Fr., Bajec Alojz, dr. Prenj Ferdo, Robek Fran., dr. Kržišnik Anton, Sušnik Stanko, Kos Franjo, dr. Čremošnik Gregor. (P. Sarajevo.) 19

Alipašin most. Paravan Fr., nadc. v p.; Pahor Ign., zid., Vajdner Julka. (P. Alipašin most.) 3

Banja Luka. Samostan trapistov, Baumkircher Franjo, Kocman Stanko, Sirotišće sv. Bernarda (6 izt.) (P. Banja Loka.) 9

Bileća. Cukale Stanko, geometer; Krajnc Janko, Pozderec Vilim, Ferezin Feliks, Zagorc A., Semcov Vikt., Legat Fr., Dugonik M. (P. Bileća.) 8

Doboj. Mauhar Anton. (P. Doboj.) 1

Drvar. Krašovec Ivan. (P. Drvar.) 1

Fojnica. Vričko Riko J. (P. Fojnica.) 1

Grebci. (Herc.) Žlebnik Alojz. (P. Mokošica.) 1

Han Kumpanija Vitez. Ceznar Đuro, duhovnik. (P. Han Kumpanija Vitez.) 1

Modriča. Kotnik don Ivo. (P. Modriča.) 1

Mostar. Marinčić Ig., voj. žpk.; Verhunc Fr., s. nads.; Gražar Maks, b. ravn.; Lokar Ant., gen. št. p. puk.; Arnšek And., s. p. puk.; Mikuš N., p. major; Zupančić Josip, av. kapet.; Grebner Alb., škerlj Jos., adm. k.; Žorn Božidar, p. kap.; Golob N., art. por.; Blažek Matija, Abram Lavoslav, ad. por.; Pučko Fr., vet. por.; Slapar Ant., art. poruč.; Završnik Fr., urar; Šunta Jakob, nar.-vodn.; Zbor »Bakula«, Sirotišće šol. sester. (P. Mostar.) 19

Odžak. Mohorić Anto, župnik; Jurić Franjo, župnik-dekan. (P. Odžak.) 2

Podlugovo. Globankar Lambert. (P. Visoko.) 1

Srnetica. Kuk Mar., Petrić Fr. (P. Oštrelj.) 2

Tuzla. Jemc Ant., Mervar Ivan, Degan Jurij, Tratinik Lav., Hartman Jos., Pangršić Iv., Urankar Anton, Truntiћ Valentin, Hauptman Franc, Žerjav Ivan. (P. Tuzla.) 10

Vareš. Černe Franč., Rozović fr. E. (P. Vareš.) 1

Visoko. Starman Jos., Starman Marija, Kert Mar., Gruškovnjak Ant., Domicelj Ivana, Pungert Ivan, dr. Mikoilji Vinko, Sajović Iv., Gruškovnjak Fr., Črnologar Ignac. (P. Visoko.) 10

Zavidovići. Vrh Mihael. (P. Zavidovići.) 1

Število družnikov: 2 dosmrtna, 90 letnih.

3. Dalmatinske škofije.

Dubrovnik. Dr. Malnerić Martin, Dolenc Janko, Udir Jos., Kramarić Ivanka, Grebenc Oton, Koren Jos., Miklav Mici, Kopriva Anton, Durjava Albin, Bjelovučić dr. N. Z., Jadrić Ivo, Don Liepopili Ante, Skvarča Ljudevit, Gantar Filip, Don Fabris Spasoje, Don Capurso Karlo, Jamnik Franc. (P. Dubrovnik.) 17

Knin. Mlakar Jan., orožn. (P. Knin.) 1

Novi Grad. Šiška Janko, dekan (4 izt.). (P. Novi Grad.) 4

Pučišće. Don Krstinić Fran., žpk. (P. Pučišće.) 1

Rab. Knafelj o. Ignacij; Petris Anton, župnik v pok. (P. Rab.) 2

Starigrad. Karnar Ed., r. gr. šk.; don Ivanović Niko, kateh.; don Makjanić Ivo; Plančić Fr., š. d. ur.; Rutar Fr., davk.; Rudolf Mart., stražm.; Rankar Iv., krojač. (P. Starigrad.) 7

Šibenik. Vreča Oton, Voje Stanko. (P. Šibenik.) 2

Število družnikov: 2 dosmrtna, 32 letnih.

4. Djakovska škofija.

Djakovo. Sokol Jos., kanonik; dr. Belić Matija, dr. Wüsch Martin, odvjet.; Vodopija Josip, ravn.; Milković Fr., as. ph.; Böhm Fr., trg.; Lasser Fran., kapl.; Podraž Fr., Kavčić Milutin, Pavlič Jož., uradniki; Poznić Janko, Ocvić Leop., Stare Fran., Strmečki F., Jug M., Hotomar N. (P. Djakovo.) 16

Brod na Savi. Božeglav Franč., Brenc Ant., Beguš Olga, Bat Rafael, Bat Roman, Delez Anton, Duradbegović Mar., Erat Apol., Pogačnik Ljudm., Rehar Iv., Viltužnik K., Viduč Pavla, Novak Jos., Škrabut Ines. — Kuzmić Milodar. (P. Brod n. S.) 15

Erdevik. Vigele Ferdo. (P. Erdevik.) 1

Osijek. Živko Mihajlo, žpk.; Putrih o. Hinko, vikar; Ogrizek I., Ogrizek II., Ogrizek III.; Kasper Fr., Horvat Iv., župnika; Vražić Jos., poc. kanon.; Mikulić Andrija, vp. kapl., Sokičić Jos., kateheta; Deutschbauer Stjepan, žpk.; dr. Pelz Stj., profes.; Kamnikar Jos., učit. glase; Medved Anton, prof.; Usmiljenke v Sirotišću, Marijine sestre; Resetzky Rob., dekan; Machulka Milutin, b. r. v. p.; Horvat Franjo, Benčina Mar., Kravos Ant., Luzner Ivan, Bončina Franjo, Pivec Pavlina, Roger Franciška, Ferk o. Joakim, gvard.; Lorenčić br. Vid., Kapucin-ski samostan. (P. Osijek.) 29

Petrovaradin. Dr. Hočevar Janko, pom. min. s. pol.; Banovšek Silvija, dij. (P. Petrovaradin.) 2

Ruma. Kristl Ferd. (P. Ruma.) 1

Vinkovci. Sever Fr., Resinović Jos., Kokošar Fr., Smuk Ant., Margon Jos., Vrh Iv., Kovačić Fr., Trost Alojz, Malgaj And., Vrabec Jos., Suša Ida, Starc Ivan. (P. Vinkovci.) 12

Vrdnik. Babnik Rud., Dolinar Alojz, Babnik Ad., Godler Anton, Podlesnik Ant., Skobe Ivan, Kerenc Franč., Boh Jan., Zdouc Mart., Kovač Mart., Babnik Avg., Čitaonica rud. rad. (P. Vrdnik.) 12

Zemun. Vrečko Jak., Mazi Fr. (P. Zemun.) 2

Število družnikov: 2 dosmrtna, 88 letnih.

5. Škofija Krk.

Krk. Dr. Srebrnič Josip, škof; Dminić Jakob, stolni dekan; Zahija Peter, kanonik; Mrakovčić Ivan, kancler; Lapanja Vek., upravitelj carinarne v p.; Dobršek Andrej, trgovec; Školaris Franjo, redar; Žic Jakob, trgovec; Rajčić Olga, učiteljica; Srebrnič Katarina, Brusić Jospina, Demšar Lucija. (P. Krk.) 12

Vrbnik. Kropec Štefan. (P. Vrbnik.) 1

Število družnikov: — dosmrtnih, 13 letnih.

6. Senjska škofija.

Glina. Žužek Franc. (P. Glina.) 1

Gračac. Gevodeb Jos., Rigler Al., Zdora Avg., Stopar Al., Ferlež J., Robić Iv. (P. Gračac.) 6

Kastav. Lazić Julij, katehet; Brnčić Mate, Turk Josipa, Ivančić Ivana, Osvald Mar., Jurinčić

Bruno; Košir Ant., žpk.; Sironić Šime, prof.; Bačić Anastaz, Bačić Val.; Hvala Adolf, žpk.; Sinčić Iv., Dukić Milena; Sironić Met., uč. (P. Kastav.) 14

Otočac. Planina Fr., prof. (P. Otočac.) 1

Trsat. Franjevački samostan, Treći red sv. Franje, Grgić Vjek., Novak Jos., Može Iv., Golob Franjo, Nemec Ivanka, Vičić Ivanka, Dolenc Marija. (P. Trsat.) 9

Zamet. Ponikvar Ad., carinik. (P. Zamet.) 1

Število družnikov: 2 dosmrtna, 30 letnih.

7. Škofija Skopljje.

Prizren. Dr. *Gnidovec Iv. Fr.*, biskup; Plantarič A. I., konzult.; dr. Knavs Fr., kanc.; Vimpolšek Sl., prof.; Farkaš Slavko, kapetan; Klančar Al., Bajuk Ciril, Klančar Leopold, Jarc Stanko, Marijine sestre. (P. Prizren.) 10

Bitolj. Tumpelj And., župnik; Bezjak Janez, Domanjko Al., Rakuša Mart., Šmuc Rad., Herrmann Jož., Marinič Matija, Pečar Jož., Vrhovšek Simon, Ramšak Fr., dr. Pertot Ivo, Strgulc Mart., Emeršič Ivan, Ukmar Rud., Mikolič Janko, Vogrinec Slavko, Vodenik Jož., Krumpak Iv., Husova Mara, Jezernik Pav., Emeršič Ant., Jamnikar Janko, Kraljič Pav., Orehek Ivanka, Rakuša Metod, Skoberne Jožef, Ozi mič Fr., dr. Marič Ado, Lukež VI. (P. Bitolj.) 29

Orahovac. Nadlužnik J., or. n. (P. Orahovac.) 1
Skopljje. *Buković o. Anton*, duhovni pomočnik; dr. Janžeković Fr., Krčmar Mirko. (P. Skopljje.) 3
 Število družnikov: 2 dosmrtna, 41 letnih.

8. Zagrebška nadškofija.

Zagreb. Legan Ivo, žel. ur.; Kastelic Robert, Konrad Jož., Zelé And., Maček Ant., Kosi Josip, Petrovič Fani, Skvarcy Emilija, Sila Št., Praznik Al., Tomažič Bož., Gebauer Vilim, Jermančnik M., Mihevc Fr., Arko Ivan, Semec Ivan, Konstantin Jos., Sagadin Fr., Mrak Vid, Praznik Anton. — Baš Jož., Gašperlin Ivo, Hrovat Silv., Nigl Fran, Pilko Št., Šolar Angela, Štrukelj Fr. — Kikl Lud., Senker Karlo, uradnika. — Fras Rado, orož. nar.; Maurer Št., or. podn. — Pemič Ant., Robek Jožefa, dr. Mikolič Stanko S., Meršol Milka; Prosen Josip, prof.; Sestre milosrdnice, Pleninger Ter., Ožir M., Radovanič Ana, dr. Skaberne Fr., Vidrajs Anica, Vizjak Josipa. (P. Zagreb.) 43

Cernik. Habjan o. Benvenut. (P. Cernik.) 1
Čakovec. *Tišler o. Timotej*, Magdalenič Iv., Šoltić Ana, Gjumbir T., Simon Jer., Hari Jos., Posavec A., Jug Mar., Špiranec Mih., Špiranec Fr., Sopčić Karlo, Dokša Jos., Blazinarič Fr. (P. Čakovac.) 13

Donje Pazarište. Mandić Mar. (P. D. Pazarište.) 1
Dugaresa. Rovšnik Matija, Rovšnik Jurij, Grebenšek Luka, Petelinšek Matevž, Trošt Anton, Novak Jož., Osebič Maks, Šmid Iv., Jagodič Ivan, Lampreht L., Padar A., Kodrin M.; Čunko Marko, katehet; Vošnjak M., Rež Mar., Kovač Al., Wohlgemut Marija, Menih Terezija. (P. Dugaresa.) 18

Goričan. Kristović Jos., kaplan; Pavličić Julka, Serčer Ant., trg. (P. Goričan.) 3

Gor. Mihaljevec. Tkalec Franjo, župnik (23 izt.) (P. Macinec.) 23

Grabrovnik. Kerman Jos., Novak Jos., Tkalec M., Klovár Fr., Kristofič Vikt., Kristofič Fil., Trstenjak Ant., Živković Jakob, Golenko Jurij, Žizek Anton, Bogdan Fr., Tkalčič Karel, Dvanajščak Ant., Novak Pav., Kovačič Tom., Trstenjak Jos., Crnčič Ivan, Petovari Ištvan, Črešnjec Terezija, Puconja Ivan, Novak Tomaž. (P. Štrigova.) 21

Grahovljani. Kokot Adam, krojač. (P. Širač.) 1
Koprivnica. Dom Presv. Srca. (P. Koprivnica.) 1

Križovljan. Mirth Ferdinand. (P. Vinica.) 1
Ljubeštica. Majsec J., žpk. (2 izt.) (P. N. Marof.) 2

Molve. Znidaršič Ter., učit. (P. Molve.) 1
Mursko Središče. Levačič Ivan, Novak Jos., Muhvič Jak., Muhvič Jan., Cofek Kat., Levačič A., Bračko Jos., Poznič Fr., Palnec Anton, Ravnikar Ivan, Špolarič Mart., Horvath Mihael, Krakhakel Martin, Perhač Fran, Cofek Fran, Horvath Fran. (P. Murko Središče.) 16

Podturen. Zavrl Marija. (P. Podturen.) 1

Štrigova. Zadravec Fr., Ambruš Št., Belović Fr., Belović Barb., Belović Mart., Bogdan Julijana, Golenko Avgust, Horvat Iv., Kerman Fr., Kristofič Albert, Kutnjak Mart., Kutnjak Pav., Lovrenčič F., Lopuh Imbro, Nemec Ant., Podgorelec Ant., Stojko Iv., Šranc Tom., Terčič Lud., Trstenjak Jož., Valentič Matija, Zanjeković Marija. (P. Štrigova.) 22

Varaždin. Franjevački samostan, Košutič Toma, žpk.; msgr. Prosenik Matija; Sic M., gospa; Kapucinski samostan, Canjuša o. Anzelm, Reberc o. Ivan, Goričan o. Ciril, O. Čap. — *Makuc Josip*, priv. veter. (P. Varaždin.) 9

Varaždinske Toplice. Zadravec A. I., zač. kons. žpk.; Kuković Gabriel, ravnatelj; Hajduković Josip, župnik. (P. Varaždinske Toplice.) 3

Zlatar. Mlinar Anton, Albreht Anton, kapl.; Cimerman Katarina; Habjanič Franjo, fin. podpr.; dr. Poje L., sodnik; Vlajnić Ivan, Majsec Josip, župnika. (P. Zlatar.) 7

Število družnikov: 3 dosmrtni, 184 letnih.

Skupno število udov: 613 (534).

Italija.

Število družnikov: 31 dosmrtnih, 45 letnih = 76.

Razne države.

Avstrija.

Brixlegg. Šinkovec Ivan. 1
Donawitz. *Glastovec Ivan*, kovač; Marenk Adalb., Rozman Ant., Košir Ant., Simič J., Delavec Fr., Waidhofer Katarina. 7

Kainbach. Šmavc Franc. 1
Kaindorf. Petek Neža; Tušek Jožef, pos.; Kavšek Franciška, Rafolt Terezija. 4

Knittelfeld. Kuttin Karolina, Schnidler Alojzija. 2
Wien. *Dr. Picigas Leopold*, *Pirnat Bern*, Rizzoli Emil, Gabler Tončka, Kafka Nežka. 5

Število družnikov: 4 dosmrtni, 16 letnih = 20.

Nemčija.

Karnap bei Essen. Zveza slovenskih katol. društev v Nemčiji (5 izt.). 5

Buer. Oblak Franc, Derčar Jos., Kolar Vincenc, Hafner Andrej, Ploj Josip. 5

Buer-Resse. Pečnik Ivan, Oražem Ivan, Jakopič Ant., Mesnik Ant., Kraševac Jožef, Selič Ivan, Dolinar Ivan, Kokalj Jožef, Ravnikar Ant., Hvala Neža, Anžič Mart., Podpečan Franciška, Krhlikar Jožefa, Koren Ant., Volčko Franč., Kralj Alojzija, Ušnik Marija, Žagar Elizabeta, Strajhar Marija, Zalar Ana. 20

Dortmund-Eving. Fischer Viljem, kapl.; Steiner Ernest, Strekar Franc, Britovšek Fr., Medved Ant., Grabner Fr., Mramor Jož., Mramor Jož., Veternik Franc, Zupan Neža. 10

Habinghorst. Borišek Fr., Ropat Blaž, Eržišnik Ivan, Fink Jožefa, Janož Eliz., Gerbajs Mar., Butala Viljem, Izlaker Jožef, Siter Jurij, Uranc Anton, Štrajt Franč., Cuder Anton, Kolenc Ant., Lomšek Marija, Vodenik Jožef, Grivec Marija, Jaršovec Anton, Silič Franc, Skoberne Franc. 19

Hamborn. Društvo sv. Barbare, Burnik Jakob, Oražen Peter, Vidovšek Fortunat, Šuštar Franc, Pungerečar Fr., Kodela Jožef, Smole Iv., Orehovec Marija, Trentel Ivan, Testan Franc, Škerjanc Ivan, Perzin Aleš, Omers Anton, Dremota Jakob, Sternat Ignacij, Oražem Ivan. 17

Hamborn-Marxloh. Čič Jožef, Malis Anton, Kočar Ivan, Jereb Franc, Višnar Jak., Cizerle Franciška, Zapušek Marija, Košir Jožef. 8

Holthausen. Boštjančič Ivana, Hrovat Ant., Ulčar Ivan, Jazbinšek Simon. 4

Gerthe bei Bochum. Gobec Ant., Mahkota Fr., Vrtovšek Jurij, Zorec Fr., Filipič Marko, Čampa Jožef, Holcar Albin, Inkret Jakob, Onič Jožef. 9

Gelsenkirchen. Koncilje Anton, Plavec Franc, Rajer Ivan, Aubel Anton, Trebusak Jakob, Novak Matevž, Ramsak Mih., Turk Franc, Tepaj Jera. 9

Mengede bei Dortmund. Pestotnik Ant., Krašovec Ant., Zupan Fr., Romih Mart., Slabe Fr. 5

Meerbeck-Mörs. Lindič Ivan, Zorko Matija, Les Jožef, Nadrah N., Zakšek Mart., Hribernik Fr., Ašič Ivan, Bozin Jožef, Urana Florijan, Tovornik Jernej, Krivec Avgust, Stražar Alojzij, Poreberšek Fr., Ašič Fr., Dervnovšek Ivan, Knap Iv., Plahutnik Matija, Bajt And., Jančič N., Sotlar Iv., Pajtlar Fr., Dolenc Marija, Likar Ivan, Krajšek Alojz, Lorbek Ant., Sapotnik Mar., Cepin Mih., Krivec Ant. 28

Lintfort-Mörs. Kutnar Mihael, Senegačnik Ant., Lebenišnik Mat., Breclj Jož., Goloraj Franc. 5

Borbeck. Lorgar Florijan, Thaler Martin. 2

Schönebeck bei Essen. Ramsak Jož. (3 izt.) 3

Osterfeld. Šnek Ivan, Janc Franc., Šalamon Fr., Pirc Mar., Hilsberger Karel, Društvo sv. Barbare, Rožnovenska bratovščina, Ogorevc Ivan, Breščak Karel, Janc Marija. 10

Castrop-Rauxel. Borišek Fr. z družino. 1

Gladbeck. Tensundern Božidar, Pokovec Fr., Društvo sv. Barbare, Bolnica sv. Barbare, Berlec Miha, Kostanjevic Anton, Jerina Janez, Dobravec Antonija, Langer Janez, Jurič Ant., Češka Ivana, Jazbec Janez, Urh Jernej, Rogar Janez, Dolšak Marija, Hervol Ant., Potočnik Jan., Kokalj Janez, Starina Uršula, Sikošek Jurij, Urankar Sim., Južnik Fr., Vodenik Fr., Dobravec Miha, Čepin Aleksander, Novak Ant., Knez Jan., Škraber Miroslav, Gorše Jan., Gril Jože, Možgan Jož., Potočnik Fr., Lončar Mar., Lončar Mart., Batič Sim., Zavodnik Vincenc, Sever Jan., Vernik Mih., Mlekuš Mar., Lončar Mar., Bartovšek Venc., Tomenjšek Franc, Vovk Uršula, Udovč Jan., Lapornik Franc., Merhaut Jan., Kovač Jan., Kovač Jan., Leskošek Mar., Bevc Mar., Murn Mar., Žagar Fr., Simonc Fr., Ritenšek Mar., Sintič Jož., Zapušek Tom., Ramsak Fr., Kunstelj Karel, Kozole Jož., Jurežič Fr., Možgan Fr., Hočevan Jan., Kotar Ign., Strajhar Anton, Vovk Filip. 65

Kellersberg. Svetlin Franc. 1

Mausbach. Flamm Hermina. 1

Osterfeld. Skobe Anton z družino. 1

Pforzheim. Wolf Neža. 1

Pullach. Jugoslovanski filozofi D. J. 1

Število družnikov: — dosmrtnih, 230 letnih = 230.

Belgija.

Winterslag. Društvo sv. Barbare (6 izt.). 6

Število družnikov: — dosmrtnih, 6 letnih = 6.

Razni kraji.

Praha (ČS). Ing. Arh Ivan; dr. Murko Matija, prof.; dr. Herič Fran., dr. Volkar Andrej, Skrbinšek Jos., prof.; Cvetnić Lavoslav, Jugoslov. katol. akad. društvo »Kreke«, Šedivý Jan. 8

Šlapanice (ČS). Koudelka Alojz, župnik.

Méricourt Coron (Francija). Zupančič Rudolf. 1

Sofija (Bolgarija). Katholische Kirche. 1

Število družnikov: 2 dosmrtna, 9 letnih = 11.

Amerika.

I. Združene države (U. S. A.).

Colorado (Colo.). Denver. Rev. Judnič J., žpk. (2 izt.), Bojc And. in Kat., Blatnik John, Baudek Fr. — **Leadville.** Rev. Trunk J. M. (5 izt.), Jamnik John, Jamnik Mat., Rus Neža, Rus Martin, Ponikvar Anton, Ponikvar John. — **Pueblo.** Rev. Zupan Ciril (13 izt.), Spilar Josip, škof Regina. 31

Indiana (Ind.). Indianapolis. Komlanc Luis, Koren Ana, Gerbek Jeni, Gerbek Fr., Mervar Jos., Glais Mar., Cesnik Mart., Gnander Frank, Može Ana. 9

Illinois (Ill.). Chicago. Knjigarna Amerik. Slovenec (10 izt.), Koren Frank, *Gottlieb John*, Darovec Alois. — **Joliet.** Rev. Plevnik John (2 izt.), Plut Aleš, Butala Kat. — **La Sale.** Rev. Šaloven Francis. — **Lemont.** Rev. Snoj Benigen (10 izt.), Terstenjak B., Fraus J. — **Morris.** Rev. Plaznik J. — **Peru.** Rev. Šolar Vencesl., O. S. B. 32

Kansas (Kans.). Ellinwood. Rev. Podgoršek A. P., žpk. v p. — **Fredonia.** Bambič Jenny. — **Kansas City.** Stimec Anton, Poje Jakob. 4

Michigan (Mich.). Houghton. V. Rev. Rezek Ant., — **Laurium.** Ruppe Joseph. 2

Minnesota (Minn.). Eveleth. Rev. Leskovec Ant. (4 izt.). — **Faribault.** Rev. Vilman Ant. — **Greaney.** Babich Ign., Škraba Pet., Kasun Jože, Starič Ant., Novak Mart., Žgajnar Jože, Flak Ign. — **Hopper.** Preschern Mary. — **Rice.** Rev. Trobec John, Rev. Trobec Joseph, Legat John, Seliškar Frank, Slivnik Joseph, Trobec Lusi. — **St. Michael.** Rev. Mikš Anton. — **St. Paul.** Rt. Rev. Msgr. Ogulin Anton. 21

New York (N. Y.). New York. Rev. Begelj K., župnik; Cuznar Jakob, Čagram Matej, češko Katy, Danič Mary, Gril Ivanka, Holešek John, Hude Ign., Jakopič Avg., Jazbec Mar., Jeglič John, Keršmanec Rudi, Kobilca Val., Končan Metod, Kočar Mar., Kralj Angela, Krč Ana, Likar Jože, Ogrinec Pavle, Ovca Vinc., Pavlič Val., Pavlič Kat., Petek Peter, Poje Mary, Remec Cilka, Swensheg Elsi, Tomec Mar., Ulčar Ivanka, Vidic Anton., Vilar Ant., Vojska Fr., Zabret Mina, Zidar Mar., Zobec Matilda, Zorman John. — **Brooklyn.** Škraba Jos., Anžlovar Ant., Beljan Anton, Burgar Francka, Cvetković John, Češarek Alois, Čik Mar., Felician Jos., Hodnik Jos., Grum Jernej, Kerković Jos., Lustik Karel, Murn Mart., Nakrst Pavle, Slabič Jakob, Starin Anton, Žagar Frank. — **Herkimer.** Martellotti Angelo. — **Lockawanna.** Sraka Stjepan. 54

Nebraska (Nebr.). Omaha. Playh Fr. Ant. 1

Oregon (Ore.). Portland. Šubic George. 1

Ohio (O.). Barberton. Rev. Bombach A. L., Beg Frank, Brunski Ana, Kaserman Jak., Krantz A., Lekšan Jož., Podpečnik Jož., Pristov Kat., Rataj John, Ujčić John, Dormish Uršula. 11. — **Bridgeport.** Hočevan Mihael, Hočevan Anton, Hoge Pet., Gregorič Fr., Longar John, Fabijan Josip, Puharič Alojzija z družinami. 7. — **Cleveland.** Grdina J., Slovenska knjigarna (10 izt.), Rev. Jager Matija, *Grdina Ant.*, Pirc Franc., Setnikar Mihael, Svigelj Fran., Žigon Jak., Cook Mar., Flajnik Matija, Mulec Marija, Ogrin Jos., Širaj Marija, Beseničar Joseph, Drenšek Ana, Trček Ivan, Bašca Ant., Debelak Al., Šercelj Ant., Malovrh Jurij, Hace Bl., *Grdina John*, Peterlin Ivan, Novak Frances, Gornik Mar., Pirc Fr., Novak Ant., Fidel Antonija, Starin Fr., Gregorač Ant., Slokar Fr., Topariš Fr., Novak Mar., Novak Pavla, Umek Franc, Kostajnshek Ant., Žele Mihael,

žabkar Metod, Slak Al., Golič Ant., Zakrajšek A., Ponikvar Jos., Snyder Hel., Spilar Ana, Lokar Iv., Gornik Ivana, Kolar Ivana, Hribar Jurij, Hrovat Jos., Adamič Jos., dr. Kern Fr. J., Rev. Ponikvar B. F., Valtar Ana, Udovič John, Koželj Ivanka, Lavrič Anton, Kosten Franc, Lach John (2 izt.), Gruden Ter., Jarc Jos., Istinič Mar., Slov. čitalnica Collinwood, Golič Ant., Petkovšek Terez., Hrvatini Jurij, Rezel Josip, Grebenc Roza, Laušin Josip, Delisimunović Pet., Zakrajšek Matija, Čampa Jos., Škufca Ana, Lorber Mih., Omersa Mar., Skebe Jera, Markolja Št., Smolko Jurij, Markež Angela, Prišel Ivana, Pezdirc Iv., Knez Mih., Erjavec Jož., Zupanc Ivan, Potokar Ivan, Levstek Ivan, Kostelc Alojzija, Somrak Ant., Lenaršič Ivan, Bajt Andrej, Sajovic Fr., Kramar Ivan, Lah Apol., Modic Jos., Župančič Ign., Pišek Iv., Tomič Rozi, Sever Ivan, Dragolič Fr., Ličar Jos., Breskvar Fr., Brancelj Fr., Maly Hel., Novak Leopold, Meglič Jos., Terpin Ernest, Zakrajšek Fr., Frankovič Anton, Pikš Jos., Jerina Jakob, Porenta Marg., Ježek John, Krajnc Jožefa, Mulec John, Žitko Fr., Kovač Mar., Glavič Josip, Kastelič Anton, Lausche Franc., Kenik Fr., Lach Franc, Jakopič Anton, Čermelj Marija, Hrvat Ivan, Cerkvenik Rud., Hočevar Frank, Bohinc Frances, Tahija Jos. 137. — Rev. O m a n J. J. (2 izt.), Rev. Gnidovec Albin, Slamnik Agn., Habjan Fr., Erjavec Frank, Valenčič Ant., Lindič Fr., Globokar Anton, Štepic Jožefa, Vencel Frank, Vrček Jožef, Hrovat Martin, Perko Fr., Štrekel John, Misserko Avgust, Mauer Mar., Zrimšek Jož., Grden Louis, Smrekar Frank, Hočevar Jož., Škufca Jož., Urbančič Jera, Jerič Jožef, Petrič John, Glavič Terez., Tomažin Ant., Bizjak Pet., Mirtel Mart., Turk Jož., Šušteršič John, Winter John, Perko Agn., Planinšek Frank, Perko John, Gliha Frank, Ajdešek Ant., Gnidovec Mike. 37. — K u h a r G e o r g e, Groceries; Kuhar Jos., Kuhar Ana, Trček Frank, Močilnikar Frank, Pokelšek Mart., Kovačič Val., Samsa Jera. 8. — *Karlinger Karel.* — *Collinwood - Cleveland.* Rev. S l a j e M i l a n, Anzlin Mar., Berlan Mih., Brezar Mar., Ferjancič Ivan, Hrstar Mar., Ivančič Frank, Ivančič Jos., Jerkič Alojz, Jalovec John, Kogovšek Pav., Kovačič Frank, Kralj Agnes, Leskovec Mar., Mesec John, Mišek Frank, Osredkar Anton, Pernuš Mart., Rakar Mart., Škerl Mar., Smrekar Mar., Stermolč Uršula, Sedej Ter., Starich Joseph, Terček Mar., Zupančič Mar., Pirc Anton, Primc Mar., Zaman Jožefa, Prostor Mar. 30 231

Pennsylvania (Pa.). Aliquippa. Rev. Potočnik Rud., — *Allison Park.* Levar Josepha. — *Bridgeville.* Rev. M o d a r A. F., Durnovšek Luka, Rainer Mart., Kos Marjana, Ščurich Fr., Martinčič John, Krek John, Čadež Jakob. — *Forest City.* Sivic John, Kovačič Karel, Molek John, Švigel Marija, Novak Frank, Grum Matija. — *Johnstown.* T o m e c A n d., Pešič Mar., Rovar Mar., Gund Agn., Klučar Rosie. — *Pittsburgh.* Rev. Škur Josip, Golobič John (4 izt.), Mavrinec Mat., Valenčič Jos., Golobič Fr., Jordan Anton, Habijan Anton, Pavlakovič Mat., Kunčič Mat., Vidina Jos., Berkopec Fr., Adlešič Nik., Krotec Jos., Butkovec Jos., Brožič Frances, Valenčič Fr., Hajnrihar Al., Pikel M., Veselič G., Starešinič George, Vidina Mihael, Dekleva Anton, Berdik Mar., Sute Mat., Dolmovič Jos., Bašel Jos., Persetič Fr., Bohor Mih., Kriznik John, Slovenska čitalnica, Šnelar Jos., Stavdehar George, Bohorič Jos., Balkovec Jos., Gerdun Nik., Pavlešič John,

Čadonič Frank, Koge Mar., Tomec Viljem, Škof J., Fabec Ant., Kompare Alojz, Gorup Mar., Šepce M., Zbašnik Ant., Gašperič John, Golobič Mar., Veselič Jos., Zelnikar Ant., Gorišek Neža, Stajdohar John, Ivanič Mat., Cestnik Alojz, Spišič Frank, Vajdetič Mar., Vidina Mat., Pavlakovič Frank, Hlebec John, Cvetič Fr., Klobučar Pet., Adlešič Jos., Antlogar Mar.; dr. Škur Anton, M. D. — Želko John. — *Steelton.* Rev. Gladek Luke (2 izt.), Rev. Petričak Jernej, O. F. M., Kofalt Marko, Hren Ant., Rev. Bratina Ant., Guštin Jure, Papič Anton. Zlogar Ant., Kastele Ant., Kozjan Mar., Petrašič Anton, Benkovič Janko, Slobodnik Marko, — *Wilkes Barre.* M o s s e r A n t h o n y, Rogel John. Resnik Franc. 105

South Dakota (So. Dak.). Roscoe. Rev. Smoley John C. 1

Washington (Wash.). Enumclaw. Verhovnik Agn. — *Puyallup.* Malnerič Mat. 2

Wisconsin (Wisc.). Sheboygan. Kržišnik Marija. — *Willard.* Rev. Novak John (4 izt.), Košak Luis, Toleni Mary. 7

Wyoming (Wyo.). Rock Springs. Kržišnik Ang. 1
Število družnikov: 7 dosmrtnih, 495 letnih = 502.

II. Južna Amerika.

Buenos Aires (Argentinijska). Naglich Miguel. 1
Rio de Janeiro (Brazilija). Turk Francisco. 1

S. Paulo (Brazilija). Durnovšek Anton, Ambrož Ivana. 2

Lima (Peru). Onout Jakob, pos. in trg. 1
Število družnikov: — dosmrtnih, 5 letnih = 5.

Afrika.

Aleksandrija. Čadež o. A d o l f, Šolske sestre, *Cijan Hortenzija, Kaučič Ana,* Zajc Franc, Kranjc Ema, Stegenšek Nežika, Škrabe Terez., Besednjak Justina, Novak Marija, Podbersič Marija, Slov. katol. izobr. društvo (3 izt.), Breginc Willy, Sulič Pepina, Tušar Marija. 17

Kairo. Stanet P. Evgen, *Koban Lourenc,* Cotič Jožefina, Densa Mici, Kanonik Fani, Marvin Ter., Mozetič Mar., Ravnikar Pavla, Susič Pavla, Valenčak Marija, Zwölf Terez., Neimenovan, Slov. društvo. 13

Lydenburg (Transvaal). Musar Jož., misijonar. 1
Število družnikov: 3 dosmrtni, 28 letnih = 31.

Imenik novih dosmrtnih udov.

Do konca junija 1928 so vstopili kot dosmrtni člani tile udje in pristopnino vplačali v Matico:

3367.	Delavska zbornica v Ljubljani	Din	900.—
3368.			
3369.			
3370.	Šolska knjižnica v Preski . . .	»	300.—
3371.	Ferk Franc, Domžale . . .	»	300.—
3372.	Ing. Arh Ivan, Praga . . .	»	300.—
3373.	Črne Terezija, Sostro . . .	»	300.—
3374.	Osemrazredna osnovna šola v Toplicah, Zagorje ob Savi . . .	»	300.—
3375.	Lože Marica, franč. župnija v Mariboru . . .	»	300.—
3376.	Dr. Slokar Ivan, gen. ravn., Ljubljana . . .	»	300.—

Skupaj Din 3000.—

Imenik umrlih dosmrtnih udov.

Naznanili so se nam tile dosmrtni člani, ki so zapali v Gospodu, ter se priporočajo v molitev in blag spomin:

902. Bernik Valentin (756), župnik, Komenda.
 903. Dolenec Oroslov (1069), svečar, Ljubljana.
 904. Glasenčnik Jan. (1410), Razbor, Slovenjgradec.
 905. Jerič Jožefa (1598), Trebnje.
 906. Kržišnik Jožef (1883), prof., Št. Vid n. Ljubljano.
 907. Limpl Valentin (1396), prošt, Celovec.
 908. Nemanič Martin (1164), župnik v p., Mekinje.
 909. Dr. Pirnat Ferd. (3230), odvetnik, Slovenjgradec.
 910. Pivec Štefan (819), dekan, Vuzenica.
 911. Rakun Jožef (2420), šmartno na Paki.
 912. Sadar Ivan (2794), župnik, Koprivnik v Boh.
 913. Stare Janez (833), Srednja vas v Boh.
 914. Vrhnjak Ivan (1573), Pameče.
 915. Sablačan Miha, trgovec, Glince.

Pregled udov Družbe sv. Mohorja 1928.

Škofije in dežele	Šteje udov				
	do-smrt.	letnih	vkup	od 1. 1927	
				več	manj
Krška škofija	100	2383	2483		176
Lavantinska škofija	536	21.421	21.957	426	.
Ljubljanska škofija	773	24.342	25.115	2104	.
Ostale jugosl. škof.	15	598	613	79	.
Italija	31	45	76		4
Razne države	6	261	267	172	.
Amerika	7	500	507	112	.
Afrika	3	28	31		1
Skupaj	1471	49.578	51.049	2893	181
				več 2712	

Statistični izkaz Mohorjanov v letu 1928.

Velik prijatelj Mohorjeve družbe, svetnik Jan. Zabukovec, nam je poslal ta prezanimivi pregled o gibanju članov Družbe sv. Mohorja v letu 1928. Odbor mu je zelo hvaležen in priobčuje statistiko v Koledarju.

Statistični izkaz Mohorjanov je izkaz, ki s številkami pove, koliko naročnikov je bilo v posameznih župnijah in dekanijah ljubljanske in lavantinske škofije in v vsej Sloveniji. Ko pravim, »koliko naročnikov je bilo«, ne mislim absolutnega, to je pravega števila naročnikov, ampak števila naročnikov v odstotkih, to je števila, ki pove, koliko naročnikov je bilo v vsaki župniji, dekaniji, škofiji in v vsej Sloveniji na 100 prebivalcev. To število nam pokaže pravo sliko.

Ko smo dosedaj čitali v Koledarju, koliko naročnikov je bilo po posameznih župnijah v tekočem in preteklem letu, si nismo mogli napraviti prave slike, koliko je vsaka župnija napredovala ali nazadovala, ker se absolutno število nič ne ozira na število prebivalcev in je zato župnija z več prebivalci izkazovala sicer večje število naročnikov kot maloštevilna župnija, pa je zadnja lahko daleč prekosila prvo. Naj pojasni to zgled. Recimo: župnija s 400 prebivalci izkazuje 40 naročnikov, župnija s 4000 prebivalci pa 200 naročnikov. Na videz ima zadnja župnija več naročnikov, v resnici pa jih ima po razmerju prebivalcev polovico manj kot prva. Pri župniji s 400 prebivalci, kjer je 40 naročnikov, pride na vsakih 100 prebivalcev 10 naročnikov, to je 10 odstotkov prebivalstva, pri župniji s 4000 prebivalci, kjer je 200 naročnikov, pa pride na 100 prebivalcev samo 5 naročnikov, to je 5 odstotkov prebivalstva.

Že dve leti po vrsti je izšel statistični izkaz Mohorjanov v Domoljubu za ljubljansko in v Slov. Gospodarju za lavantinsko škofijo. Letos je tak izkaz za obe škofiji, torej za celo Slovenijo, ki jo tvorita te dve škofiji, v Koledarju Družbe sv. Mohorja.

Ta izkaz naj kaže, kako je razširjena Družba sv. Mohorja po posameznih župnijah, dekanijah in škofijah Slovenije in v Sloveniji sploh. Naj bo ogledalo, v katerem se lahko ogleda vsaka župnija,

koliko ima vneme in gorečnosti za najstarejšo slovensko kulturno ustanovo, in koliko veselja do dobre knjige. Ta izkaz naj bo tudi izpraševanje vesti za Slovence, kako podpirajo dober tisk. Dandanes, ko protiverski tisk preplavlja Slovenijo, je dolžnost vsakega zavednega krščanskega Slovenca, da dela zoper slab tisk s tem, da podpira dober tisk. Družba sv. Mohorja nudi zdravo, poučno in koristno berilo po tako zelo nizki ceni, da mora biti že precej brezbriznosti in malomarnosti za dobro tam, kjer nimajo smisla za Družbo sv. Mohorja.

Ta izkaz pa naj bo slednjič tudi bodrilo k plemeniti tekmi, da se po župnijah dvigne število naročnikov. Vsak naj pogleda, na katerem mestu stoji njegova domača župnija. Pogleda naj, koliko župnij je spredaj, ne, koliko jih je zadaj, in naj pri svojih znancih, ki še niso naročniki Mohorjevih knjig, dreza, da se vpišejo in tako domačo župnijo dvignejo do prvih mest.

Po vrsti sledijo najprej izkaz Mohorjanov v ljubljanski škofiji po župnijah in dekanijah in v vsej škofiji, potem enak izkaz mohorjanov v lavantinski škofiji in slednjič izkaz mohorjanov po župnijah in dekanijah v vsej Sloveniji kot celoti. Pred vsako župnijo, ozir. dekanijo, je spredaj številka. Ta pove, na katerem mestu je župnija ali dekanija po številu naročnikov v primeri z drugimi župnijami in dekanijami. Za imenom župnije je številka v oklepaju. Ta številka pove, na katerem mestu je bila župnija l. 1927. Na koncu je številka, ki pove, koliko naročnikov je na sto prebivalcev v župniji, dekaniji, škofiji. Da je bilo mogoče župnije pravično uvrstiti, sem moral vpoštevati tudi odlomke. Ako n. pr. znese odstotek 5475, pomeni ta številka, da pride na 100 prebivalcev 5 naročnikov in nekaj čez, na 1000 prebivalcev bi prišlo 54 naročnikov in nekaj čez, na 10.000 prebivalcev 547 naročnikov in nekaj čez, na 100.000 prebivalcev 5475 naročnikov.

Opombe k posameznim izkazom sledijo za vsakim izkazom posebej. Izkazi so namreč tako poučni, da je vredno, si jih dobro ogledati. Podal bom le nekatere opazke, čitatelji pa si lahko napravijo še svojo sodbo.

I. Ljubljanska škofija.

a) Po župnijah.

1. Bevke (12)	17-142	67. Stara Oslica (85)	7-272	130. Krašnja (154)	5-300
2. Boh. Bela (4)	16-000	68. Dol (73)	7-200	131. Rudnik (145)	5-283
3. Leše (6)	15-476	69. Zaplana (46)	7-173	132. Ljubljana: Franč. (176)	5-275
4. Motnik (1)	15-458	70. Zaplana (46)	7-142	133. Kamnik, Radomlje	
5. Sv. Križ nad Jes. (11)	15-000	71. Šmartno pod š. g. (53)	7-068	(178)	5-227
6. Javorje pri Litiji (30)	14-659	72. Smlednik (64)	6-950	134. Vel. Poljane (116)	5-205
7. Vranja peč (7)	14-418	73. Podlipa (88)	6-911	135. Brezovica (132)	5-202
8. Mošnje, Brezje (3)	13-982	74. Šmartin p. Litiji i. Litija		136. Babno polje (95)	5-152
9. Črnuče (5)	13-888	(167 in 19)	6-882	137. Fara p. Kostelu (119)	5-128
10. Kamna gorica (14)	12-929	75. Št. Peter pri N. m. (80)	6-848	138. Unec (138)	5-067
11. Velesovo (8)	12-837	76. Soteska (126)	6-818	139. Dob (113)	5-045
12. Lom (9)	12-500	77. Dol. Logatec (67)	6-808	140. Sp. Tuhinj (155)	5-017
13. Mavčiče (13)	12-000	78. Ihan (72)	6-787	141. Ribnica (140)	5-000
14. Turjak (26)	11-960	79. Vrhnika (84)	6-769	142. Domžale (141)	4-951
15. Bukovčica (18)	11-764	80. D. M. v Polju (99)	6-754	143. Ljublj.: Sv. Jakob (133)	4-888
16. Reteče (12)	11-666	81. Srednja vas v B. (70)	6-681	144. Kresnice (148)	4-883
17. Ribno (16)	11-066	82. Želimlje (102)	6-679	145. Gozd (131)	4-857
18. Goriče (10)	11-000	83. Bled (98)	6-621	146. Škocijan p. Turj. (223)	4-846
19. Javor (170)	10-810	84. Stanga (76)	6-535	147. Polica (168)	4-823
20. Križe (27)	10-433	85. Tržič (107)	6-251	148. Ajdovec (227)	4-812
21. Mekinje (28)	10-341	86. Boh. Bistrica (100)	6-476	149. Vel. Lašče (174)	4-766
22. Sv. Gregor (32)	10-333	87. Lbčine (87)	6-470	150. Mokronog (114)	4-720
23. Preska (137)	10-279	88. Višnja gora (86)	6-454	151. Šmartin pri Kr. (157)	4-698
24. Sv. Jošt n. Kranjem (25)	10-176	89. Begunje p. Lescah (82)	6-445	152. Mengeš, Groblje (143)	4-675
25. Sv. Helena (22)	10-000	90. Planina p. Rakeku (77)	6-434	153. Ovsise (161)	4-634
26. Tunice (60)	9-782	91. Ljubno (61)	6-432	154. Leskovača (164)	4-625
27. Ježica (15)	9-777	92. Rovte (183)	6-428	155. Metlika (190)	4-625
28. Št. Vid nad Ljublj., zavod		93. Čemšenik, Izlake (66)	6-404	156. Sv. Trojica (204)	4-625
sv. Stanislava (23)	9-747	94. Gora (57)	6-376	157. Preserje (121)	4-620
29. Zali log (36)	9-640	95. Koroška Blea (106)	6-374	158. Špitalič (163)	4-607
30. Vodice, Skaručina (63)	9-596	96. Jezersko in Št. Andraž		159. Št. Vid pri Stični (187)	4-595
31. Kropa (39)	9-523	(38)	6-362	160. Svibno (136)	4-587
32. Besnica (29)	9-504	97. Brdo, Št. Vid (81)	6-319	161. Stari trg p. Ložu (177)	4-528
33. Trboje (17)	9-493	98. Naklo (78)	6-300	162. Sorica (188)	4-526
34. Begunje pri Cerkn. (35)	9-384	99. Komenda (122)	6-250	163. Radeče p. Zid. m. (181)	4-466
35. Radovljica (41)	9-379	100. Predoslje (103)	6-241	164. Bučka (128)	4-464
36. Št. Ožbalt (59)	9-345	101. Št. Gotard (156)	6-222	165. Radovica (184)	4-435
37. Podbrezje (34)	9-186	102. Stara Loka (90)	6-150	166. Sela pri Kamn. (230)	4-369
38. Rateče (20)	9-000	103. Breznica (110)	6-142	167. Kolovrat (199)	4-356
39. Sv. Katarina n. Lj. (50)	8-974	104. Sv. Duh (139)	6-083	168. Kopanj (197)	4-335
40. Sv. Lenart (43)	8-867	105. Gor. Logatec (118)	6-059	169. Stična (152)	4-320
41. Žabnica (48)	8-809	106. Cerknica (124)	6-054	170. Jesenice (120)	4-300
42. Sora (27)	8-737	107. Zg. Tuhinj (115)	5-984	171. Vavta vas (180)	4-253
43. Rova (56)	8-630	108. Sostro (71)	5-981	172. Trebnje (182)	4-253
44. Šenturska gora (21)	8-571	109. Blagovica (165)	5-882	173. Dobrova (173)	4-251
45. Gorje (51)	8-518	110. Št. Jurij pri Šm. (135)	5-858	174. Žalina (153)	4-166
46. Homec (33)	8-474	111. Struge (89)	5-842	175. Prežganje (160)	4-153
47. Horjul (69)	8-309	112. Črni vrh nad Polhovim		176. Toplice, G. Sušice (123)	4-108
48. Trstenik (52)	8-291	gradcem (142)	5-810	177. Mirna (144)	4-088
49. Koprivnik (24)	8-235	113. Škofja Loka (108)	5-802	178. Št. Janž (186)	4-054
50. Dražgoše (47)	8-222	114. Selca (125)	5-769	179. Krka (—)	4-043
51. Preddvor (42)	8-197	115. Čatež pri Zapl. (158)	5-708	180. Kostanjevica (175)	4-033
52. Št. Jakob ob Savi (40)	8-150	116. Nevlje (101)	5-657	181. Nova Oslica (148)	4-000
53. Kranjska gora (49)	8-094	117. Moravče, Sv. Križ, Sv.		182. Hotederska (225)	3-958
54. Peče (54)	8-086	Troj., Vrhpolje (127)	5-613	183. Sela p. Šumberku (198)	3-929
55. Novo mesto (75)	8-076	118. Grahovo (109)	5-611	184. Cerklje p. Kranju (172)	3-891
56. Železniki (62)	7-975	119. Vič (112)	5-538	185. Šmihel p. N. m. (151)	3-828
57. Duplje (58)	7-966	120. Javorje n. šk. L. (106)	5-500	186. Bela cerkev (146)	3-800
58. Dobrava pri Kropi (55)	7-761	121. Št. Jošt n. Polh. g. (90)	5-495	187. Šenčur, Hrastje, Olše-	
59. Št. Lovrenc (129)	7-709	122. Loški potok (97)	5-440	vek, Voglje (191)	3-786
60. Ljubljana: Trnovo (45)	7-612	123. Banja Loka (162)	5-395	188. Črnomelj (104)	3-780
61. Krško (93)	7-600	124. Zlato polje (166)	5-365	189. Kovor (169)	3-750
62. Dovje (79)	7-451	125. Dobrnič (117)	5-316	190. Rob (189)	3-726
63. Lipoglav (159)	7-386	126. Davča (44)	5-314	191. Dobovec (222)	3-703
64. Ljubljana: stolnica (65)	7-368	127. Rakitna (203)	5-314	192. Polhov gradec (192)	3-686
65. Vrh (sv. Trije kralji) (92)	7-360	128. Ambrus (91)	5-300	193. Polšnik (170)	3-666
66. Kranj (83)	7-347	129. Sodražica (150)	5-300	194. Šmarjeta (224)	3-652

195. Trata (208)	3:636	221. Leskovec (185)	2:833	248. Dragatuš (256)	1:434
196. Zagradec (200)	3:550	222. Podgrad (233)	2:777	249. Škocijan p. Mokr. (251)	1:415
197. Dolenja vas (195)	3:463	223. Primskovo (220)	2:724	250. Spodnji log (263)	1:403
198. Št. Vid n. Cerkl. (240)	3:445	224. Raka (219)	2:720	251. Št. Jernej (247)	1:365
199. Dobropolje (213)	3:400	225. Sp. Šiška (—)	2:717	252. Sinji vrh (255)	1:320
200. Šmarje (209)	3:370	226. Cerklje ob Krki (226)	2:692	253. Poljane p. Topl. (261)	1:200
201. Sv. Gora (193)	3:363	227. Vače (232)	2:658	254. Grčarice (—)	1:000
202. Sv. Križ p. Litiji (214)	3:304	228. Št. Rupert (232)	2:638	255. Golo (253)	0:922
203. Trebelno (237)	3:207	229. Zagorje (241)	2:514	256. Hinje (259)	0:850
204. Kokra (149)	3:206	230. Kočevje (250)	2:511	257. Nemška loka (258)	0:833
205. Hotič (216)	3:205	231. Studenec (206)	2:464	258. Čermošnjice (—)	0:714
206. Borovnica (196)	3:200	232. Prečna (217)	2:296	259. Planina nad Črn. (257)	0:625
207. Žužemberk (220)	3:176	233. Sv. Križ p. Kost. (234)	2:285	Lesce (31)	0:000
208. Janče (229)	3:166	234. Sv. Trojica v Trž. (243)	2:272	Poljane n. Šk. L. (74)	0:000
209. Vinica (246)	3:120	235. Semič (238)	2:200	Zasip (130)	0:000
210. Dole (215)	3:066	236. Stopiče (245)	2:200	Sv. Planina (171)	0:000
211. Ljubljana: Sv. Peter (194)	3:044	237. Zdihoval (—)	2:181	Žiri (207)	0:000
212. Osilnica (205)	3:044	238. Boštanj (239)	2:181	Šmihel p. Žužemb. (248)	0:000
213. Stranje (210)	3:037	239. Št. Jurij p. Kum. (235)	2:139	Stara cerkev p. K. (260)	0:000
214. Mirna peč (212)	3:029	240. Velika Dolina (231)	2:071	Stari log (262)	0:000
215. Brusnice (221)	3:027	241. Suhor (242)	2:040	Preloka (—)	0:000
216. Št. Lambert (179)	3:000	242. Čatež ob Savi (218)	2:000	Borovec (—)	0:000
217. Bloke (202)	2:984	243. Sava (94)	1:866	Gotenica (—)	0:000
218. Tomišelj (134)	2:909	244. Česnje (244)	1:833	Koprivnik p. Koč. (—)	0:000
219. Adlešiči (228)	2:883	245. Draga (252)	1:733	Polom (—)	0:000
220. Ig (211)	2:837	246. Podzemelj (249)	1:657	Reka Kočevska (—)	0:000
		247. Stari trg p. Črn. (254)	1:500	Topla reber (—)	0:000

b) Po dekanijah.

1. Radvljica (1)	7:160	7. Cerknica (9)	5:138	13. Trebnje (13)	3:813
2. Kranj (2)	6:613	8. Stara Loka (4)	4:984	14. Novo mesto (14)	3:764
3. Ljubljana, okolica (3)	6:527	9. Šmarje (11)	4:822	15. Žužemberk (16)	3:425
4. Bočna (7)	12:307	10. Ribnica (12)	4:707	16. Leskovec (15)	2:667
5. Vrhnik (6)	5:917	11. Ljubljana, mesto (7)	4:367	17. Semič (17)	2:644
6. Moravče (8)	5:672	12. Litija (10)	4:052	18. Kočevje (18)	1:769

c) Vsa školiša: 4:757.

Iz 255 župnij in 4 duhovnij, ki niso župnije (Sv. Jošt, Davča, Bevke, Zdihoval), imamo izkaz naročnikov. Iz 15 župnij ni nobenega izkaza. Med temi 15 je 8 župnij, ki so leta 1927 izkazovale naročnike. letos pa nič. Brez naročnikov gotovo tudi letos niso. Najbrž je poverjenik zamudil pravočasno odposlati naročnino za knjige. Od ostalih 7 župnij je 6 kočevskih z nemškim prebivalstvom in je razumljivo, zakaj ni nič naročnikov. Slovenska župnija Preloka pa že več let ne izkazuje nobenega naročnika. Zakaj ne, morejo vedeti le tisti, ki poznajo ondote razmere, jaz jih ne poznam, zato se vzdržim vsake sodbe.

Do letošnjega leta je bil Motnik na prvem mestu. Tudi letos je sicer napredoval po številu naročnikov, a kljub temu je bil potisnjen na četrto mesto. Zastavo so mu prevzele Bevke. Z 12. mesta l. 1927 so se l. 1928 dvignile na prvo mesto in tako dosegle v tekočem letu prvenstvo.

Iz letošnjega izkaza kar vidimo, kako so nekatere župnije tekmovala za prvenstvo. Bohinjska Bela in Leše le malo zaostajata. Sploh se opaža splošen napredek v ljubljanski škofiji. Kar velja za duhovno življenje: Kdor ne napreduje na poti popolnosti, nazaduje, to velja letos pri delu za Mohorjevo družbo. Župnija, ki ni napredovala, ki je ohranila isto število naročnikov kot lani, je nazadovale, je bila v vrsti potisnjena nazaj. Da, celo, če je nekoliko napredovala, je bila potisnjena nazaj. To je razveseljivo znamenje. Opaža se splošno gibanje za napredek. Župnija, ki je po številu naroč-

nikov nazadovale, je bila umevno radi tega zelo potisnjena nazaj.

Zelo so napredovale sledeče župnije: Javorje pri Litiji od 30. na 6. mesto, en vzrok je, ker je letos število prebivalstva izkazano precej manjše; Javor pod Ljubljano kar za 151 mest, Preska za 114 mest (tu se vidi, kaj zmore poverjenik, — prej je bil drugi); Tunice za 34, Vodice za 33, Št. Lovrenc za 70, Krško za 32, Lipoglav za 96 mest. Šmartin pri Litiji je napredoval za 93 mest, glavni vzrok je ta, ker je zraven šteta Litija, nisem namreč mogel dobiti pravega števila naročnikov za Litijo, kjer se vpisujejo še iz drugih župnij. Soteska je napredovala za 50, Želimlje za 40, Rovte za 91, Št. Gotard za 55, Blagovica za 56, Čatež pri Zaplazu za 43, Banja loka za 39, Zlato polje za 42, Rakitna za 76, Ljubljana frančiškani za 44 mest, ker je odpadla Sp. Šiška, Kamnik za 45, Škocijan pri Turjaku za 77, Ajdovec za 79, Sv. Trojica za 48, Sela pri Kamniku za 64 mest. Napredovale so še druge, a naj čitatelji sam primerja, kako.

Zelo pa so nazadovale: Mokronog za 36, Bučka za 36, Jesenice za 50, Toplice za 53, Mirna za 33, Šmihel pri Novem mestu za 34, Bela cerkev za 40, Črnomelj za 84, Kokra za 55. Sava za 149 mest zato, ker ni izkazanih naročnikov, ki so iz savske župnije vpisani v Litijo.

Kdo bo prihodnje leto nosil zastavo? Bohinjska Bela naj dobi 9 naročnikov več, Leše 4, pa bodo Bevke potisnjene nazaj, — če ne bodo napredovale!

Izkaz po dekanijah kaže od lani nekoliko izpremenjeno sliko. Dekanija Stara Loka je iz četrtega mesta potisnjena na osmo. Glavni vzrok: iz Poljan in Žirov ni izkazanih nič naročnikov. Radovljica je sicer še vedno na prvem mestu, a odstotek naročnikov je padel, ker iz dveh župnij ni nobenega

izkaza. Dolenjske dekanije so še vedno na zadnjih mestih, najvišje stoje Šmarje, ki so na 9. mestu.

Vsa ljubljanska škofija izkazuje 4757 odstotkov, to se pravi: na vsakih 21 prebivalcev pride en naročnik Mohorjevih knjig. Lepo je to, a še več se lahko doseže. Poverjeniki na delo!

II. Lavantinska škofija.

a) Po župnijah.

1. Gor. Ponikva (1)	13-832	59. Sv. Danijel pri Pr. (59)	5-471	118. Ljutomer, Cezanjevci (110)	3-930
2. Gotovlje (8)	13-076	60. Studenec (61)	5-454	119. Koprivnica (153)	3-913
3. Sv. Peter v Sav. dol. (5)	12-676	61. Cirkovce (63)	5-444	120. Kozje (180)	3-855
4. Bočna (7)	12-307	62. Sv. Marijeta n. Pt. (73)	5-403	121. Sv. Anton v Sl. g. (138)	3-793
5. Gomilsko (6)	12-013	63. Slov. Bistrica (51)	5-388	122. Št. Ilj pod Turj. (119)	3-787
6. Marija Reka (9)	11-842	64. Buče (29)	5-384	123. Žiče (139)	3-783
7. Marija Nazaret (4)	11-204	65. Sv. Jurij ob Tab. (67)	5-372	124. Sv. Andraž v H. (239)	3-775
8. Šmihel nad Moz. (3)	10-638	66. Sv. Jedert (37)	5-357	125. Vitanje (149)	3-728
9. Zdole (98)	9-829	67. Gornji grad (77)	5-319	126. Laporje (104)	3-722
10. Sv. Martin ob Paki (11)	9-263	68. Črešnjevce (47)	5-282	127. Sv. Duh na O. v. (158)	3-678
11. Solčava (15)	9-125	69. Sv. Jurij v Sl. g. (97)	5-235	128. Ptuj, mestna ž. (111)	3-646
12. Ruše (10)	9-000	70. Št. Ilj v Slov. g. (105)	5-233	129. Vojnik (121)	3-555
13. Zalec (13)	8-947	71. Ponikva ob j. ž. (47)	5-087	130. Šmartin pri Sl. g. (124)	3-538
14. Veržej (—)	8-714	72. Stari trg (58)	5-072	131. Zavodnje (143)	3-501
15. Prihova (41)	8-443	73. Vurberg (85)	5-013	132. Sv. Marko n. Pt. (145)	3-500
16. Sele (16)	8-278	74. Ljubno (95)	5-000	133. Črešnjice (45)	3-483
17. Brežice (28)	8-031	75. Sv. Ožbalt ob Dr. (87)	5-000	134. Celje (148)	3-446
18. Negova (18)	8-017	76. Sv. Primož na P. (82)	5-000	135. Svečina (168)	3-400
19. Sv. Križ pri Marib. (2)	7-882	77. Poljčane (72)	4-925	136. Maribor: Sv. Magdalena, Studenci (161)	3-400
20. Sv. Frančišek (20)	7-653	78. Sv. Miklavž n. L. (56)	4-875	137. Šmartno v R. d. (96)	3-400
21. Slovenjgradec (34)	7-234	79. Makole (93)	4-862	138. Slivnica (134)	3-384
22. Št. Ilj pri Velenju (22)	7-150	80. Strojna (84)	4-854	139. Šmarje pri Jelšah (150)	3-369
23. Šmartno ob Dreti (23)	7-083	81. Dobrna (194)	4-776	140. Ojstrica (147)	3-363
24. Sv. Križ pri Ljut. (23)	7-066	82. G. Radgona (221)	4-770	141. M. Širje (126)	3-359
25. Sv. Lenart n. Lašk. (120)	7-029	83. Teharje (66)	4-748	142. Sv. Martin p. V. (129)	3-327
26. Planina (43)	6-839	84. Videm (70)	4-716	143. Pilštajn (141)	3-259
27. Sv. Pavel pri Preb. (21)	6-802	85. Trbonje (107)	4-714	144. Črna (131)	3-251
28. Razbor p. Slov. gr. (24)	6-715	86. Sv. Tomaž p. Orm. (71)	4-690	145. Dolič (146)	3-250
29. Črna gora (35)	6-611	87. Sv. Trojica v Sl. g. (92)	4-683	146. Sv. Lenart v Sl. g. (136)	3-233
30. Vuhred (42)	6-600	88. Sromlje (90)	4-682	147. Loče (176)	3-230
31. Pameče (30)	6-583	89. Podčetrtek (89)	4-631	148. Špitalič (154)	3-201
32. Laško (78)	6-565	90. Beltinci (128)	4-622	149. Limbuš (116)	3-200
33. Sv. Bolfenk v Sl. g. (79)	6-526	91. Zg. Polskava (100)	4-603	150. Sv. Jurij ob Šč. (157)	3-199
34. Sv. Marijeta p. R. Topl. (137)	6-507	92. Sv. Marijeta ob P. (81)	4-545	151. Kostrievnica (212)	3-163
35. Št. Vid nad Vald. (27)	6-451	93. Podgorje (66)	4-531	152. Kapla (133)	3-157
36. Sv. Andraž v Sl. g. (39)	6-442	94. Polenšak (112)	4-482	153. Stoprce (211)	3-157
37. Sv. Jakob v Sl. g. (31)	6-433	95. Kamnica (109)	4-481	154. Sv. Urban p. Pt. (114)	3-156
38. Selnica ob Dr. (14)	6-396	96. Sv. Andrej n. Polz. (40)	4-473	155. Libeliče (159)	3-142
39. Polzela (38)	6-379	97. Središče (91)	4-464	156. Rogatec (170)	3-066
40. Sv. Mihael pri Šoš. (32)	6-270	98. Velika Nedelja (118)	4-458	157. Bizeljsko (188)	3-052
41. Luče (117)	6-230	99. Sv. Rok ob Sotli (173)	4-432	158. Sv. Barbara v H. (213)	3-027
42. Zavrče (54)	6-100	100. Ribnica na Poh. (74)	4-415	159. Maribor: stolnica (174)	3-027
43. Jarenina (64)	6-083	101. Sv. Peter pri Mar. (94)	4-308	160. Sevnica (183)	3-011
44. Braslovce (60)	6-000	102. Sv. Križ na Slat. (103)	4-296	161. Prevalje (167)	2-963
45. Rečica (46)	5-968	103. Mala Nedelja (83)	4-296	162. Javorje pri Prev. (101)	2-922
46. Sp. sv. Kungota (49)	5-937	104. Škale (108)	4-240	163. Št. Janž pri Vel. (204)	2-917
47. Kotlje (44)	5-925	105. Griže (52)	4-233	164. Sv. Jurij ob Pesn. (192)	2-912
48. Nova štifca (69)	5-903	106. Sv. Jurij ob j. ž. (76)	4-212	165. Sv. Lovrenc v Sl. g. (165)	2-911
49. Št. Janž na Dr. p. (53)	5-879	107. Loka (142)	4-181	166. Sv. Anton na Poh. (17)	2-891
50. Čadram (50)	5-715	108. Guštanj (75)	4-158	167. Bogojina, Strehovci (197)	2-888
51. Kebelj (26)	5-684	109. Brezno (80)	4-137	168. Zreče (193)	2-888
52. Ormož (144)	5-663	110. Kapela pri Rad. (115)	4-118	169. Pišce (166)	2-868
53. Št. Lovrenc n. Dr. p. (55)	5-641	111. Vuzenica (86)	4-107	170. Rajhenburg (169)	2-857
54. Dol, Hrastnik (57)	5-640	112. Sp. Polskava (102)	4-044	171. Ptuj: Sv. Peter in Pavel (179)	2-777
55. Sv. Miklavž p. S. g. (68)	5-600	113. Pernice (202)	4-030	172. Sv. Marija v P. (118)	2-753
56. Vransko (62)	5-546	114. Svetinje (122)	4-012		
57. Sv. Peter n. Kr. g. (127)	5-538	115. Sv. Martin na P. (164)	4-000		
58. Bele vode (106)	5-511	116. Šmartno pri Šal. (108)	3-993		
		117. Maribor: franč. (123)	3-971		

173. Sv. Barbara p. V. (171)	2-736	201. Polje pri Podč. (216)	2-000	231. Dravograd (233)	1-117
174. Konjice (172)	2-691	202. Sladka gora (214)	1-950	232. Remšnik (189)	1-111
175. Sv. Rupert n. L. (198)	2-690	203. Dobova (187)	1-915	233. Dobje (227)	0-998
176. Sv. Jakob v Gal. (156)	2-686	204. Jurklošter (215)	1-901	234. Marija Snežna n. Vel. (222)	0-920
177. Sv. Peter na M. s. (162)	2-666	205. Muta (207)	1-863	235. Žusem (236)	0-720
178. Fram (132)	2-623	206. Trbovlje (224)	1-832	236. Cankova, Skakovci (241)	0-501
179. Sv. Venčesl (185)	2-608	207. Črneče (—)	1-818	237. Gor. Lendova (242)	0-456
180. Št. Jernej pri L. (178)	2-600	208. Marenberg (208)	1-791	238. Dol. Lendova, Hotiza, Peteševci, Benica (244)	0-381
181. Sv. Bolfenk n. K. (135)	2-594	209. Sv. Peter p. Sv. g. (201)	1-789	239. Sv. Jurij v Pr. (245)	0-292
182. Sv. Lovrenc n. P. (196)	2-566	210. Majšperg (199)	1-785	240. Vel. Dolenci (0—)	0-077
183. Hajdina (160)	2-566	211. Prevorje (151)	1-782	Kančovci (243)	0-000
184. Sv. Lenart pri Vel. N. (181)	2-562	212. Murska Sobota (227a)	1-726	Začorje (177)	0-000
185. Sv. Vid na Plan. (190)	2-518	213. Artiče (227)	1-632	Hoče (155)	0-000
186. Zibika (191)	2-500	214. Sv. Trojica v Hal. (239)	1-618	Turnišče (152)	0-000
187. Gor. Sv. Kungota (88)	2-462	215. Sv. Florijan o. B. (184)	1-597	Nova cerkev (140)	0-000
188. Sv. Kunigunda na Poh. (182)	2-444	216. Sv. Sebeščan (238)	1-585	Tinje (99)	0-000
189. Frankolovo (175)	2-429	217. Podsreda (218)	1-578	Mozirje (33)	0-000
190. Dramlje (163)	2-392	218. Črenšovci (237)	1-576	Sv. Benedikt v Slov. g. (19)	0-000
191. Sv. Rupert v Sl. g. (186)	2-359	219. Kapele (225)	1-478	Mežica (12)	0-000
192. Stranice (195)	2-272	220. Zabukovje (240)	1-466	Skomarji (—)	0-000
193. Kalobje (200)	2-237	221. Sv. Vid p. Grob. (226)	1-461	Sv. Jernej n. M. (—)	0-000
194. Sv. Ana na Kr. (210)	2-236	222. Št. Vid pri Pt. (205)	1-415	Koprivna (—)	0-000
195. Žetale (228)	2-119	223. Apače (219)	1-385	Markovci (—)	0-000
196. Velika Polana (—)	2-118	224. Št. Janž p. Drav. (220)	1-382	Pertoča (—)	0-000
197. Sv. Miklavž p. O. (130)	2-111	225. Slivnica (234)	1-346	Dobrovnik (—)	0-000
198. Martjanci (206)	2-107	226. Sv. Ema (231)	1-264		
199. Tišina (203)	2-025	227. G. Petrovci (229)	1-243		
200. Olimje (230)	2-009	228. Sv. Štefan p. Ž. (232)	1-181		
		229. Sv. Jošt n. Kozj. (235)	1-156		
		230. Razbor p. Zid. m. (217)	1-153		

b) Po dekanijah.

1. Braslovče (1)	7-691	11. Maribor, levi dravski breg (6)	3-893	19. Mežiška dolina (9)	3-125
2. Gornji grad (2)	6-088	12. Maribor, desni dravski breg (11)	3-811	20. Rogatec (24)	3-046
3. Šaleška dolina (4)	5-514	13. Konjice (17)	3-610	21. Nova cerkev (19)	2-850
4. Jarenina (10)	5-416	14. Dravsko polje (8)	3-534	22. Šmarje (23)	2-830
5. Celje (3)	4-931	15. Videm (20)	3-479	23. Zavrče (22)	2-757
6. Stari trg (7)	4-573	16. Laško (15)	3-367	24. Kozje (21)	2-588
7. Vuzenica (5)	4-435	17. Ptuj (18)	3-250	25. Marenberg (25)	2-231
8. Ljutomer (16)	4-113	18. Sv. Lenart v Sl. g. (13)	3-211	26. Dravograd (27)	2-030
9. Slov. Bistrica (12)	4-088			27. Doljna Lendova (26)	1-699
10. Velika Nedelja (14)	4-022			28. Murska Sobota (28)	0-852

c) Vsa škofija: 3-535.

Lavantinska škofija izkazuje število naročnikov iz 240 župnij. Nobenega izkaza še ni iz 15 župnij. Od teh je 9 župnij, ki so lansko leto izkazovale naročnike, ostale župnije so povečini nemove oziroma madjarske. Splošno je lavantinska škofija letos nazadovala, četudi je nekaj župnij zelo napredovalo. Nazadovanje je toliko, da se ne more splošno reči: Župnija, ki ni napredovala, je nazadovala. Več je župnij, ki so se dvignile na višje mesto, čeravno niso napredovale po številu naročnikov, dvignile so se celo na višje mesto nekatere, ki so po številu naročnikov nazadovale.

Prvenstvo je ohranila Gorenja Ponikva. Gotovlje, ki so bile lani na osmem mestu, so ji pa letos že za petami. Naj pridobe 6 novih naročnikov, pa ji prihodnjic vzamejo zastavo, če se ne podviza in dvigne števila naročnikov. Izredno so napredovale Zdole za 89 mest, Sv. Lenart nad Laškim za 95, sv. Marjeta pri Rimskih Toplicah za 133, Luče za 76, Ormož za 92, Sv. Peter na Kronske gori za 70, Bele vode za 48, Dobrna za 113, Gor.

Radgona za 139, Pernice za 89, Sv. Andraž v Halozah za 115, sv. Barbara v Halozah za 55 mest itd.

Znatno so nazadovale: Sv. Križ pri Mariboru, ki je padel z drugega mesta na 19. mesto, Buče, ki so nazadovale za 35, Sv. Andrej na Polzeli za 46, Griže za 53, Črešnjice za 88, Javorje pri Prevaljah za 61, Sv. Anton na Pohorju za 149 (!), G. Sv. Kungota za 99 mest itd.

Po dekanijah je veliko izpremembe. Prvo mesto je ohranila braslovška dekanija, Jarenina se je dvignila z desetega na četrto mesto, Ljutomer s 16. na 8., Maribor levi breg pa je padel s 6. na 11. mesto, Dravsko polje z 8. na 14. mesto itd.

Čeravno vsa škofija izkazuje par naročnikov več od lani, je vendar odstotek letos nižji, ker se je pomnožilo število prebivalstva. Vsa škofija izkazuje 3-535 naročnikov na 100 prebivalcev, to se pravi, na vsakih 28 prebivalcev pride en naročnik. Gotovo bi se dalo število dvigniti, če bi bilo tudi drugod toliko vneme, kakor se opaža v nekaterih župnijah, zlasti še v tistih, ki niso siromašne.

III. Vsa Slovenija skupaj.

a) Izkaz po župnijah.

1. Bevke	17-142	68. Št. Jakob ob Savi . . .	8-150	135. Jezersko in Št. Andraž .	6-362
2. Bohinjska Bela	16-000	69. Kranjska gora	8-094	136. Brdo	6-319
3. Leše	15-476	70. Peče	8-086	137. Naklo	6-300
4. Motnik	15-458	71. Novo mesto	8-076	138. Sv. Mihael pri Šoš. . .	6-270
5. Sv. Križ nad Jesen. . . .	15-000	72. Brežice	8-031	139. Komenda	6-250
6. Javorje pri Litiji	14-659	73. Negova	8-017	140. Predoslje	6-241
7. Vranja peč	14-418	74. Železniki	7-975	141. Luče	6-230
8. Mošnje	13-982	75. Duplje	7-966	142. Št. Gotard	6-222
9. Črnuče	13-888	76. Sv. Križ pri Moriboru .	7-882	143. Stara Loka	6-150
10. Gornja Ponikva	13-832	77. Dobrava pri Kropi . . .	7-761	144. Breznica	6-142
11. Gotovlje	13-076	78. Št. Lovrenc	7-709	145. Zavrče	6-100
12. Kamna gorica	12-929	79. Sv. Frančišek	7-653	146. Jarenina	6-083
13. Velesovo	12-837	80. Ljubljana: Trnovo. . . .	7-612	147. Sv. Duh	6-083
14. Sv. Peter v Sav. dol. . . .	12-676	81. Krško	7-600	148. Gornji Logatec	6-059
15. Lom	12-500	82. Dovje	7-451	149. Cerknica	6-054
16. Bočna	12-307	83. Lipoglav	7-386	150. Braslovče	6-000
17. Gomilsko	12-013	84. Ljubljana: stolnica . . .	7-368	151. Zg. Tuhinj	5-984
18. Mavčiče	12-000	85. Vrh (Sv. Trije Kralji) . .	7-360	152. Sostro	5-981
19. Turjak	11-960	86. Kranj	7-347	153. Rečica	5-968
20. Marija Reka	11-842	87. Stara Oslica	7-272	154. Sp. Sv. Kungota	5-968
21. Bukovščica	11-764	88. Slovenjgradec	7-234	155. Kotlje	5-925
22. Reteče	11-666	89. Dol	7-200	156. Nova štifta	5-903
23. Marija Nazaret	11-204	90. Zaplana	7-173	157. Blagovica	5-882
24. Ribno	11-066	91. Št. Ilj pri Velenju	7-150	158. Št. Janž na Dr. p. . . .	5-879
25. Goriče	11-000	92. Započe	7-142	159. Št. Jurje pri Šmarji . .	5-858
26. Javor	10-810	93. Šmartno ob Dreti	7-083	160. Struge	5-842
27. Šmihel nad Mozirjem . . .	10-638	94. Šmartno pod Šm. g. . . .	7-068	161. Črni vrh nad Polh. g. . .	5-810
28. Križe	10-433	95. Sv. Križ pri Ljutomeru . .	7-066	162. Škofja Loka	5-802
29. Mekinje	10-341	96. Sv. Lenart nad Laškim . .	7-029	163. Selca	5-769
30. Sv. Gregor	10-333	97. Smlednik	6-950	164. Čadram	5-715
31. Preska	10-279	98. Podlipa	6-911	165. Čatež pri Zaplazu . . .	5-708
32. Sv. Jošt nad Kranjem . . .	10-176	99. Šmartin pri Litiji	6-882	166. Kebelj	5-684
33. Sv. Helena	10-000	100. Št. Peter pri Novem m. . .	6-848	167. Ormož	5-663
34. Zdole	9-829	101. Planina	6-839	168. Nevlje	5-657
35. Tunice	9-782	102. Soteska	6-818	169. Št. Lovrenc na Dr. p. . .	5-641
36. Ježica	9-777	103. Dol. Logatec	6-808	170. Dol-Hrastnik	5-640
37. Št. Vid nad Ljubljano . . .	9-747	104. Sv. Pavel pri Preboldu . .	6-802	171. Moravce	5-613
38. Zali log	9-640	105. Ihan	6-787	172. Grahovo	5-611
39. Vodice	9-596	106. Vrhnika	6-769	173. Sv. Miklavž pri Sl. gr. .	5-600
40. Kropa	9-523	107. D. M. v Polju	6-754	174. Vransko	5-546
41. Besnica	9-504	108. Razbor pri Slov. gr. . .	6-715	175. Sv. Peter na Kr. g. . . .	5-538
42. Trboje	9-493	109. Srednja vas v Boh. . . .	6-681	176. Vič	5-538
43. Begunje pri Cerknici . . .	9-384	110. Želimlje	6-679	177. Bele vode	5-511
44. Radovljica	9-379	111. Bled	6-621	178. Javorje nad Šk. L. . . .	5-500
45. Št. Ožbalt	9-345	112. Črna gora	6-611	179. Št. Jošt nad Polh. gr. . .	5-495
46. Sv. Martin ob Paki	9-263	113. Vuhred	6-600	180. Sv. Danijel pri Prev. . .	5-471
47. Podbrezje	9-186	114. Pameče	6-583	181. Studenice	5-454
48. Solčava	9-125	115. Laško	6-565	182. Cirkovce	5-444
49. Ruše	9-000	116. Štanga	6-535	183. Loški potok	5-440
50. Rateče	9-000	117. Sv. Bolfenk v Slov. g. . .	6-526	184. Sv. Marjeta niže Pt. . . .	5-403
51. Sv. Katarina nad Lj. . . .	8-974	118. Tržič	6-521	185. Banja loka	5-395
52. Zalec	8-947	119. Sv. Marjeta pri R. T. . .	6-507	186. Slovenska Bistrica	5-388
53. Sv. Lenart	8-867	120. Bohinjska Bistrica	6-476	187. Buče	5-384
54. Žabnica	8-809	121. Lucine	6-470	188. Sv. Jurij ob Taboru . . .	5-372
55. Sora	8-737	122. Višnja gora	6-454	189. Zlato polje	5-365
56. Veržej	8-713	123. Št. Vid nad Vald.	6-451	190. Sv. Jedert	5-357
57. Rova	8-630	124. Begunje pri Lescah . . .	6-445	191. Gornji grad	5-319
58. Šenturška gora	8-571	125. Sv. Andraž v Slov. g. . .	6-442	192. Dobrnič	5-316
59. Gorje	8-518	126. Sv. Jakob v Slov. g. . . .	6-433	193. Davča	5-314
60. Homec	8-474	127. Planina pri Rakeku	6-433	194. Rakitna	5-314
61. Prihova	8-443	128. Ljubno	6-432	195. Ambrus	5-300
62. Horjul	8-309	129. Rovte	6-428	196. Sodražica	5-300
63. Trstenik	8-291	130. Čemšenik	6-404	197. Krašnja	5-300
64. Sele	8-278	131. Selnica ob Dravi	6-396	198. Rudnik	5-283
65. Koprivnik	8-235	132. Polzela	6-379	199. Črešnjevce	5-282
66. Dražgoše	8-222	133. Gora	6-376	200. Ljubljana: frančiškani .	5-275
67. Preddvor	8-197	134. Koroška Bela	6-374	201. Sv. Jurij v Slov. gor. . .	5-235

202.	št. Ilj v Slov. gor.	5-233	272.	Sv. Križ na Slatini	4-296	342.	M. Širje	3-359
203.	Kamnik	5-227	273.	Mala Nedelja	4-296	343.	Sv. Martin pri Vurb.	3-327
204.	Vel. Poljane	5-205	274.	Vavta vas	4-253	344.	Sv. Križ pri Litiji	3-304
205.	Brezovica	5-202	275.	Trebnje	4-253	345.	Pilštajn	3-259
206.	Babno polje	5-152	276.	Dobrova	4-251	346.	Črna	3-251
207.	Fara pri Kostelu	5-128	277.	Škale	4-240	347.	Dolič	3-250
208.	Ponikva ob j. ž.	5-087	278.	Grize	4-233	348.	Sv. Lenart v Slov. gor.	3-233
209.	Stari trg	5-072	279.	Sv. Jurij ob j. ž.	4-212	349.	Loče	3-230
210.	Unec	5-067	280.	Loka	4-181	350.	Trebelno	3-207
211.	Dob	5-045	281.	Žalina	4-166	351.	Kokra	3-206
212.	Sp. Tuhinj	5-017	282.	Guštanj	4-158	352.	Hotič	3-205
213.	Vurberg	5-013	283.	Prežganje	4-153	353.	Špitalič	3-201
214.	Ljubno	5-000	284.	Brezno	4-137	354.	Limbuš	3-200
215.	Sv. Ožbalt ob Dr.	5-000	285.	Kapela pri Rad.	4-118	355.	Borovnica	3-200
216.	Sv. Primož na Poh.	5-000	286.	Toplice	4-108	356.	Sv. Jurij ob šč.	3-199
217.	Ribnica	5-000	287.	Vuzenica	4-107	357.	Žužemberk	3-176
218.	Domžale	4-951	288.	Mirna	4-088	358.	Janče	3-166
219.	Poljčane	4-925	289.	Št. Janž	4-054	359.	Kostrivnica	3-163
220.	Ljubljana: Sv. Jakob	4-888	290.	Sp. Polskava	4-044	360.	Kapla	3-157
221.	Kresnice	4-883	291.	Krka	4-043	361.	Stoprce	3-157
222.	Sv. Miklavž nad Lašk.	4-875	292.	Kostanjevica	4-033	362.	Sv. Urban pri Ptuju	3-156
223.	Makole	4-862	293.	Pernice	4-030	363.	Libeliče	3-142
224.	Gozd	4-857	294.	Svetinje	4-012	364.	Vinica	3-120
225.	Strojna	4-854	295.	Sv. Martin na Pohorju	4-000	365.	Dole	3-066
226.	Škocijan pri Turjaku	4-846	296.	Nova Oslica	4-000	366.	Rogatec	3-066
227.	Polica	4-823	297.	Šmartno pri Šaleku	3-993	367.	Bizeljsko	3-052
228.	Ajdovec	4-812	298.	Maribor: frančiškani	3-971	368.	Ljubljana: Sv. Peter	3-044
229.	Dobrna	4-776	299.	Hotederšica	3-958	369.	Osilnica	3-044
230.	G. Radgona	4-770	300.	Ljutomer	3-930	370.	Stranje	3-037
231.	Velike Lašče	4-766	301.	Sela pri Šumberku	3-929	371.	Mirna peč	3-029
232.	Teharje	4-748	302.	Koprivnica	3-913	372.	Brusnice	3-027
233.	Mokronog	4-720	303.	Cerklje pri Kranju	3-891	373.	Sv. Barbara v Halozah	3-027
234.	Videm	4-716	304.	Kozje	3-855	374.	Maribor: stolnica	3-027
235.	Trbnje	4-714	305.	Šmihel pri Novem m.	3-828	375.	Sevnica	3-011
236.	Šmartin pri Kranju	4-698	306.	Bela cerkev	3-800	376.	Št. Lambert	3-000
237.	Sv. Tomaž pri Ormožu	4-690	307.	Sv. Anton v Slov. g.	3-793	377.	Bloke	2-984
238.	Sv. Trojica v Slov. gor.	4-683	308.	Šenčur	3-786	378.	Prevalje	2-963
239.	Sromlje	4-682	309.	Št. Ilj pod Turjakom	3-783	379.	Javorje pri Prevaljah	2-922
240.	Mengeš	4-675	310.	Žiže	3-783	380.	Št. Janž pri Velenju	2-917
241.	Ovsiše	4-634	311.	Črnomelj	3-780	381.	Sv. Jurij ob Pesnici	2-912
242.	Podčetrtek	4-631	312.	Sv. Andraž v Halozah	3-775	382.	Sv. Lovrenc v Slov. g.	2-911
243.	Lekovica	4-625	313.	Kovor	3-750	383.	Tomiselj	2-909
244.	Metlika	4-625	314.	Vitanje	3-728	384.	Sv. Anton na Pohorju	2-891
245.	Sv. Trojica	4-625	315.	Rob	3-726	385.	Bogojina	2-888
246.	Beltinci	4-622	316.	Laporje	3-722	386.	Zreče	2-888
247.	Preserje	4-620	317.	Dobovec	3-703	387.	Adlešiči	2-883
248.	Špitalič	4-607	318.	Polhov gradec	3-686	388.	Pišece	2-868
249.	Zg. Polskava	4-603	319.	Sv. Duh na Ostr. v.	3-678	389.	Rajhenburg	2-857
250.	Št. Vid pri Stični	4-595	320.	Polšnik	3-666	390.	Ig	2-837
251.	Svibno	4-587	321.	Šmarjeta	3-652	391.	Leskovec	2-833
252.	Sv. Marjeta ob Pesnici	4-545	322.	Ptuj, mestna župnija	3-646	392.	Podgrad	2-777
253.	Podgorje	4-531	323.	Trata	3-636	393.	Ptuj: Sv. Peter in Pav.	2-777
254.	Stari trg pri Ložu	4-528	324.	Vojnik	3-555	394.	Sv. Marija v Puščavi	2-753
255.	Sorica	4-526	325.	Zagradec	3-550	395.	Sv. Barbara pri Vurb.	2-736
256.	Polenšak	4-482	326.	Šmartin pri Slov. gr.	3-538	396.	Primskovo	2-724
257.	Kamnica	4-481	327.	Zavodnje	3-501	397.	Raka	2-720
258.	Sv. Andrej na Polz.	4-473	328.	Sv. Marko niže Pt.	3-500	398.	Spodnja Šiška	2-717
259.	Radeče pri Zid. m.	4-466	329.	Črešnje	3-483	399.	Cerklje ob Krki	2-692
260.	Bučka	4-464	330.	Dolenja vas	3-463	400.	Konjice	2-691
261.	Središče	4-464	331.	Celje	3-446	401.	Sv. Rupert nad Lašk.	2-690
262.	Velika Nedelja	4-458	332.	Sv. Vid nad Cerknico	3-445	402.	Sv. Jakob v Galiciji	2-686
263.	Radovica	4-435	333.	Dobrepolje	3-400	403.	Sv. Peter na Medv. s.	2-666
264.	Sv. Rok ob Sotli	4-432	334.	Svečina	3-400	404.	Vače	2-658
265.	Ribnica na Pohorju	4-415	335.	Maribor: Sv. Magdal.	3-400	405.	Št. Rupert	2-638
266.	Sela pri Kamniku	4-369	336.	Šmartno v Rožni dol.	3-400	406.	Fram	2-623
267.	Kolovrat	4-356	337.	Slivnica	3-384	407.	Sv. Venčesl.	2-608
268.	Kopanj	4-335	338.	Šmarje	3-370	408.	Št. Jernej pri Ločah	2-600
269.	Stična	4-320	339.	Šmarje pri Jelšah	3-369	409.	Sv. Boltenk na Kogu	2-594
270.	Sv. Peter pri Mariboru	4-308	340.	Ojstrica	3-363	410.	Sv. Lovrenc na Poh.	2-566
271.	Jesenice	4-300	341.	Sv. Gora	3-363	411.	Hajdina	2-566

412. Sv. Lenart pri Veliki Nedelji	2-562	440. Tišina	2-025	470. Škocijan pri Mokron.	1-415
413. Sv. Vid na Planini	2-518	441. Olimje	2-009	471. Št. Vid pri Ptuj	1-415
414. Zagorje	2-514	442. Polje pri Podčetrtku	2-000	472. Spodnji Log	1-403
415. Kočevje	2-511	443. Čatež ob Savi	2-000	473. Apače	1-385
416. Zibika	2-500	444. Sladka gora	1-950	474. Št. Janž pri Dravogr.	1-382
417. Studenec	2-464	445. Dobova	1-915	475. Št. Jernej	1-365
418. G. Sv. Kungota	2-462	446. Jurklošter	1-901	476. Slivnica	1-346
419. Sv. Kunigunda na Pohorju	2-444	447. Sava	1-866	477. Sinji vrh	1-320
420. Frankolovo	2-429	448. Muta	1-863	478. Sv. Ema	1-264
421. Dramlje	2-392	449. Češnjice	1-833	479. G. Petrovci	1-243
422. Sv. Rupert v Slov. g.	2-359	450. Trbovlje	1-832	480. Poljane pri Toplicah	1-200
423. Prečna	2-296	451. Črneče	1-818	481. Sv. Štefan pri Žusmu	1-181
424. Sv. Križ pri Kostanj.	2-285	452. Marenberg	1-791	482. Sv. Jošt na Kozjaku	1-156
425. Sv. Trojica v Trzišču	2-272	453. Sv. Peter pod Sv. g.	1-789	483. Razbor pri Zid. m.	1-153
426. Stranice	2-272	454. Majšperg	1-785	484. Dravograd	1-117
427. Kalobje	2-237	455. Prevorje	1-782	485. Remšnik	1-111
428. Sv. Ana na Kremb.	2-236	456. Murska Sobota	1-726	486. Grčarice	1-000
429. Semič	2-200	457. Draga	1-733	487. Dobje	0-998
430. Stopiče	2-200	458. Podzemelj	1-657	488. Golo	0-992
431. Zdihovo	2-181	459. Artiče	1-632	489. Marija Snežna na V.	0-920
432. Boštanj	2-181	460. Sv. Trojica v Halozah	1-618	490. Hinje	0-855
433. Št. Jurij pod Kumom	2-139	461. Sv. Florijan ob Boču	1-597	491. Nemška Loka	0-833
434. Žetale	2-119	462. Sv. Sebeščan v Pečar.	1-585	492. Žusem	0-720
435. Velika Polana	2-118	463. Podsreda	1-578	493. Črmošnjice	0-714
436. Sv. Miklavž pri Orm.	2-111	464. Črenšovci	1-576	494. Planina nad Črnomlj.	0-625
437. Madjanci	2-107	465. Stari trg pri Črnomlju	1-500	495. Cankova	0-501
438. Velika Dolina	2-071	466. Kapele	1-478	496. Gor. Lendova	0-456
439. Suhor	2-040	467. Zabukovje	1-466	497. Dol. Lendova	0-381
		468. Sv. Vid pri Grob.	1-461	498. Sv. Jurij v Prekmurju	0-292
		469. Dragatuš	1-434	499. Vel. Dolenci	0-077

b) Izkaz po dekanijah.

1. Braslovče	7-691	17. Vuzenica	4-435	31. Laško	3-367
2. Radovljica	7-160	18. Ljubljana: mesto	4-367	32. Ptuj	3-250
3. Kranj	6-613	19. Ljutomer	4-113	33. Sv. Lenart v Slov. gor.	3-211
4. Ljubljana, okolica	6-527	20. Slovenska Bistrica	4-088	34. Mežiška dolina	3-125
5. Kamnik	6-142	21. Litija	4-052	35. Rogatec	3-064
6. Goranj grad	6-088	22. Velika Nedelja	4-022	36. Nova cerkev	2-850
7. Vrhnika	5-917	23. Maribor, levi dravski breg	3-893	37. Šmarje	2-830
8. Moravče	5-672	24. Trebnje	3-813	38. Zavrče	2-757
9. Šaleška dolina	5-514	25. Maribor, desni dravski breg	3-811	39. Leskovec	2-667
10. Jarenina	5-416	26. Novo mesto	3-764	40. Semič	2-644
11. Cerknica	5-138	27. Konjice	3-610	41. Kozje	2-588
12. Stara Loka	4-984	28. Dravsko polje	3-534	42. Marenberg	2-230
13. Celje	4-931	29. Videm	3-479	43. Dravograd	2-030
14. Šmarje	4-822	30. Žužemberk	3-425	44. Kočevje	1-769
15. Ribnica	4-707			45. Dolnja Lendova	1-699
16. Stari trg	4-573			46. Murska Sobota	0-852

c) Vsa Slovenija: 4-099.

Zajemljiv je pregled čez vso Slovenijo. Da je bolj jasn, so župnije oziroma dekanije iz lavantinske škofije tiskane debelo. Na prvi pogled opaziš, da je štajerska župnija, ki je doma na prvem mestu, tukaj šele na desetem, da so na prvih mestih župnije iz lavantinske škofije bolj redke. Pri izkazu dekanij pa vidimo, da je na prvem mestu štajerska dekanija Braslovče, ki za pol odstotka presega prvo kranjsko dekanijo Radovljico.

Vsa Slovenija kot celota izkazuje 4-099 Mohorjanov na 100 prebivalcev, to se pravi: na vsakih 25 prebivalcev pride en Mohorjan. Kaj menite, ali se ne bi mogel dvigniti odstotek Mohorjanov na 5, da bi tako prišel en Mohorjan na vsakih 20 prebivalcev? Samo nekoliko več gorečnosti po nekaterih župnijah je še treba, pa bo šlo! — Vem, da marsikateri res mnogo žrtvujejo za naše časo-

pisje, za misijone in druge dobre namene. Težko je nadlegovati še za nove žrtve. Toda Mohorjeva družba je v čast slovenskemu narodu, je naš ponos, naša dika. Dasi se mnogo tiska, zlasti časopisov, ne sme radi tega trpeti dobra knjiga. Časopis se navadno zgubi, knjiga ostane. Mohorjeva družba izdaja sedaj res samo knjige s trajno vrednostjo, in take, ki so za izobrazbo prav ta čas nujno potrebne. Vsaka, posamič izdana izmed peterih, je več vredna nego stane vseh pet skupaj. Zato naj nihče ne toži, da ne zmore kupovati knjig. Tu jih lahko dobi vsak — za malenkostno vsoto. In čim več bo naročnikov, več in obsežnejših knjig bodo dobili. Dvigajmo jo više in više, da bo mogla živeti in dvigati narod do vedno višje kulture. Od 499 župnij je doseglo 5 odstotkov že 217 župnij. Ali jih bo prihodnje leto 300? Bomo videli.

Sejmi.

V Sloveniji.

Dnevi pomenijo vobče letne in živinske sejme. — Pri srezih in krajih, ki so zaznamovani z zvezdico *, je opomniti tole: Ako pade sejm na nedeljo ali zapovedan praznik, se vrši sledeči delavnik; dnevi v oklepajih ( ) pomenijo sejme samo za blago.

Ljubljanska oblast.

Mesto in srez Ljubljana.

Ljubljana (mesto). Vsako prvo in tretjo sredo vsakega meseca sejm za živino; če je v sredo praznik, se vrši sejm dan poprej; vsako sredo in soboto tržni dan. — **Dolsko**. Ponedeljek po tihi nedelji, 21. okt. (sv. Uršula). — **Grosuplje**. 25. apr., 29. septembra. — **Horjul**. 26. marca, 12. jul., torek po roženv. ned. — **Ig**. 27. febr., 20. marca, poned. po beli ned., četrtek po bink., 10. avgusta; 11. nov. — **Šmarje**. Torek po sv. Florijanu, 16. avgusta. — **Vrhnika**. Prvi poned. v postu, torek po veliki noči, poned. pred vneboh., poned. pred Telovim, 25. jul., 6. nov., 27. dec.

Srez Brežice.*

Brežice. 14. febr., ponedeljek po sv. Florijanu, 13. junija, 10. avg., 6. nov., soboto pred božičem; vsako soboto prašičji sejm. — **Dobova**. 31. januarja, 26. marca, 25. apr., 10. jul., 13. sept., 9. decembra. — **Golobinjek**. 14. sept. — **Kapela**. 17. jan., 10. marca, 17. apr., 7. jun., 17. avg., 17. sept. — **Pišce**. 19. febr., 8. jul., 1. avg., 6. okt., 3. nov. — **Planina**. 11. jan., 1. marca, 12. maja, 15. jun., 12. jul., soboto pred ang. ned., 15. okt., 3. dec. — **Rajhenburg**. 29. jan., veliki četrtek, poned. pred bink., dan po sv. Petru in Pavlu, 26. avg., 10. okt. — **Sevnica**. 14. februarja, poned. po tihi nedelji, tretjo sredo po veliki noči, 22. junija, 16. avg., 21. okt., 6. decembra. — **Videm**. 21. jan., 20. febr., 1. aprila, 21. maja, 3. avg., 26. okt., 16. dec. — **Zabukovje**. 3. aprila, 18. julija, 20. sept., 6. nov. (vsi za živino). — **Zdole**. 15. marca, 24. apr., 15. jul., 15. sept. — **Žigarski vrh**. 21. jun., 1. sept.

Srez Črnomelj.

Črnomelj. Prvi četrtek v mesecih jan., febr., maj, avg. in sept., veliki sejmi za blago in živino; ako je ta dan praznik, je sejm drugi četrtek. Torek po 1., 2., 3. in 4. kvat. nedelji, torek po cvetni ned., torek po veliki noči, torek po sv. Petru in Pavlu, torek po sv. Simonu in Judi. Vsak četrtek sejm za prašičke. — **Črmošnjice**. Sv. Matije dan, 24. junija, 12. sept. — **Gradac**. 21. januarja, 11. marca, 13. maja, 8. jul., 9. sept., 25. novembra. — **Metlika**. Torek po sv. Treh kraljih, torek po svečnici, torek po sv. Jožefu, torek po beli ned., torek po bink., torek po sv. Marjeti, torek po vel. Gosp., torek po sv. Mihaelu, torek po sv. Martinu, torek po sv. Miklavžu. Vsak poned. za prašičke. — **Planina**. 1. maja, poned. po angelski ned. — **Semič**. 14. febr., 15. marca, 26. apr., 15. jun., 24. jul., 12. okt. — **Stari trg pri Poljanah**. 18. marca, 13. jun. — **Vinica**. Poned. po Izpr. Pavla, poned. po tihi ned., drugi poned. po beli ned., poned. pred bink., poned. po sv. Marjeti, poned. po Mar. Imenu, poned. po 4. oktobru.

Srez Kamnik.

Kamnik. 20. jan., 12. marca, 9. jun., 24. avgusta, 15. okt., 4. dec. — **Dob**. 14. febr., 15. jun., 10. avg., 28. dec. — **Domžale**. 4. jan., 4. maja, 26. jul., 25. nov. — **Gor. Tuhinj**. 20. febr., 3. marca, 3. aprila, 12. jul.,

21. sept. — **Krašnja**. 5. avg., 21. dec. — **Lukovica**. 3. febr., 26. marca, 27. aprila, 9. sept., 18. oktobra. — **Mengeš**. 9. febr., 6. marca, 25. maja, 5. jul., 29. sept., 6. nov., 13. dec. — **Moravče**. Dan sv. Matija, velikonočni poned., 16. maja, 21. jun., torek po sv. Jerneju, 11. nov. — **Motnik**. 12. febr., tretji poned. v postu, 22. apr., 2. jun., sredo po roženv. ned. — **Skaručina**. 15. apr., 1. sept., 28. okt. — **Št. Gotard** pri Trojani. Petek pred cvetno nedeljo, 5. maja, 25. maja, 2. jul., 11. novembra.

Srez Kastav.

Predgradje. 20. jan., 22. maja, prvo nedeljo v okt., 13. dec. — **Sv. Matej** (Saršoni)*. 24. februarja, 30. junija.

Srez Kočevje.

Kočevje. 20. jan., 20. marca, 4. maja, 15. junija, 25. jul., 24. avg., 16. okt., 30. nov., 31. decembra. — **Dolenja vas**. 14. febr., 30. maja, 5. julija, 4. sept. — **Kočevska Reka**. 16. maja, 2. julija. — **Koprivnik**. 12. maja, 20. julija. — **Loški potok**. 3. febr., 4. apr., 7. junija, poned. po mali Gosp. — **Mala gora**. 5. apr., 25. maja, 1. jun., 30. jun. — **Mozelj**. 25. apr., 20. maja, 28. jun. — **Ribnica**. 2. jan., velik. poned., 24. junija, poned. po 2. avg., 21. sept. — **Sodražica***. 22. jan., četrtek pred sv. Gregorjem, četrtek pred sv. Janezom Nep., 22. jul., 2. sept., četrtek pred sv. Terezijo. — **Stari log**. 13. julija. — **Trava**. 1. maja, poned. po 4. jul., 10. avg. — **Turjak**. 12. marca, 30. novembra. — **Vel. Slevica** pri Vel. Laščah*. 27. apr., 28. sept. — **Velike Lašče**. Poned. pred sv. Matijem, četrtek pred bink., 21. jun., 9. sept., 6. nov. — **Vel. Poljane***. 1. marca, 15. sept. — **Videm** (Dobropolje). 17. jan., 1. maja, 31. avg., 5. dec. — **Vrhovec**. Četrti poned. po veliki noči, 5. avg. — **Zdenska vas**. Poned. po tihi nedelji, 13. jun., 17. jul., sredo po roženv. ned.

Srez Kranj.

Kranj. Prvi ponedeljek v mesecih maj, sept., okt., nov., dec. letni sejmi za živino in blago in vsak ponedeljek tedenski sejmi za živino in blago. — **Cerklje**. 17. jan. (sv. Anton), petek pred cvetno nedeljo, 16. avg., 21. okt. letni sejmi za živino in blago. — **Jezero**. Prvi ponedeljek po mali Gosp. — **Hotemaže**. Petek pred cvetno nedeljo, 13. junija. — **Hotavlje**. 25. aprila, 16. avgusta. — **Poljane**. 5. maja, 18. okt. — **Škofja Loka**. 3. febr., 17. marca, 24. apr., 24. jun., 16. avg., 29. sept., 25. nov.; ako je ta dan nedelja ali preddan praznik, se vrši sejm poprej v soboto ozir. v petek. — **Tržič**. 18. febr., 16. maja, poned. pred vneboh.; (pri Sv. Trojici) poned. pred Telovim, 23. junija, 26. julija, 30. sept. — **Železniki**. 17. jan., torek po veliki noči, 10. avg., 30. novembra. — **Jezero**, **Hotemaže**, **Hotovlje**, **Poljane**, **Škofja Loka**, **Tržič** in **Železniki** nimajo živinskih sejmov, oziroma se ne vrše.

Srez Krško.

Krško. 3. februarja, 18. marca, 4. maja, 4. jul., 25. novembra, soboto pred ang. nedeljo, ponedeljek po sv. Lukežu. — **Boštanj**. Prvo soboto v postu, 31. maja, soboto po sv. Urhu, torek pred povišanjem sv. križa. — **Brunik**. Petek pred cvetno nedeljo, 13. junija. — **Bučka**. 24. febr., 25. apr., poned. pred 24. jun., poned. pred 24. sept., 11. nov. — **Bušeča vas**. Torek po beli nedelji, torek po bink., 9. sept., 12. nov. — **Drnovo**. 12. marca, 24. jun., 29. sept. — **Kostanjevica**. 17. jan., 31. maja, poned. po tihi ned.,

ponedeljek po sv. Jakobu, poned. po sv. Mihaelu, kvat. poned. v dec. — **Leskovec**, Ponedeljek pred sv. Jurijem, 26. jul., 14. avg. — **Mokronog**, 28. okt., 9. dec., soboto pred tiho nedeljo, soboto po Srcu Jezusovem, soboto pred sv. Jernejem, tretjo soboto v sept. — **Radeče**, 25. jan., prvi poned. v postu, poned. pred sv. Jurijem, 25. maja, 27. jun., 17. jul., 9. avgusta, 1. sept., 11. okt., poned. po sv. Martinu, 27. dec., prvi poned. v postu, poned. po sv. Martinu (11. nov.). — **Slanč vrh**, Poned. po sv. Urhu. — **Studenec**, 31. marca, 16. maja, 8. avg. — **Škocijan**, Vsak kvat. četrtek, 15. apr., 15. jul. — **Št. Jernej**, 12. aprila, 24. avg., četrtek po svečnici, poned. po sv. Trojici, poned. po vernih dušah. — **Št. Janž**, Prvi kvat. torek, poned. po 24. jun., tretji kvat. torek. — **Topolovec**, Bink. torek, 7. sept. — **Trebelno**, Soboto po vel. noči. — **Vel. Cirknik**, Prvi petek v postu, sredo pred bink. — **Vesela gora**, 12. marca, 27. apr., 27. okt., četrtek pred bink., soboto pred 8. sept.

Srez Laško.

Laško, 24. febr., vel. četrtek, binkoštni torek, 24. jun., 24. avg., 21. sept., 11. nov., 21. dec. — **Dol**, 10. marca, 25. apr., 31. jul., 3. okt. — **Jurklošter**, 1. febr., 1. jul., 4. okt., 13. dec. — **Sv. Lenart** nad Laškim, Cvetno soboto, 5. jul., 16. sept., 4. nov. — **Loka pri Zid. mostu**, 13. marca, 22. maja, četrtek po Telovem, 5. avg., poned. po Mar. Im., 17. okt. — **Šmarjeta**, 21. marca, 15. jul., 7. sept., 9. oktobra. — **Trbovlje**, 3. febr., 17. marca, 18. okt., 5. dec.

Srez Litija.

Litija, Poned. po sredp. ned., 4. maja, poned. po Telovem, poned. po sv. Mihaelu, ponedeljek po sv. Miklavžu. — **Brezovo**, Četrtek po veliki noči, soboto po sv. Urhu, četrtek po mali Gosp. — **Kotredež**, 17. jan., 12. marca, dan sv. Jošta. — **Krka**, Ponedeljek po sv. Treh kraljih, 1. marca, 16. maja, 5. avg. — **Javorje**, Torek po tihi ned., 24. avgusta. — **Mišji dol**, 13. decembra. — **Podbukovje**, Poned. sv. Urhu. — **Radovhova vas**, 2. jan., pustni poned., torek po bink., 18. okt. — **Stična**, Veliki četrtek, ponedeljek po vnebohodu, 20. avgusta, 25. nov. — **Šmartno pri Litiji**, Torek po 14. febr., ponedeljek po 25. jul., torek po 8. sept., ponedeljek po 11. nov. — **Št. Lambert**, 14. febr., 22. maja, 17. septembra. — **Št. Vid pri Stični**, Sredo po veliki noči, 15. junija, poned. po mali Gosp., drugi poned. po sv. Mihaelu. — **Tirna**, 1. maja, 9. jun., 9. jul. — **Vače**, Poned. po beli ned., torek po sv. Trojici, 16. avg., 30. nov. — **Veliki Gaber**, 30. apr., 4. jul., 26. avg., 30. okt. — **Višnja gora**, 21. jan., poned. pred pustno ned., poned. po prvi, drugi in tretji kvatni nedelji, ponedeljek po cvetni nedelji, 24. jun., 26. jul., 1. sept., poned. po vseh svetih, poned. pred četrto kvat. nedeljo. — **Zagorje**, 9. februarja, četrtek pred cvetno nedeljo, 12. maja, 30. junija, 29. avg., 3. nov., 31. decembra. — **Žubina**, Dan sv. Matija in 21. oktobra.

Srez Logatec.

Begunje, 18. marca, 8. okt. — **Cerknica**, Dan sv. Matija, poned. po sredp. ned., 26. jul., 2. nov. — **Dol. Logatec**, 3. jan., 12. marca, 24. okt. — **Gor. Logatec**, — 7. febr. za živino in blago, dan po vnebohodu, poned. po roženv. ned., 13. dec. — **Grahovo**, 9. febr., 22. marca, 17. apr., 15. nov. — **Hotedršica**, 5. apr., 21. nov. — **Lož**, 19. febr., 15. marca, 4. maja, 10. jun., 16. avg. (sv. Rok), 28. okt., 5. dec. — **Nadlesk pri Ložu**, 28. marca, 20. sept., 15. okt. — **Nova vas na Blokah**, 1. marca, 24. maja, 22. avg., 29. sept. —

Planina, Dan sv. Jurija, 13. julija, 16. avg., 30. nov. — **Rakek**, 30. jan., 2. aprila, 30. junija, 16. sept. — **Rovte**, 14. marca, 24. junija, 10. avgusta, 29. sept. — **Sv. Helena** v Rovtah, Ponedeljek po tihi nedelji torek po roženv. nedelji. — **Št. Vid na Blokah**, Ponedeljek po sv. Gregorju, ponedeljek po sv. Vidu, poned. po sv. Jerneju. — **Unec**, Dan sv. Antona, prvi ponedeljek marca. — **Vrh**, Poned. po tretji nedelji po vel. noči, 27. julija, 9. sept. — **Žerovnica**, Ponedeljek po sv. Treh kraljih, 14. febr., sredo pred bink., 15. dec. (vsi za živino). — **Žiri**, Sredp. sredo, sredo po vel. noči, 13. jun., 4. jul., 21. oktobra.

Srez Novo mesto.

Novo mesto, Prvi ponedeljek vsakega meseca sejm za živino; vsak poned. (ako praznik, sledeči delavnik) sejm za prašiče; torek po sv. Antonu, torek pred sv. Jurijem, torek po sv. Jerneju, torek po sv. Lukežu, prvi torek v adv. — **Kandija**, Četrtek po 15. vsakega meseca, oziroma 15., ako četrtek in delavnik. — **Črmošnjice**, 12. marca, 24. jun., 9. sept., — **Lukovk**, 16. maja, ponedeljek po sv. Jakobu. — **Mirna**, 24. junija, 2. nov. — **Mirna peč**, Ponedeljek po sv. Jožefu, 31. maja, 30. junija, 29. sept., 29. dec. — **Smuk**, 10. marca. — **Sv. Lovrenc**, 10. avgusta, 23. nov. — **Toplice**, Četrtek po sv. Matiju, četrtek po sv. Florijanu, 27. julija, 14. avgusta, četrtek po roženv. nedelji. — **Trebnje**, 13. jun., 13. jul., 16. avg. — **Vel. Brusnice**, Delavnik pred sv. Jožefom, sobota pred kvat. nedeljo v sept. (za živino). — **Velika Loka**, 12. maja, 25. julija. — **Zagradec**, Soboto po vel. noči, 7. sept. — **Žužemberk**, 3. febr., 17. marca, dan sv. Jurija, dan po vnebohodu, 9. jun., 14. jul., 9. avgusta, 14. sept., 28. oktobra, 6. decembra.

Srez Radovljica.

Radovljica, 12. marca, dan sv. Jurija, torek po bink., (26. jul.), 28. okt., 13. dec. — **Bitnje**, 26. julija, — **Bohinjska Bistrica**, 1. maja, (24. junija), 18. okt., (6. dec.). — **Jesenice**, 4. maja, 22. julija, prvi ponedeljek oktobra, 2. nov. — **Kamna gorica**, 10. avg., 4. dec. — **Kranjska gora**, Prvi torek po veliki noči, drugo ned. okt. — **Kropa**, 19. julija, 6. nov. — **Lesce**, Dan sv. Matija, torek po vel. noči, 29. sept., 21. okt. — **Mojstrana**, 23. novembra. — **Podkoren**, Drugo nedeljo oktobra. — **Rateče**, Četrto nedeljo oktobra. — **Sp. Gorje**, Petek pred cvetno ned., 11. novemb. (sv. Martina dan). — **Žirovnica**, Poned. po sv. Treh kraljih, 14. februarja, sredo pred bink.

Mariborska oblast.

Mesto in srez Celje.*

Celje (mesto), Vsako sredo in soboto svinjski sejm; letna sejma: 21. okt., 30. nov. — **Dobrna**, Poned. po svečnici, kvat. četrtek v sept., 6. dec. — **Dramlje**, 2. apr., 22. okt. — **Frankolovo**, 17. marca, 24. sept. — **Sv. Jurij ob Južni žel.** 2. jan., 10. febr., 12. marca, 23. aprila, 4. maja, poned. po letnih in jes. kvatrah, 22. junija, 12. avg., 28. oktobra, 19. nov., 10. dec. — **Sv. Lovrenc pri Prožinu**, Poned. po ang. ned., soboto po brezm. spoč. Dev. Mar. — **Nova cerkev**, Poned. po sv. Treh kraljih, četrtek po vel. noči, poned. po Telovem, 6. nov. — **Sv. Ožbolt**, 21. marca. — **Petrovče**, 17. jan., 4. marca, 2. julija, 14. septembra. — **Svetina**, Poned. po Mar. Snežni, 25. maja. — **Teharje**, 21. jan., 22. febr., dan po ozn. Marijinem, 26. jul., 12. okt., 19. decembra. — **Velika Pirešica** (Pernov), 21. marca. — **Vojnik**, Poned.

pred sveč., poned. po beli ned., 16. maja, 4. julija, 7. sept., 18. oktobra. — **Žalec.** 14. febr., 13. junija, 25. julija, 29. avgusta, 4. okt., 13. dec. — **Zibika.** 20. marca, poned. po ang. ned. — **Vransko.** 3. marca, drugo sredo po vel. noči, 29. sept., 15. novembra. — **Braslovče.** Poned. pred sv. Matijem, cvetni petek, poned. pred sv. Matevžem, poned. pred sv. Marlinom. — **Sv. Jurij pod Taborom.** 29. jan., 10. marca, 7. sept., 21. nov. — **Sv. Pavel pri Preboldu.** Živinski sejmi: 3. apr., 6. sept., 4. nov.

Srez Dolnja Lendava.

Dolnja Lendava. 25. januarja, četrtek po tretji postni ned., veliki četrtek, poned. po binkošti, 28. jul., 28. avg., 28. okt., četrtek pred božičem: vsak torek svinjski sejm in za drobnico. Ako pade veliki sejm na torek, tedaj se vrši svinjski sejm nasl. dan. — **Beltinci.** 20. jan., 24. (prest. l. 25.) febr., 25. apr., 27. jun., 15. jul., 5. nov. — **Bogojina.** 15. febr., 20. marca, 19. maja, 20. julija, 4. septembra, 16. nov. — **Črenšovci.** Poned. po 3. maju, poned. po 14. sept. — **Dobrovnik.** Poned. po Telovem, 25. jul. — **Dokležovje.** 18. jun., 21. avg. — **Turnišče.** Četrtek pred cvetno ned., drugi poned. po vel. noči, četrtek pred bink., 12. jun., četrtek pred vel. Gosp., drugi dan po mali Gosp., 4. okt.; vsak četrtek svinjski sejm in za drobnico. Ako pade veliki sejm na četrtek, tedaj se vrši svinjski sejm naslednji dan.

Srez Gornji grad.*

Gornji grad. (6. febr.), 4. maja, 28. oktobra. — **Ljubno.** (19. marca), (1. maja), (24. jun.), (26. avg.), (19. nov.) — **Luče.** (25. maja). — **Mozirje.** 22. jan., 24. apr., bink. torek, 15. jun., 16. avg., poned. pred malo Gosp., 18. okt. — **Rečica ob Savinji.** 17. marca, 4. julija, 21. sept., 6. nov.

Srez Konjice.*

Konjice. 5. jan., 9. febr., 1. marca, vel. četrtek, križ. sredo, 24. jun., 31. jul., 31. avg. poned. po Mih., 4. novembra, 3. dec. — **Vitanje.** Sredpostno sredo, 25. maja, 20. julija, 14. sept., 2. nov., 27. dec. — **Oplotnica.** 3. marca, 25. aprila, 15. jun., poned. po škrap. ned., 16. avg., drugi poned. po roženv. ned., 11. nov. — **Loče.** 23. febr., poned. po tihi ned., bink. torek, 13. jun., 13. jul., 15. okt., 24. nov. — **Zreče.** 30. jun., poned. po prvi nedelji v septembru.

Srez Ljutomer.

Ljutomer. Živ. sejm: 8. jan., 9. apr., 11. junija, 9. jul., 13. avg., 12. nov.; kram. in živ. sejm: 19. febr., 20. marca, 21. maja (tudi konjski), 17. septembra, 17. decembra; samo konjski in živinski sejm: 8. oktobra. — **Cven.** 7. sept. — **Gor. Radgona.** 3. febr., 25. maja, 10. avg., 15. nov. — **Sv. Križ.** Poned. po tihi ned., 3. maja, 26. jul., 6. nov. — **Mala Nedelja.** Četrtek pred nedeljo presv. Trojice, 21. okt. — **Veržej.** 6. maja, 29. sept., 30. nov. — **Sv. Jurij ob Ščavnici.** 3. febr., 25. apr., 21. nov. — **Sv. Duh.** 24. avgusta, 13. dec. — **Negova.** (8. sept.) — **Sv. Peter.** 17. jan., (29. junija), 30. jun., 21. sept.

Mesto in srez Maribor levi dravski breg.*

Maribor (mesto). Vsak 2. in 4. torek v mesecu sejm za živino; če je v torek praznik, se vrši živinski sejm dan poprej. Vsak petek sejm za prašiče; če je v petek praznik, se vrši svinjski sejm dan poprej. Vsako sredo in soboto je tržni dan. — **Sv. Lenart v Slov. goricah.** 20. jan., poned. po beli ned., 19. maja, 24. jun., 2. avg., 4. okt., 6. nov. —

Marja Snežna na Velki. (20. maja), 6. avgusta. — **Sv. Trojica v Sl. gor.** 20. marca, poned. po sv. Trojici, 28. avg., poned. po tretji kvat. ned.

Srez Maribor desni dravski breg.

Fram. 26. jul., 21. sept. — **Poljčane.** Poned. po kvat. ned. v postu, poned. po cvetni ned., poned. 13. maja, soboto 22. jun., 10. jul., 29. avg., 12. okt., 15. nov. — **Slov. Bistrica.** 24. febr., veliki petek, 4. maja, 4. jun., 25. jul., 24. avg., 14. sept., 28. okt., 21. nov. — **Spodnja Poljskava.** 2. febr., 10. marca, 30. jun., poned. po 3. avg., 9. sept. — **Studenice pri Poljčanah.** 25. jan., četrty poned. po vel. noči, 13. dec.

Srez Murska Sobota.

Murska Sobota. Poned. pred pustno nedeljo, drugi poned. pred vel. nočjo, četrty poned. po vel. noči, 24. jun., 24. avg., 15. okt., 6. dec. — **Cankova.** 19. marca, poned. po cv. nedelji, na Rupertovo, (11. nov.). — **Gornja Lendava.** 28. marca, 21. jun., 16. avg., 29. sept., (30. nov.). — **Gornji Petrovci.** Ned. po sv. Trojici, 4. jun., 8. sept., (28. oktobra). — **Hodoš.** 10. marca, 5. julija, 19. avgusta, 5. oktobra. — **Križevci.** 16. aprila, 4. junija. — **Prosenjakovci.** 15. marca, 16. jun., 2. sept., 28. novemb. — **Puconci.** 28. maja, 10. julija, 10. sept., 10. nov. — **Rakičan.** 26. marca, torek pred bink., 2. julija, 16. avgusta, 8. oktobra.

Srez Prevalje.

Prevalje. Četrtek pred sv. Urbanom (25. maja), četrtek po sv. Jeronimu (30. sept.); letna in živinska sejma. — **Guštanj.** 17. jan. (sv. Anton) in na tiho ned. sejma lokalnega pomena ob priliki cerkvene opravila; 24. aprila (sv. Jurij) živinski sejm; 24. junija, 1. sept., 18. oktobra in 25. nov. (sv. Katarina) letni sejmi. — **Črna.** Poned. po sv. Florijanu, god sv. Ožbalta (5. avgusta), god sv. Uršule; letni in živinski sejmi; če je ta dan nedelja ali praznik, se vrši sledeči delavnik. — **Dravograd.** 20. marca, 9. maja, 15. jun., 2. avg., 21. sept., 3. nov.; vsi živinski sejmi. — **Kotlje.** 25. maja (sv. Urban) in 13. jul. živinska sejma. — **Mežica.** 25. jul., 4. dec. — **Marenberg.** Četrty poned. po božiču, 1. marca, ponedeljek pred cv. nedeljo, bink. torek, 21. junija, 31. julija, 29. sept., 11. nov. — **Muta.** 1. maja, 17. jul., 29. avg., 28. okt. — **Remšnik.** 2. julija, 24. sept. — **Ribnica.** 10. aprila, poned. po 24. jun., ponedeljek po 21. okt. — **Vuzenica.** Prvo soboto v postu, 24. aprila, 4. jul., 16. avgusta, 6. dec. — **Vuhred.** 10. marca, 4. sept.

Mesto in srez Ptuj.*

Ptuj (mesto). Živinski sejmi: za konje in rogato živino vsak prvi in tretji torek v mesecu, za parkljarje vsako sredo; tržni dan je vsak petek; letni kramarski sejmi se vrše: 23. aprila, 5. avg., 25. novembra. — **Sv. Andraž v Slov. gor.** 13. junija, 30. nov. — **Ptujska gora.** 18. marca, veliki torek, soboto pred križ. nedeljo ali pa soboto po veliki noči, 2. julija, 14. avgusta. — **Sv. Lovrenc na Dr. polju.** 12. marca, 27. jun., 10. avgusta, 29. sept. — **Sv. Lovrenc v Slov. gor.** Sredo pred vnebohodom, 31. julija, soboto pred roženv. ned. — **Sv. Boltenk,** obč. Trnovska vas. 30. junija, 2. sept. — **Sv. Urban.** 25. maja, 25. julija. — **Breg pri Ptuj.** Drugi poned. v maju, 6. junija, drugi poned. v juliju, 26. avgusta, drugi ponedeljek v septembru. — **Ormož.** Cvetni petek, poned. po Jakobovem (25. jul.), na Martinovo (11. novembra), vsak prvi poned. v mesecih jan., febr., marec, maj, junij, julij, september, okt., december (ako pade na enega teh poned. praznik,

se vrši sejm na drugi poned.), svinjski sejmi vsak torek v tednu. — **Sv. Tomaž.** 21. junija, 29. avgusta, 28. oktobra, 3. decembra.

Srez Slovenjgradec.*

Slovenjgradec. Živinski in kramarski sejmi: 25. jan. (spreobr. sv. Pavla), 12. maja (sv. Pankracij), 10. avg. (sv. Lovrenc), 19. nov. (sv. Elizabeta); samo živinski sejmi so: vsako drugo soboto v postu ter vsak prvi ponedeljek v sept. in okt. — **Št. Ilj pod Turjakom.** 20. apr., 2. jul., soboto pred ang. nedeljo. — **Sv. Lenart pri št. Ilju pod Turj.** Pustni poned., 1. jun., 13. okt. — **Št. Ilj pri Velenju.** Poned. po tihi ned., 4. avgusta, 1. sept. — **Št. Janž pri Dravogradu.** 15. apr., 13. junija, poned. po Im. Marije. — **Šoštanj.** Četrtek pred pustom, velikon. torek, 22. jun., 12. jul., 22. septemb., poned. pred sv. Katarino. — **Velenje.** Četrtek po pepelnici, 1. maja, poned. pred bink., 18. julija, 24. avg., 24. okt.

Srez Šmarje pri Jelšah.

Šmarje pri Jelšah. Poned. po sv. Treh kralj., 20. marca, 3. poned. po vel. noči, 21. jun., 17. avg., poned. po Im. Mar., 4. dec. — **Dobje.** Soboto pred belo ned., 16. julija, sredo pred prazn. Im. Mar., 25. nov. — **Sv. Filip v Veračah.** 14. jan., 22. febr., 1. maja, 25. maja, 17. jul., 29. avg., 16. oktobra. — **Sv. Gora pri Sv. Petru.** 4. avg., 7. sept. — **Koprivnica.** 25. jan., 3. marca, 13. julija. — **Kostrivnica.** 10. marca, 25. aprila, 15. junija, poned. po sv. Jak., soboto pred roženv. nedeljo. — **Kozje.** 24. februarja, 26. apr., 13. jun., 25. julija. — **Lemberg.** Poned. po sredpostni sredi, cvetni petek, 12. maja, sredo pred Telovim, ponedeljek po sv. Ulrihu, 5. avgusta, 25. okt., 25. nov. — **Lesično.** Poned. po vseh svetih. — **Loka pri Žusmu.** 13. apr., 20. jul., 25. avgusta, 12. sept. — **Sv. Miklavž v Polju.** 8. maja, 6. dec. — **Sv. Peter pod Sv. Gorami.** 5. februarja, 6. marca, 21. okt., 13. dec. — **Pilištanj.** 9. februarja, 8. marca, 16. maja, 9. jun., ponedeljek po Rokovem, 29. sept., — **Podčetrtek.** 17. marca, veliki torek, 1. julija, 10. avgusta, 1. oktobra, 21. novembra. — **Podsreda.** 24. junija, 21. sept., 18. okt., 19. nov. — **Ponikva.** 14. febr., četrti ponedeljek po veliki noči, soboto pred sv. Martinom; živinski sejmi: 27. junija, 1. avg., sredo po roženv. nedelji. — **Pristava (Sv. Ema).** Torek po binkoštih, 17. okt. — **Rogatec.** 24. febr., 21. marca, ponedeljek po beli nedelji, ponedeljek pred vnebohodom, 25. maja, 12. julija, 24. avgusta, 14. sept., 30. nov. — **Slivnica (Sv. Urban).** Prvi četrtek po binkoštih, 22. julija, ponedeljek po roženv. nedelji. — **Stara Sv. Gora.** Soboto pred tiho nedeljo, bink. soboto. — **Tinsko.** Tretji ponedeljek po binkoštih, 2. julija, ponedeljek po angelski nedelji. — **Zagorje.** 31. julija.

* * *

Medjimurje (kotarska oblast Čakovec).

Čakovec. Cvet. poned., 29. jun., 3. avg., 25. nov. — **Draškovec.** Sreda po Jurjevem, 7. in 16. avgusta, 11. nov. — **Kotoriba.** 9. marca, 27. jun., 30. sept., 30. nov. — **Nedeljišče.** 15. jun., poned. po ang. ned. — **Prelog.** Bink. torek, poned. po Jakobovem. — **Rac-Kaniža.** 16. maja, 24. jun., 10. avg., sredo po beli ned. — **Mursko Središče.** 1. maja, 20. avgusta, 26. oktobra. — **Štrigova.** 19. marca (sv. Jožefa dan) 22. jul., 30. septembra, 4. decembra. — **Sv. Helena pri Čakovcu.** 18. avg., 22. septembra. — **Sv. Rok pri Čakovcu.** Na Rokovo in Mihaljevo.

Na Koroškem.

Št. Andraž. Cvetni petek, 3. maja, 28. avgusta, 30. nov. — **Beljak.** Ponedeljek po sv. Treh kraljih, poned. po sv. Lovrencu. — **Borovlje.** Poned. pred sv. Jožefom, sv. Martina dan (11. nov.). — **Celovec.** Prvi poned. v aprilu (če je ta dan praznik, se vrši prejšnji poned.), poned. po sv. Uršuli (za živino); vsak četrtek tržni dan. — **Dobrla ves.** Ponedeljek pred sv. Lukom (ako sv. Luka ni na poned.), poned. pred sv. Janezom Nep. — **Grebini.** Poned. po tihi nedelji, poned. pred bink., poned. pred sv. Terezijo (15. okt.). — **Sv. Jakob v Rožu.** Poned. po mali Gosp. — **Labod.** 12. marca, 4. maja, 24. avg., 27. dec. — **Sv. Lenart.** Velikon. torek, bink. torek, 10. avgusta, 28. okt. — **Št. Mohor.** Cvetni poned., torek po bink., 28. okt. — **Nemški Bleiberg.** 21. avg. — **Št. Pavel.** 25. jan., velikon. torek, bink. torek, 29. sept. — **Pliberk.** Poned. po sv. Treh kraljih, poned. po sredpostu, poned. po sv. Medardu, poned. po sv. Egidiju, poned. po sv. Lenartu. — **Podgorje.** Binkoštni torek. — **Podklošter.** 4. maja, ponedeljek po vseh svetih. — **Rožek.** 29. septembra. — **Svinec.** Torek pred cvet. ned., torek pred bink., 29. sept., 27. decembra. — **Trg (Feldkirchen).** Poned. po najdbi sv. križa, 24. apr. — **Velikovec.** Sredo po jes. kvat., nedeljo in poned. pred sv. Mikl. — **Št. Vid n. Gl.** Ponedelj. po Im. Jezus., ponedeljek po sv. Mihaelu (29. sept.); vsak sejm traja štiri tedne. — **Železna Kapla.** 1. maja, 2. julija, 16. avgusta, 28. oktobra.

V Julijski krajini.

Koroško.

Naborjet. Ponedeljek pred vsemi svetimi. — **Pontabelj.** 30. jun., 16. okt. — **Trbiž.** Prvo soboto v aprilu, 30. jun., 16. okt., prvo soboto v oktobru. — **Ukve.** Zadnji poned. v marcu in septembru.

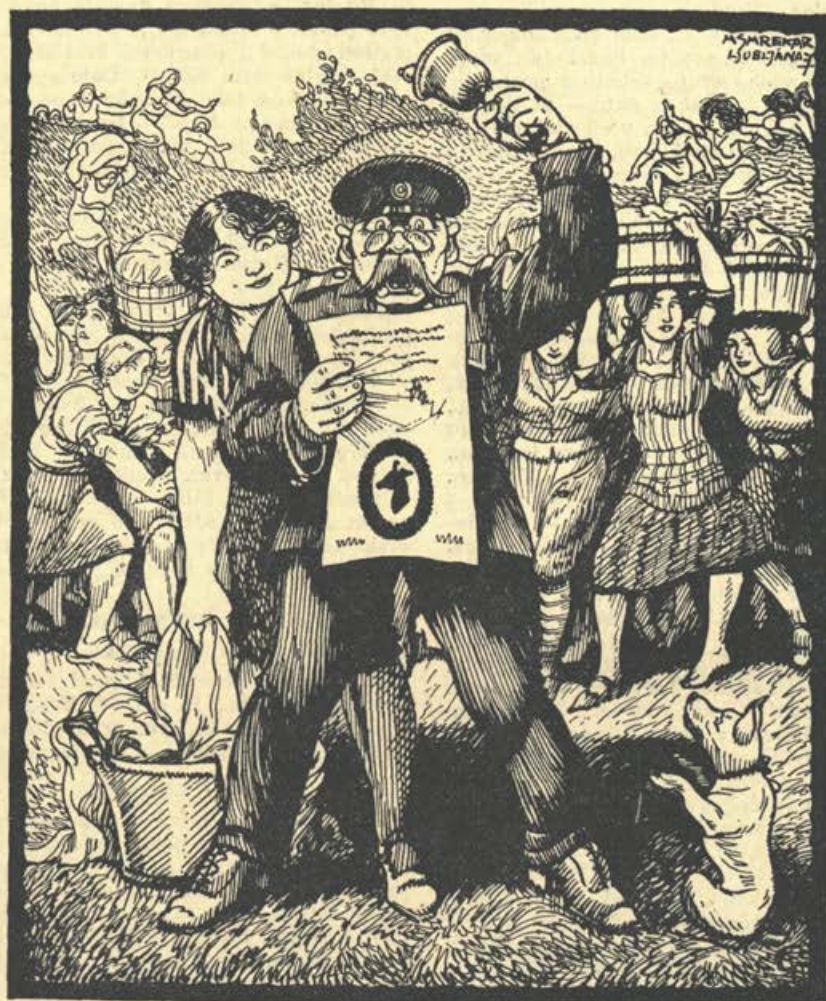
Kranjsko.

Črni vrh. Sv. Jurija dan, poned. po mali Gosp. — **Ilir. Bistrica.** Prvi poned. v juniju, ponedeljek po sv. Juriju, prvi poned. po mali Gospojnici in poned. po sv. Martinu. — **Idrija.** Kramarski sejmi na velik. sredo in dne 5. in 15. dec., živinski in kramarski sejm 16. maja, 15. okt. — **Spodnja Idrija.** Sv. Roka dan. — **Prem.** Ponedeljek po sv. Gregorju, poned. pred malo Gospojnico, ponedeljek po sv. Uršuli. — **Postojna.** Poned. po vneboh., sv. Luka dan, 24. avg., 3. dec. in prvi dan vsakega meseca. — **Senožče.** 11. marca, 11. aprila, 11. maja, četrtek po binkoštih, 11. junija, 12. julija, 11. avg., poned. po kvat. nedelji v sept., 11. sept., 11. okt. — **Sorica.** Sv. Luka dan (za živino). — **Slap pri Vipavi.** Poned. vel. tedna, 22. novembra, sv. Lucije dan. — **Šturije.** 1. febr. — **Št. Peter na Notranjskem.** 15. februarja za živino in blago, 17. marca, 18. aprila (kramarski, za govedo in konje), ponedeljek po sv. Rešnjem Telesu, 9. avg. in četrtek po nedelji rožnega venca. — **Št. Vid pri Vipavi.** 14. marca, sv. Vida dan, 20. novembra. — **Trnovo.** Ponedeljek po sv. Treh kraljih, 24. junija, ponedeljek po sv. Petru in Pavlu, 19. oktobra. — **Vrhopolje pri Vipavi.** 22. januarja, sv. Primoža dan. — **Vipava.** Pustni ponedeljek, prvi poned. v sept., dan sv. Simona in Juda. — **Zagorje.** 10. marca, torek po binkoštih, 17. septembra, kvatni ponedeljek v decembru.

O p o m b a. Čitatelje prosimo, naj nam naznajo netočnosti glede sejmov.

RAZGLAS!

Naznanja se Vam, da je „Zlatorog terpentinovo milo“ priznано nedosegljive kakovosti, pri uporabi jako štedljivo in radi tega najcenejše, zato se Vam priporoča v stalno uporabo!

V KANADO in ZDRUŽENE DRŽAVE

Največje podjetje sveta.

75 parnikov, 36.000 km železnice, 200.000 uradnikov, hoteli, brzojavi, banke, farme, zemljišča.

CANADIAN PACIFIC
STEAMSHIPS-RAILWAYS-HOTELS-EXPRESS

Tedenski odhod s slovitimi "EMPERESS"-parniki iz HAMBURGA-ANTWERPN-ACHERBOURG-LIVERPOOLA. — Potniki potujejo naravnost iz Ljubljane. Vožnja po odprtem morju traja samo 4 dni. Vsa potrebna pojasnila radi predpisov vseljenja in izseljenja daje brezplačno zastopstvo za Slovenijo Josip Zidar, Ljubljana, Dunajska cesta 30.

Brzojavke: GACANPAC.

Telefon št. 27-59.

ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO:
JOSIP ZIDAR
LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 31.

Zdrav ostati — boleznim uiti!

Najprvo nekolikokrat kihneš, potem malo po-kašljaš in po tem veš, da si prehlajen. Ne veš pa Ti, koliko časa bo trajal ta prehlad in kako se bo razvil. Prehlad lahko — ako imaš srečo — izgine v nekoliko dneh, so pa tudi slučaji, kjer ima lahek prehlad težke posledice. Zato varuj se prehlada!

Če si ozebel, nahoden, če imaš hladne noge, če te boli glava, če te mučijo revmatične bolečine, če so ti oslabili živci in mišice, ako si duševno in telesno utrujen, ako slabo spiš, če te boljijo zobje, ako imaš trganje v sklepih, bolečine na obrazu in celem telesu, če si preveč občutljiv za hladan zrak in

ako se tudi drugače kažejo na tebi znaki slabosti in nezadostnega krvnega obtoka, potem je to dokaz, da nisi v svojih zdravih dneh sploh nič napravil, da bi se tega zla obvaroval. Delaj ravno isto, kar so naši dedje in pradedje vedno z enako dobrim uspehom poizkušali. Kupi v lekarni ali sorodni trgovini Feller-jev pravi dišeči „Elsa“-fluid, nateri dobro z njim bolna mesta, vzemi par kapljic „Elsa-fluida“ na sladkorju z mlekom, čajem ali kavo in takoj se boš počutil osveženega in okrepljenega. Mišice in živci se ti bodo okrepili, krvni obtok pa se bo ugodno pospešil vsled masaže z „Elsa-fluidom“ in s tem se boš obvaroval

bolezni. Uporabljen od znotraj in zunaj te pravi Feller-jev „Elsa-fluid“ varuje od prehlada in obolenja, ker je tudi izvrstno razkuževalno sredstvo in kozmetikum za roke, obraz, zobe, usta in dihala in radi tega zanesljivo tudi proti gripi. Pomešan

z vodo se rabi za grgranje, odstranjuje sluz in s tem tudi vzroke kašlja in hripavosti, a uporabljen kot obkladek na rane,

razkužuje in ublažuje. To 32 letno hišno sredstvo pomaga popolnoma zanesljivo proti boleznim, ki dolete človeka na potovanju, tako proti morskimi boleznim in drugim. Dobiva se v lekarnah in sorodnih trgovinah v poizkusnih steklenicah po 6 Din, dvojnatih steklenicah po 9 Din ali v specialnih po 26 Din.

Po pošti pride ceneje, čim več se naroči naenkrat, ker 9 poskusnih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici že všteto z zavojnino in poštnino stane samo **62** Din, 18 poskusnih steklenic ali 12 dvojnatih steklenic ali 4 specialne steklenice **102** Din, 54 poskusnih steklenic ali 36 dvojnatih steklenic ali 12 specialnih steklenic stane samo **250** Din.

Naročila naj se naslovijo na

lekarnarja EUGEN V FELLER, DONJA STUBICA št. 589 (Hrvatska).

GALANTERIJA,

nogavice za dame, gospe in otroke, srajce, ovratniki, kravate, triko-perilo, puloverji, sprehajalne palice, dežniki,

nahrbtniki, ženske torbice, razne ščetke in ogle-dala, dišeča mila, razni traki in vezenine. Kompletne potrebsčine za šivilje, krojače, čev-ljarje, sedlarje in tapetnike. Cepilni noži, škarje za trte, Solingen noži in škarje itd. samo pri trrdki

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

(blizu Prešernovega spomenika, ob vodi).

Čekovni račun št. 12.005.

Telefon št. 2913.

Cene solidne!

Na veliko in malo!

Postrežba točna!

Kadilci naj skrbе za svoje zdravje

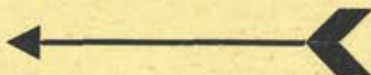
Kdor hoče, da izgubi katar, sluzavost (šlajme) in kašelj, naj vsako cigaro, cigareto ali pipo tobaka sproti razstruji in denikotinizira s „Protinikotinom Bonikot“, tem najsijajnejšim izumom nemške kemije, ki uniči 76,5 %, nikotina in drugih strupov, a ne vpliva pri tem niti najmanj na okus in arome tobaka. Preizkušen tudi na kemičnem inštitutu univerze v Ljubljani po gosp. prof. dr. Samcu. Zahtevajte ga v Vaši lekarni in drogeriji! Dobite ga tudi v večjih trafikah. (Stekleničica tekočine Din 10.—, žepni aparat Din 20.—). Ako se pri Vas še ne prodaja, pišite direktno na: S.H.S. reprezentanca družbe „Bonikot“ (Wien); Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Radi visokih poštno-povzetnih stroškov je priporočljivo poslati denar naprej. Ako dvomite o uspehu, vprašajte Vašega zdravnika!

Nova knjiga:

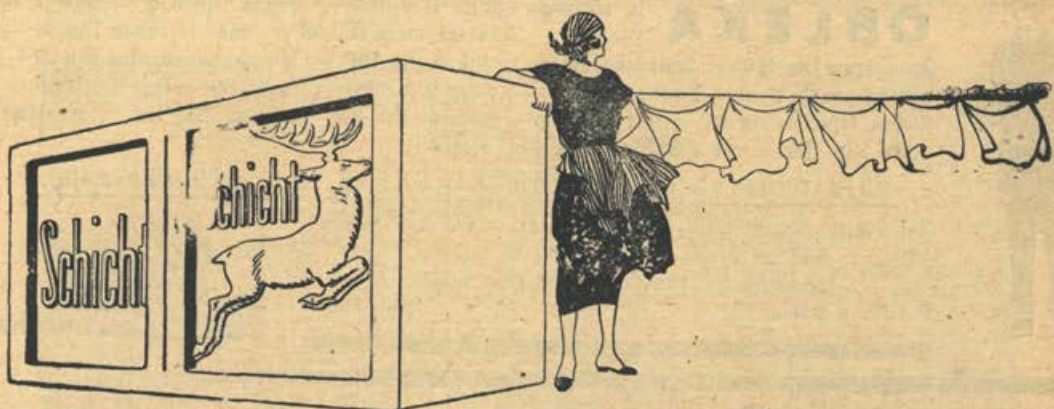
**Iz zgodovine življenja
in delovanje kapucinov**

V spomin štiristoletnice kapucinskega reda

Knjiga, v obliki Mohorjeve knjižnice, stane broširana Din 8.—, vezana Din 13.—. Dobi se po vseh knjigarnah, pri Družbi sv. Mohorja in samozaložbi oo. kapucinov v Celju.

Namakaj z „Žensko hvalo“ — peri z „Jelenjim mllom“!
To najbolj obvaruje perilo, ki se brez truda popolnoma očisti.

SCHICHTOV NAČIN PRANJA

Schichtovo

terpentinovo
milo

svojimi 7 odlikami

OBLEKA iz močnega sukna Din 466.—, ševjota Din 630.—, kamgarna Din 900.—, delavske hlače Din 58.—, hlače iz sukna Din 96.—, kamgarna Din 160.—, fantovska obleka iz sukna Din 100.—, iz pamučne tkanine Din 62.—, zimska suknja double, kratka Din 360.—, dolga Din 500.—, fantovska suknja Din 200.—, klobuk trpežen Din 56.—, fini Din 70.—, moderni Din 88.—, iz pliša Din 125.—, iz zajčje dlake Din 180.—, vse v najboljši kvaliteti razpošilja

veletrgovina R. STERMECKI, CELJE, št. 219 (Slovenija).

Zahtevajte zastonj takoj ilustrovani cenik z več tisoč slikami.

Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.

Naročila čez Din 500.— poštne prosta.

Postrežba solidna!

Dobro blago!

ČEVLJE

garantirano pristno ročno delo, kupite po najnižji ceni in vedno v najboljši kvaliteti edino pri industriji čevljev

R. STERMECKI, CELJE, št. 219 (Slovenija).

Podkovani iz kravine Din 150.—, močni iz teletine Din 177.—, fini iz boksa Din 190.—, nizki iz boksa Din 175.—, damski ševro Din 170.—, modni beš ali sivi, elegantno izdelani Din 198.—, fini lak Din 199.—, fantovski Din 165.—, deklški, boks Din 84.—, otroški, boks Din 64.—, iz kozline Din 30.—

Predno kupite čevlje, zahtevajte zastonj bogato ilustrovani cenik z več tisoč slikami od R. STERMECKI, CELJE. Naročila čez Din 500.— poštne prosta. Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

Naročite vzorce

in spregledali boste,

da je za nakup sukna, kamgarna in ševjota za moške obleke, volne, cefira, parhenta, pliša in kambrika, baržuna za ženske obleke, platna ter vse manufakture najboljše in najcenejše veletrgovina

R. STERMECKI, CELJE, št. 219 (SLOVENIJA).

Nakup za veletrgovino Stermecki se vrši izključno direktno iz najboljših svetovnih tovarn, radi tega pride na prodaj samo dobra in solidna roba ter po nižjih cenah kakor povsod drugod. Naročila čez Din 500.— so poštne prosta. Cenik z več tisoč slikami brezplačno!

BRITVE

iz najfinejšega angleškega jekla Din 19.—, brivni aparat Din 17.—, lasostrižnik Din 35.—, škarje Din 7.—, žepni nož Din 2-50, kavni mlin Din 42.—, kladivo Din 12.—, klešče Din 7.—, žepna svetiljka Din 5.—, harmonike Din 350.—, gramofon Din 355.—, mandolina Din 160.—, kitara Din 270.—, gosli Din 315.—, tambura Din 180.—, okarina Din 13.—, fotoaparat Din 45.— in krasne otroške igrice, kakor lutke, medvede, konje, zajce, mačke, arve, ladje itd. razpošilja samo v dobri in najboljši kvaliteti

veletrgovina R. STERMECKI, CELJE, št. 219 (Slovenija).

Postrežba solidna!

Vse, kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar. Naročila čez Din 500.— poštne prosta. Zahtevajte takoj in zastonj veliki ilustrovani cenik z več tisoč slikami.

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupilarnem zavodu, ki obstoja že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

v CELJU, Krekov trg,

v lastni palači pri kolodvoru.

Za hranilne vloge jamči poleg premoženja hranilnice **še mesto Celje** z vsem premoženjem in z vso davčno močjo.

Prihrankom rojakov v Ameriki, denarju nedoletnih, ki ga vlagajo sodišča, ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja posveča posebno pažnjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča po najnižji obrestni meri. — Vse prošnje rešuje brezplačno.

Lekarna Mr. Ph. Leo Bahovec

Ustanovljena 1536 l. LJUBLJANA, Kongresni trg 12. Telefon 2615.

Samo v tej lekarni se izdeluje pravi že povsod poznani, kri čistilni in kri osvežujoči „Planinka“ čaj, ki se pripravlja iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč.

„Planinka“ zdravilni čaj namreč s tem, da čisti in prenavlja kri, izborno učinkuje pri slabi prebavi želodca, zaprtju telesa, napihovanju, slabotnemu delovanju črev, hemeroidih (zlati žili), povapnenju žil, izpuščajih, žolčnem kamnu in obolenju mokračne kisline.

Preprečuje kislino (zgago) in vzbuja apetit. „Planinka“ zdravilni čaj se dobi tudi v vseh drugih lekarnah; zahtevajte pa izrečno „Planinka“ čaj, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v plombiranih zavojih po Din 20— z napisom: **Lekarna Mr. Ph. Bahovec, Ljubljana**, ker so samo taki paketi pravi. (Vsakemu paketu je priložena poučna knjižica.)

Moderno urejena lekarna, katere odgovarja vsem predpisom higijene.

Lekarna Mr. Ph. Bahovec

je vedno dobro založena z vsemi in vedno svežimi domačimi in tujimi zdravilnimi sredstvi, mineralnimi vodami, obvezili ter kirurgičnimi in mineralnimi predmeti.

Zdravila na recepte se izvršujejo točno in natančno po predpisih.

Izdajajo se zdravila na recepte vseh bolniških blagajn.

V zalogi so tudi vsa in najboljša zdravila za živino.

Posebno za metljavo živino se priporoča sigurno, francosko zdravilo »Fuzeržinjs«.

Zaščitni znak:

Dežnike domačega izdelka

kupite pri trrdki

E. PEČNIK,

CELJE,

Aleksandrova ulica št. 2.

KRANJ,

Savsko predmestje št. 28.

Popravila.

Prechleke.

Kilne pasove (Bruchbänder), tudi za najhujše kile, trebušne obveze za vi-seče trebuhe, upadle želodce, potujoče ledvice itd., guminogavice za krčne žile, umetne noge in roke, različne aparate proti telesnim poškodbam itd. dobite najboljše in najceneje pri

IVAN FRIC

bandažist

CELJE

(za farno cerkvijo).

Postrežba solidna!

Neomejena varnost!

KRANJSKA HRANILNICA V LJUBLJANI

Knafljeva ulica šte. 9 (eno minuto od glavne pošte)

najstarejša hranilnica v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1820, sedaj last Ljubljanske oblasti, katera jamči za vse njene obveze z vsem svojim premoženjem in davčno močjo, sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju ter izposoja denar na podlagi pravil na hipoteke in menice po zelo ugodni obrestni meri.

Stanje vlog koncem julija 1928 je znašalo okrog 80,000.000 Din.

V razne dobrodelne namene je izdala hranilnica do sedaj okrog deset milijonov zlatih kron ali sto milijonov dinarjev.

Neomejena varnost!

Zadružno podjetje

NOVA ZALOŽBA

R. Z. Z O. Z.

ima

knjigarno in trgovino s pisarniškimi potrebščinami

V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 in Mestni trg 17 (prej J. Giontini).

Ima vedno v zalogi vse knjige: šolske, znanstvene, leposlovne in tudi molitvenike.

Na Mestnem trgu (prej J. Giontini) ima tudi antikvariat: prodaja in kupuje že rabljene knjige vseh vrst, tako leposlovne, slovenske, nemške in tudi molitvenike itd.

Prodaja vsakovrstne šolske in pisarniške potrebščine: zvezke, peresa, svinčnike, risalno orodje, papir za risanje, ameriške žurnale, blagajniške knjige, glavne knjige, kopirne knjige.

Vedno v zalogi (za darila otrokom in odraslim primerno) ima tudi nalivna peresa, tintnike, pisalne garniture, preproste in dragocene. Pismeni papir v največji izbiri.

Prodajavcem po deželi daje primerne popuste.

Na drobno in na debelo!

3krat tako dolgo

kot druge vrste trajajo

štrange, uzde, vrvi za seno, povodci in drugo vrvarsko blago od

Tovarne motvoza in vrvarne d. d.,
Grosuplje pri Ljubljani.

To blago se razlikuje od drugih po tem, da ima privezane rdeče oznake, kakor jo kaže tale slika (pajk je z mrežo in z napisom):

GROSUPLJE.

Prepričajte se in zahtevajte pri Vašem trgovcu vse vrvarsko blago z tako marko in zadovoljni boste in prihranili mnogo denarja.

To blago je priporočeno za kmetovalce od

Kmetijske šole
na Grmu.

Ta varstvena znamka

garantira za najboljšo kvaliteto. - Zahtevajte vse vrvarske izdelke samo s to znamko.

Štrange

FABIANI & JURJOVEC

v LJUBLJANI, Stritarjeva ulica št. 5
se p. n. občinstvom priporoča pri nakupu blaga za moške in ženske obleke.

Največa izbira svilenih šerp in rut,
perja, puha in žime.
Popolne opreme za neveste.

Postrežba solidna.
Nizke cene.

Zajamčeno

najboljše tamburice

vseh vrst, farkaškega in sremskega sistema, razpošilja po povzetju stara in znana tvornica tamburic

S. M. Gilg, Sisak, št. 349
(Hrvatska).

Cenik tamburic pošljem vsakomur na zahtevanje zastoj. Cenik partitur posebej na zahtevanje. Odlikovan z zlato kolajno in diplomu v Osljeku leta 1926.

Stotisoč

in zopet

stotisoč

marljivih gospodinj
priznava prednosti,
ki jih ima

čudovito

GAZELA
M I L O

Prihrani čas, ker z nobenim drugim milom ne perete tako hitro kakor s tem. Ni potrebno dolgotrajno mencanje in milanje perila. Z milom „Gazela“ dosežete z lahkoto ono čistost in belino perila, na katero je vsaka prava gospodinja tako ponosna. Tudi Vi ste med onimi, ki nočejo zaostajati za drugimi.

Prihrani delo. Nič ni bolj utrudljivega kakor žehta! Koliko napora in nepotrebnega dela imajo s tem baš one gospodinj, ki ne znajo izbirati med dobrim in slabim milom. Taka nerazsodna gospodinja nima časa za oddih in razvedrilo — prekomerno delo jo izčrpa tako, da se že v najlepših letih postara. Gospodinja, ki pere dosledno le s pravim gospodinjskim milom „Gazela“, teh neprijetnosti ne pozna — njen dom je vedno svetel in vesel.

Prihrani denar, kajti njegova cena je nasproti njegovi izdatnosti naravnost malenkostna. Res je, da se za isti denar dobe tudi drugi pripomočki, osobito praški — vendar pa šele končni uspeh pokaže, da so bili le prepogostokrat preplačani. Naše pravo gospodinjsko milo „Gazela“ pa po kakovosti in ceni odtehta vse, kar se je dosedaj na tem polju izdelalo.

Očuva nam ljubo zdravje, ki ga vsi tako neizmerno ljubimo. Milo „Gazela“ se izdeluje iz najboljših snovi, ki predvsem delujejo na to, da nesnago od potu, saj in prahu odločijo od tkanine. Dalje pa se v milu „Gazela“ nahaja tudi izdatna količina terpentina, ki ne pomaga samo toliko, da odločuje umazanijo od vlaken, temveč to umazanijo razkroji ter uniči bacile, ki se nahajajo v njej. Vsakemu človeku je danes znano, da bacili prenašajo jetiko in druge nalezljive bolezni. — Draga gospodinja, ali ste si v svesti, da je življenje Vaše ljube družine v Vaših rokah? Prepričani smo, da se zavedate te odgovornosti, ki jo imate pred lastno vestjo. Vemo, da ljubite svoje starše, moža in otročice, katerim želite mnogo zdravja in dolgo, veselo življenje. Varujte jih torej pred skritimi sovražniki, ki v podobi bacilov strežejo po njihovem zdravju in življenju. Pazite torej na snago in čistoto:

Umivajte in perite samo s pravim gospodinjskim milom „GAZELA“, kakor to danes dela na stotisoče in stotisoče drugih gospodinj!

Brezplačna darila dobi lahko vsak čitatelj tega koledarja

Prave švicarske žepne ure

št. 100
samo **49** Din
60 p

Anker-Remontoir
Roskopf šte. 111
(brez kazala za se-
kunde) s

3 letnim jamstvom!

samo **69** Din
20 p
,IKO' ure v zlatu,
srebru in niklju po
vseh cenah, izredno
tanke, gravirane ali
gladke

,OMIKO' in ,AXO'
ure zelo zanimivih
oblik, moderne, z
dobrim strojem.

**ANKER - Remont-
Roskopf** ure v raz-
nih izvedbah.

Ure za na roko in
ure za dame ter ve-
rižice za gospode
in gospe v zlatu,
srebru ter drugih
dragocenih kovinah

Vse
zajamčeno pravo!

z malo truda. Ta darila so točno opi-
sana v velikem ilustriranem sijajnem
katalogu svetovne tvrdke za ure in
dragulje H. Suttner, Ljubljana št. 201.
Pošljite le svoj točni naslov in dobili
boste brezplačno ta dragoceni katalog,
kateri Vam bo napravil mnogo veselja
z ogromno množino interesantnih slik
in različnih novosti.

Že 31 let

uživa svetovna tvrdka H. Suttner naj-
boljši glas radi svojega solidnega de-
lovanja in zanesljivo dobre kakovosti
svojega blaga, kar potrjuje na tisoče
vnetih priznanih pisem. Pri tvrdki
Suttner se kupi takorekoč

vse po originalnih tovarniških cenah.

V lastni protokolirani tovarni švicarskih ur

po najboljših
strokovnjakih
zelo vestno in
lepo izdelane

**,IKO'
URE**

so svetovno
poznane, ker
gredo točno
na sekundo.

Te ure so zelo vestno preizkušene in
izredno trajne.

Nikake nevarnosti!

Kar ne odgovarja, se zamenja ali se
denar povrne. Nikaka nevredna roba!
Svetovna tvrdka Suttner vodi samo
najboljše kakovosti, kar boste priznali
Vi sami, ko si ogledate njen katalog.

Zahtevajte ga takoj

in dobite ga brezplačno, samo pošljite
svoj točni naslov tvrdki

H. SUTTNER

Ljubljana šte. 201.

Prava ,ANKER' budilka

št. 105

samo **64** Din
20 p

s pravim ,ANKER'
strojem, znamenita
kakovost s

3 letnim jamstvom!

Budilke v raznih
izvedbah.

Ure z nihalom
izvrstne kakovosti
v raznih velikostih.

Stenske, kuhinjske in vsakovrstne
druge ure, nadalje
vratne verižice,
prstane, uhane,
brože, zapestnice
in vso zlato in
srebrno robo v
ogromni izbiri in
še stotine drugih
krasnih predmetov
v najcenejših ce-
nah dobiti veli-
kem katalogu.

Vse
zajamčeno pravo!

JOSEF TOMAŽIČ, krojaški mojster v CELJU, na Okopih št. 5

izdeluje prvovrstne obleke po meri, civilne, vojaške in talarje za čast. duhovščino ter se najtopleje priporoča. — Cene zmernе. Postržba točna.

Odklikovan na obrtni razstavi v Mariboru l. 1922
s srebrno kolajno in diplomiran v inozemstvu.

Wolf & Co., godala vseh vrst, Klingenthal, Sachsen, Nr. 484

dobavljajo svoje godbene instrumente že nad 20 let v vse jugoslovenske dežele.

Violino . . . od Din 68- naprej	
Violončelo . . .	507- "
Kitaro . . .	165- "
Mandolino . . .	103- "
Gramofono . . .	235- "
Lutno . . .	295- "
Gitro . . .	120- "
Harmonike . . .	66- "

Trobente od Din 385- naprej	
Klarinete od . . .	124- "
Piškavke . . .	90- "
Fanfara . . .	227- "
Piškavki na boben od 0 48-	
Bobne . . . od Din 36-	
Koncertcitra . . .	179- "
Gramof. plošče od Din 22-	

Znatno znižane cene!

Direktna dobava!

Največje ugodnosti!

Dobavitelj neshetih poklicnih godbenikov, godb in društev. Največja izbira harmonik, orglic, bandon., koncertin., violin, kitar, mandolin, luten, citer, lesenih in medenih pihal, signalnih instrumentov, lajn, gramofonov, gramofonskih plošč itd. Naročnina od Din 300- dalje poštnine prosto. Dopisnica se frankira z Din 1'50, pismo z Din 3'-.

Zdravilišče toplice DOBRNA pri CELJU

(mariborska oblast).

Naravne term. ogljikove kopeli 37° C. Zdravljenje srca, živcev, ženskih bolezni, revmatizma. Prvovrstna restavracija in kavarna. — V pred- in po glavni seziji veliki popusti. — Krasen park, gozdni zrak, divna okolica. — Med Celjem in Dobro redna avtomobilna zveza. — Obširne prospekte pošilja uprava zdravilišča na zahtevo brezplačno. Sezija od 15. aprila do 31. oktobra.

Zahtevajte veliki brezplačni cenik!

NOVOST!

8 prednosti moje Roskopf prec. ure!

1. Os iz nikljanega jekla, neprelomljiva.
2. Antimagnetično kompozicijsko spiralno pero.
3. Vse potrebne osi tečejo v kamnih.
4. Trenje balančne osi v vseh legah izravnano, torej precizen tek.
5. Močni zobje navijalnih koles.
6. Pravi nikelnasti okrov, hermetično zaprt z drugim notranjim pokrovom.
7. Nizka cena pri najboljši kvaliteti; natančno preiskana, regulirana in repasirana.
8. Vsak odjemalec lahko uro po 3 tednih poskuša; tudi negravirane in čisto gladke.

Če je pa že leta uporabe potrebno popravilo, se izvrši to zastoj, ker se samo posamezni deli, ki so vedno v zalogi, izmenjajo. Prosi se, ta tehnična pojasnila ne smatrati za nepotrebno reklamo. — Te ure so v zalogi tudi negravirane in čisto gladke.

Specialna trgovina

samo boljših švicarskih ur

A. KIFFMANN,
MARIBOR št. 4a

pri švicarski tvornici ur.

Po 3 tednih poskušnje lahko
denar in poštnino nazaj zahtevate.

Din 98—, 5letno jamstvo.

Št. 1120 Din 98—, odprta, z notranjim pokrovom proti prahu.

Št. 1130 Din 120—, zaprta s 3 pokrovi.

Poštnine prosto ali pa se samo malenkost zaračuni.

**Manufakturna in
konfekcijska
trgovina**

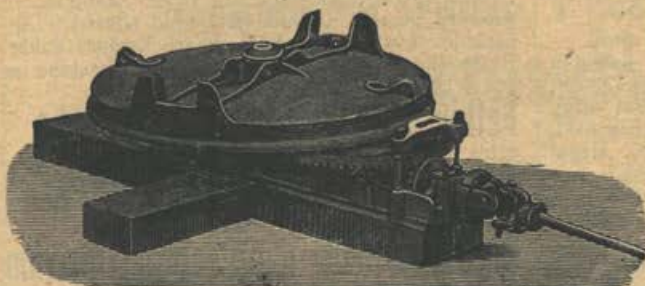

**Ivan Mastnak
Celje
Kralj Petrova cesta
15**

SO LI OZDRAVLJIVE PLJUČNE BOLEZNI?

S tem izredno važnim vprašanjem se bavijo pač vsi oni, ki jih muči ASTMA, TUBERKULOZA na pljučih in v grlu, OMOTICA, KATAR na pljučih, zastareli KAŠELJ, ZASLEZENJE, dolgotrajna HRIPAVOST in se doslej niso mogli ozdraviti. Vsem takim bolnikom dopišljemo popolnoma zastonj KNJIGO S SLIKAMI iz peresa gospoda dr. med. Guttmanna, bivšega šefzdravnika zdravilišča Finsen o predmetu: „SO LI OZDRAVLJIVE PLJUČNE BOLEZNI?“ Da nudimo možnost vsakemu bolniku, da si preskrbi pojasnilo o stanju svoje bolezni, smo se odločili poslati vsakemu to knjigo zastonj in poštnine prosto v korist splošnosti.

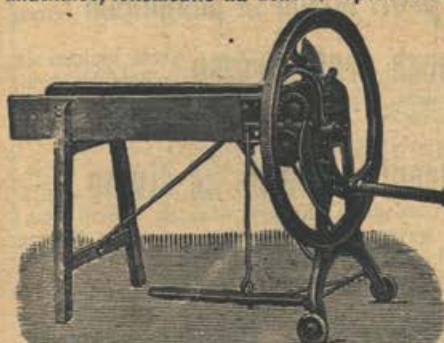
Pišite dopisnico z natančnim naslovom na
PUHLMANN & CO., BERLIN Nr. 417.
Müggelstrasse 25—25 a.

Razni plugi, brane, sejalni stroji, kosilni stroji, obračevalci za seno, vitiji, ročne in viteljne mlatilnice kakor tudi najmoderneje čistilne mlatilnice, lokomobile na bencin, reporeznice, slamoreznice, grozdni in sadni mlini, preše itd. itd.

**Prospekti
brezplačno.**

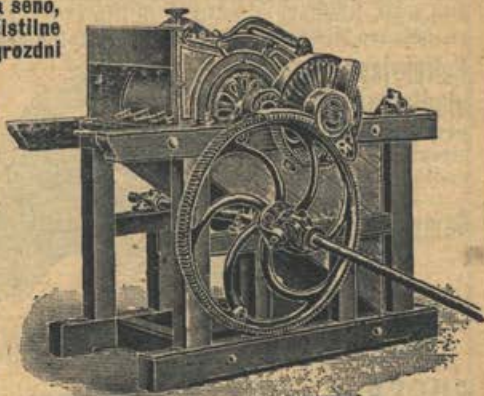

RÜHR

Centrala Blansko (ČSR) — Melje 103, Telefon 177

**K. & R. Ježek
Maribor**

**Poljedelski stroji
vseh vrst**

MOČNI IN SVEŽI

bomo ostali, ako bomo delali tako, kot so delali naši starši in dedje z velikim uspehom. Rabimo priljubljeni Fellerjev Elsa-Fluid, kateri je skozi 32 let vsestransko preizkušen. On zanesljivo blaži bolečine, a telo drži močno in zdravo. Dobiva se v lekarnah in sorodnih trgovinah. Poizkusna stekleničica stane 6 Din, dvojna 9 Din, specialna 26 Din.

Pravo dobro švicarsko uro dobijo zastoj

vsi naši prijetelji v spomin 32 letnice obstoja „Elsa“-preparatov. — To velja tudi za Vas, dragi čitatelj tega koledarja, ako v zabojčku od najmanj 5 kg teže pošljete praznih stekleničic od „Elsa“-fluida ali od ostalih „Elsa“-preparatov z novim naročilom. Prazne steklenice od Elsa-preparatov je treba v lesenem zabojčku obložiti s slamo, ker razbitih stekleničic ne moremo upoštevati.

Feller-jevo Elsa ribje olje pravo in ukusno, krepi vsakega, a posebno slabokrvne žene in otroke. Povzroča hitro porast teže ter daje zdrav in svež videz. Velika steklenica 22 Din. Zavojnina in poština posebej.

Feller-jevo Elsa-Rina železnato vino za slabokrvne in bledišne osebe, potrebne okrevanja. Steklenica Din 16-50. Zavojnina in poština posebej. Železnati liker (Hegaferin) Din 19-80. Rumesenca Din 5-80 in Din 19-80.

Feller-jev Elsa zagorski sok proti prsnim bolečinam. Steklenica Din 13-20. Zavojnina in poština posebej. Apneno železni sirup Din 13-20. Čaj za prsa in proti kašlju Din 6-60. Prašek proti kašlju (fijakerpulver) Din 6-60. „Hega“ sladkorčki za prsa in proti kašlju Din 8-80.

Feller-jeve Elsa kroglice so zelo blago sredstvo za okrepitev želodca, pospešitev prebave in pravilno odvajanje. One ne dražijo črevesja, a odvajanje je lahko in pospešeno. En zavitek (6 škatlic) Din 12. Sol za želodec in prebavo Din 5-50. Čaj za čiščenje krvi Din 6-60. Ricinovo olje Din 5 in Din 17-60. Prašek za prebavo Din 8-80. Zavojnina in poština posebej.

Feller-jeve Elsa-sladkorne pastile proti glistam, pri otrokih pa tudi odraslih (10 pastil) Din 11-.

Šampon „Elsa“ za lase

čisti glavo, cena Din 3-80.

Mnogo dobrega

bodo našli čitatelje Koledarja med tu navedenimi in skozi mnogo let preizkušenimi preparati:

Proti kurjim očem, žuljem itd. Vam pomagamo brez bolečin, brez britve, brez nevarnosti zastrupljenja krvi in zanesljivo učinkujoči

Feller-jev Elsa turistovski obliž, mali karton Din 4-40, vel. karton Din 6-60, dalje

Elsa turistovska tekoča tinktura, steklenica s čopičem Din 11-.

Feller-jev Elsa prašek za posipanje proti znojenju telesa in nog. Škatlica s sitom Din 7-70.

Feller-jev Elsa mentolni klinček (migrenštift). Z enostavno potezo odstranjuje v kratkem času glavobol, migreno, a se rabi tudi proti ubodu žuželk. Kos 10 Din. Zavojnina in poština posebej.

Feller-jeve Elsa švedske kapljice (želodčni liker) pospešujejo prebavo in dajejo tudi izreden apetit. Steklenica Din 13-20. Zavojnina in poština posebej. Balzam (življenski eliksir) 5 Din. Seehofer kapljice Din 8-80. Razne kapljice kakor: Hoffmanove, melisne, kamelične ter cimetone za Din 5-30 in Din 19-80.

Feller-jeve Elsa kapljice za zobe hitro ublažijo bolečine. Steklenica Din 7-70. **Feller-jeva Elsa voda za oči** Steklenica Din 5-50. Zavojnina in poština posebej.

Sredstvo proti nepotrebnim dlakam „Depilatorium“ odstranjuje z vsakega mesta nezaželjene dlake. Cena 34 Din. Zavojnina in poština posebej.

Strup proti mišim in podganam „Flox“ zrnca Din 8-80.

Elsa prah proti mrčesu proti muham in bolham, ščurkom, rusom, ušem, stenicam. Velika doza Din 17-60. Brizgalka za ta prah 25 Din. Tinktura proti stenicam Din 17-60.

Elsa hranilni prašek za živino je vsakega gospodarja. Krepek dodatek dnevni hrani za konje, govedo, ovce, svinje in perutnino. Karton 8 Din. Mazilo za konje 19 Din.

Cim več se naroči skupaj, tem več se prišteje na poštini. Naročila je treba razločno nasloviti na
EUGEN V. FELLER, lekarnar, DONJA STUBICA št. 589 (Hrvatska).

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge vedno po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge pa po dogovoru brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima posojilnica tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev.

Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 140 milijonov dinarjev.

ČLOVDSKA POSOJILNICA

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

Čankarjeva ul. 4 u Celju poleg davkarije

je največji kmečki združni
denarni zavod na Štajerskem
Pri njej je denar najvarneje
naložen in se ugodno obrestuje

== Uloge nad 60.000.000 Din. ==

Kmetijska družba za Slovenijo

je najstarejša (že iz leta 1767), največja in najbolj razširjena kmetijska korporacija v Sloveniji.

Kmetijska družba za Slovenijo ima namen, pospeševati vse panoge kmetijstva z zgledi, podporami, poukom in preskrbovanjem gospodarskih potrebščin. Njeno glasilo je ilustrovan gospodarski list

„Kmetovalec“

ki izhaja že 45 let in prinaša poučne kmetijske spise, kmetijske novice, družbene vesti in poročila ter odgovore na razna gospodarska vprašanja. Ta list se pošilja vsakemu udu brezplačno. — Ud Kmetijske družbe za Slovenijo plača letno samo

20 dinarjev udnine.

Za pismene pošiljatve je naslov:

Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg 3.

LEKARNA „PRI ZLATEM JELENU“

Mr. Ph. R. Sušnik

Ljubljana, na Marijinem trgu.

Telefon šte. 2115.

Dobro, moderno urejena lekarna.

Zaloga vseh domačih in tujih zdravilnih sredstev, mineralnih voda, obvezil, kirurških in mineralnih predmetov. — Zdravniške ordinacije se izvršujejo točno in natančno po predpisih.

Poštno pošiljatve vedno obratno.

Oblastveno koncesionirana oddaja strupov.

Zahtevajte moj veliki cenik

s 1000 slikami brezplačno!

Novost!

Nobena popravila, ker vsi deli vedno v zalogi in se izmenjava zastonj izvrši! Poštino prosto ali pa se zaračuna samo malenkost.

Roskopf-Patent ura za železniško službo

 Din 49—

enaka, nekoliko boljše izvršitve, s 3 letnim jamstvom Din 68—.

Prvovrstna budilka z 1 zvoncem Din 64—, z 2 zvoncema Din 69—. Triletno jamstvo.

A. KIFFMANN,

MARIBOR št. 4a

pri švicarski tvornici ur. Specialist prvovrstnih ur.

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka

centrala v Ljubljani

zavaruje proti škodam zaradi požara, tatvine, telesnih nezgod itd. pod ugodnimi pogoji in izplačuje odškodnine točno.

Podružnice po vsej kraljevini SHS.

Kamnoseštvo

F. & J. KULLICH
CELJE

Aškerčeva ulica št. 8

Velika zaloga nagrobnih spomenikov iz marmora in granita ter umetnega kamena. Nagrobni okviri. Izdelovanje cementnih cevi od 10 do 60 cm. Plošče za pohištvo v vseh barvah. Izdelki za cerkve in stavbe.

Najnižje cene!

Solidno delo!

Najlepše in najmodernejše urejeno zdravilišče v kraljevini S.H.S.

Zdravilišče ROGAŠKA SLATINA

Svetovno znani zdravilni vrelci: „TEMPEL“, „STYRIA“, „DONAT“.

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, bolezni mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter.

Pred- in posezona: od 1. maja do 15. junija in od 1. do 30. septembra. Glavna sezona: od 15. junija do 31. avgusta. — Najboljši čas za zdravljenje je v pred- in po glavni sezoni!

Cene zmerne. Izven glavne sezone znatni popusti. Igra vojaška godba. Največji komfort. Radio. Zdravniki - specialisti. Röntgen. Prometne zveze zelo ugodne. Na železnici posebni popusti.

Razpošiljanje mineralne vode. — Zahtevajte prospekte!

RAVNATELJSTVO ZDRAVILIŠČA.

L. MIKUŠ, Ljubljana

== Mestni trg šte. 15 ==

priporoča svojo zalogo

dežnikov

in sprehajalnih palic.

Popravila točno in solidno!

Ustanovljeno 1. 1839.

**PAVEL
HERIČKO**

**LONGAR
IN PEČAR**

MARIBOR

TATTENBACHOVA ULICA

Pupilarno varni zavod.

Južnoštajerska hranilnica — v CELJU —

V lastni hiši. Cankarjeva ulica 11. Nasproti pošte.

Račun pri poštn. hran. podr. Ljubljana št. 10727. Telefon št. 93.

Ustanovljena leta 1889

od okrajev Gornji grad, Sevnica, Šmarje pri Jelšah, Šoštanj in Vransko.

Sprejema hranilne vloge in jih najugodnejše obrestuje ter daje razna posojila po zelo ugodni obrestni meri. Otvarja tekoči račun. Rentni davek plačuje hranilnica. Za vloge jamčijo ustanovni okraji in znaten rezervni zaklad.

Ure, zlato, srebro, optika.

Strokovna delavnica za vsa
popravila ur, zlatnine,
gramofonov itd.

Kupuje
staro zlato
in srebro.

Prodaja najceneje
ANTON LEČNIK, CELJE, Glav. trg.
(Pri veliki uri.)

žepne ure,
stenske ure,
budilke,
prstane,
uhane,
verziče,
jedlino orodje,
razna darila,
za krst, birmo,
poročne prstane,
naočnike,
toplomere,
barometre,
žepne baterije,
briljante,
blisere.

Specialna, nad 20 let obstoječa trgovina
in zaloga pletenih strojev in potrebščin
vseh vrst - za tovarne in privatnike -
ter aparatov lastnega izuma za ple-
tenje najlepših večbarvnih vzorcev
na navadnem stroju. - Na razpolago popoln
strokovni pouk, ki zajamčeno omogoča v ne-
kaj tednih samostojno delo.

F. ROS, LJUBLJANA, Židovska ul. 5.
Telefon št. 2293.

Volneno blago
za obleke in kostume, velur za plašče
ter rips za plašče v različnih barvah, barhent
za obleke in perilo, platno belo in pisano, barhent
delene, tiskovino (druk), srajce, kravate itd.
kupite najceneje pri **ALOJZ DROFENIK, CELJE**.
Samo: Glavni trg št. 9.

OSTANKI
za
polovično
ceno.

KAJ RABITE?

Za čiščenje vina, žganja, piva, sadjevca itd.?
Za napravo domače pišče?
Za uničevanje podgan in miši?
Za pokončevanje škodljivcev na drevju, hmelju,
trti itd.?

Za sirjenje mleka in barvanje surovega masla?

Za govedo, konje, prašiče, drobnico itd.?

Vse to dobite stalno v
drogeriji „Sanitas“
Celje, Aleksandr. ul. 5.

Zaloga vsakršnih zdravilnih zelišč,
obvezil in kirurških predmetov,
toaletnih in lepčilnih potrebščin,
kemikalij za razne obrti itd.

Vse fotografske potrebščine si lahko
izberete v našem najnovšem ce-
niku, ki je Vam zastoj na razpolago.
Izdali smo slovensko učno knjigo
„Kako se naučim fotografirati“.

KAJ RABITE?

Samo zanesljiva sredstva: želatino Laine in prašek Jullien!
Ze tisočkrat preizkušeni „Sadovin“ v prahu ali ekstraktu!
Izborna pasto „Mortorat“.

Vsestransko zanesljivo delujoča sredstva, ki Vam jih pri-
poročamo za vsakovrstne bolezni in pošljemo tozadevna
navodila.

Vporabljajte izdatno sirilo in barvo „Kolbut“! Omislite
si tudi termometer!

Najbolje Vam služi krmilni in redilni prašek! Neznaten
izdatek se Vam obilno povrne, ker bo Vaša živina lepo
rejena. Le taka živina je odpornejša proti boleznim!

Obrnite se zaupno na našo
tvrdko, ki Vam da brezplačno
raznovrstne strokovne na-
svete, pojasnila itd.

Drogerija
„SANITAS“
CELJE

Aleksandrova ulica št. 5.

Postrežba solidna! Cene nizke!

Zapomnite

si tudi Vi to lepo domačo navado!

Pri vsakem nerazpoloženju v Vaši rodbini — tako pri deci kakor tudi odraslih — je treba v slučaju prehlajenja (hripe, influence), posebno ako se pojavi z mrzlico (zvišano temperaturo), takoj, brez odlašanja nadrgniti bolniku roke, noge, prsi in ledje z nekoliko „ALGE“, nakar se bolnik kmalu osveži in okrepeča, vročina poneha ter nastopi lahko in zdravo spanje.

„ALGA“ osvežuje zrak — bolnik laže diha!

ALGA je preparat, ki se uporablja že četrtsotletje kot najboljšo sredstvo proti revmatizmu, kostnih boleznih, zbadanju, išiasu in omotici.

ALGA ozdravlja takoj in zanesljivo vsak zobobol, glavobol ter trganje v glavi in po zobeh iz prehlada.

ALGA je najboljši domači prijatelj in čuvar Vašega dragocenega zdravja!

ALGA se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah in stane 1 steklenica z natančnim navodilom v vseh jezikih samo 16 Din. Ako želite naročiti po pošti z dopisnico ali s pismom, naslovite:

Laboratorij „ALGA“, Sušak.

4 steklenice ALGA	Din 77.—
8 steklenic ALGA	„ 131.—
14 steklenic ALGA	„ 205.—
25 steklenic ALGA	„ 320.—

Pri tem je že vračunar tudi znesek za škatlo, poštnino in zavojnino.

Vsa pojasnila in navodila dajemo na zahtevo brezplačno.

Enako navdušena priznanja dobiva Laboratorij „ALGA“ na Sušaku dnevno tudi za domače sredstvo „ALGA“ proti revmatizmu, protinu, in za prašek „MAGNA“, ki je najboljšo sredstvo za čiščenje želodca in črev ter za izboljšanje prebave.

Z uspehom boste tudi Vi zadovoljni, ker „ALGA“ pomaga hitro in zanesljivo pri vseh revmatičnih in kostnih boleznih, v mečih (išias), trganju in paljenju v kosteh, členkih in mišicah, odstranjuje trajen glavobol, omotičnost, vrtoglavost in težkost. Takoj odstrani tudi vsak zobobol.

„ALGA“

ublažuje vsako mrzličnost osvežuje in krepi bolnika!

„ALGA“

je čuvar Vašega zdravja, je najboljši prijatelj vsake hiše!

„ALGA“

naj bo vedno in v vsakem domu — ublažil in lajšal bo mnoge bolezni in odvrnil mnogo neprijetnih ur.

Dolžnost vsake matere je, da takoj in pri vsakem neprijetnem pripetljaju, pri odraslih in otrokih, posveti največjo skrb, da želodec in črevesje delujejo v redu; brez pomišljenja naj da v malo mleka ali vodi — za drasle eno večjo, za otroke eno malo žlico praška MAGNA — in s tem jih bo že rešila skrbi in preprečila mnoge, težje posledice.

V Vaši rodbini boste pri vseh želodčnih neprijetnostih, kakor: bljuvanju, kolcanju, težki prebavi, spahovanju, hemoroidih, zgočnosti v želodcu itd., po obedu in večerji z noževno konico praška „MAGNA“ takoj odstranili majhne bóli, ki bi morda lahko imele že jutri težke posledice.

Prečitajte navodila v oglasu — in poslužite se za naročbo priložene karte!

NE ZAMUDITE LEPE PRILIKE!

Z ozirom na to, da letošnje leto razporejamo razne koledarje (in sicer: 1 žepni, 1 stenski v barvah in 1 večji žepni) za leto 1929, Vas prosimo, da, ako Vi slučajno ne potrebujete ničesar od naših preparatov, iste priporočite svojim znancem, sorodnikom ali prijateljem.

Predno izpolnite to karto, napišite spodaj Vaš naslov, ker bomo pošiljki priložili tudi za Vas kakor za naročnika omenjene koledarje in prosili prejemnika, da jih Vam odda.

Ime in priimek: .....

Stan: .....

Kraj: .....

Zadoja p.: .....

Tiskovina.

50
para

Laboratorij
„ALGA“

SUŠAK 50

Zdravje je največje bogastvo!

„ENERGIN“

železnato kina - vino priporočajo zdravniki tistim osebam, katere so malokrvne, blede in so slabih živcev ter imajo zaradi tega pogostoma glavobol in slabo spanje! — Kdor nima teka, kdor je malaričen, kdor trpi na želodcu — naj jemlje „Energina“! Zdravniki trdijo, da so za okrepitev odraslih dovolj tri velike steklenice „Energina“, in sicer tri žlice na dan, pred jedjo.

Slabotna in nerazvita deca,

zlasti ako nima apetita, je zelo razdražljiva in pri naglem razvoju čisto boleha; neobhodno je potrebno brez odloga zdravljenje

z „Energinom“, železnatim kina-vinom. S porabo treh velikih steklenic „Energina“ po tri male žlice na dan pred jedjo, bodo dobili otroci zdravo, rdečo barvo, izvrsten tek, dobro voljo in pridobe na teži.

Naročite po dopisnici na naslov: **Laboratorij „ALGA“, Sušak 50.**

3 velike steklenice za Din 128.—, 6 velikih steklenic za Din 248.— in 1 velika steklenica zastoj.
12 velikih steklenic za Din 492.— in 2 veliki steklenici zastoj.

MAGNA

PURGA

je najbolj poznano in najboljše sredstvo za čiščenje in osveženje želodca in črev tako za odrasle kakor tudi za otroke. Se lahko prebavi, ima prijeten okus in se pije kot kozarec vode.

MAGNA pospešuje prebavo, izpraznjuje in razkužuje črevo in želodec ter urejuje redno odvajanje, ki je za zdravje največjega pomena.

MAGNO vzemite na konici noža redno po vsaki jedi, ako želite da Vam bo telo vedno zdravo in lahko, a duh pa vedno bister in svež.

MAGNO jemljejo po vsaki jedi ali pijači tudi vsi tisti, katere pogosto v želodcu peče. Tedaj se popije malo Magne, nakar bolečine takoj prenehajo.

MAGNO priporočamo posebno vsem tistim, ki trpe na hemoroidih, ker je Magna za to izredno dobra.

Naročite z dopisnico ali s pismom po povzetju na naslov:

Laboratorij „ALGA“, Sušak 50.

10 zavrtkov Din 44.—, 25 zavrtkov Din 80.—. Za manjše količine lahko pošljete znesek v pismu.

Brata Šumer | Martin Šumer

CELJE, Glavni trg 8

SI. KONJICE

trgovine s mešanim blagom

priporočata veliko izbiro raznega manufakturnega blaga po jako ugodnih cenah. Priporočava, da se s poskusnim nakupom prepričate o dobri kvaliteti blaga in o nizkih cenah.

Jos. Vranjek, dežnikarna

CELJE, Kralj Petrova cesta 13,

priporoča svojo bogato zalogo solčnikov in dežnikov po najnižjih konkurenčnih cenah. Na drobno.

Na debelo. Prevzema in izvršuje vsa popravila in preobleke točno in solidno.

E. B E R N A

CELJE, Kralj Petrova cesta 10

priporoča svojo bogato sortirano skladišče gosposkih, damskih in otroških čevljev domačega in inozemskega izdelka.

Cene zmerne! Kvaliteta prvovrstna!

Hranilnica kmečkih občin

hiša Zadrúžne zveze v Ljubljani Dunajska cesta 32

Edini puplárno varen zavod kmečkih občin, kjer nalagajo tudi sodeža in občno donar nadoletnih, skrbilencev, praklicancev, ustanov, ubožnih in drugih javnih zakladov, varščin, zapuščin itd.

Hranilno vlogo se obrestujejo najugodnejše, vezane vloge po dogovoru. — Za varnost vlog jamči 21 večjih kmečkih občin-ustanoviteljic z vsom premoženjem in vso davčno močjo.

Vložne knjižice vseh drugih denarnih zavodov sprejema hranilnica kot gotov denar in se obrestovanje ne prekine. — Vse davke vlog plača zavod sam. — Spekulacija z vlogami izključena, ker je hranilnično poslovanje v smislu pravil pod nadzorstvom vladnega komisarja.

Tovarna hranil
mlini za dišave

„ADRIA“

GLINCE, pošta Vič,
priporoča

svoje prvovrstne izdelke:

ADRIA žitno kavo SLADO dvojno sladno kavo
META rženo kavo. INDIA - dišave.

Največje in najstarejše domače podjetje te stroke.

Brzjavke: Adria Vič.

Telefon 3340.

Prva jugoslovenska izdelovalnica slovenskih, nemških in „kromatičnih“ harmonik pravega domačega izdelka, za katere jamčim 2 leti!

Sprejemam vse vrste harmonik v popravilo. Majhna popravila se izvrše takoj. — Proti doplačilu tudi zamenjam nove harmonike za stare. — Pri meni dobite tudi vse potrebščine za harmonike.

F. KUCLER, izdelovatelj harmonik,
postaja DRENOV GRİČ, pošta Vrhnika.

V zalogi imam vedno najboljše harmonike. Ne glejte na ceno, kadar kupujete harmonike, ampak le na fino domačo izdelavo. — Vsak dober igralec danes že ve, da so Kuclerjeve harmonike izdelane po najnovšem modelu in se nanje veliko lažje in boljše igra, kot na vsake druge. — Ne kupujte prej harmonik iz inozemstva, dokler si niste ogledali naš najnovejši model. Kupujte le pri domači tvrdki!

Zadružna gospodarska banka

oooooooooooooooooooo d. d. ooooooooooooooooooooo

Telefon
štev. 2057, 2470, 2979

oooooooooooooooooooo

v Ljubljani

Brzjavke:
Gospobanka Ljubljana

oooooooooooooooooooo

Poštnohranilnični čekovni račun Ljubljana štev. 11.945.

Miklošičeva cesta 10, v lastni palači nasproti hotela Uniona.

Podružnice:

Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split in Šibenik.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, oddaja v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge na tekoči račun kakor tudi na vložne knjižice ter preskrbuje točno vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Ameriški oddelek: Direktna zveza z ameriškimi bankami. Glavni korespondenti: American Express Company 65, Broadway, New York, ter njene podružnice in agencije po vseh večjih mestih Zedinjenih držav; Anglo South American Bank Ltd., London, ter po važnejših mestih Južne Amerike. Commercial Bank of Australia Ltd., London, ter po vseh važnejših mestih Avstralije in Nove Zelandije; National Bank of South Africa, London, Pretoria.

Urejevanje ameriških zapuščin.

Prodaja srečke Državne razredne loterije.

Vlog nad Din 350.000.000 (ena milijarda štiristotisoč milijonov kron).

Kapitala in rezerv skupaj je nad Din 16.000.000.—.

MESTNA HRANILNICA V MARIBORU

je največji denarni zavod v mariborski oblasti.

Stanje hranilnih vlog nad 90.000.000 Din.

Obrestuje vloge na hranilne knjižice in v tekočem računu po 6%, večje in na tri mesece vezane pa po 7 1/2%. Hranilnica je pupilarno varen zavod, za katerega jamči mestna občina mariborska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

Prodaja

v znamenju 60 letnega obstoja
trrdke

R. MIKLAUC

„PRI ŠKOFU“

1869

1929

LJUBLJANA,
Lingarjeva ulica
(Pred škofijo)

Posebne ugodnosti pri nakupu blaga bo nudila trrdka celo leto zaradi slavja 60 letnega obstoja trrdke.

Oddaljene stranke se lahko poslužijo te ugodnosti pismeno.

T. KUDER nasl.

DRAGO CERLINI

CELJE, Glavni trg št. 14

priporoča

svojo veliko zalogo blaga, kakor:

otročje

in ženske obleke,

bluze, predpasnike, srajce,

pletene jopice, telovnike,
puloverje, rokavice, nogavice.

— Opreme za novorojenčke! —

Moške srajce, hlače, čepice,

dežnike, čevlje, copate itd.

Svilene rute, šerpe

itd.

**Kravate lastnega izdelka
po tovarniških cenah!**

Oglejte si izložbe in zalogo.

Postrežba točna. — Cene konkurenčne.

Izdelovanje glasbenih instrumentov

VACLAV SCHRAMM

CELJE, KRALJ PETROVA CESTA 14.

Specialist za medena glasbila za godbo.

Specialna trgovina godal vseh vrst, kakor tudi vseh godalnih potrebščin, strun itd. Popravila vseh vrst godal se izvršujejo točno, strogo strokovnjaško in poceni.

Manufakturna in modna trgovina

MILOŠ PŠENIČNIK, CELJE

priporoča angleško in češko sukno za moške obleke, kakor tudi naj-novejše volneno in svileni blago za ženske obleke, kostume in plašče v veliki izbiri!

Razpošiljajo se vzorci!

Blago trpežno!

Postrežba solidna!

Cene nizke!

Komercijalna banka

d. d.

Podružnica Ljubljana.

Afilijacija Banke češkoslovaških legij, Praga.

Poštnočkovni račun št. 13.320

Telefon št. 2005

Naslov za brzojavke: Komerbanka.

Obavlja vse bančne posle najkulantneje, prodaja srečke Vojne škode in druge državne srečke na obroke ter proti fiksnemu naročilu. Daje kredite vseh vrst in eskontira menice. Obrestuje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po dogovoru najugodneje.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Ramnoseška industrija

(ustanovljena leta 1860)

ALOJZIJ VODNIK LJUBLJANA, poleg gl. kolodvora.

Cerkvena dela:

oltarji, prižnice, obhajilne mize itd. — Marmornate plošče za pohištvo, elektro-monterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopalnice, stopnišča in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele. Kameniti lijaki za kuhinje. Marmornati kamni za salone in elegantna stanovanja.

*Zahtevajte
jo
povsod!*

*Zahtevajte
jo
povsod!*

SALDA - KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

**KNJIGOVEZNICA
K. T. D.**

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE.

Češko sukno
kamgarn ter blago za zimske
suknje morete kupiti najceneje pri
solidni trdki

Aloiz Drofenik, Celje
Samo Glavni trg 9
Samo Glavni trg 9
Ostanki
za polovično ceno.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica

Din 50.000.000'—

Ustanovljena 1900

Centrala LJUBLJANA, Dunajska cesta

Brzljavni naslov:

BANKA, LJUBLJANA

Skupne rezerve ca. Din 10.000.000'—

Številke telefona: 2861, 2413, 2502, 2503

PODRUŽNICE:

BREŽICE

MARIBOR

PTUJ

SPLIT

CELJE

METKOVIČ

RAKEK

SIBENIK

ČRNOMELJ

NOVI ŠAD

SLOVENJGRADEC

GORICA

KRANJ

NOVO MESTO

SARAJEVO

TRST

Se priporoča za vsakovrstne bančne posle.

KAREL JEZERNIG & DR.

CELJE

Pisarna: Breg št. 25 in Prešernova ulica št. 5.

Konto pri „Prvi Hrvatski Štedionici“ v Zagrebu,
podružnica Celje.

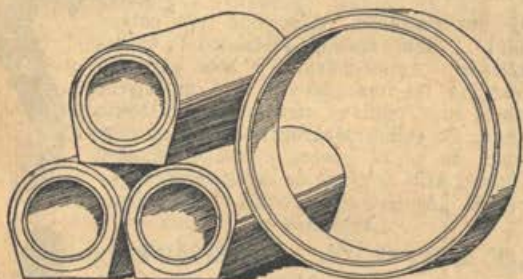
Podjetje za izdelovanje vsakovrstnega cementnega blaga. — Prodaja cementa na drobno in na debelo.

Ogromna zaloga!

Postrežba kulantna!

Cene
nenavadno nizke!

Dobava takojšnja!

**Priporočam svoje
prvovrstne izdelke**

trgovskih knjig in šolskih zvezkov.

Vedno v zalogi: ameriški
žurnali, blagajniške knjige,
glavne knjige, štrance, bloki,
odjemalne knjižice, spomin-
ske knjige, kopirne in komi-
sijske knjige ter raznovrstni
šolski zvezki.

ANTON JANEZIC v LJUBLJANI,
Florijanska ulica št. 14.

Industrija trgovskih knjig in šolskih zvezkov.

Račun poštne hran. 11.165.

Telefon šte. 2412.

Popolnoma varno naložite denar v
VZAJEMNI POSOJILNICI

— r. z. z o. z. —

V LJUBLJANI

na Miklošičevi cesti poleg hotela Uniona.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje.

Varnost nudijo lastna palača, večina delnic hotela Uniona, hiše in zemljišča.

Kredit v tekočem računu.

Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd.
Denar se nalaga lahko tudi po poštnih položnicah.

Elegantna,**poceni**

Din 120.—.

in dobra

ura, točno po sliki!
Zahtevajte moj veliki cenik
z 1000 slikami brezplačno!
Noben riziko! Po 14 dneh
poskušnje vrnem celotni
znesek z poštnino vred, če bi
roba ne ugajala! Ker so vsi
poedini deli vedno v za-
logi, se izvrši popravilo
brezplačno. To uro ne za-
menjajte s urami, ki se
ponujajo z kričečo reklamo.
Prvovrstna, solidna švica-
rska roba!

A. Kiffmann,
Maribor, št. 4a

pri švickarski tovarni ur.
Specijalist samo boljših ur.

Št. 1874 pravi nikelnasti okrov, natančno po sliki,
posebno tenka, elegantna s cilind. kolesjem
in kamnima, 3letno jamstvo. Din 120.

Št. 1875 s preciz. anker-kolesjem in s 15 kamni;
posebno priporočljiva. . . . Lin 240.

Najceneje

kupite klobuke, perilo, kra-
vate, nogavice, rokavice
za gospode in dame ter razne
svile, batiste in čipke

v modni trgovini

R. MARČAN - SAVNIK

CELJE, Aleksandrova ulica 4.

Imate že sive lase

Ali ste blondinka, pa so vam lasje potem-
nili? V tem slučaju preizkusite „Amier-
balzam“. „Amier-balzam“ je bela, prozorna
tekočina, ki ima čudovito moč, da povrne
lasem zopet njihovo naravno moč in barvo
nazaj. Po enomesečni uporabi se prepričate
sami, da tu ni govora o kakšni prevari.
Onemu, ki bi dokazal, da je brezuspešno upo-
rabljal „Amier-balzam“, radevolje vrnemo
denar.

„RADIOL“, Ljubljana,

Krekov trg št. 10.

Najboljši v materialu in konstrukciji so:

šivalni stroji in kolesa znamke „Gritzner“ in „Adler“

za dom, obrt in industrijo, ter pletilni
„Dubied“ in pisalni „Urania“ le pri

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA,

Telef. interurb. 2913.

blizu Prešernovega spomenika,
ob vodi.

Čekovni račun št. 12005.

Večletno jamstvo! Mesečna odplačila!

Nizke cene!

Brezplačni pouk v vezenju!

Ivan Taček ml.

prva celjska parna barvarija,
kemična čistilnica in likalnica
za škrobano perilo ter plesiranje

CELJE

Gosposka ul. 21.

„NAŠA SLOGA“

LJUBLJANA, Poljanski nasip št. 10.

Izdeluje in prodaja cerkvene potrebščine:
mašne plašče,
pluviale,
baldahine,
zastave za Marijine družbe,
bandere,
monštrance,
keline, ciborije,
svečnike itd. itd.

Vse potrebščine za čast. gg. duhovnike.
Cene nizke. Postrežba točna.

Zdravila za ljudi in živali.

Preizkušene lastne specialitete z natančnimi navodili.

Hočevarjeva aromatična železnata tinktura. Zoper slabo prebavo, slabokrvnost in oslabelost, 1/4 litrska steklenica Din 20.—. Porabiti in naročiti je 3 steklenice.

Leoithin kroglice z železom. Živčna hrana za živčno oslabele, nervozne ter od duševnega in telesnega dela izmučene. Skatla 24 Din.

Hočevarjev želodčni prašek. Učinkuje pri želodčnem katarju, to je: pri tiščanju in bolečinah v želodcu, želodčnem krču, kislem izpahovanju in bljuvanju. Skatla 20 Din.

Protinski ovoj. Preizkušeno zdravilo zoper revmatizem in trganje. Steklenica 14 Din.

Prsni čaj in prsni sok. Zoper kašelj in bolečine v prsih. Oboje 16 Din.

Migrenol. V 10 minutah učinkujejo tablete zoper glavobol, trganje in vročico. Čevka z desetimi tabletami 15 Din.

Za domače živali.

Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašičev. Sigurno zdravilo zoper boleznijo na prebavilih, ki čisti in odvaja iz njih kužne bacile. Pospejuje tek in rezo. Živali ter zabrani izbruh rdečice. Zavoj 12 Din, 10 zavojev 100 Din.

Bosulin-svečice. Edino zdravilo zoper samrtnično vnetje pri govedih. Zanesljivo zoper jalovost krav in telic. Skatla z 12 kosi 30 Din.

Protikatarjni prah za konje. Zanesljivo zdravilo zoper konjski kašelj, težko dihanje in izgubo teka. Skatla 20 Din.

Na vprašanja odgovarjam brezplačno! V zalogi vsa druga zdravila izdeluje in razpošilja samo:

Lekarna Mr. Stanko Hočevar, Vrhnika 111.

Čuvajte se ponaredb, zato naročajte le pri meni!

Gramofoni od Din 345 dalje.

Trobe od Din 505 dalje.

Gitarne citre od Din 192 dalje.

Največja odpr. trrdka glasbenih instrumentov v državi!

Najboljše glasbene instrumente, gramofone itd. kupite po izredno nizkih cenah pri znani svetovni trrdki:

Skladišče

MEINEL & HEROLD

Tovarna glasbil, gramofonov in harmonik.
(Imetnik: RUDOLF LORGER)

MARIBOR štev. 241

Zahtevajte naš veliki glavni katalog, katerega pošljemo vsakomur brezplačno!

Ročne harmonike, du-najski model (enoredne) od Din 179 dalje.

Nemški model (enored.) od Din 85 dalje.

Violine od Din 95 dalje.

Tambure od „ 98 „

Gitare od „ 207 „

Mandoline od „ 136 „

Tu najde vsakdo nekaj!

Na sto in sto različnih predmetov, za vse mogoče namene, dobite v velikem Suttnerjevem katalogu.

Koliko truda, koliko časa in nejevolje bi si prihranili, ako bi vedeli, za kako malo denarja si morete mnogo preskrbeti, kar Vam vsak dan nešteto krat donese koristi in veselja! Morate enkrat prelistati veliki ilustrirani sijajni katalog svetovne pošiljalne tvrdke H. Suttner, Ljubljana šte. 201. Čudili se boste, koliko važnih stvari je tu, katere potrebujete in še ne poznate!

Vsak dan prinese

novе čudežne izume

kateri imajo namen, da olajšajo tudi Vam delo in Vam polepsajo življenje. Dovoljno je, da pošljete svoj točni naslov svetovni pošiljalni tvrdki H. Suttner. Dobili boste takoj brezplačno ta veliki praktični katalog. Tu samo majhen izvleček iz njega:

Raj potrebujejo gospodje?

Čudežni žepni nož, iz lajekla, s sedmimi rezili, izredno fini švicarski izdelek.

Vsestransko orodje, svetovno znane klešče s klavdivom, združene iz le enega kosa, velika množina različnega orodja.

Priprava za majhno žagico z vsem potrebnim orodjem za izdelavo najlepših predmetov iz lesa.

Kompletna garnitura za britje z varnostnim aparatom za britje in škatlico za nože prve kvalitete v elegantni škatlici.

Lasni stroji in stroji za striženje, britve, ščetke za glavo in brke, glavniki in sto reči, katere mož dnevno potrebuje.

Moške obleke in suknje v najmodernejšem kroju iz najboljšega blaga.

Moške srajce, spodnje hlače in drugo perilo, nogavice, gamaše, naramnice, pasovi, rokavice itd.

Čevlji iz najholjšega usnja v veliki izbiri za gospode, dame in otroke.

Muzikalni instrumenti v ogromni izbiri po najnižjih cenah, najboljše ustne harmonike in krasne harmonike na meh, izborne gosli s škatlo, citre, mandoline, okarine itd.

NOVOST!

Gramofoni in plošče po brezkonkurenčnih cenah

BREZ RIZIKA!

Kar ne odgovarja, se zamenja ali se denar povrne. Zahtevajte takoj katalog od svetovnoznane tvrdke

H. SUTTNER, Ljubljana šte. 201.

Raj veseli žene?

Kuhinjska posoda, najnovjši praktični izumi, kuhinjski noži, železa za likanje, čajniki, trajna posoda itd.

Posoda za kuhanje iz jekla „Silit“, novost, posoda v kateri se more vse kuhati, ker Vam ne morejo škodovati niti najnevarnejše kisline, ter se nikdar ne razbije.

Jedilno orodje, prekrasne garniture v finih škatlicah, izredno poceni.

Univerzalno orodje za domačo rabo, iz enega kosa, za brušenje nožev, škarij itd., za odpiranje konzerv, za vlečenje maškov, za rezanje stekla, žice itd.

Moderne fine škarje za onduliranje las, glavniki, toaletni predmeti, ogledala, kasete itd.

Damski dežni plašči, volneni žemperji, v različnih barvah, moderno izdelani, nogavice, robci, preproge, garniture za mize in postelje, odeje, zidne tapete itd.

Za otroke volnene obleke, igračke v veliki izbiri.

Denar naložite

najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

K M E T S K I HRANILNI IN POSOJILNI DOM

V LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO
TAVČARJEVA (SODNA) ULICA šte. 1.

Brzjavke: „Kmetiskidom“.

Račun poštne hranilnice št. 14.257. Telefon št. 2847.

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, pri tromesečni odpovedi po 7 1/2%.

Stanje vlog nad Din 20.000.000.

Jamstvo za vse vloge presega večkratno vrednost vlog.

Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja.

Posojila [daje proti poročstvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev pod najugodnejšimi pogoji. Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8—12 1/2 in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2 ure.

HOTEL

„EVROPA“

V CELJU

*Prvovrstni hotel s najboljšo kavarno
in restavracijo.*

Priznana najfinejša štajerska vina.

CELJSKA POSOJILNICA D. D.

v Celju (Narodni dom)

Podružnici:

MARIBOR, ŠOŠTANJ.

Lastna hmeljarna v Šoštanju.

Stanje hranilnih vlog
nad Din 75.000.000
Stanje glavnice in re-
zerv nad Din 8.000.000

Sprejema hranilne vloge.
Izvršuje vse bančne, kre-
ditne in posojilne posle.
Kupuje in prodaja
devize in valute. ...

Umetnost lep postati in ostati

bo uspela vsaki mladenki, ženi in vsakemu možu, ako uporablja spodaj navedene prirodne preparate, ki se proizvajajo po receptih, preizkušenih skozi 32 let in so zato popolnoma neškodljivi:

Feller-jeva kavkaška pomada za obraz in kožo „Elsa“ varuje, obnavlja ter pomlajuje hrapavo, razpokano in luknjičavo kožo obraza, vrata in rok.

Po njej postane koža gladka, mehka, čista in elastična. Ona odstranjuje gube, razpoke in lišaje.

Kar veselje je, kako hitro izginejo solnčne pege. „Elsa“ varovalna pomada varuje kožo od raznih škodljivih uplivov vetra, vlage, prahu, solnčnega opečenja. Tisoči žena se imajo zahvaliti tej pomadi, da so do svoje smrti ohranile lepoto in mladeniško svežost. Lonček 12 Din. Zavojnica in poština posebej.

Zanega, ohranitev in krepitev kože na glavi in za lase se rabi

Feller-jeva močna „Elsa“ pomada za rast las,

(Tanochina pomada), ki dovaja hranilnih snovi, koncem in koreninam las, povzroča bujno rast las, varuje pred prhljajem, izpadanjem in prezgodnjim osivenjem. Lase dela mehke in gibčne. Lonček 12 Din. Zavojnica in poština posebej.

Za poskušnjo 2 lončka ene ali po eden lonček obeh pomad Elsa z zavojnico in poštino 40 Din samo, ako se denar pošlje naprej, ker po povzetju stane poština 10 Din več.

Elsa žganje za lase krepi kožo na glavi, odstranjuje prhljaje, polepša in pomladi lase. Steklenica 27 Din 50 p. Zavojnica in poština posebej.

Elsa tekoče lilijino mleko je idealno sredstvo za polepšanje. Daje polti mladeniški in svež izraz. Steklenica 13 Din 20 p. Zavojnica in poština posebej.

Dr. Heiderjev prašek za zobe Pasta za zobe, tuba Din 8-80. Ščetka za zobe Din 11-20. Fini parfumi z vonji raznih cvetlic v originalnih stekleničah po Din 27-50. Dišeča blazinica za obleke in perilo 6 Din. Mazilo za brke Din 5-50. Šampon Din 3-30. Pomada za ustnice Din 1-70 in Din 3-30. Najfinejši glicerini Din 5-50.

**„ELSA“
MILA
LEPOTE
IN
ZDRAVJA**

Plemenitijo kožo in se razlikujejo od navadnih toaletnih mil po tem, da vsebujejo sestavine, katere so potrebne za lepoto in zdravje kože.

Te 6 vrste mila so:

Elsa lilijino milo,

posebno fino cvetno milo, od katero je koža prav sveža, mehka in nežna.

Elsa rumenjakovo milo zelo blagodejno, tudi za najmanjše otroke.

Elsa glicerini milo, posebno dobro za zelo razpokano kožo.

Elsa boraksovo milo, izvrstno proti solnim inim pegam in kožnim izpuščajem.

Elsa katranovo milo razkužuje zelo dobro, učinkuje na kožo in lase na glavi, posebno pri otrokih.

Elsa milo za britje, katero razkužuje in obzeleni peni in ne draži kože. Ako želite Elsa milo za poizkušnjo, potem pošljite vnaprej 52 Din za 5 kosov mila skupaj z zavojnico in poštino, ker po povzetju stane poština 10 Din več.

Elsa kolinska voda, izredno fina in prijetna, ljubljena. V njenem trajnem vonju je oživljajoča svežost. Steklenica Din 16-50. Zavojnica in poština posebej.

Zdravstveni puder dr. Kluger-ja

(marka „Heger“). Ta puder za zdravje in lepoto je najfinejša vrsta, ki je dosežena pri pudrih dosežena. Škatla Din 27-50. Zavojnica in poština posebej. Puder za dame v vrečkah Din 4-40. Šminka v rdeči in beli barvi Din 3-30.

Elsa voda za usta ohranja zobe čiste in bele, osvežuje in razkužuje, odstranjuje neugoden vonj, utrjuje zobno meso in zabranjuje zobne bolezni. Steklenica Din 16-50. Zavojnica in poština posebej.

Elsa pastile za pranje in kopanje, dalje Elsa prašek za pranje je izvrsten dodatek za pranje, kopeli in vodi za usta. Karton 10 Din. Zavojnica in poština posebej.

Najmočnejše francosko žganje originalni Radikum marka. Velika steklenica Din 19-80. Mast proti ozeblinam 11 Din. Mast za rane 11 Din. Žganje za golšo 11 Din.

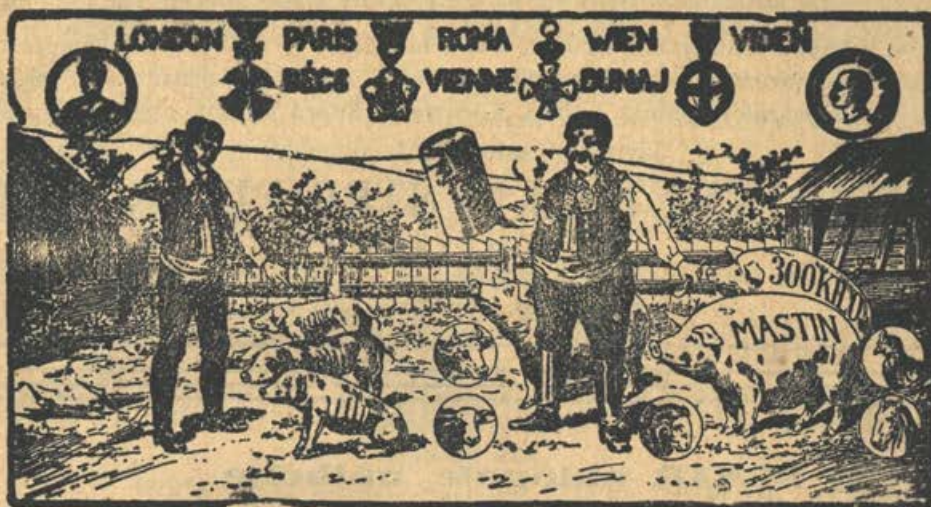
Feller-jev gozdni vonj „Elsa“ (parfum za sobe) napolni vsak prostor z divnim vonjem, razkužuje posebno bolniške prostore. Steklenica Din 16-50.

Čim več se naroči skupaj, tem več se prišteje na poštini. Naročila je treba razločno nasloviti na

EUGEN V. FELLER, lekarnar v DONJI STUBICI št. 589 (Hrvatska).

Primešaj krmi „Mastin“!

Skoro petdeset let se že uporablja to sredstvo za krmljenje živine in se odlikuje v tem, da ne vpliva samo po svoji edino pravi sestavi na odebelitev in omastitev, ampak deluje tudi jako ugodno na prebavne organe tistih živali, ki si po pravkar prestalih boleznih ne morejo opomoči in bi sicer zapadle propasti in poginu. Poleg tega je Mastin edino varnostno sredstvo zoper vse bolezni, ki tako pogosto uničujejo živali in na ta način onesrečujejo in pogublajo kmetovavce. Uporablja pa se tudi ob pomanjkanju krme, kjer se nadomestnim krmilnim sredstvom primeša dvojna množina Mastina med tednom. Zaradi teh odličnih lastnosti je Mastin odlikovan na vseh velikih mednarodnih razstavah z odlikovanji, diplomami in kolajnami, kakor v Rimu, Parizu, Wienu in Londonu. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti in zanesljivega uspeha Mastina pa so tudi brezštevila zahvalna pisma, ki prihajajo vsa leta obstoja Mastina dan za dnem. — Cena: 5 škatel 46 Din poštne prosto.

Sladin

je po okusu in redilnosti najboljša, zdrava hrana za dojenčke, rekonvalescente in odrasle, ki pri vsakdanji uporabi ne pripomore samo do zadobitve in ohranitve zdravja, ampak prihrani pri gospodinjstvu mnogo denarja pri izdatkih za kavo, čaj, sladkor in mleko, katere popolnoma nadomestuje. Sladin vsebuje vse vrste redilnih snovi, kakor sladkor, beljakovine, proteine itd., združene, ker se pripravlja iz sladu, ki je brez dvoma ena najvažnejših redilnih snovi. Sladin je radi tega preizkušen in ocenjen na podlagi zdravniških izjav in cele vrste pisemnih zahval zdravih in bolnih odjemavcev kot okrepjujoče hranilno sredstvo, radi česar se sam najboljše priporoča. — Cena: 5 škatel 80 Din poštne prosto.

Pomnoženi restitucijski fluid, umivalna voda za konjske ude	1 steklenica 20 Din
Železnato vino s kino, daje moč in kri slabotnim in šibkim	1 steklenica 25 Din
Turistin ali protinski cvet zoper trganje v vseh delih telesa	1 steklenica 20 Din
Krčne kapljice zoper krč v želodcu in črelih	1 steklenica 5 Din
Senna Sarsaparilla čaj, vsestransko priznani čistilni odvajalni čaj	1 škatlica 7 Din
Marijacejske kapljice, želodčne, krepe želodec	1 steklenica 6 Din
Ribje olje, pravo norveško	1 steklenica 10 Din
Olympia-Creme, daje lepo polt	1 lonček 15 Din

Vsa nadaljnja navodila in pojasnila Vam daje brezplačno:

Lekarna Trnkóczy, Ljubljana, št. 3169, zraven rotovža.

P. n. kmetovalce in kmetijske podružnice, občine, strojne zadruga itd. opozarjamo na naše priznano prvovrstne izdelke parnih in motornih mlatilnic, parnih lokomobil, motorjev na bencin in petrolej in vseh drugih kmetijskih strojev.

Za pogon manjših kmetijskih strojev, kakor mlatilnic — tudi takih s slamotresnikom in sitom — slamoreznic, sadnih mlinov, domačih žrnelj itd. priporočamo naš motor na bencin in petrolej znamke „Orig. Moravia — Supra 2 HP“. Zahtevajte ponudbe!

Javite se zastopniki in zaupniki!

TOVARNA KMETIJSKIH STROJEV v SOBOTINU na MORAVSKEM.

Reprezentant za SHS Milan Ferlič,
Maribor, Dr. Verstovškova ulica 4.

**SVOJ DENAR nalagate najbolje
in najvarneje pri**

SPODNJEŠTAJERSKI LJUDSKI POSOJILNICI

r. z. z n. z.

V MARIBORU, Gosposka ulica 23.

**Obrestuje hranilne vloge vedno
po najugodnejši obrestni meri!**

Lekarna pri „Zamorcu“

Mr. Ph. JOS. VLADOVIĆ,
prej K. WOLF

MARIBOR

Gosposka ulica št. 12.

Kemično-farmaceutski laboratorij lastnih izdelkov: Rheumin-tablete in Rheumin-mast proti revmatizmu, Malarial-kapljice proti malariji in gripi, Clavin-mast za kurje oči, železnato kina-vino za slabokrvne in rekonvalescente, Hienfong-essence in Mariborske domače kapljice za želodec, Lisa-krema za lice in Fuscol-krema za temno polt in proti solnčnim opeklinam, bonboni proti debelosti itd. Veliko skladišče tu- in inozemskih specialitet, gumene robe in povojnega materiala.

Naročila pošiljam z obratno pošto.

Glavna zaloga „Gastl“-čaja in „Sussanol“-kapljic za svinje (znamke „Obelisk“).

Skladišče najraznovrstnejših zdravil za živino.

Na drobno in na debelo. — Brez konkurence! — Na drobno in na debelo.

Oglejte si specialno, detajlno in engros trgovino naših lastnih vrvarskih izdelkov

in prepričali se boste, da je blago narejeno iz prave dolge konoplje, garantirano, in sicer: **vrvi** za zvonove, transmisije, dvigala in za telovadno orodje vseh dimenzij. Posebno močne oprti za transmisije (Müllergurten), oprti navadne, vseh širokosti, vrvi in mreže za seno, ribje mreže, gugalne mreže (Hängematten), bombaževе mrežice za otroške postelje v vseh barvah, tržne torbice, ognjegasne cevi, štriki za perilo, trtne vrvice, štrange, uzde, špaga, dreta, zidarske in tesarske vrvice, trakovi in vrvice za šaluzije. Velika zaloga pravih tržaških bičevnikov, bičev, gož, jermenov, morske trave, žime vseh vrst, konjskih krtač, konjskih odej, nepremočljivih vozniš plaht, juta-platna, ribaric itd. itd. po najnižji ceni.

Specialno montiranje (šplajsanje) vrvi za transmisije in dvigala se izvrši solidno in točno.

Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopnino
Ivan N. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 31
Telefon 441.

PODRUŽNICE: Maribor, Vetrinjska ulica 20. Telefon 454.
Celje, Kralj Petrova cesta 33.
Kamnik, Šutna 4.

Vsaka v našo stroko spadajoča popravila izvršujemo točno in vestno!

Veletrgovina z železnino D. RAKUSCH, CELJE

Telefonska številka 11.

(Ustanovljena 1810)

Brzjavke: Rakusch Celje.

Zaloga paličnega železa, obročja in želēza v različnih oblikah, betonskega okroglega železa I- in U-nosilcev, kovanih cevi, črne pločevine, pocinkane železne pločevine, cinkove pločevine, bele pločevine, poljedelskih in obrtnih strojev, vseh vrst orodja, hišnih in kuhinjskih predmetov, oprave za kopalnice in klozete, armature in vse druge železnine.

Oddelek za steklo in porcelan pri tvrdki JUL. WEINER-ja nasl.
CELJE, Glavni trg št. 17.

Zastopstvo in skladišče v Mariboru

FR. RÜHAR in ZEMLIČ, MARIBOR
ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 74.

Zaloga Družbe sv. Mohorja v Celju.

Cene so v dinarjih: nižje za ude, v oklepajih za neude in po knjigarnah. Vse knjige se dobijo tudi vezane.

Knjige nabožne vsebine.

- Ehrlich dr. L.: Katoliška Cerkev, kraljestvo božje na zemlji. 3 zvezki, broš., vkup 21.— (28.—)
 vez. v polplatno . . . . . 42.— (56.—)
 vez. v celoplatno . . . . . 48.— (64.—)
 Jeglič dr. A. B.: Mesija. S slik., broš. 19:50 (26.—)
 vez. 45.— (60.—)
 — V boj za temelje kršč. vere! 6:60 (8:80)
 — V boj za kršč. resn. in čedn.! 6:60 (8:80)
 — V boj za kršč. življenje! 6:60 (8:80)
 Lampe dr. Fr.: Jeruzalemski romar. S podob. Dva snopiča vkup 6:60 (8:80)
 Lesar Ant.: Prilike p. Bonaventure 6:60 (8:80)
 Lesar dr. Jos.: Apostoli Gospodovi. I. in II. del, vsak po 5:70 (7:60)
 Podgorc V.: Razlaganje cerkv. leta ali Slovenski Goffine . . . . . 9.— (12.—)
 Rogač-Torkar: Življenje svetnikov in svetnic. Stara, popravljena, druga izdaja. I. in II. del, broš., vsak del po . . . . . 16:50 (22.—)
 vez. 48:60 (64:80)
 Seigerschmied J. M.: Pamet in vera. I., II. in III. del, vsak po . . . . . 9.— (12.—)
 Skuhala J.: Življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa. S podobami 6:60 (8:80)
 Slomšek A. M.: Pastirski listi 6:60 (8:80)
 Stolz-Majar: Krizana usmiljenost ali življenje sv. Elizabete. Tretja izdaja. 18:90 (25:20)
 Smuc J.: Nebeška krona. Druga izd. 7:80 (10:40)
 Zoré dr. Jan. Ev.: V tem znamenju boš zmagal! S podobami 6:60 (8:80)
 — Življenje svetnikov. Nova izdaja. S podob. 1.—5. zv., broš., vsak po 7:20 (9:60)
 I. del (1.—5. zv.), vez. . . . . 57.— (76.—)

Vezani molitveniki.

- Finžgar F. S.: Vere mi daj, Gospod! 20.— (28.—)
 Baraga: Dušna puša za kristjane, ki želé v duhu in v resnici moliti Boga. Nova izdaja. Priredil Jožef Rozman
 Rozman: Slava Gospodu! Z velikimi škami
 Godec: Lurška Mati božja . . . . . 20.— (28.—)
 Karlin: Priprava na smrt . . . . . 40.— (56.—)
 Kosar: Nebeška hrana. I. del, 2. natisk . . . . . 28.— (36.—)
 — II. " 1. " . . . . . 40.— (56.—)
 Skupoli: Duhovni boj . . . . . 26.— (36.—)
 Škufca: Šmarnice (1886) . . . . . 15.— (20.—)
 Hockenmayer: Sveta spoved . . . . . 26.— (36.—)
 Kopatin: Pasijonski molitvenik . . . . . 15.— (20.—)
 Ligvorci Alfonz M.: Resnice za večnost . . . . . 26.— (36.—)
 Meschler: Trije temeljni nauki . . . . . 15.— (20.—)
 Pagani: Presveto Rešnje Telo . . . . . 26.— (36.—)
 Podgorc: Evangeljska zakladnica . . . . . 15.— (20.—)
 Seigerschmied: Krščanska mati . . . . . 26.— (36.—)
 — Sveta družina . . . . . 15.— (20.—)
 Slomšek A. M.: Krščansko devilstvo. 2. izd. Volčič: Šmarnice (1892), samo z rd. obr. . . . . 30.— (40.—)
 Walter: Sveti rožni venec . . . . . 30.— (40.—)
 Zgur: Marija Devica Majnikova kraljica . . . . . 30.— (40.—)

Slovstvena knjižnica.

- Zigon dr. A.: Francé Prešeren, I. zv., Prešernova čitanka, 2. zvezek, broš., po 48.— (64.—)
 vez., vsak zvezek po 55:80 (74:40)
 1. in 2. zvezek skupaj broš. 90.— (120.—)
 vez. 100.— (134.—)

Poučne in zabavne knjige.

- Pitamice dr. Leonid: Država, broš. 100.— (135.—)
 vez. napol v platno 108.— (144.—)
 vez. v platno 114.— (152.—)
 Kneipp-Podgorc: Domači zdravnik. S podobami. Šesti, popravljen, natisk, broš. 26:10 (34:80)
 vez. 33.— (44.—)
 Vedenik dr. H.: Kako si ohranimo ljubo zdravje. S podob. Trije zvezki, vsak po 6.— (8.—)
 Pengov Fr.: Podobe iz narave. Z izvirnimi slik. II. zvezek (I. zvezek je pošel) 6.— (8.—)
 Sket dr. J.: „Kres“, VI. letnik 1886 26:10 (34:80)
 „Mladika“, I. 1924 do 1927, broš. po 112.— (112.—)
 — I. 1924 do 1927, vez., vsak po 152.— (152.—)
 Brinar Jos.: Lisica Zvitorepka. Živalske pravljice za mladino. Drugo izdanie . 14:70 (19:60)
 Meško Ks.: Mladim srcem. Z izvirnimi slikami. II. zvezek (I. zvezek je pošel) . 7:80 (10:40)
 III. zvezek . 4:50 (6.—)

Povesti (Slovenske Večernice).

- Cigler Jan.: Deteljica. 4. izdaja 6:60 (8:80)
 — Oglenica. 3. izdaja 4:80 (6:40)
 Detela dr. Fr.: Hudi časi. S slikami 12:90 (17:20)
 — Takšni so! S slikami . . . . . 6.— (8.—)
 — Vest in zakon (Sl. Več. 80. zv.) 10:20 (13:60)
 Finžgar F. S.: Stric . . . . . 8.— (10:80)
 Jaklič Fr.: V graščinskem jarmu . 7:20 (9:60)
 — Peklena svoboda 10:20 (13:60)
 Kostanjevec J.: Življenja trnja. pot 6.— (8.—)
 Krek dr. J.: Izbrani spisi. II. zv., br. 28.— (37:60)
 vez. 34.— (45:60)
 Lah Ivan: Uporniki . . . . . 8.— (12.—)
 Léser A.: Perpetua. 3. izdaja 6:60 (8:80)
 Ozvald dr. K.: Za vsak dan. I. zv. 6:80 (8:40)
 Parapat J.: Robinson starši. 4. izd. 9.— (12.—)
 Pregelj dr. Iv.: Peter Pavel Glavar 3:30 (4:40)
 Sket dr. J.: Miklova Zala. 5. izdaja 6:60 (8:80)
 Slemenik F. Val.: Izdajavec. 2. izd. 6:60 (8:80)
 Slemenik Val.: Krížem sveta. 2. izd. 6.— (8.—)
 Šorli dr. I.: Sorodstvo v I. členu . 6:60 (8:80)
 Velikonja Narte: Višarska polena 12.— (16.—)
 Verne Jules: Carski sel. Dva dela. 12:60 (16:80)
 Vošnjak dr. J.: Troje ang. češčenj 6.— (8.—)
 Vuk Ivan (Starogorski): Zorislava . 6:60 (8:80)
 Wieseman-Zupančič: Fabijola. 3. izd. 9.— (12.—)
 Zbašnjik dr. Franc: Boj za pravico 9.— (12.—)
 — (Zaljski): Na krivih potih . 6:60 (8:80)
 — (Malograjski): Pisana mati . 9.— (12.—)
 — Za srečo . . . . . 9.— (12.—)
 Mati božja dobrega sveta. 2. izd. 6.— (8.—)
 Razne povesti . . . . . 9.— (12.—)
 Slovenske Večernice 41., 42., 43., 44., 49., 51., 52., 53., 55., 57., 59., 64., 68. in 72. zvezek (vsi drugi so pošli) . . . . . po 6:60 (8:80)

Življenjepisi. Koledarji i. dr.

- Hrovat p. Fl.: Franc Pirc 6:60 (8:80)
 Medved dr. A.: Ant. Martin Slomšek 11:10 (14:80)
 Pinat M.: Juri baron Vega 2:70 (3:60)
 Vončina dr. L.: Friderik Baraga . 6:60 (8:80)
 Koledar za leto 1902, 1903, 1906, 1907, 1911, 1915, vsak po 11:10 (14:80)
 — za leto 1918, 1919, 1920, 1921, 1923, 1924 . . . . . 6:60 (8:80)
 — in 1927, vsak po . . . . . 13:50 (18.—)
 — za leto 1925, samo vez. . . . . 12.— (16.—)
 — za leto 1929 . . . . . 12.— (16.—)

Zaloga Družbe sv. Mohorja v Celju.

Cene so v dinarjih: nižje za ude, v oklepajih za neude in po knjigarnah. Vse knjige se dobijo tudi vezane.

Mohorjeva knjižnica.

1. Remec Alojzij: Užitkarji, broš. 3-90 (5-20)
vez. 9- (12-)
2. Platon: Sokratov zagovor, broš. 14-10 (18-80)
vez. 21-60 (28-80)
3. Kotnik dr. Fran: Storijske, broš. 14-10 (18-80)
vez. 21-60 (28-80)
4. Baar-Hybásek: Križev pot, broš. 14-10 (18-80)
vez. 21-60 (28-80)
5. Tolstoj: Knez Serebrjani, broš. 31-20 (41-60)
vez. 40-20 (53-60)
6. Jaklič: Zadnja na grmadi, broš. 18- (24-)
vez. 26-10 (34-80)
7. Vadnjal: Otoški postržek, broš. 10-20 (13-60)
vez. 17-10 (22-80)
8. Tominec: Sonce in senca, broš. 18- (24-)
vez. 26-10 (34-80)
9. Pengov-Ratajec: Kemija, broš. 13-50 (18-)
vez. 20-40 (27-20)
10. Pregelj Iv.: Božji mejniki, broš. 8-10 (10-80)
vez. 15- (20-)
11. Nicodemi D.: Učiteljica, broš. 6- (8-)
vez. 12-90 (17-20)
12. London J.: Kristof Dimach, broš. 26-40 (35-20)
vez. 34-80 (46-40)
13. Kmetova: Sv. Francišek As., broš. 30- (40-)
vez. 39- (52-)
14. Dickens: Božična pesem, broš. 8-10 (10-80)
vez. 15- (20-)
15. Malešič Matija: Kruh, broš. 21- (28-)
vez. 30- (40-)
16. Steska: Slov. umetnost I., broš. 30- (40-)
vez. 39- (52-)
17. Lagerlöf: Krist. legende, broš. 21- (28-)
vez. 28-20 (37-60)
18. Bertelli: Jurček-Kozam., broš. 20- (28-)
vez. 27- (36-)
19. L.-O.: Moj mali Hlaček, broš. 9- (12-)
vez. 16-20 (21-60)
20. Pirjevec: Slovenski možje, broš. 30- (40-)
vez. 39- (52-)
21. Orczy: Za Cesarja, broš. 30- (40-)
vez. 39- (52-)
22. Malešič M.: Živa voda, broš. 15- (20-)
vez. 22-50 (30-)
23. Jeglič C.: Naše prijateljice, broš. 27- (36-)
vez. 34-20 (45-60)
24. Turšič Leopold: Tiho veselje, broš. 20- (28-)
vez. 25- (34-)

Zgodovina.

- Andrejka: Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini
1. 1876. 8 podobami, vez. . . 42- (56-)
- Gruden dr. Jos.: Zgodovina slovenskega naroda.
8 slik. 1. do 6. zvezek, vsak po 11-10 (14-80)
— 1.—6. zvezek, vkup vez. 108- (144-)
- Mal dr. Josip: Zgodovina slovenskega naroda.
8 slikami. 7. zvezek . . . 15- (20-)
- Kranjec S.: Zgodovina Srbov, broš. 21- (28-)
vez. 28- (37-60)
— Kako smo se zedinili, broš. 6- (8-)
vez. 12- (16-)
- Križanič dr. Iv.: Zgodovina sv. katoliške cerkve.
I., II. in III. del, vkup . . . 22-80 (30-40)
- Staré J.: Občna zgodovina. 1., 14. in 15. snopišč,
vsi drugi so pošli, vsak po . 6-60 (8-80)

Pesmarice in pesmi.

- Gregorčič Simon: Poezije . . . 11-10 (14-80)
- Lovrenčič dr. J.: Brstje . . . 6- (8-)
- Meško Ksaver: Mati . . . 3- (4-)

Zemljepisi. Potopisi.

- Bezenšek Ant.: Bolgarija in Srbija. S podobami.
Samo vez. . . 18-60 (24-80)
- Jehart dr. Ant.: Iz Kaire v Bagdad, I. del,
broš. 30- (40-)
- Karlin dr. A.: V Kelmoraju. S pod. 9- (12-)
- Lavtizar J.: Pri severnih Slovanih 9- (12-)
- Staré J.: Kitajci in Japonci. S pod. 6-60 (8-80)
- Trank J. M.: Amerika in Amerikanci. Bogato
ilustrirana knjiga. Samo vez. 97-50 (130-)
- Vrhovec Iv.: Avstralija. S podob. 11-70 (15-60)
- Podobe iz misijonskih dežel. 1. zvezek. S podob.
(2. zvezek je pošel) . . . 6-60 (8-80)

Naravoslovje. Kmetijstvo.

- Brecelj dr. Ant.: Čuda in tajne življenja. S po-
dobami . . . broš. 12- (16-)
vez. 21- (28-)
- Černe Fr.: Živinoreja, . . broš. 80- (108-)
vez. 90- (120-)
- Dular Fr.: Domači živalozdravniki. S podobami.
Tretja, popravljena izdaja . . 26-10 (34-80)
- Erjavec Fr.: Naše škodljive živali. S podobami.
Drugi snopišč . . 7-20 (9-60)
— Domače in tuje živali v podobah. II. zv.:
Ptice (1. zvezek je pošel) . . 13-50 (18-)
- Lakmayer Fr.: Umni čebelar. Drugi natisk. S po-
dobami . . 19-50 (26-)
- Povše Franc: Umni kmetovalec. 2. in 3. snopišč
(1. snopišč je pošel), vsak po . 9- (12-)
- Bohrman-Dular: Gospodarski nauki 12- (16-)
- Turk J.: Travnistvo. S pod. 1. snop. 6- (8-)
— 2. snopišč . . . 10-20 (13-60)

Šolske knjige. Slovarji.

- Breznik dr. Anton: Slovenska slovnica za srednje
šole Tretja izdaja, vez. . . 34- (34-)
- Podkrajšek H.: Obrtni slovar, vez. . 45- (60-)
- Sket-Podboj: Slovensches Sprach- und Übungs-
buch. 8. Auflage. Vez. . 30- (40-)
- Slovarček (Taschenwörterbuch). Druga izd.,
vez. . . 19-50 (26-)

Po znižani ceni se dobijo te knjige:

- Lampe-Krek: Zgodbe sv. pisma. S podob. I. del:
Stari zakon (1.—9. zvez.); II. del: Novi
zakon (10.—18. zv.); izvirne platn., polusnje
z rdečo obzoro, vsak del po 135- (180-)
izv. platn., celo usnje z rdečo obr. 180- (240-)
preprosto vez. v polplatno . 63- (84-)
prepr. polusnje ali celo platno 69- (92-)
- Vsak posamezni zvezek se tudi še dobi:
1.—18. zv., broš., vsak po . 3- (4-)
- Bartel-Janežič: Deutsch-sloven. Handwörterbuch.
Fünfte Aufl. Vez. . . 90- (120-)
- Aljaž Jak.: Slovenska pesmarica. I. ali II. zvezek.
Tretji natisk, broš., vsak po . 12- (16-)
vez. vsak po . 18- (24-)
- I. in II. del vkup vez. . 33- (44-)
- Kocijančič Št.: Kristusovo življenje in smrt. Dva
dela, 2. izdaja, vkup broš. . 21- (28-)
- v dva dela trdo vez. . 72- (96-)